مرکز مطالعات استراتیژیک
وزارت امور خارجهء جمهوری اسلامی افغانستان
به همکاری «هانس زایدل فوندیشن» جمهوری فدرال آلمان (HSS)

افغانستان و جهان

(کشورهای آسیایی، افریقایی و استرالیا)

جلد یکم

زیر نظر: عزیز آریانفر

مرکز مطالعات استراتیژیک

وزارت امورخارجه جمهوری اسلامی افغانستان

به همکاری " هانس زایدل فوندیشن" جمهوری فدرال آلمان(HSS)

افغانستان و جهان

(کشورهای آسیایی و افریقایی و آسترالیا)

جلد یکم

زیر نظر: عزیز آریانفر

به نام آفریدگار توانا

نشانی های کتاب:

نام کتاب: افغانستان و جهان (کشورهای آسیایی، افریقایی و آسترالیا)

زیر نظر: عزیز آریانفر

ناشر: مرکز مطالعات استراتیژیک وزارت امورخارجه

به همکاری : بنیاد هانس زایدل جمهوری فدرال آلمان(HSS)

آرایش: منیرغیاثی

سال چاپ: ۲۰۰۵

محل چاپ: کابل، بنگاه انتشارات "میوند"

تیراژ:۱۰۰۰ جلد

جلد : یکم

آغاز سخن

مرکز مطالعات استراتیژیک وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی افغانستان در راستای پویایی های علمی- پژوهشی خود، سال پار به عنوان نخستین گام دست به تدوین و چاپ کتاب «افغانستان و جهان» یازید. این اقدام خجسته و فرخنده بنا به رهنمود جناب حامد کرزی- رییس جمهور و توجهات پیگیرانهء جناب داکتر عبدالله - وزیر خارجه جمهوری اسلامی افغانستان صورت گرفت.

چون" افغانستان و جهان" بنا به نیاز عاجل کشور به سرعت تدوین و چاپ گردیده بود، بایسته بود سر از نو بازبینی و بازنگری گردد. اینک پس از گذشت یک سال، " افغانستان و جهان" در سیمای تازه با بازنگری جدی و بنیادی و افزایش تازه ترین اطلاعات به دست چاپ سپرده می شود.

در کار تدوین و بازنگری کتاب، گروهی از کارمندان وزارت خارجه، مخصوصاً آقای عزیز آریانفر- رییس مرکز مطالعات استراتیژیک وزارت خارجه و آقایان- یاسین رسولی و منیر غیاثی - کارمندان مرکز سهم نمایان و ارزنده داشتند.
با همهء تلاش های پیگیرانه و کوشش های کارمندان مرکز، باز هم کتاب دست داشته نمی تواند پالوده از لغزش ها و کاستی ها باشد. از این رو چشم انتظار به راه دوخته ایم تا با آیینه داری دوستان چاپ های آینده کتاب را با آرایش و ویرایش بهتری به دسترس بگذاریم.

فهرست: صفحه

عربستان سعودی (Saudi Arabia)

- نفوس: ۲۵,۶ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: ریاض (Riyadh)
- مساحت: ۲,۲۴ میلیون کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۷۱ سال مردان، ۷۴ سال زنان (UN)
- واحد پولی: ۱ ریال= ۱۰۰ هلله
- صادرات: نفت، گاز، غلات
- درآمد سرانه: ۸،۵۳۰ دالر امریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: sa.
- رمز تیلیفونی: ۹۶۶+

- رییس دولت: عبدالله بن عبـدالعزیز آل سـعود (Prince Abdullah Bin-Abd-al-Aziz Al Saud)
- وزیر خارجه: شهزاده سعود الفیصل بن عبدالعزیز آل سعود (Prince Saud al-Faysal Bin-Abd al-Aziz Al Saud)

موقعیت: این کشور در جنوب باختری آسیا در میان سه قاره جهان(آسیا، افریقا، و اورپا) موقعیت دارد.

همسایگان: در شمال آن- کشورهای اردن و عراق، در جنوب آن- عمـان و یمـن، در خاورآن- بحرین، قطر، امارات متحده عربـی و خلـیج فـارس و در غـرب آن - دریای سرخ (بحیره احمر) واقع است.

نژاد: سفید سامی

دین: ۹۹٪ مسلمان

تاریخ استقلال: ۲۳-۹-۱۹۳۲ از انگلستان

روز ملی: ۲۳ سپتامبر

درصدی باسوادان: ۶۲٪

نوع رژیم: شاهی مطلقه

تقسیمات ملکی: دارای ۱۴ ایالت

اساسنامه (قانون اساسی): اساسنامه و قانون کشور عربستان سعودی مبنـی بـر اصـول قرآن عظیم الشان و سنت نبوی می‌باشد.

پرچم: پرچم عربـستان سـعودی رنـگ سـبز دارد و عـرض آن ۲/۳ برابـر طـول آن است. در وسط درفش به رنگ سفید کلمه طیبـه مـزین گردیـده اسـت و در پـایین کلمه طیبه- شمشیر برهنه ترسیم گردیده است.

نشان: نشان عربستان سعودی دو شمشیر است که به شکل متقاطع ترسیم گردیده و بر سر آن درخت خرما نقش بسته است.

سرود ملی: سرود ملی عربستان سعودی به روز ملی آن کشور نواخته می‌شود و همین گونه، هر روز درآغاز و پایان برنامه‌های رادیو تلویزیون سروده می‌شود.

روز ملی: روز ملی عربستان سعودی ۲۳ سپتامبر است که سالانه از آن تجلیل می‌گردد و علت آن این است که عربستان سعودی به تاریخ ۱۹۳۲/۹/۲۳ با هم متحد شد و از طرف ملک عبدالعزیز بن عبدالرحمان الفیصل آل سعود به نام دولت پادشاهی عربستان سعودی مسمی گردید.

تقویم: از تاریخ هجرت پیامبر (ص) آغاز شده و معمول می‌باشد.

وقت: سه ساعت از وقت گرینویچ پیشتر می‌باشد.

وقت کار: از ساعت ۷:۳۰ آغاز یافته و ساعت ۲:۳۰ پس از ظهر پایان می یابد.

پول رایج: ریال که از پشتوانه (طلا و اعتبار بین المللی) برخوردار است.

واحد مقیاس: وزن، اندازه، تن، کیلومتر، متر و سانتی متر

پول (نوت ها): ۱-۱۰-۵۰-۱۰۰-۵۰۰ ریال

سکه‌ها: ۵ هلله، ۱۰ هلله، ۲۵ هلله، ۵۰ هلله، ۱۰۰ هلله

پیشینۀ تاریخی:

عرب ها برای نخستین بار در زمان حضرت پیامبر اسلام محمد (ص) با هم متحد گردیدند و سپس شمال افریقا، خاور میانه و جنوب آسیا را زیر نفوذ خود درآوردند که پسان ها از دست دادند. عربستان سعودی به عنوان یک واحد سیاسی پیشینۀ چندان طولانی ندارد و سرآغاز آن به سده ۱۸ باز می‌گردد که خانواده سعود توانست سراسر عربستان را بگیرد. مگر در سال ۱۸۱۱ از سوی یک گروه مصری که

رهبر آن ها محمد بن عبدالوهاب نام داشت، شکست خورد و سپس حکومت در عربستان به خانواده رشید رسید و خاندان سعود را از کشور اخراج کردند.

فلات عرب مدتی به حیث دولت مستقل و مرکز فرقه وهابی بود، ولی پسان ها زیر سلطه ترکان عثمانی درآمد. اما در سال ۱۹۱۳ ابن سعود- موسس خانواده سعودی به یاری انگلیسی ها به سلطه ترک ها در عربستان پایان داده و ایالت ترکی (هاسا) را متصرف گردید و سپس حجاز را به سال ۱۹۲۵، بخش عمده (هاسر) را در ۹۲۶ و به سال ۱۹۳۲ سراسر عربستان سعودی را تصرف کردند.

ملک فهد بن عبدالعزیز آل‌سعود از سال ۱۹۸۲ پادشاه آن کشور بود که پس از درگذشتش عبدالله بن عبدالعزیز آل سعود ریاست دولت را به عهده گرفت.

معادن: سعودی دارای معادن بزرگ نفت، طلا، مس و آهن است. ذخایر نفت خام آن در حدود ۲۶۱ میلیارد بشکه (بارل) درسال ۱۹۹۵ تخمین گردیده بود که در اثر اکتشافات اخیر به پیمانه چشمگیری افزایش یافته است. این کشور بزرگترین کشور نفت خیز جهان به شمار می رود. پس از نفت خام، معادن طلا در جایگاه دوم قرار دارد که ذخایر آن در حدود ۸،۹ میلیارد دالر تخمین گردیده است. در پی آن معادن مس و آهن در جایگاه های های سوم و چهارم قرار دارند.

مناسبات افغانستان با عربستان سعودی:

معاهده دوستی میان افغانستان و عربستان سعودی درسال ۱۳۱۱ برابر با ۱۹۳۲ منعقد گردید. این معاهده را از سوی دولت افغانستان سردار احمدشاه‌خان- وزیر دربار سلطنتی وقت و از سوی سعودی یوسف یاسین- رییس شعبه سیاسی در دیوان عالی و نائب وزیر خارجه در جده به امضاء رسانیدند.

ملک فیصل - پادشاه عربستان سعودی در جوزای ۱۳۴۹ از افغانستان بازدید رسمی‌نمود که در پایان آن اعلامیه مشترکی از سوی رهبران هر دو کشور پخش گردید. درین اعلامیه، دولت سعودی موافقت نمود تا با دولت افغانستان در عرصه‌های مختلف اقتصادی، فرهنگی و آیینی همکاری نماید. ملک فیصل درین بازدید بنیان مرکز تحقیقات اسلامی را در دانشگاه کابل گذاشت. در زمان ریاست جمهوری محمد داوود نیز مناسبات افغانستان با کشور عربستان سعودی دوستانه و حسنه بود.

پس از کودتای ثور سال ۱۳۵۷ روابط دو طرف به سردی گرایید و دولت سعودی از رژیم افغانستان دوری گزید تا این که روابط سیاسی خود را با این رژیم در ۱۸ حمل ۱۳۶۰ بریده و سفارت فرانسه را در کابل به عنوان حافظ منافع خود تعیین نمود. دولت عربستان سعودی به مجاهدان افغان در برابر شوروی و دولت هوادار آن کمک های مادی و معنوی فراوان نمود.

این کشور در سال ۱۳۶۷ هجری خورشیدی دولت موقت مجاهدان مستقر در پیشاور پاکستان را به ریاست صبغت الله مجددی به رسمیت شناخت.

پس از واژگونی دولت داکتر نجیب الله و تأسیس دولت اسلامی افغانستان در سال ۱۳۷۱، روابط میان دو کشور بار دیگر به سطح سفیران برقرار گردید. در جوزای ۱۳۷۶ دولت عربستان سعودی رژیم طالبان را افغانستان به رسمیت شناخت. در سنبله ۱۳۸۰ روابط خود را با طالبان قطع نموده و شارژدافیر خود را از آن کشور بیرون نمود.

پس از تأسیس اداره موقت در اول جدی ۱۳۸۰ روابط میان دو کشور بار دیگر در تراز سفیران برقرار گردید و سفارت خانه‌های دو کشور در پایتخت‌های یکدیگر گشایش یافت.

عربستان سعودی در کنفرانس توکیو (۱۳۸۰/۱۱/۱) متعهد گردید که در سه سال آینده مبلغ ۲۲۰ میلیون دالر به دسترس دولت افغانستان بگذارد.

کمیته همکاری عربستان سعودی برای مردم افغانستان تقاضا نموده است تا برای انستیتوت سعودی برای علوم کمپیوتر اجازه فعالت در شهر کابل داده شود.

گزارش بررسی و ارزیابی مقدماتی پروژه شاهراه هرات – اندخوی که از سوی بانک آسیایی تهیه گردیده است به سفارت عربستان سعودی درکابل ارسال شد. شایان یادآوری است که صندوق عمرانی سعودی آمادگی خویش را برای سهمگیری در بازسازی شاهراه مذکور اعلام نموده است.

حامد کرزی- رییس جمهورجمهوری اسلامی افغانستان در رأس یک هیات بلند پایه به همراهی وزیران امورخارجه، تجارت، مالیه و اقتصاد به تاریخ ۳۰ دلو برابر با ۱۸ فبروری ۲۰۰۵ برای شرکت در ششمین اجلاس مجمع اقتصادی جده (از۱۹-۲۱ فبروری ۲۰۰۵) عازم عربستان سعودی گردیدند.

- صندوق توسعه سعودی مبلغ ۲۲،۰۰۰،۰۰۰ دالر دیگر را به خاطر اکمال پروژه سرک کابل – قندهار- هرات اختصاص داده است. مصرف مجموعی این پروژه به ۵۲ میلیون دالرامریکایی می رسد.

- امداد ۵ کانتینر دارو کمیته همکاری عربستان سعودی به وزارت صحت عامه: ۸۱/۴/۲۲

- امداد ۴ کامیون دارو کمیته همکاری عربستان سعودی برای مردم افغانستان به ریاست صحت عامه ولایت ننگرهار:۸۱/۵/۷

- کمک ۶ کامیون خرما والبسه(کمیته همکاری عربستان سعودی به مردم

افغانستان) به دولت افغانستان: ۸۱/۶/۱۰

- کمک ۳۶۱ جلد کتب دینی کمیته همکاری عربستان برای مردم افغانستان به فاکولته شرعیات دانشگاه بلخ: ۸۱/۷/۱۴

- کمک یک پایه جنراتور و چهار پایه کمپیوتر کمیته همکاری عربستان سعودی برای مردم افغانستان به وزارت شهداء و معلولین ۲۷/ ۸/ ۱۳۸۱

- مجوز پرواز طیارات شرکت آریانا در هفته دو بار میان کابل – جده برای انتقال حجاج افغانی به عربستان سعودی ۳/ ۹/ ۱۳۸۱

- اجازه فعالیت های موقت برای سه پایه دستگاه مخابره (HF) کمیته همکاری عربستان سعودی برای مردم افغانستان از سوی وزارت مخابرات د.ا.ا.ا ۲۳/ ۹/ ۱۳۸۱

- کمیته همکاری عربستان سعودی برای مردم افغانستان تقاضا نموده است تا برای انستیتوت سعودی برای علوم کمپیوتر اجازه فعالیت در شهر کابل داده شود.۱۳۸۱/۱۲/۲۶.

- تاسیس نمایندگی های کمیته همکاری عربستان برای مردم افغانستان در ولایات کندهار، هرات، مزارشریف و جلال آباد: ۸۱/۴/۱۷

- تعیین نماینده شرکت آریانا در عربستان سعودی: ۸۱/۵/۱

- مذاکرات در مورد قرضه سی میلیون دالر امریکایی معادل (۵، ۱۱۲) میلیون ریال سعودی به منظور اعمار سرک (کابل – کندهار- هرات) با مقامات عربستان سعودی به تاریخ ۱۳۸۱/۱۲/۳.

- امداد ۸ لاری دارو کمیته همکاری عربستان سعودی برای مردم افغانستان به ریاست های صحت عامه ولایات هرات و کندهار.

- بازدید غیررسمی حامد کرزی- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان و هیات همراهان به تاریخ ۲ میزان ۱۳۸۳ به عربستان سعودی و دیدار با پادشاه و شهزاده عبدالله بن عبدالعزیز- ولیعهد و معاون اول شورای وزیران و رییس گارد ملی آن کشور.

- دعوت کمیته تنظیم بازی های سپورتی عربستان سعودی از کمیته ملی المپیک افغانستان برای شرکت در جشنواره "همبستگی اسلامی" که از تاریخ ا – ۲۰ اپریل ۲۰۰۴ درآن کشور برگزار شد.

- اشتراک هیات بلند پایه دولتی افغانستان در ششمین جلسه مجمع اقتصادی جده که از تاریخ ۱۹ تا ۲۱ فبروری ۲۰۰۵ م درآن شهر برگزار گردید.

- اشتراک حامد کرزی در مراسم خاکسپاری ملک فهد - پادشاه عربستان.

امارات متحده عربی (United Arab Emirates)

- نفوس: ۳,۳ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: Abu Dhabi
- مساحت: ۷۷،۷۰۰ کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین : اسلام
- مرگ ومیر: ۷۳ سال مردان، ۷۷ سال زنان (UN)
- واحد پولی: ۱ درهم= ۱۰۰ فیلس
- صادرات: نفت و گاز
- درآمد سرانه: ۱۹،۵۵۰ دالر امریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: ae.
- رمز تیلیفونی: ۹۷۱+
- رییس دولت: شیخ زاید بن سلطان آل نهیان

- صدراعظم: شیخ مکتوم بن راشد آل مکتوم- معاون رییس دولت و حاکم دوبی
- وزیر خارجه: راشد عبدالله النعیمی
- وزیر دولت در امور خارجه: شیخ حمدان بن زاید آل نهیان

پیشینهء تاریخي:

کنترل دفاعی و روابط خارجی هفت شیخ نشین در طول سدهٔ نزدهم و بیستم به دست بریتانیا بود، که در ۲ دسامبر ۱۹۷۱ اعلام استقلال نمود.

امارات متحده عربی در جنوب خلیج فارس موقعیت دارد. در شمال این کشور- قطر، در غرب و جنوب آن- عربستان سعودی و در شرق آن - سلطنت عمان قرار دارد. درصدی نفوس شهری این کشور ۸۲٪ بوده گروه‌های قومی آن متشکل‌اند از عرب ها، ایرانی ها، پاکستانی ها و هندی ها.

در حدود ۹۶٪ نفوس امارات عربی مسلمان و متباقی آن ها هندو و پیرو دیگر ادیان و مذاهب اند.

شیخ زاید از سال ۱۹۷۱ به این‌سو زمام امور را به دست دارد. صدراعظم شیخ مکتوم بن راشد آل مکتوم از سال ۱۹۹۰ به این‌سو در این کرسی قرار دارد. از دیدگاه تقسیمات ملکی امارات متحده عربی متشکل از ۷ ایالت خودمختار است که عبارتند از: ابوظبی، دبی، شارجه، رأس الخیمه، ام القیومین، عجمان و فجیره.

امارات متحده عربی بر سر جزیره‌های ابوموسی، تنب کوچک و تنب بزرگ با جمهوری اسلامی ایران اختلاف ارضی دارد. معادن عمده این کشور مشتمل است بر نفت و گاز طبیعی که ذخایر نفت خام آن درسال ۱۹۹۴ در حدود ۹۸ میلیون

بارل (بشکه) تخمین گردیده است. فرآورده های کشاورزی عمده آن سبزیجات و خرما است.

امارات متحده عربی عضویت سازمان های بین المللی چون ملل‌متحد، بانک جهانی، اتحادیه عرب و اوپک را داراست.

مناسبات امارات متحده عربی و افغانستان:

روابط میان دو کشور در سطح سفیر غیرمقیم درسال ۱۳۵۲ ایجاد گردید. پس از پیروزی مجاهدان، سفارت افغانستان در سال ۱۳۷۲ در ابوظبی تاسیس گردید.

پس از ایجاد اداره موقت افغانستان درسال ۱۳۸۰، سفارت امارات متحده عربی در کابل گشایش یافت. بر پایه توافقنامه میان دو کشور به تاریخ ۱۳۸۲/۲/۱۶ که آن را آقای داکتر عبدالله- وزیر امور خارجه دولت انتقالی اسلامی افغانستان و آقای شیخ حمدان بن زاید آل نهیان- وزیر دولت در امور خارجه امارات متحده عربی به امضاء رسانیدند. قرار شد یک گروه متشکل از ۱۱۰ سرباز اماراتی وارد افغانستان شوند که وظایف آن ها عبارت است از حفاظت از امور کاری هلال احمر آن کشور در کابل، کمک و همکاری در ساختن راه‌ها مکاتب و پروژه‌های خانه سازی.

- اهدای سه عراده موتر ضد گلوله به آقای حامد کرزی - از سوی دولت امارات متحده عربی: ۸۱/۷/۱۰
- کمک دولت امارات متحده عربی به دولت انتقالی اسلامی افغانستان که شامل ۲۴ لاری و ۱۳ کانتینر می شود: ۲/ ۹/ ۱۳۸۱

- قرار شد هلال احمر امارات متحده عربی ۲۰۰۰ خریطه مواد غذایی را به وزن مجموعی ۶۴ کیلوگرام به قیمت ۲۰۰۰۰ هزار دالر امریکایی از کشور پاکستان وارد و به نیازمندان توزیع نماید ۱۳۸۱/۱۲/۲۹.

- ابراز آمادگی دولت امارات متحده عربی در زمینه آموزش کارمندان شهرداری کابل درآن کشور: ۸۱/۶/۲

- دیدار داکتر رحیم شیرزوی- معین پیشین سیاسی وزارت امور خارجه با عبدالله المنصور- شارژ د افیر امارات متحده عربی در کابل به ارتباط جلوگیری از ورود افراد مشکوک از آن کشور به افغانستان ۱۱/۱۰/ ۱۳۸۱

- حمایت افغانستان از کاندیدی امارات متحده عربی در شورای اقتصادی و اجتماعی.

- امضای تفاهمنامه وزارت شهر سازی با جمعیت هلال احمر امارات متحده عربی به منظور اعمار یک روستای رهایشی برای مردم آواره و بینوای کشور در ماه قوس ۱۳۸۲.

- بازدید داکترعبدالله-- وزیرامورخارجه از امارات متحده عربی به تاریخ ۱۳۸۲/۲/۱۷

- امضای تفاهمنامه میان وزارت ترانسپورت افغانستان و اداره هوانوردی ملکی دبی.

- اعلام آمادگی وزارت داخله امارات متحده عربی در زمینه آموزش پولیس و کارمندان گمرک افغانستان

- تقاضای وزارت صحت عامه افغانستان از دولت امارات متحده عربی برای اعمار یک مرکز صحی برای بیماری های کلیه و قلب.

- مساعدت ۴۵۰۰ تخته کمپل به قیمت ۲۴۰۴۹ دالر و یک مقدار دارو به ارزش ۱۰۰۰۰ دالر برای آن عده افغان هایی که از سردی زمستان زیانمند شده اند، از سوی دفتر هلال احمر امارات متحده عربی

- بازدید حامد کرزی- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان، هدایت امین ارسلا- - معاون ریاست دولت و داکترعبدالله –وزیر امور خارجه از امارات متحده عربی برای اشتراک در مراسم تشیع جنازه والاحضرت شیخ زاید بن سلطان آل نهیان- رییس فقید دولت امارات به تاریخ ۱۲ عقرب به ابوظبی.

- گشایش جنرال قونسلگری افغانی در دبی به تاریخ ۱۰ سرطان ۱۳۸۳ طی مراسم پرشکوه. درین مراسم، آقای زلمی عزیز- معین سیاسی وزارت امورخارجه، آقای داکترمحمد حیدر رضا- معین اداری، سفیران و نمایندگان سیاسی افغانستان در کشورهای عربی، سفیران گروه دیپلوماتیک آسیایی در ابوظبی، رییسان جنرال قونسلی های خارجی در دبی، شماری از افغان های باشنده امارات متحده و جمعی از خبرنگاران وگزارشگران رسانه های خبری اشتراک ورزیده بودند.

- بازدید علی احمد جلالی- وزیر امور داخله از امارات متحده عربی.

- اهدای تقدیرنامه اعزازی به افغانستان از سوی اداره برگزارکننده فستیوال سالانه امارات متحده عربی که زیر نام "دهکده جهانی" در دبی به مدت یک ماه برگزارگردیده بود، به خاطر برازندگی و درخشش خوب دهکده افغانستان

قبرس (Cyprus)

- نفوس: ۸۰۷،۰۰۰ (Combined)(UN, ۲۰۰۴)
- پایتخت: نیکوسیا (Nicosia) - لفکاسیا- یونان، لفکاسا- ترک
- مساحت: (Combined) ۹،۲۵۱ کیلومترمربع
- زبان: ترکی، یونانی
- آیین: اسلام، مسیحی
- مرگ ومیر: ۷۶ سال مردان، ۸۰ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ پوند قبرسی = ۱۰۰ سنت(لیره ترکی)
- صادرات: پارچه (تکه)، بادنجان رومی، سگریت، دارو
- درآمد سرانه: ۱۲،۳۲۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۱)
- نشان انترنتی: cy.
- رمز تیلیفونی: ۳۵۷+

● رییس جمهور یونانی: تسوس پاپاداپولس (Tassos Papadopoulos)

- رییس جمهور تُرکی: محمد علی طلعت(Mehmet Ali Talat)

- رییس جمهور پیشین (بخش ترک نشین) – رووف دنکتاش

قبرس جزیره‌یی است در خاور مدیترانه. مساحت آن ۹۲۵۱ کیلومتر مربع . از جمله باشندگان آن ۷۸٪ یونانی‌و ۱۸٪ ترک و بقیه ارمنی، مارونیتی و ... اند. پایتخت آن- شهر نیکوسیا و زبان های آن یونانی و ترکی و انگلیسی است. روز اول اکتبر- روز ملی کشور است. ۹۴٪ مردم قبرس با سواد اند. دین مردم این کشور ارتدکس یونانی یا پراوسلاویا و اسلام است.

قبرس ۱۶ اگوست ۱۹۶۰ آزادی خود را از انگلستان به دست آورد.

جزیره قبرس از ۱۵۷۱-۱۸۷۸ در کنترل ترکیه عثمانی و از ۱۸۷۸ –۱۹۶۰ زیر اشغال انگلستان قرار داشت. دولت انگلستان در ۱۹۵۹ شرایط موافقتنامه زوریخ- لندن را به موافقت کشورهای ترکیه و یونان در قانون اساسی قبرس درج کرد که برابر آن ترک های قبرس در عین حال شهروندان ترکیه نیز هستند و انگلستان به مساحت ۹۹ میل مربع خاک قبرس را برای پایگاه نظامی خود حفظ نمود که از آن به حیث پایگاه نظامی استفاده نماید.

به اساس شرایط موافقتنامه سال ۱۹۵۹ زوریخ و لندن- انگلستان، یونان و ترکیه خود را ضمانت کنندگان آزادی قبرس اعلام و قبرس را ناگزیر کردند تا به حیث متحد یونان و ترکیه مانده که این تصمیم پسان ها منجر به مداخله نظامی دوکشور در قبرس گردید.

برپایهٔ قانون اساسی سال ۱۹۶۰، قبرس دولت جمهوری است که رییس‌جمهور آن باید یونانی و - معاون رییس جمهور باید ترک باشد که برای مدت پنج سال برگزیده می شوند.

قوه مقننه را پارلمان ۵۰ نفری که ۳۵ نماینده یونانی و ۱۵ نماینده ترکی متناسب به نفوس دو جامعه ترکی و یونانی و برای پنج سال گزیده می‌شوند، پیش می برند. شایان یاد آوری است که در سال ۱۹۸۵ شمار اعضای پارلمان از ۵۰ نماینده به ۸۰ نماینده که ۵۶ نماینده به جامعه یونانی و ۲۴ نماینده به جامعه ترکی تخصیص داده شده است، افزایش یافت.

امور قوه اجرایی از سوی شورای وزیران که هفت یونانی و سه نفر ترک هستند، پیش برده می‌شود.

از ماه سپتامبر ۱۹۶۰ قبرس به عضویت سازمان ملل در آمد. در سیاست خارجی قبرس عضو جنبش عدم تعهد می‌باشد.

۳۰ نوامبر ۱۹۶۳ نخستین رییس‌جمهور قبرس- سر اسقف ماکاریوس Makarius خواهان دگرگونی هایی در قانون اساسی شد تا توسعهٔ کشور را سرعت بخشد. اما نمایندگان ترکی زبان از اشتراک در ارگان های دولتی خود داری کردند. ۱۹۶۴/۳/۴ برپایهٔ فیصله شورای امنیت سازمان ملل قوای حافظ صلح ملل متحد به قبرس داخل گردید که تا کنون در آن جا اند.

به تاریخ ۱۹۷۴/۷/۱۵ در این کشور کودتای نظامی که از سوی کشورهای غربی و ناتو و ایالات متحده امریکا حمایت می‌شد، صورت گرفت و حکومت سرنگون شد. ترکیه به منظور اعاده نظم و حکومت به تاریخ ۲۰ جولای ۱۹۷۴ نیروهای خود را به قبرس اعزام کرد و در ماه اگوست همان سال شمال قبرس را که ۳۶,۴٪

گستره جزیره را در برمی گیرد، بنا بر ادعای تاریخی که به جزیره قبرس داشت، اشغال کرد. در نتیجه مسألهٔ پناهجویان یونانی تبار در قبرس به وجود آمد و حدود ۲۰۰ هزار نفر از شمال به جنوب کشور گریختند. در برابر این حرکت، کانگرس امریکا ترکیه را تهدید به قطع کمک‌های نظامی خود نمود که در مقابل ترکیه، ایالات متحده امریکا را از حق استفاده از پایگاهای نظامی خود در حالت تعلیق قرار داد. تا این که در ماه مارچ ۱۹۷۶ قرارداد مجدد استفاده از پایگاه‌های نظامی ترکیه با ایالات متحده امریکا امضاء و از سال ۱۹۷۸کمک‌های امریکا بار دیگر به ترکیه آغاز گردید.

در ماه دسامبر ۱۹۷۴ رییس‌جمهور- سر اسقف ماکاریوس دوباره به کرسی ریاست جمهوری برگشت و شورای ملی را ایجاد نمود. رییس جمهور ماکاریوس در ماه اگوست در گذشت و کیپریانو- رییس حزب دمکرات به سمت رییس‌جمهور گردید.

اکنون مجلس و شورای وزیران تنها از یونانی‌ها تشکیل شده و از ۱۹۷۵/۱۱/۱۳ جامعه ترکی زبان شمال قبرس، طور یک جانبه دولت فدراتیف شمال قبرس را اعلام کردند و از ۱۹۸۳/۱۱/۱۵ دولت مستقل ترک های شمال جزیره قبرس را اعلام و ورؤف دنکتاش را به عنوان رییس جمهور خود برگزیدند.

شورای امنیت سازمان ملل این عمل یکجانبه را غیر قانونی خواند و از جامعه بین المللی تقاضا کرد که بدون دولت واحد قبرس کدام دولت قبرسی دیگری را به رسمیت نشناسند. شورای امنیت از همه جوانب خواست نیروهای خود را از جزیره بیرون و مسایل مربوطه را تنها از راه گفتگوهای صلح آمیز میان جامعه ترکی و یونانی جزیره حل و فصل نمایند.

قبرس کشور کشاورزی و رو به رشد است. در ساحه صنعت مواد خوراکی و استخراج معادن زیادتر توسعه یافته است. ۲۲٪ نفوس در ساحه کشاورزی و ۳۰٪ در صنایع، انرژی و ساختمانی و بقیه در ساحات غیر تولیدی مصروف اند. فرآورده‌های کشاورزی آن عبارت است از: ستروس(لیموباب)، کچالو و انگور. درآمد چشمگیری از مدرک توریزم (جهانگردی) به دست می آید، به گونه‌یی که در سال ۱۹۸۶ جمعا ۸۹۸ هزار جهانگرد از آن کشور دیدن نموده بودند.

واردات: کالاهای مصرفی، ماشین آلات و تجهیزات.

صادرات: الکول، واین، پوشاک، بوت، تنباکو، ستروس و منرال ها. مشتریان عمده آن کشورهای عضو اتحادیه اروپا و کشورهای اروپای شرقی‌اند. شایان یاد آوری است که تراز زندگی بخش شمال (ترک نشین‌ها) نسبت به جنوب پایین تر می‌باشد.

درین روزها یک بار دیگر موضوع قبرس در رسانه‌های گروهی جهان توجه جهانیان را به خود معطوف نموده است. مسألهٔ شمولیت قبرس در اتحادیه اروپایی مطرح بحث است که در زمینه کوفی عنان - دبیرکل سازمان ملل طرحی را به دو جانب ترکیه و یونان پیشنهاد کرد. برپایهٔ این پیشنهاد، یک دولت فدرال که در آن هر دو طرف شمال و جنوب خودگردانی داخلی خود را حفظ خواهد کرد و مقام ریاست دولت به شکل دورانی خواهد بود. تا کنون دو طرف (ترکیه، یونان و قبرس شمال و جنوبی) به کدام تفاهم نهایی نرسیده‌اند. البته تا سال ۲۰۰۴ که موضوع شمولیت قبرس و ترکیه به اتحادیه اروپا بررسی می گردد، ممکن به تفاهمی دست یابند. باید خاطرنشان ساخت که جانب یونان همواره مسألهٔ قبرس را در برابر ترکیه در موقع بررسی در خواست ترکیه برای شمولیت در اتحادیه اروپا مطرح و ممانعت خود را اعلام کرده است.

موقف افغانستان در قبال مسألهٔ قبرس:

در سال های پیش از ۱۹۶۴ افغانستان در مورد قبرس نگاهی خاصی نداشت و روانشاد لودین و روانشاد پژواک در سازمان ملل فیصله مناقشات جزیره قبرس را میان ترکیه و یونان متکی به اکثریت یونانی زبان آن جزیره مورد نظر می دانستند که در نتیجه اظهارات نماینده افغانی، مقامات جمهوری ترکیه دولت افغانستان را از پشتیبانان خود در مسألهٔ قبرس نمی دانست.

مگر در سال ۱۹۶۴ افغانستان طرز تلقی خود را تغییر داده و موقف تازه‌یی اتخاذ نمود. مبنی بر این که جامعه ترکی زبان قبرس دارای ممیزات فرهنگی، اجتماعی و اسلامی بوده و بنابرین به ذات خود باید حق تعیین سرنوشت را داشته باشد و نباید اکثریت یونانی زبان اقلیت ترکی زبان را از حقوق شان محروم سازد.

در اعلامیه مشترک تاریخی ۱۱ ثور ۱۳۴۷ برابر با یکم می ۱۹۶۸ که در پایان بازدید جودت سونای در کابل و انقره نشر شد، در مورد مسأله قبرس چنین آمده است: هر دو رییس دولت در باره قبرس حل سریع و فوری را که به موجب آن حقوق و منافع جامعه ترکی جزیره چنان که بتواند در صلح و امنیت کابل زندگی کنند، خواستار شدند."

تأسیس و برقراری روابط سیاسی میان افغانستان و دولت قبرس به صورت غیر مقیم به تاریخ ۲۰ قوس ۱۳۵۸ برابر با ۱۱ دسامبر ۱۹۷۹ به اساس اعلامیه مشترک دو کشور اساس گذاشته شده است و این مناسبات در سال ۱۳۶۶ به سطح سفارت غیر مقیم میان دو کشور رسماً برقرار شد. به تاریخ ۲۹ جون ۱۹۸۸ داکترمحمدالله صافی- سفیر افغانی در مسکو اعتمادنامه خویش را به حیث نخستین سفیر غیر مقیم به جورج واسیلو - رییس‌جمهور قبرس تقدیم داشت. سپس سفیر افغانی در دمشق امور مربوط به آن کشور را پیش می برد. در سال ۱۳۸۲ آقای مصطفی ظاهر- سفیر

کبیر افغانی در روم به سفیر غیرمقیم افغانی در نیکوسیا تعیین گردید. کنون هم سفارت افغانستان در روم متصدی امور سیاسی این سفارت می‌باشد. در سال ۱۳۶۸ سرور یورش-- معاون وزیر امور خارجه بازدید رسمی یی از قبرس داشت.

دولت افغانستان در حالی که با برادران مسلمان در شمال کشور قبرس احساس برادری و همدردی کامل دارد، خواهان حل عادلانه موضوع قبرس به اساس عملی نمودن فیصله‌های شورای امنیت و اسامبله عمومی سازمان ملل و عدم مداخله کشورهای دیگر در امور این کشور است.

الجزایر (Algeria)

- نفوس: ۳۲,۹ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: الجزیره (Algiers)
- مساحت: ۲,۴ میلیون کیلومترمربع
- زبان: عربی، فرانسوی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۶۸ سال مردان، ۷۱ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ دینار= ۱۰۰ سنتیمس
- صادرات: نفت و گاز
- درآمد سرانه: ۱۸۹۰ دالرامریکای (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: dz.
- رمز تیلیفونی: ۲۱۳+
- رییس جمهور: عبدالعزیز بوتیفلیقه (Abdelaziz Bouteflika)

- صدراعظم: احمد اویایه (Ahmed Ouyahia)
- وزیر خارجه: محمد بیجاول (Mohamed Bedjaoul)
- *موقعیت:* شمال افریقا
- *نوع رژیم:* جمهوری
- *آیین:* ۹۰٪ مسلمان
- *تبار:* عرب و بربر
- *تاریخ استقلال:* ۱۹۶۲ از فرانسه
- *روز ملی:* اول نوامبر

سطح سواد: ۵۷٪

پیشینهء تاریخی:

باشندگان قدیم الجزایر بربرها بودند که با گذشت زمان فنیقی‌ها و رومن‌ها نیز در آن کشور مسکن گزین گردیده، در پی آن اعراب درین منطقه بود و باش اختیار کردند. ترک ها از سال های ۱۵۱۸ تا ۱۸۳۰ به این کشور مسلط بودند. سپس فرانسویان ادارهٔ آن را به دست گرفتند. کنترول جدی فرانسه نتوانست جنبش آزادیخواهی مردم این منطقه را سرکوب نماید. تا این که در زمان جنرال دوگول- رییس جمهور فرانسه در سال ۱۹۶۲ الجزایر استقلال خود را به دست آورد و احمد بن بلا به حیث نخستین رییس‌جمهور پس از حصول استقلال برگزیده شد.

در سال ۱۹۶۷ در اثر کودتا (هواری بومیدین) به قدرت رسید. در ۱۹۸۹ قانون اساسی جدید و سیستم چندحزبی پذیرفته شد و در سال ۱۹۹۲ انتخابات برگزار گردید که احتمال پیروزی مسلمانان تندرو در آن پیشتر بود. ولی انتخابات از سوی دولت ملغی قرار گرفته که از آن سپس الجزایر دستخوش ناآرامی‌ها و بی ثباتی‌ها قرار گرفته است.

الجزایر درسال ۱۹۶۷ به هواداری از دیگر کشورهای عربی در گیر در برابر اسراییل، اعلام جنگ داد و مناسبات سیاسی خود را تا سال ۱۹۷۴ با ایالات متحده امریکا قطع نموده با شوروی پیشین مناسبات سیاسی برقرار و در پی بستن اتحاد نظامی با آن کشور گردید. همچنان مناسبات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی الجزایر با غرب به ویژه با فرانسه استحکام بیشتر یافت.

دوران استعمار، فرهنگ به ویژه زبان را در آن کشور مسخ نموده، کادرهای علمی و فنی کلا به دست فرانسوی ها قرار داشته، زبان عربی در طول سال های استعمار از موسسات آموزشی آن کشور عمدا حذف گردیده بود. بازسازی فرهنگ ملی وقت زیادی را برای مردم الجزایر برای نوسازی کشورشان و تبارز شخصیت‌های سیاسی آن در بر گرفت.

الجزایر سرزمینی است گسترده در شمال افریقا که منابع سرشار نفت و گاز را پس از لیبیا دارا است. با کشورهای همجوار به جز از مراکش (برسر منطقه صحرا و نهضت پولیساریو) مناسبات عادی دارد.

مناسبات افغانستان و الجزایر:

در سال ۱۹۶۹ حکومات افغانستان و الجزایر، بنا بر آرزومندی و تقویت مزید دوستی تصمیم گرفتند تا روابط دیپلماتیک میان دو کشور در سطح سفیران غیر مقیم تأسیس گردد. به این منظور اعلامیه‌یی به تاریخ ۱۵ دسامبر همین سال در کابل و الجزیره به نشر رسید. پس از این تاریخ، روابط دیپلماتیک افغانستان و الجزایر به سطح سفیران غیرمقیم برقرار گردیده سفارت افغانی در پاریس عهده دار تمثیل سفارت غیر مقیم در الجزیره تعیین گردید.

پس از کودتای ثور ۱۳۵۷ دولت الجزایر در برابر افغانستان سیاست انتظار را در پیش گرفته و برآن بود که رژیم دموکراتیک خلق از همه مردم افغانستان نمایندگی نمی‌کند، اما در حین زمان از حل سیاسی موضوع و توافقات ژنو پشتبانی خود را اعلام نمود. دولت الجزایر با مجاهدان افغان رابطه نداشت و در کنفرانس کشورهای اسلامی در باره کرسی افغانستان برای آن ها (دولت موقت مجاهدان مستقر در پاکستان) رای ممتنع داد.

پس از به قدرت رسیدن مجاهدان در سال ۱۳۷۱، روابط دو کشور بهبود یافت.

اُردن (Jordan)

- نفوس : ۵,۷ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت : عمان (Amman)
- مساحت : ۸۹،۳۴۲ کیلومترمربع
- زبان : عربی
- آیین : اسلام
- مرگ ومیر : ۷۰ سال مردان، ۷۲ سال زنان (UN)
- واحدپولی : ۱ دینار کویتی= ۱،۰۰۰ فِلس
- صادرات : مواد کشاورزی
- درآمد سرانه : ۱۸۵۰ دالرامریکای (بانک جهانی، ۲۰۰۳)

- نشان انترنتی : jo
- رمز تیلیفونی : ۹۶۲+
- رییس دولت: ملک عبدالله (King Abdullah)
- صدراعظم: ادنان بدران (Adnan Badran)
- وزیر خارجه: فاروق کسوری (Faruq Kaswari)

موقعیت: غرب آسیا

همسایگان: در غرب- اسراییل، در شرق- عربستان سعودی و عراق، در شمال- سوریه و طرف جنوب عربستان

دین: ۹۵٪ مسلمان

نژاد: سفید

تقسیمات اداری: ۸ ولایت

طرز حکومت: شاهی مشروطه

استقلال: ۲۵ می ۱۹۴۹ از انگلستان

عضویت در سازمان ملل: از ۱۹۵۵

باسواد: ۸۰٪

پیشینهء تاریخی:

از زمان های قدیم تا سال ۱۹۲۲، سرزمین‌های شرقی رود اردن از دیدگاه سیاسی و فرهنگی با سرزمین‌های غربی آن با هم متحد بودند. اعراب این سرزمین را در سده هفتم فتح نموده و در پی آن عثمانی‌ها در سده ۱۶ آن را اشغال نمودند. ماندات بریتانیایی فلسطینی هر دو جناح اردن را در سال ۱۹۲۱ در بر گرفت. عبدالله- پسر

یکی از حکام حجاز در عرب از سوی بریتانیایی‌ها امیر خود مختار منطقه ترانس اردن تعیین گردید که دو سوم فلسطین را در برمی‌گرفت.

این منطقه در سال ۱۹۴۶ همچون یک کشور آزاد و مستقل اعلام گردید. در جنگ سال ۱۹۴۸ اعراب و اسراییل ساحل غربی و شرقی بیت المقدس ضمیمه این پادشاهی گردید که به نام اردن تبدیل گردید. سراسر قلمروها در جنگ سال ۱۹۶۷ به تصرف اسراییل در آمدند که اعراب مهاجر ساحل شرقی را نیز در کام خود فرو بردند.

کنفرانس عالی اعراب در سال ۱۹۷۴ سازمان آزادیبخش فلسطین را به عنوان یگانه نماینده عرب در کرانه غربی شناخت. در سال ۱۹۸۸ اردن روابط اداری خود را با مناطق اشغالی اسراییل در کرانه غربی قطع نمود.

در ۱۴ فبروری ۱۹۵۸ عراق به تأسیس یک فدراسیون عربی با اردن اقدام کرد که سلطان فیصل (پادشاه عراق) به حیث رییس دولت اداره امور فدراسیون را در دست داشت. به تاریخ ۱۴ جولای ۱۹۵۸ در اثر کودتای نظامی رژیم عراق سرنگون گردید و فدراسیون نیز از هم پاشید.

اردن و اسراییل در ۲۵ جولای سال ۱۹۹۵ بطور رسمی موافقت نمودند تا جنگ های شان را پایان بخشند و در ۲۶ اکتبر ۱۹۹۴ معاهده صلح را به امضاء رسانیدند که مفاد آن عبارت‌اند از:

- تبادل سفیران
- عقب نشینی اسراییلی‌ها از سرزمین‌های اشغالی اردن
- تعیین مرزها میان دو کشور
- تبادل توافقات تأیید شده از جانب دو دولت

شایان یادآوردی است که دولت اسراییل پس از امضای توافقنامه صلح با اردن- سرزمینی کوچکی را با ۱۷۰-۳۳۰ کیلومتر مربع مساحت در بیابان خشک (وادی عربه) واقع در جنوب اردن به آن کشور تسلیم نمود. دولت اسراییل ۵/۹ هزار کیلومتر مربع خاک اردن را در کرانه غربی هنوز هم در اشغال دارد.

روابط دیپلوماتیک افغانستان و اردن:

- در سال ۱۹۵۰ روابط دیپلماتیک غیرمقیم میان دو کشور برقرار شد. این روابط درسال ۱۳۶۴ (۱۹۸۵) از سطح وزارت مختاری به سطح سفارت‌های غیر مقیم ارتقاء نمود.

- اکنون سفارت افغانستان در دمشق مسایل مربوط به اردن را نیز پیش می‌برد. در گذشته سفیران دو کشور در تهران، سمت سفیران غیرمقیم را داشتند.

- بازدید یک هیات به ریاست جنرال عطاء محمد- قوماندان قول اردوی ۷ از کشور اردن به تاریخ ۱۰/۲۶/ ۱۳۸۱.

- بازدید حامد کرزی - رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان از کشور اردُن به تاریخ ۴/۱/ ۱۳۸۲

- بازدید داکتر عبدالله - وزیر امورخارجه و یحیی معروفی- وزیر مشاور در امور روابط بین المللی از اردن برای شرکت درکنفرانس اقتصادی – سیاسی که به تاریخ ۱۵ اپریل درکشور اردن برگزار گردیده بود.

مراکش (Morocco)

- نفوس: ۳۱٫۶ میلیون(UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: رباط (Rabat)
- مساحت: ۷۱۰،۸۵۰ کیلومترمربع
- زبان: عربی، فرانسوی، اسپانیایی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۶۷ سال مردان، ۷۰ سال زنان (UN)
- واحدپولی: درهم= ۱۰۰ سنتایمس
- صادرات: مواد معدنی، غذایی، دریایی، میوه
- درآمد سرانه: ۳۲۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: ma.
- رمز تیلیفونی: ۲۱۲+

- پادشاه: محمد ششم (King Muhammed VI)
- صدراعظم: دریس جتوو (Driss Jetou)
- وزیر خارجه: محمد بنا یسا (Mohamed Benaissa)

موقعیت: در شمال غرب افریقا

همسایگان: طرف شرق آن - صحرای غربی و در جنوب آن- الجزایر موقعیت دارد.

طرز حکومت: شاهی مشروطه

آیین: اسلام، ۹۹٪ مسلمان

نژاد: عرب و بربر

تاریخ استقلال: ۱۹۵۶/۳/۲ از فرانسه و اسپانیا (روز ملی)

شمار باسوادان: ۵۰٪

پیشینه تاریخی:

بربرها باشندگان بومی این سرزمین بودند که پسان ها کارتغانی ها و رومی ها جای آن ها را گرفتند. اعراب درسال ۱۶۶۳ مراکش را تصرف نموده طی سده های ۱۱ و ۱۲ امپراتوری بربرها افریقای شمال غربی را اداره می‌کردند. بخشی از مراکش در سده ۱۹ زیر تسلط اسپانیایی‌ها در آمد و بخش باقیمانده آن را در اوایل سده ۲۰ نیز اشغال نمودند.

قیام‌های قبیله‌یی در برابر بیگانگان از سال ۱۹۱۱ تا ۱۹۳۳ درین کشور دوام نمود. مراکش در ماه مارچ ۱۹۵۶ استقلال خویش را به دست آورد.

اسپانیا در ماه فبروری ۱۹۷۶ صحرای غربی را ترک گفت. در پی آن، دولت مراکش ۲بر۳ آن را ضمیمه خاک خود نمود، متباقی آن را دولت موریتانیا اشغال کرد.

جبهه پولیساریو به تاریخ ۲۷ فبروری صحرای غربی را آزاد اعلام و در برابر مراکش وارد جنگ گردید. موریتانیا معاهده را با جبهه پولیساریو امضاء و از

صحرایی غربی خارج گردید و در سال ۱۹۹۰ بخش باقیمانده را نیز به دست آورد. پس از جنگ های خونین و شدید مراکش کنترل بخش عمده شهری این سرزمین را به دست گرفت. در حالی که شورشیان پولیساریو آزادانه در بخش های کم نفوس و بیابانی آن گشت و گذار می‌نمایند. سازمان ملل خواست همه پرسیی را را در مورد صحرای غربی مورد اجراء قرار دهد که آیا این منطقه همچون یک کشور مسنقل تبارز نماید و یا جزیی از مراکش بماند.

مراکش از لحاظ تقسیمات اداری مشتمل است بر ۳۷ ایالت و ۵ شهرستان است.

روابط سیاسی افغانستان و مراکش:

شورای وزیران دولت افغانستان در جلسه مورخ ۱۳۴۷/۹/۳ هجری خورشیدی خویش پیشنهاد وزارت امور خارجه مبنی بر تاسیس روابط غیر مقیم سیاسی با چهار کشور افریقایی از جمله با مراکش را تصویب نموده و طی فرمان شماره ۹۶۱۶ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۱ به این وزارت ابلاغ نمود.

به تاریخ ۱۹۶۹/۳/۵ آقای موسی شفیق- سفیر کبیر افغانی در قاهره و مهدی زنظار- سفیر کبیر مراکش در مصر موافقتنامه‌یی را امضاء نمودند که طبق آن روابط دیپلماتیک غیر مقیم میان دوکشور تاسیس گردید. سفیر افغانی در پاریس به عنوان سفیر غیر مقیم در مراکش تعیین گردید. سپس سفیر افغانی در قاهره به عنوان سفیر غیر مقیم در مراکش معرفی گردید.

تا کودتای ثور ۱۳۵۷ روابط دوکشور به شکل عادی ادامه داشت، اما پس از آن، روابط دوکشور و به خصوص هنگامی که دولت وقت افغانستان جبهه پولیساریو را در ۲۳ می ۱۹۷۹ به رسمیت شناخت، به تیرگی گرایید. دولت مراکش در همه

اسامبله‌های عمومی سازمان ملل به قطعنامه‌های پیشنهادی پاکستان در بارهٔ به افغانستان رای مثبت می‌داد.

پس از پیروزی مجاهدان در ۱۳۷۱ روابط دوکشور بهبود یافت. پس از روی کار آمدن دولت موقت این روابط گسترش بیشتر یافت. داکترعبدالله- وزیر خارجه دولت انتقالی اسلامی افغانستان به تاریخ ۱۰ جولای ۲۰۰۲ از مراکش بازدید نموده و ضمن دیدار با جناب محمد بن عیسی- وزیر امور خارجه آن کشور موافقتنامه همکاری‌های فنی، علمی و فرهنگی میان دوکشور را به امضاء رسانید. اکنون داکتر زلمی حقانی- سفیر کبیر افغانی در پاریس به حیث سفیر غیر مقیم در مراکش نیز می‌باشد.

پیش نویس توافقتنامه همکاری دو جانبه میان دولت افغانستان و دولت پادشاهی مراکش ۶/ ۹/ ۱۳۸۱

همکاری ها میان دو کشور:

- امضای موافقتنامه همکاری های علمی، فرهنگی و فنی افغانستان و مراکش: ۸۱/۶/۱۳

- آمادگی امور مذهبی مراکش برای گفتگو با مسوولان حج و اوقاف دولت انتقالی اسلامی افغانستان: ۸۱/۵/۸

- تقدیم اعتماد نامه احمد الزاهدی سفیر غیر مقیم کشور شاهی مراکش ۱۳۸۲/۱۱/۲۸

بحرین (Bahrain)

- نفوس: ۷۵۴،۰۰۰ میلیون (UN, ۲۰۰۵) .
- پایتخت: مناما (Manama)
- مساحت: ۷۱۷ کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۷۲ سال مردان، ۷۶ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ دینار بحرینی= ۱،۰۰۰ فِل
- صادرات: نفت، المونیم
- درآمد سرانه: ۱۱،۲۶۰ دالر امریکای (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: bh.
- رمز تیلیفونی: ۹۷۳+
- پادشاه: شیخ حمد بن عیسی آل-خلیفه

(Sheikh Hamad bin Isa al-Khalifah)٦

- ولیهعد و سر فرمانده اعلی(BDF): شیخ سلمان بن حمد آل-خلیفه
  (Sheikh Salan bin Hamad al-Khalifah)
- صدراعظم: شیخ خلیفه بن سلمان آل- خلیفه
  (Sheikh Khalifah bin Salman Al-Khalifah)
- وزیر خارجه: شیخ محمد بن مبارک آل- خلیفه
  (Sheikh Mohammed bin Mubarak al-Khalifah)

موقعیت: در جنوب خلیج فارس واقع است و از چندین جزیره تشکیل یافته است.

نژاد: سفید سامی

نوع رژیم: شاهی (امیر نشین)

تاریخ استقلال: ۱۹۷۱/۸/۱۴ از انگلستان

روز ملی: ۱۶ دسامبر

واحد پول: دینار بحرینی

پیشینهء تاریخی:

برتگتا ها نخستین اروپایی‌هایی بودند که نخستین بار جزیره بحرین را اشغال کردند. (۱۵۰۷) مگر در ۱۶۰۲ از سوی اعراب اخراج شدند که این اعراب نیز از سوی عرب‌های که از مجاورت کویت آمده بودند، اخراج گردیدند و سلطنت خلیفه را تأسیس نمودند که تا سال ۱۷۸۷ در بحرین تسلط داشت.

بریتانیای کبیر از طریق کمپنی هند شرقی در ۱۸۴۷ در آن کشور نفوذ نموده و در ۱۸۶۱ میان بریتانیا و شیخ بحرین قراردادی به امضاء رسید که بر پایه آن بحرین تحت حمایت انگلیس قرار گرفت و براساس معاهده ۱۸۸۰ بحرین بدون اجازه بریتانیا به کشور سوم حق استفاده از سرزمین خویش را نخواهد داد و حق ایجاد مناسبات با کشورهای دیگر را بدون اجازه انگلستان نداشت.

مردم بحرین مبارزه شان را به خاطر اخراج قوای بیگانه از سال ۱۹۳۵ آغاز نمودند.

در اواخر سال ۱۹۶۸ بریتانیا از اخراج نیروی چهار هزار نفری خود خبرداد و ضمن اعلامیه‌یی خاطر نشان ساخت که امارات خلیج فارس می‌توانند فدراسیون را تشکیل دهند. در می ۱۹۷۰ شورای امنیت سازمان ملل استقلال بحرین را به رسمیت شناخت. این گونه، به جای ملحق شدن آن به ایران که تا آن زمان در نظر بود، جزیره بحرین به آن کشور ملحق شود، در ۱۴ اگوست سال ۱۹۷۱ استقلال خود را به دست آورد.

دولت جدید بحرین به رهبری شیخ عیسی بن سلطان عیسی الخلیفه و برادر وی شیخ عمان عیسی بن خلیفه قرار گرفت. قانون اساسی در ۱۹۷۳ برای بحرین تصویب گردید.

روابط افغانستان و بحرین:

میان افغانستان و بحرین به تاریخ ۹-۶-۱۳۵۱ برابر با ۱۹۷۱ روابط غیر مقیم ایجاد گردید.

پیش از کودتای ثور سال ۱۳۵۷ مناسبات میان دو کشور در تراز تبادله پیام‌ها به مناسبت‌های روزهای ملی و مانند آن خلاصه می‌گردید. ولی این روابط پس از کودتا تیره شد و بحرین پیرامون مسایل افغانستان از سیاست عربستان سعودی در برابر رژیم دموکراتیک خلق افغانستان پشتیبانی می‌کرد.

بحرین در اواخر سال ۱۳۷۱ (۱۹۸۸) حکومت موقت مجاهدان به رهبری صبغت الله مجددی مستقر در پیشاور پاکستان را به رسمیت شناخت.

پس از پیروزی مجاهدان در ۱۳۷۱ (۱۹۹۲) روابط میان دو کشور بهبود یافت.

آقای کامل صالح الصالح- سفیر کشور بحرین درتهران وارد کابل گردیده و دیدارهایی را با رییس اتاق های تجارت و صنایع، وزیراقتصاد، وزیراطلاعات و فرهنگ، وزیرتجارت، وزیر مالی و وزیر امور خارجه و با حامد کرزی- رییس دولت انجام داده و پیام شیخ حمد بن عیسی آل خلیفه- پادشاه بحرین را تقدیم ایشان نمود.

یمن (Yemen)

- نفوس: ۲۱,۵ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: صنعا (Sanaa)
- مساحت: ۵۳۶،۸۶۹ کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۵۹ سال مردان، ۶۱ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ ریال یمنی= ۱۰۰ فیلس
- صادرات: نفت، ماهی،پنبه ، قهوه
- درآمد سرانه: ۵۲۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: ye.
- رمز تیلیفونی: ۹۶۷

• رییس جمهور: علی عبدالله صالح (Ali Abdallah Saleh)

- نائب رییس جمهور: عبد رُبا منصوراحدی (Abd-Rabbuh Mansur Hadi)
- صدراعظم: عبدالقادر عبدالرحمان (Abd-al-Qadir Abd-al-Salami)
- وزیر خارجه: ابوبکر عبدالله القِربی (Abu-Bakr Abdallah al-Qirbi)

موقعیت: جنوب غرب آسیا

همسایگان: در شمال این کشور- عمان و عربستان سعودی، در جنوب آن - خلیج عدن و بحر احمر، در شرق آن- عمان و اقیانوس هند و در غرب آن- دریای سرخ (بحر احمر) موقعیت دارد.

نژاد: سفید

آیین: اکثراً مسلمان ۵۳٪ سنی مذهب

تاریخ استقلال: ۱۹۱۸

وحدت دو یمن: ۱۹۹۰/۵/۲۲

با سواد:۳۹٪

پیشینهء تاریخی:

درآغاز سدهٔ شانزدهم، یمن به تصرف ترک های عثمانی درآمد و پسان ها بریتانیا در بخش جنوبی آن نفوذ نمود. در نیمه نخست سدهٔ نزدهم، بخش شمالی یمن، زیر اثر پادشاه مصر قرار گرفت. در سال ۱۸۷۲ حاکمیت ترک های عثمانی در یمن شمالی برقرار گردید که تا جنگ جهانی اول ادامه یافت. بریتانیا همه جانبه تلاش ورزید تا در این منطقه استراتیژیک نفوذ خویش را گسترش بیشتر بخشد که همزمان در سال ۱۸۳۹ آن کشور عدن را اشغال و تا پایان سدهٔ نزدهم سراسر سلطنت یمن جنوبی را که متشکل از چندین امارات بود، به تصرف در آورده و آن ها رابه رژیم‌های تحت الحمایه خویش ساخت.

در سال ۱۹۱۹ پس از شکست امپراتوری عثمانی، در یمن شمالی که هنوز هم تحت حاکمیت عثمانی قرار داشت، رژیم شاهی مستقل به وجود آمد، اما بریتانیا دولت جدید یمن شمالی را به رسمیت نشناخته و خواهان آن گردید تا این کشور را نیز به رژیم تحت الحمایه اش درآورد. از اثر مقاومت مردم یمن شمالی تلاش‌های بریتانیا بی نتیجه ماند. چنانچه در سال ۱۹۳۴ قرارداد رسمی میان بریتانیای کبیر و دولت شاهی یمن به امضاء رسید که بر پایهٔ آن بریتانیا آزادی یمن شمالی را به رسمیت شناخت.

به گونه‌یی که یادآوری گردید، بریتانیا یمن جنوبی را به رژیم تحت الحمایه اش مبدل نموده بود و با بهره گیری از اقلیم مساعد عدن، این شهر به پایگاه نظامی آن کشور تبدیل و در سال ۱۹۳۷ عدن مستعمره بریتانیا اعلام گردید. در سال ۱۹۵۹ بریتانیا در پی آن شد تا از رژیم‌های تحت الحمایه جنوب عربی خویش (فدراسیون امارات جنوب عربی) را ایجاد نماید که به این امر موفق گردید، چنانچه فدراسیون مذکور در سال ۱۹۶۲ به فدراسیون جنوب عربی مسمی گردید.

عدن در حالی که مستعمره بریتانیا به شمار می‌رفت، جزء فدراسیون عربی نیز شناخته شد. این تدبیرهای بریتانیا نتوانست جنبش‌های مردمی را سد واقع شده و ناخوشنودی آن ها را برهم شکند. به تاریخ ۱۴ اکتبر ۱۹۶۳ به رهبری جبهه ملی یمن جنوبی خیزش گستردهٔ مردمی در قله‌های کوه‌های ردفان در برابر انگلیسی ها آغاز گردید که در نتیجه به تاریخ ۱۹۶۹/۱۱/۳۰ حکومت استعماری را سرنگون و جمهوری مردمی یمن جنوبی را تأسیس نمودند. جمهوری مردمی یمن جنوبی درسال ۱۹۷۰ به نام جمهوری دموکراتیک مردم یمن مسمی گردید.

درعین زمان، جنبش‌های ضد شاهی در یمن شمالی اوج گرفت که به تاریخ ۲۶ دسامبر ۱۹۶۲ انقلاب جمهوری در کشور رخ داد و در نتیجه رژیم جمهوری در جزیره نمای عربی به وجود آمد. از اثر حمایت عربستان سعودی از مخالفان

جمهوری برخورد مسلحانه میان هر دو جانب صورت گرفت که این جنگ تا سال ۱۹۷۰ ادامه یافت.

در ۱۹۷۰ در پی کودتای نظامی، شورای ریاست جمهوری منحل و شورای نظامی اداره کشور را به دست گرفت. درسال ۱۹۷۸ شورای نظامی از طریق مسالمت آمیز لغو و به نظام جمهوری تعویض گردید که علی عبدالله صالح- مسوولیت ریاست جمهوری را به عهده گرفت. سرانجام هر دو یمن (شمالی و جنوبی) در ۲۲-۵-۱۹۹۰ دولت واحدی را به نام جمهوری عربی یمن تشکیل دادند و وحدت میان دو یمن به وجود آمد.

روابط افغانستان و یمن:

روابط سیاسی غیر مستقیم میان افغانستان و هر دو یمن در سال ۱۹-۱۲-۱۳۴۹ ایجاد گردید. درسال ۱۳۶۴ سفارت افغانستان در عدن پایتخت یمن جنوبی گشایش یافت و سفارت یمن دموکراتیک یا جنوبی در اخیر ربع سال ۱۳۶۷ در کابل تأسیس گردید. پس از وحدت هر دو یمن در ۲۲-۵-۱۹۹۰ سفارت افغانستان از عدن به صنعا منتقل گردید. درسال ۱۳۷۱ دولت اسلامی افغانستان سفارت خویش را در یمن تعطیل نمود.

سوریه (Syria)

- نفوس: ۱۸,۶ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: دمشق (Damascus)
- مساحت: ۱۸۵،۱۸۰ کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۷۰ سال مردان، ۷۳ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ پوند سوریه یی= ۱۰۰ پیسترس
- صادرات: نفت و گاز
- درآمد سرانه: ۱۱۳۰ دالر امریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: sy.
- رمز تیلیفونی: ۹۶۳+

- رییس جمهور: بشارالاسد (Bashar al-Assad)
- صدراعظم: ناجی الایتری (Naji al-Itri)
- وزیر خارجه: داکتر فاروق الشرع (Faruq al-Shara)

موقعیت: در جنوب غرب آسیا در کنار دریای مدیترانه موقعبت دارد.

همسایگان: در شرق-عراق، در جنوب باختری اسراییل و در غرب آن- لبنان موقعیت دارد.

نژاد: سفید سامی

طرز حکومت: جمهوری

آیین: ۹۰٪ مسلمان ۱۰٪ مسیحی.

باسواد: ۶۵٪

تاریخ استقلال: ۱۹۴۶/۴/۱۷ از فرانسه

روز ملی: ۱۷ اپریل

از نگاه اداری: به ۱۳ ولایت تقسیم گردیده است.

پیشینهء تاریخی:

پس از فرمانروایی امپراتوری‌های روم و عرب، سوریه برای چهار سده پیهم تا جنگ جهانی اول در حیطه تصرف امپراتوری عثمانی بود. درسال ۱۹۰۱ به اساس معاهده Severes از امپراتوری عثمانی مجزا گردیده و به دو دولت مستقل سوریه و لبنان تقسیم گردید.

هر دو کتسور سوریه و لبنان از سال ۱۹۲۰ تا ۱۹۴۱ تحت قیمومیت جامعه ملل و اداره فرانسه قرار داشتند. در سال ۱۹۴۱ فرانسه سوریه را جمهوری آزاد و مستقل اعلام کرده و به تاریخ اول جنوری ۱۹۴۴ آن کشور استقلال کامل خود را به دست آورد.

در سال ۱۹۴۶ سربازان فرانسه خاک سوریه را ترک گفتند و در همین سال نخستین جشن استقلال برپا گردید. در ماه فبروری ۱۹۵۸ سوریه یک اتحادیه (کنفدراسیون) را با مصر موسوم به جمهوری متحد عربی تشکیل داد، اما به تاریخ

۳۰ سپتامبر ۱۹۶۱ اتحادیه مذکور از هم پاشید. در مارچ ۱۹۶۳ حزب بعث قدرت را به دست گرفته و تشکیل حکومت از سوی اقلیت فرقه علوی صورت گرفت.

در سال ۱۹۶۷ سوریه درگیر جنگ با اسراییل شد که در نتیجه آن ارتفاعات گولان به اشغال اسراییل درآمد و آن کشور به سال ۱۹۷۹ برابر با ۲۳ قوس ۱۳۶۰ تسلط کامل خویش را بر ارتفاعات گولان اعلام نمود. در سپتامبر ۱۹۷۰ سوریه به یاری نیروهای چریکی فلسطین که درگیر نبرد با دولت اردن بودند، پرداخت، اما هنگامی که جنگ مذکور بار دیگر در سال ۱۹۷۱ مشتعل شد، مناسبات خود را با اردن قطع نمود.

در ۱۹۷۲ و ۱۹۷۳ سوریه مقدار هنگفت سلاح و مهمات جنگی از شوروی پیشین به دست آورده و به تاریخ ۱۶ اکتبر ۱۹۷۳ باردیگر به هواداری از مصر به اسراییل حمله نمود.

در سال ۱۹۷۵، هر دو کشور (سوریه و اردن) شامل یک اتحادیه نظامی گردیدند. قانون اساسی جدید در نظرخواهی عمومی که در مارچ ۱۹۷۳ براه افتاد، با اکثریت ۹۷٪ به تصویب رسید که برپایهٔ آن رییس‌جمهور برای مدت ۷ سال انتخاب می‌گردد. حافظ الاسد از سال ۱۹۷۰ تا ۲۰۰۰ به حیث رییس‌جمهور سوریه باقی ماند. پس از درگذشت او پسرش- داکتر بشار الاسد که در تهران تحصیل کرده بود، به عنوان رییس جمهور سوریه برگزیده شد.

روابط افغانستان و سوریه:

سوریه از سال ۱۹۵۰ به این سو با افغانستان مناسبات سیاسی برقرار نموده است (به اساس معاهده مودت مورخ ۱۹۵۰/۱۰/۱۲ داکتر ناظم القدسی- صدراعظم و وزیر امور خارجه سوریه به امضاء رسانیدند که روابط سیاسی میان دو کشور ایجاد گردد.)

- این مناسبات به سطح نمایندگی غیرمقیم از طریق سفارتخانه‌های آن کشور در بغداد و دهلی نو پیش برده می‌شد.
- هنگام بازدید شاه محمد دوست- وزیر خارجه وقت افغانستان از دمشق و نشر اعلامیه مشترک به تاریخ ۲۹ اگوست ۱۹۸۱ به تأسیس روابط روابط سیاسی به سطح سفارت در کابل و دمشق موافقت به عمل آمد و سفارت افغانی در دمشق گشایش یافت و آقای حباب به عنوان مستشار و شارژدافیر افغانی در دمشق تعیین گردید.
- سفیر کبیر کنونی افغانی در دمشق- آقای محمد الله حیدری اند.
- دیدار سفیر افغانی در دمشق با رییس تشریفات وزارت امور خارجه سوریه و بحث روی تحکیم مناسبات میان دو کشور.: ۲۰-۵-۸۱
- دیدار سفیر افغانی در دمشق با آقای بشار الاسد- رییس جمهور سوریه و تقدیم اعتماد نامه به ایشان: ۴-۶-۸۱
- وزارت کشاورزی سوریه در برنامه داشت تا سیمیناری را به نام (کمک به بازسازی کشاورزی افغانستان) با دعوت برخی از وزیران کشاورزی جهان و به نمایندگی از کشورهای عربی در سوریه برگزار نماید. در این سیمنار از وزیران امورخارجه، پلان و کشاورزی افغانستان نیز دعوت به عمل آمد ۱۳۸۱/ ۱۱/۲..
- اعطاي ده بورس از سوي كشور جمهوري عربي سوريه به افغانستان.
- امضای توافقنامه فرهنگی میان افغانستان و جمهوری عربی سوریه، این توافقنامه را از جانب افغانستان آقای محمدالله حیدری- سفیر افغانی در دمشق و از جانب سوریه معین وزارت آموزش و پرورش آن کشور به تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۷ به امضاء رسانیدند.

عمان (Oman)

- نفوس: ۳ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: مسقط (Muscat)
- مساحت: ۳۰۹،۵۰۰ کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۷۱ سال مردان، ۷۴ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ ریال= ۱۰۰۰ بیسه
- صادرات: نفت
- درآمد سرانه: ۷۸۳۰ دالر امریکای (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: om.
- رمز تیلیفونی: ۹۶۸+

• سلطان، صدراعظم و وزیر خارجه: قابوس بن سید السید (Qaboos Bin-Said Al Said)

موقعیت: در جنوب غرب آسیا

همسایگان: طرف شمال آن- امارات متحده عربی، طرف جنوب آن- اقیانوس هند، طرف غرب آن- عربستان سعودی و یمن و طرف شرق آن- خلیج عمان واقع است.

نژاد: سفید

طرز حکومت: شاهی

آیین: ۹۵٪ سلمان

تاریخ استقلال: ۱۹۷۰

روز ملی:۱۸ نوامبر

با سواد: ۶۵٪

پیشینهء تاریخی:

پس از سلطه طولانی بیگانگان به شمول پرتگالی ها در سده۱۶ با اخراج فارسی ها درسال ۱۷۴۴ نفوذ بیگانگان درین سرزمین پایان یافت. در طول سده ۱۹ مسقط و عمان از مهمترین کشورهای منطقه به شمار می‌رفت که بیشترین بخش های کرانه‌های فارس و پاکستان تا (شمال افریقا و زنگبار) را کنترول نموده تا زنگبار که در سال ۱۸۶۱ بوسیله بریتانیا از آن کشور مجزا گردید، سلطه آن امتداد داشت.

در سال ۱۹۵۱ نفوذ بریتانیا درین کشور استحکام یافته و آن کشور قیام قبایل داخلی را که در برابر نفوذ مسقط درسالیان ۱۹۵۰ بر پا گردیده بود، سرکوب نموده و به تاریخ ۲۳ جولای ۱۹۷۰ سلطان سعید بن تیمور از سوی پسرش قابوس بن سعید برکنار گردید و نام آن را نیز به سلطنت عمان تبدیل نمود.

روابط افغانستان و عمان:

*روابط سیاسی غیرمقیم میان افغانستان و عمان در اپریل ۱۹۷۰ ایجاد گردید.

* برگشت ۲۹۲ پناهگزین افغان که به جرم نداشتن اسناد قانونی اقامت در کشور عمان ماه ها در زندان بسر می بردند و خواستار عودت داوطلبانه به میهن بودند.

* صندوق کمک به مردم افغانستان در ماه اکتبر ۲۰۰۱ به ابتکار رییس دولت قطر و رییس نهمین اجلاس سران دول OIC در چوکات آن سازمان برای مدت ۵ سال تاسیس گردید. تاکنون بالغ بر ۱۵ میلیون دالر امریکایی از طرف کشورهای اسلامی وعده داده شده است که ۱۰ میلیون دالر آن را دولت قطر، ۳ میلیون آن را امارات متحده عربی و یک میلیون آن را دولت عمان متقبل گردیده است. دیگر کشورهای اسلامی نیز ابراز علاقمندی نموده اند تا در پیشبرد برنامه های صندوق سهم فعال بگیرند.

کویت (Kuwait)

- نفوس: ۲,۷ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: شهر کویت
- مساحت: ۱۷،۸۱۸ کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۷۵ سال مردان، ۷۹ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ دینار کویتی= ۱۰۰ فیلس
- صادرات: نفت
- درآمد سرانه: ۱۶۳۴۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: kw.
- رمز تیلیفونی: ۹۶۵+

- رییس دولت: امیر شیخ جابر الاحمد الجابر الصباح (AmirT Shaikh Jabir Al Ahmad Al Jabir Al Sabah)
- ولیعهد : شیخ سعد العبدالله السلیم الصباح (Shaikh Saad Al Abdullah Al Salim Al Sabah)
- صدراعظم: شیخ صباح الاحمد الجابر الصباح (Shaikh Sabah Al Ahmad Al Jabir Al Sabah)
- وزیر خارجه: شیخ داکتر محمد صباح السالم الصباح (Shaikh Dr Mohammad Sabah Al Salim Al Sabah)

موقعیت: جنوب غرب آسیا در راس خلیج فارس و ناحیه شمال شرق عربستان سعودی واقع می‌باشد.

آیین:۸۵٪ مسلمان

باسواد: ۷۳٪

استقلال:۱۹۶۱/۶/۱۹ از انگلستان

روز ملی: ۲۵ فبروری

نوع رژیم: امیر نشین (شاهی)

تقسیمات ملکی: دارای سه ولایت می‌باشد. شهرهای مهم آن عبارت‌اند از حوتا و سلیمیه.

پیشینهٔ تاریخی:

باشندگان نخستین کویت جماعتی از طوایف اعراب بودند که از عربستان سعودی به آن جا مهاجرت کرده و در سال ۱۷۷۶ بخش زیادی از مردمان بصره نیز به آن جا مهاجرت نمودند. درسال ۱۸۹۶ هنگامی که شیخ مبارک زمام امور کویت را به دست گرفت، از دولت انگلستان تقاضا کرد تا آن کشور را تحت حمایت خویش قرار دهد، مگر دولت مذکور تا ۱۸۹۸ به تقاضای شیخ مبارک توجهی نکرد.

در اثر فعالیت های دولت تزاری روسیه، دولت انگلستان درسال ۱۸۹۹ موافقتنامه‌یی را مبنی بر پذیرش نمایندگی‌های کشورهای خارجی با دریافت موافقت پیشین دولت انگلیس با شیخ مبارک امضاء نمود.

در ۱۹ جون ۱۹۶۱ در نتیجه عقد توافقنامه حکومت انگلستان با عبدالله السالم الصباح - شیخ کویت قرارداد ۱۸۹۹ ملغی و استقلال آن کشور را به رسمیت شناخت. استقلال کویت با مخالفت دولت عراق روبرو گردید و صدراعظم وقت عراق اعلام نمود که کویت جزء از خاک آن کشور است. کویت در سال ۱۹۶۱ شامل جامعه عرب گردید. در ۲ اگوست ۱۹۹۰ عراق بر کویت حمله نمود و آن را به تصرف خود درآورد.

در ۱۷ جنوری ۱۹۹۱ نیروهای ائتلاف بین المللی به رهبری ایالات متحده حمله خویش را به منظور آزاد سازی کویت آغاز و به تاریخ ۲۵ فبروری آن را از اشغال عراق بیرون ساختند.

وضعیت اقتصادی:

ثروت اساسی کویت نفت است و ذخایر کشف شده این کشور به ۹ میلیارد تن می رسد. ۹۲ درصد درآمد ملی از نفت به دست می آید. نفت کویت در ۱۹۳۸ کشف شد و در سال ۱۹۴۶ مورد بهره برداری قرار گرفت.

استخراج نفت در آغاز به دست دو کمپنی خارجی "گلف آیل کارپوریشن" امریکایی و "بریتیش پترولیم" انگلیسی بود که پسان ها به کویت آیل کمپنی مدغم شدند. دولت کویت در سال ۱۹۷۵ این کمپنی را ملی اعلام کرد.

این کشور به توسعه صنایع کیمیایی، نفتی، ساختمانی، صنایع پروسس، مواد غذایی و ماهیگیری توجه خاصی مبذول داشته است.

نظام اقتصادی کویت نظام سرمایه داری مبتنی بر بازار آزاد است. بیش از ده بانک کوچک و بزرگ در کویت وجود دارد که مهمترین آن ها عبات اند از:۱- بانک مرکزی کویت، ۲- بانک ملی، بانک مشترک کویت و بحرین، ۳- بانک تجاری کویت، ۴- بانک بورغان، ۵- بانک تجاری کویت، ۶- بانک خلیج، ۷- بانک صنعتی کویت و...

یکی از موسسات مهم در کویت، صندوق کویت برای توسعه اقتصادی عربی است. هدف تاسیس این صندوق که در سال ۱۹۶۲ صورت پذیرفت، تقدم کمک های مالی و فنی از طریق اعطای وام های کم سود دراز مدت به کشورهای عربی و کشورهای درو به رشد بوده است. این صندوق با سرمایه ۶۶۰۰ میلیون دالر تا هنوز صدها میلیون دالر به کشورهای رو به رشد در قاره های مختلف جهان قرضه داده است.

مناسبات افغانستان با کویت:

افغانستان به تاریخ ۱۳۴۰/۴/۷ استقلال کویت را به رسمیت شناخت و در میانه های سال ۱۳۴۲ حکومت وقت افغانستان امکان تأسیس روابط دیپلماتیک میان افغانستان و کویت را مورد تأیید قرار داده و در سال ۱۳۵۲ افغانستان نمایندگی سیاسی خود را به سویه سفارت کبری طور یک جانبه در کویت تأسیس نمود. به تاریخ ۲۲-۸-۱۹۷۱ شیخ ناصر الاحمد الصباح- سفیر کبیر آن کشور در تهران به حیث سفیر غیر مقیم در کابل تقدیم اعتماد نامه نمود.

پس از کودتای ثور سال ۱۳۵۷، دولت کویت در برابر رژیم افغانستان کدام واکنشی از خود نشان نداد. اما در برابر تعهدات خویش که به دولت‌های پیشین افغانستان وعده داده بود، سکوت اختیار نمود.

پس از تأسیس دولت اسلامی افغانستان، روابط دو طرف بهبود یافت. ولید احمد الکندری- سفیر کویت در ازبیکستان به تاریخ ۹ جون ۲۰۰۳ اعتماد نامه خویش را به عنوان سفیر غیر مقیم به حضور حامد کرزی- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تقدیم نمود.

شایان یادآوری است که آن کشور در کنفرانس توکیو (۱-۱۱-۱۳۸۰) مبلغ ۳۰ میلیون دالر را برای بازسازی افغانستان وعده نموده است. همچنان دولت کویت در ماه جون ۲۰۰۳ بیست دستگاه موتر لادا Lada به دولت افغانستان کمک نمود.

- قرضه کویت فوند به پروژه قند بغلان ۲۱/ ۷/ ۱۳۸۱.
- حمایت افغانستان از کویت برای عضویت هیات مدیره سازمان بین المللی اندازه گیری.
- یک بورس اعطاء شده از سوی کشور کویت برای افغانستان.
- کمک های هلال احمر کویت به افغانستان: ۱-۶-۸۱
- تقدیم اعتمادنامه سفیر غیرمقیم کویت ۱۳۸۲/۳/۱۹
- تقدیم اعتماد نامه آقای یوسف صمد- سفیر افغانستان در کویت ۱۳۸۲/۹/۱۸

قطر (Qatar)

- نفوس: ۶۲۸،۰۰۰ (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: دُحه (Doha)
- مساحت: ۱۱،۴۳۷ میلیون کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۷۰ سال مردان، ۷۱ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ ریال= ۱۰۰ درهم
- صادرات: نفت وگاز
- درآمد سرانه: n/a
- نشان انترنتی:qa.
- رمز تیلیفونی:۹۷۴+

- امیر: شیخ حمد بن خلیفه آل ثانی
(Sheikh Hamad Bin-Khalifah Al Thni)
- وارث بلافصل. شیخ تمیم بن حمد بن خلیفه آل ثانی
(Sheikh Tamim bin Hamad bin Khafifa al-Thani)

- صدراعظم: شیخ عبدالله بن خلیفه آل ثانی
(Sheikh Abdallah Bin-Khalifah Al Thani)
- وزیر خارجه: شیخ حمد بن جاسم بن جابر آل ثانی
(Sheikh Hamad Bin-Jasim Bin-Jabr Al Thani)

موقعیت: جنوب غرب آسیا

نژاد: سفید سامی

همسایگان: در شرق، غرب و شمال آن- خلیج فارس و در جنوب آن- امارات متحده عربی و بخشی از عربستان واقع است.

نوع رژیم: سلطنتی مطلقه (سلطنتی شیخ نشین)

باسواد: ۷۶٪

تاریخ استقلال: ۱۹۷۱/۹/۳ از انگلستان

روز ملی: ۳ سپتامبر

آیین: ۹۸٪ مسلمان و بقیه مسیحی

پیشینهٔ تاریخی:

جزیره نمای قطر از زمان های گذشته به این سو، گرهگاه مهم راه تجارت میان شرق و غرب بوده و تا مدتی نفوذ خارجی در آن راه نیافته بود. در سده ۱۶ میلادی هنگامی که پرتگالی ها برای نخستین بار به آن دست یافتند، نفوذ خود را قایم نمودند. در پی آن، نیروهای دریایی (ناوگان های)، فرانسوی و هالندی در آب های خلیج داخل شده و همزمان با راه یافتن این نیروهای دریایی پرتگال نفوذ خود را در خلیج به تدریج از دست داد، تا این که درسال ۱۶۵۰ کاملاً قطر را ترک گفت. از آن پس، رقابت ناوگان های دیگر کشورهای اروپایی تا مدتی در آن به مشاهده می‌رسید و بریتانیا در ۱۷۶۶ کاملاً بر آن تسلط پیدا نمود.

در اواخر سده ۱۸ خانواده آل ثانی که اکنون در قطر حاکمیت دارند، از منطقه واحه واقع در عربستان سعودی به قطر مهاجرت نمودند. آل ثانی منسوب به بن تمیم از نامورترین قبایل در جزیره العرب است که نسب شان به عمر بن معضاد بن مشرف می‌رسد.

قطر از سال ۱۸۷۲ تا ۱۹۱۵ زیر اداره ترک های عثمانی بود و در سال ۹۱۶ پس از طرد ترک ها از دوحه از سوی قوای بریتانیا، شیخ عبدالله بن جاسم آل ثانی قراردادی با بریتانیا امضاء نمود که به موجب آن قطر را زیر نفوذ انگلستان ساخت و با گذشت زمان روابط شان چنان تقویت یافت که امور خارجی و دفاعی زیر اثر بریتانیا قرار گرفت.

در اول سپتامبر ۱۹۷۱ استقلال قطر اعلام و شیخ خلیفه بن حمد آل ثانی به عنوان امیر در سخنرانی تاریخی خود همه قراردادها و معاهدات پیشین را با بریتانیا ملغی قرار داد.

قطر جزیره‌هایی کوچک نیز دارد که مهمترین آن جزیره حالول است که انباز تولیدات نفتی شرکت (شل) در آن کشور می‌باشد.

روابط افغانستان و قطر:

به تاریخ ۲۶ جدی ۱۳۵۱ هجری خورشیدی برابر با ۱۹۷۱ بیانیه مشترکی در بارهٔ تأسیس روابط سیاسی میان دو کشور در تراز سفیران کبار غیر مقیم از پایتخت‌های هر دو کشور پخش گردید.

استاد خلیلی- سفیر افغانی در بغداد به عنوان سفیر غیرمقیم در دوحه استوارنامه (اعتمادنامه) خود را در حوت ۱۳۵۱ به شیخ خلیفه بن حمد آل ثانی- امیر قطر تقدیم نمود و همچنین احمد بن حمد العطیه- سفیر قطر در تهران که از اقارب امیر آن کشور بود، به عنوان نخستین سفیر غیرمقیم قطر در کابل استوارنامه خود را به تاریخ ۹ حوت ۱۳۵۱ تقدیم نمود.

- ایجاد دو بیمارستان در ولایات کابل و ننگرهار به کمک دولت قطر: ۸۱/۵/۲۳

- هیات افغانی به ریاست هدایت امین ارسلا – معاون ریاست دولت در دومین نشست فوق العاده سران OIC که به تاریخ ۵ مارچ ۲۰۰۳ در شهر دوحه پایتخت قطر برگزار گردیده بود، اشتراک ورزید. نشست بیشتر روی اوضاع کنونی که شرق میانه و جهان را تهدید می نماید و رهیافت هایی برای آن، مشکلات عراق و حمله امریکا بر این کشور و همچنان روی قضیه فلسطین می چرخید.

- تاسیس صندوق مساعدت برای افغانستان از سوی سازمان OIC در شهر دوحه پایتخت قطر

- بازدید شیخ عبدالعزیز بن عبدالرحمان آل ثانی- دبیرکل شورای خاندانی حاکم قطر و رییس هیات مدیره صندوق کمک به افغانستان به تاریخ ۴/ ۴/ ۱۳۸۲ از کابل.

- امضای موافقتنامه خدمات هوانوردی میان شرکت آریانا و قطر ایرلاین، این موافقتنامه در جریان بازدید هیاتی به ریاست راز محمد علمی - معین فنی وزارت هوانوردی به تاریخ ۲۴ سپتامبر ۲۰۰۳ از دوحه صورت گرفت.

- به تاریخ ۱۱ سرطان ۱۳۸۲ نشستی در قطر برگزار گردید که در آن توافق شد که مبلغ ۲,۵ میلیون دالر را برای احداث مراکز صحی و حفر چاه ها در مناطق مختلف افغانستان تخصیص داده شود.

- صندوق کمک به مردم افغانستان در ماه اکتبر ۲۰۰۱ به ابتکار رییس دولت قطر و رییس نهمین اجلاس سران دول OIC در چهارچوب آن سازمان برای مدت ۵ سال تاسیس گردید. تاکنون بالغ بر ۱۵ میلیون دالر امریکایی از سوی کشورهای اسلامی وعده داده شده است که ۱۰ میلیون دالر آن را دولت قطر، ۳ میلیون آن را امارات متحده عربی، یک میلیون آن را دولت عمان متقبل گردیده است. دیگر کشور های اسلامی نیز ابراز علاقمندی نموده اند تا در پیشبرد برنامه های صندوق سهم فعال بگیرند.

- درسال ۱۳۸۲ سفارت افغانی در قطر گشایش یافت و آقای داکتر نصیر احمد نور به عنوان نخستین سفیر افغانی در دوحه تقرر یافت.

لبنان (Lebanon)

- نفوس: ۳٫۸ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: بیروت (Beirut)
- مساحت: ۱۰،۴۵۲ کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین: اسلام، مسیحی
- مرگ ومیر: ۷۲ سال مردان، ۷۵ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ پوند لبنانی= ۱۰۰ پیسترس
- صادرات: مواد غذایی، تنباکو
- درآمد سرانه: ۴،۰۴۰ (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: lb.
- رمز تیلیفونی:۹۶۱+

● رییس جمهور: جنرال ایمایل لاهرد (General Emile Lahoud)

صدراعظم: نجیب میکاتی (Najib Mikati)

موقعیت: سواحل شرقی مدیترانه در جنوب غرب آسیا

همسایه‌ها : در شمال و شرق آن- سوریه، در جنوب آن - اسراییل و در غرب آن - دریای مدیترانه موقعیت دارد.

طرز حکومت: جمهوری

نژاد: سفید سامی

باسواد: ۸۰٪

آیین: ۷۰٪ مسلمان

تاریخ استقلال: ۱۹۴۳/۱۱/۲۲ از فرانسه

روز ملی: ۲۲ نوامبر

پیشینهء تاریخی:

این کشور از آغاز سدهٔ ۱۶ تا پایان جنگ اول جهانی جزء امپراتوری عثمانی بود. در سده ۱۹ فرانسه به هواداری لبنان مداخله نموده و دولت عثمانی را واداشت تا اداره آن کشور را در ۱۸۶۱ به یک نفر مسیحی که از سوی سلطان عثمانی گماشته می‌شد، بسپارد و این وضع تا وقوع جنگ اول جهانی دوام داشت.

در پاییز سال ۱۹۱۸ لبنان از سوی سپاهیان انگلیسی و فرانسوی اشغال گردید. در سال ۱۹۲۰ به صورت کامل به کنترولِ فرانسه درآمد.

در سال ۱۹۲۳ جامعه ملل قیومیت سوریه و لبنان را به فرانسه و گذار نمود و مارونیان لبنان از این تصمیم حسن استقبال نمودند. ۲۶ اپریل ۱۹۲۶ کمیسار عالی فرانسه قانون اساسی را نافذ ساخت که به اساس آن لبنان جمهوریت اعلام گردید، مگر فرانسه مناسبات خارجی و امور دفاعی آن کشور را زیر کنترول خود در آورد.

۲۲ نوامبر ۱۹۴۳ پس از تعدیل ماده یی که استقلال کشور را محدود ساخته بود، لبنان رسماً جمهوریت مستقل اعلام گردید. برپایهٔ قانون اساسی ۱۹۴۳

رییس جمهور- مسیحی مارونی، صدراعظم- مسلمان سنی و رییس پارلمان - مسلمان شیعه انتخاب گردید. در دسامبر ۱۹۴۶ نیروهای فرانسوی از خاک لبنان خارج گردیدند. ناوگان امریکا در ماه‌های می و اکتبر ۱۹۵۸ در اثر شورش‌هایی که از سوی سوریه حمایت و پشتبانی می‌گردید، مداخله نمود. در اثر تهاجمات متعدد اسراییل در سال های ۱۹۷۰ تا ۱۹۷۵ بر روستاها و اردوگاها باعث کشتار مردم بیگناه شد.

در سال های ۱۹۷۰ مسلمانان در اکثریت قرار گرفته و نقش عمده سیاسی و اقتصادی را بازی نمودند. از اپریل ۱۹۷۵ در لبنان بحران شدید سیاسی به وجود آمد و برخوردهای مسلحانه میان مسلمانان و مسیحیان آغاز گردید.

در سال ۱۹۷۶ پس از آمدن تقریباً ۳۰ هزار سپاهیان کشورهای عربی، که بیشتر آن را سپاهیان سوریه تشکیل می‌داد، فعالیت های جنگی پایان یافت.

در مارچ ۱۹۷۸ اسراییل مداخله مستقیم را بر لبنان آغاز نمود که در نتیجه مناطقی را به تصرف خویش درآورد. به اثر فشار جامعه بین المللی، اسراییل ناگزیر گردید تا نیروهای خود را از بیشتر مناطق لبنان بیرون سازد. بار دیگر، در اپریل ۱۹۸۰ آن را اشغال نمود. برای بازگردانیدن حاکمیت لبنان بر مناطقی که به تصرف اسراییل قرار داشت، برپایهٔ فیصله‌های شورای امنیت سازمان ملل نیروهای موقت این سازمان در جنوب لبنان جابجا گردیدند که این قوا تقریباً به ۵۵۰۰ نفر سپاهی می‌رسید.

در ۶ جون سال ۱۹۸۲ اسراییل تجاوزات گسترده یی را برضد لبنان آغاز نمود. نیروهای اسراییل و سوریه در وادی بقا باهم روبرو گردیدند. به تاریخ ۱۴ جون نیروهای اسراییلی شهر بیروت را محاصره و به تاریخ ۲۱ اگوست به اثر حملات پیهم آن کشور، فلسطینی ها بیروت باختری را ترک نمودند و اسراییلی ها داخل شهر گردیده و باعث قتل رییس جمهور تازه انتخاب شده- بشیر جُمَیل شدند. در ۱۷ اپریل

۱۹۸۳ به کمک ایالات متحده امریکا موافقتنامه صلح با اسراییل بر لبنان تحمیل گردید. به اساس این موافقتنامه استقلال و تمامیت ارضی لبنان محدود گردید.

به تاریخ ۵ مارچ ۱۹۸۴ حکومت لبنان لغو موافقتنامه صلح با اسراییل را اعلام داشت. مقاومت روز افزون لبنانی ها و خرابی حالت اقتصادی درین کشور اسراییل را ناگزیر ساخت که در جون ۱۹۸۵ بخشی از سربازان خود را از لبنان خارج بسازد، اما یک منطقه را در جنوب با عرض تقریباً ۱۰ و طول ۲۰ کیلومتر تحت کنترول خود در آورد و در ۷ جولای ۲۰۰۰ آن را نیز ترک گفته و به صورت کامل خاک لبنان را ترک گفت.

برپایهٔ موافقتنامه ۱۹۸۹ طایف، قدرت به صورت مسالمت آمیز میان گروه‌های نژادی در لبنان تقسیم گردید که برپایهٔ آن رییس‌جمهور- مسیحی و صدراعظم - مسلمان انتخاب گردید و جنگ داخلی پایان پذیرفت. به استثنای جنوب لبنان که گاهگاهی تحت بمباردمان نیروی هوایی و توپچی اسراییل قرار می‌گرفت.

روابط افغانستان و لبنان:

افغانستان از سال ۱۹۵۰ به این سو با کشور لبنان مناسبات سیاسی غیر مقیم دارد. در آغاز سفارت افغانی در بغداد متکفل امور نماینده گی افغانستان نزد دولت لبنان بود و پسان ها سفارت افغانی در قاهره این وظیفه را به عهده داشت و اکنون سفارت افغانی در دمشق مسایل مربوط به لبنان را به عهده دارد.

در سال ۱۹۶۶ افغانستان اقدام به گشایش اداره فرهنگی در بیروت نمود. درسال ۱۹۷۰ برابر با ۲۶ حمل ۱۳۴۹ اداره فرهنگی مبدل به نماینده گی سیاسی در لبنان گردید.

اما در سال ۱۳۵۲ به علت جنگ های داخلی در آن کشور این نماینده گی مسدود گردید. سفیر لبنان در تهران درعین حال سفیر غیرمقیم در کابل نیز بود.

عراق (Iraq)

- نفوس:۲۶٫۵ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: بغداد (Baghdad)
- مساحت: ۴۳۸،۳۱۷ کیلومترمربع
- زبان: عربی، کُردی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۵۹ سال مردان، ۶۲ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ دینار عراقی= ۱،۰۰۰ فِلس
- صادرات: نفت خام
- درآمد سرانه: n/a
- نشان انترنتی: iq.
- رمز تیلیفونی: ۹۶۴

• رییس جمهور: جلال طالبانی (Jalal Talabani)
• صدراعظم: ابراهیم جعفری (Ibrahim Jaafari)
• وزیر خارجه: هوشیار ذباری (Hoshyar Zebari)

موقعیت: در جنوب غرب آسیا

نوع رژیم: جمهوری

آیین:۹۵٪ مسلمان (۶۳٪ شیعه)

نژاد: سفید

باسواد: ۶۰٪

تاریخ استقلال:۱۹۳۲/۱۰/۳ از انگلستان

روز ملی: در گذشته ۱۷ جولای، اکنون ۹ اپریل (روز سرنگونی رژیم صدام)

تقسیمات اداری: از نگاه اداری عراق به ۱۸ ولایت تقسیم گردیده است.

همسایگان: در شمال آن- ترکیه و سوریه، در جنوب آن- عربستان، کویت، خلیج فارس، در شرق آن- ایران و در غرب آن- اردن، عربستان و بخشی از سوریه واقع است.

پیشینهء تاریخی:

پادشاهی سلیمان (ع) در ۳۰۰۰ پیش از میلاد بانی تمدن‌های سمتیک، اکادها، بابلی ها و آسوری ها گردید. میزوپوتامیا (نام پیشین عراق) پسبان ها مورد تهاجمات ایرانی ها، یونانی ها، و اعراب قرار گرفت. اعراب (خلفای عباسی) سده‌های ۸ و ۹ میلادی بغداد را پایتخت خویش گردانیدند. فاتحان بعدی- مغول ها و ترک ها، تمدن عراق را از هم پاشیدند.

تاریخ عراق را به عنوان یک ملت واحد و مشخص می‌توان از سال ۱۹۲۰ آغاز نمود- هنگامی که آن کشور پس از فروپاشی امپراتوری عثمانی در جنگ جهانی اول ۱۹۱۴-۱۹۱۸ (تا سال ۱۹۱۹ عراق جزء امپراتوری عثمانی بود) شامل جامعه ملل گردید و از سوی بریتانیا رهبری و اداره می‌شد.

درسال ۱۹۲۱ فیصل بن حسین - از سلاله‌هاشمی عرب و یکی از رهبران قیام عربی در برابر ترک ها درسال ۱۹۱۵ به عنوان پادشاه عراق اعلام گردید. درعین زمان برادر وی به نام عبدالله به عنوان پادشاه اردن برگزیده شد که پسان ها به نام اردن‌هاشمی مسمی گردید. پس از گفتگوهای کند درسال ۱۹۳۰ معاهده ۲۵ ساله یی میان عراق و انگلستان امضاء شد و رهبری و اداره انگلستان بر عراق به تاریخ ۳ اکتبر ۱۹۳۲ پایان یافته و آن کشور استقلال کامل خود را به دست آورد.

فیصل اول پادشاه عراق درگذشت و پسرش به نام شاه غازی بر تخت سلطنت نشست. وی نیز درسال ۱۹۳۹ دریک حادثه ترافیکی کشته شد و شاه فیصل دوم به پادشاهی رسید. وی در زمان رسیدن به اریکه پادشاهی سه سال عمر داشت از این رو کاکایش - شهزاده عبدالله به حیث نائب سلطنه کشور را اداره می نمود تا این که درسال ۱۹۵۳ شاه فیصل دوم زمام امور را خود به دست گرفت. در اکتبر ۱۹۴۷ نیروهای بریتانیایی از عراق خارج گردیدند و تنها یک پایگاه هوایی آن ها تا سال ۱۹۵۹ در عراق باقی ماند..

در سال ۱۹۵۵ نوری سعید پاشا با ترکیه پیمان دفاعی بغداد را طرح و در پی آن ایران و پاکستان نیز شامل همین پیمان گردیدند. در ماه فبروری ۱۹۵۸ عراق به تأسیس یک فدراسیون عربی با اردن اقدام کرد که سلطان فیصل به حیث رییس دولت، اداره امور فدراسیون را در دست داشت.

به تاریخ ۱۴ جولای ۱۹۵۸ رژیم سلطنتی با یک کودتای نظامی به رهبری جنرال عبدالکریم قاسم پایان یافت و نظام جمهوری در عراق مستقر گردید. عراق از پیمان بغداد خارج و با کشورهای سوسیالیستی مناسبات سیاسی برقرار نمود.

درسال ۱۹۶۱ عراق ادعاء نمود که کویت جزء خاک عراق می‌باشد. در ۱۹۶۳ کودتای نظامی به رهبری افسران بعثی به رهبری عبدالکریم قاسم صورت گرفت.

مناسبات با مصر بهبود یافت یافت و مناسبات میان سوریه و عراق تقویت گردید.
پسان ها عبدالسلام عارف در برابر قاسم کودتا کرد.

در سال ۱۹۶۶ عبدالسلام عارف در یک حادثه هوایی کشته شد و برادرش عبدالرحمان عارف جانشین وی گردید. در ۱۹۶۸ کودتای دیگری از سوی افسران دست راستی بعثی صورت گرفت و احمدحسن البکر رییس‌جمهور عراق گردید.
درسال ۱۹۷۹ صدام حسین- معاون حسن البکر زمام امور را به دست گرفت و رژیم خودکامه و خشنی را بر کشور حاکم گردانید.

در ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ عراق بر ایران حمله نمود و جنگ میان دو کشور آغاز گردید. تا این که در سال ۱۹۸۸ به اساس فیصله نامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل جنگ پایان پذیرفت.

عراق در ۲ اگوست ۱۹۹۰ بر کویت حمله و آن را اشغال نمود. در برابر نیروهای ائتلاف میان المللی به رهبری ایالات متحده امریکا به تاریخ ۱۷ جنوری ۱۹۹۱ برابر با ۲۷ جدی ۱۳۶۹ حملات خویش را به منظور بیرون راندن عراق از کویت آغاز و به تاریخ ۲۵ فبروری آن کشور آزاد گردید. تعذیرات اقتصادی و تسلیحاتی از ۱۹۹۱ از سوی سازمان ملل در برابر عراق به خاطر حمله آن کشور به کویت اعمال گردید و مردم عراق ازین ناحیه زیان های زیادی را متحمل شدند.

کردهای شمال عراق که نفوس شان به ۴ میلیون نفر می‌رسد، با بهره گیری ازین فرصت حکومت خودگردانی را تشکیل داده و نیروهای رژیم صدام را از شهرهای سلیمانیه و اربیل بیرون رانند. شیعیان جنوب نیز به تحریک ایالات متحده امریکا در برابر حکومت صدام قیام نمودندکه به زودی سرکوب گردیدند.
همچنین ایالات متحده امریکا و انگلستان منطقه پرواز ممنوع را در شمال و جنوب

عراق به خاطر حمایت از کردها و شیعیان به وجود آوردند که به اساس آن طیارات رژیم عراق درفضای این مناطق پرواز نمی‌توانست.

بار دیگر به تاریخ ۲۹ حوت ۱۳۸۱ نیروهای امریکایی و انگلیسی حملات خویش را به منظور برانداختن رژیم صدام و اشغال عراق آغاز نمودند و به تاریخ ۹ اپریل ۲۰۰۳ برابر با ۲۰-۱-۱۳۸۲ بغداد را تصرف و رژیم بعثی صدام حسین را واژگون ساختند و جنرال جی گارنر امریکایی اداره امور عراق را به دست گرفت. پسان ها پل بریمر جانشین وی گردید. همچنان تعذیرات سازمان ملل که از ۱۹۹۱بر عراق اعمال می‌شد، نیز رفع گردید.

به تاریخ ۲۲-۴-۱۳۸۲ برابر با ۱۳-۷-۲۰۰۳ شورای حکومتی متشکل از ۲۵ نفر عراقی که اعضای آن از سوی پل بریمر حاکم امریکایی عراق برگزیده شداند، اعلام گردید، که از جمله ۹ نفر در شورای رهبری برگزیده شدند (۵ نفر اهل تشیع، ۲ نفر تسنن و ۲ نفر کرد) که به گونه نوبتی برای مدت یک ماه رهبری شورا را به دوش می گیرند. درترکیب این شورا ۱۴ شیعه، ۴ کرد، ۴ عرب سنی، ۱ ترکمن، ۱ مسیحی دیده می‌شوند.

صلاحیت‌های شورای حکومتی عراق:

نصب و عزل وزیران، مقامات بلندپایهء ملکی و امنیتی و نمایندگان سیاسی عراق در خارج و غیره صلاحیت های اداری و مالی مادامی که با ویتوی حاکم امریکایی عراق روبرو نگردد، این شورا صلاحیت تصویب قوانین را ندارد.

اتحادیه عرب و کشورهای عربی از پذیرش و شناسایی این شورا به عنوان نماینده عراق خودداری ورزیدند.

به تاریخ ۲۳ اسد ۱۳۸۲ برابر با ۱۴ اگوست ۲۰۰۳ شورای امنیت سازمان ملل قطعنامه پیشنهادی ایالات متحده امریکا را (قطعنامه شماره ۱۵۰۰) با ۱۴ رأی موافق و یک رأی ممتنع (سوریه) تصویب نمود که برپایهٔ آن شورای حکومتی عراق کرسی آن کشور در سازمان ملل، و دیگر سازمان های بین المللی و نمایندگی‌های سیاسی عراق را در کشورهای خارجی تصاحب نماید.

شورای حکومتی عراق به تاریخ ۲-۹-۲۰۰۳ برابر با ۱۱-۶-۱۳۸۲ نخستین کابینه آن کشور پس از سرنگونی صدام را اعلام داشت. این کابینه ۲۵ عضو دارد و ترکیب آن بازتابدهنده ترکیب خود شورای حکومتی عراق می‌باشد که در برگیرنده تناسب بافت مذهبی و نژادی آن کشور بوده و طبق آن ۱۳ وزیر از شیعیان عرب، ۵ وزیر از سنی‌های عرب، ۵ وزیر از کردها، ۱ وزیر از ترکمن ها و ۱ وزیر از مسیحیان عراق درین کابینه عضویت دارند.

به تاریخ ۱۷-۶-۱۳۸۲ چوکی عراق در اتحادیه عرب به شورای حکومتی آن کشور تعلق گرفت.

روابط افغانستان و عراق:

معاهده عدم تعرض میان افغانستان، عراق، ترکیه و ایران در سال ۱۹۲۸ عقد گردید. دولت افغانستان درسال ۱۳۱۱ برابر با ۲۰ دسامبر ۱۹۳۲ معاهده مودت میان افغانستان و عراق انعقاد یافت. این معاهده را شیراحمد- سفیر وقت افغانستان در تهران و از جانب عراق توفیق اسویدی وزیر مختار و نماینده فوق العاده در تهران به امضاء رسانیدند.

در سال ۱۹۴۱ روابط سیاسی به سطح وزارت مختاری میان دو کشور تأسیس گردید و عبدالرحمان پوپل نخستین وزیر مختار نماینده سیاسی افغانستان در عراق تعیین گردید.

درسال ۱۹۷۵ برابر ۱۳۵۴ به سویه سفارت کبرا ارتقاء یافت.

موقف افغانستان در برابر بحران جمهوری عراق ۲۹ حوت ۱۳۸۱:

جلسه شورای وزیران دولت انتقالی اسلامی افغانستان به تاریخ ۴ حمل ۱۳۸۲ به ریاست حامد کرزی- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان پیرامون جنگ عراق برگزار و تصویب نمود که:

موقف دولت انتقالی اسلامی افغانستان در قبال مسأله عراق روشن و واضح است. ملت و دولت افغانستان با ملت مسلمان و برادر عراق که یکی از ملل ممتاز جهان اسلام است، نهایت همدردی و محبت دارد. مردم ما، میان ملت مظلوم عراق و صدام حسین فرق می گذارند. صدام حسین در دو سه دهه اخیر با اعمال ظلمانه‌یی غیر اسلامی و ناعاقبت اندیشانه مثل تجاوز و جنگ با دو کشور همسایه و مسلمان ایران و کویت، ملت عراق را به تباهی سوق داد و منابع عظیم بشری و اقتصادی آن کشور باستانی و تاریخی را بیهوده ضایع ساخت. دارایی‌های ملی عراق را حیف و میل نمود. منافع خود و خانواده اش را بلندتر از منافع علیای مردم مظلوم عراق شمرد.

به رغم پیوندهای دیرین آیینی و تاریخی میان ملل برادر افغانستان و عراق، صدام حسین در جریان جهاد مردم افغانستان برخلاف میل و ارادهء مردم عراق به جای پشتبانی از مردم افغانستان از شوروی ها و دولت دموکراتیک خلق پشتیبانی کرد.

از این رو، دولت انتقالی اسلامی افغانستان، میان منافع ملت و مردم عراق و امیال ظالمانه صدام حسین فرق می گذارد و امیدوار است که مردم عراق به زودی به خواسته‌های مشروع شان برای یک حکومت سالم و مردمی دست یابند.

ما جدا طرفدار حفظ تاریخ، فرهنگ وتمدن عراق به ویژه اماکن مقدسه اسلامی آن کشور هستیم. دولت افغانستان آرزومند است تا زیارتگاه‌ها و اماکن مقدسه و

تأسیسات اقتصادی که به مردم آن کشور تعلق دارند، زیان نمیاند. تمامیت ارضـی، استقلال و حق خود ارادیت ملت عراق محفوظ بماند.

حامد کرزی- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان همچنان پیشنهاد کرد که، آن عده از هموطنانی که توانایی مالی دارند، به کمک مردم مظلوم عراق بپردازند و از طریق دادن اعانه به آن ها کمک نمایند.

گرجستان (جورجیا)(Georgia)

- نفوس: ۵ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: تبلیسی (Tbilisi)
- مساحت: ۶۹،۷۰۰ کیلومترمربع
- زبان: گرجی
- آیین: مسیحی
- مرگ ومیر: ۶۹ سال مردان، ۷۸ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ لَری= ۱۰۰ تتری
- صادرات: فلزباب، شراب، میوه
- درآمد سرانه: ۸۳۰ دالر امریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- باسواد: ۹۸ ٪
- نشان انترنتی: ge.
- رمز تیلیفونی: ۹۹۵+

- رییس جمهور: میخایل ساکا شویلی (Mikhail Saakashvili)
- صدراعظم: زوراپ ناغایدیلی (Zurab Noghaideli)
- وزیر خارجه: سلوم زورابیشویلی (Salome Zourabichvili)

گرجستان از دیدگاه جغرافیایی در قاره اروپا واقع است. مگر ما بنا به دید تاریخی آن را در شمار کشور های آسیایی آوردیم..

موقعیت جغرافیایی:

در بخش مرکزی و باختری قفقاز موقعیت دارد. از شمال به فدراسیون روسیه، از خاور و جنوب خاوری - به جمهوری آذربایجان، از جنوب به ارمنستان و ترکیه و از غرب به بحیره(دریای) سیاه محدود است. مشتمل است بر جمهوری های خودمختار ابخازیا، جمهوری خودمختار اجارستان و استان خودمختار اوسیتیای جنوبی.

سیر تاریخی:

گرجستان در گذشته جزیی از امپراتوری ایران بود. مگر پسان ها روس ها آن را از ایران گرفتند.

گرجستان از سال ۱۹۱۸ تا ۱۹۲۲ دولت مستقل بود. در ۲۱ فبروری ۱۹۲۱ شامل جمهوری‌های شوروی گردید که از مارچ ۱۹۲۲ تا پنج دسامبر ۱۹۳۶ در ترکیب فدراسیون جمهوری‌های شوروی ماورای قفقاز قرار داشت و از پنج دسامبر سال ۱۹۳۶ به پس به عنوان یک جمهوری مستقل شوروی شناخته شد. درسال ۲۰ نوامبر ۱۹۹۰ استقلال خود را به دست آورد. روز ملی گرجستان ۲۶ می است.

اقتصاد:

کشور کشاورزی و نیمه صنعتی است. پیداوار عمده گرجستان سبزیجات و میوه جات است.

تاریخ روابط سیاسی و دیپلماتیک افغانستان و گرجستان:

روابط دو کشور در تراز سفارت غیر مقیم به تاریخ ۱۹۹۵/۶/۱۴ برگزار گردید. اما گرجستان از ماه مارچ سال ۲۰۰۳ بدین سو در کابل سفارت غیرمقیم دارد.

آقای پیتر چیخیدزه Peter Chkheidze –سفیر و نماینده فوق العاده جمهوری گرجستان در ترکمنستان، در عین حال سفیر غیرمقیم آن کشور در کابل می‌باشد که در ماه مارچ ۲۰۰۳ تقدیم اعتماد نامه نمود. سفیر کبیر افغانستان در مسکو در عین حال سفیر غیر مقیم درگرجستان است. گرجستان در این اواخر به خاطر توسعه روابط با افغانستان، ابراز علاقمندی نموده، و به منظور گسترش روابط فرهنگی ۲۰ بورس تحصیلی را در اختیار افغانستان قرار داده است.

-کارشناسان گرجی در زمان شوروی پیشین، در زمینه سروی و نقشه برداری معادن مس عینک متخصصان گرجستان با افغانستان همکاری داشتند.

- تعیین سفیر گرجستان برای افغانستان به تاریخ۸۱/۷/۱۵

- وزارت آب و برق در رابطه به سروی و مطالعات و تعیین محل برای دستگاه پنجاه کیلو واته تعهد شده کشور گرجستان اطلاع داده است که موضوع به سفارت افغانستان در عشق آباد گزارش داده شد.

- تقدیم اعتبار نامه سفیر غیرمقیم گرجستان به تاریخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۷.

ارمنستان (Armenia)

- نفوس: ۳ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: ایروان (Yerevan)
- مساحت: ۲۹،۷۴۳ میلیون کیلومترمربع
- زبان: ارمنی، روسی
- آیین: مسیحی (ارمنی –گریگوریانی)
- مرگ ومیر: ۶۹ سال مردان، ۷۵ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ درهم= ۱۰۰ لوماس
- صادرات: الماس، ماشین آلات، فلزات، مواد غذایی
- درآمد سرانه: ۹۵۰ دالر امریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: am.
- رمز تیلیفونی: ۳۷۴+

- رییس جمهور: رابرت کوچاریان (Robert Kocharyan)
- صدراعظم: اندرونیک مرکریان (Andranik Markaryan)
- وزیر خارجه: ورتان اوسکنیان (Vartan Oskanyan)

بافتار ملی: ارمنی ۹۳٪، متباقی را روس ها، آذری‌ها و کردها تشکیل می‌دهد.

میزان با سوادها: ۹۹٪

موقعیت جغرافیایی:

جمهوری ارمنستان، با وسعت ۲۹۸۰۰ کیلومترمربع از شمال - با گرجستان، از شرق- با آذربایجان، از غرب- با ترکیه و از جنوب- با ایران هم مرز است.

سرزمین ارمنستان یک سرزمین کوهستانی و محاط به خشکی است که به بحر آزاد راه ندارد، اما از طریق ترکیه به بحیره(دریای) سیاه و بحیره(دریای) مدیترانه و از طریق ایران با خلیج فارس راه دارد و از آن جا با جهان ارتباط می گیرد.

ارمنستان سرزمین کوهستانی است، و در کوه های قفقاز موقعیت دارد. ارتفاع آن از تراز دریا ۲۰۰۰ متر است. به همین دلیل کشاورزی در آن وضعیت مطلوب ندارد.

بر پایه آمار در سال ۱۹۹۱، ۶۹/۵ درصد از جمعیت در شهرها و ۳۰/۵ درصد در روستاها بود و باش دارند.

معادن: طلا، مس، جست و المونیم.

کشاورزی: میوجات و سبزیجات

صنعت: تولید ماشین آلات و سامان آلات برقی با افغانستان مناسبات سیاسی دارد.

سیر تاریخی:

ارمنستان از کشورهای کهن جهان است و از آن در تورات نام گرفته شده است. آثاری که به دست آمده گواه بر موجودیت آن در ۳۰۰ سال پیش از میلاد است.

در سال ۶۰۰ میلادی در آنجا رژیم شاهی Urartu بود. پسان ها در این سرزمین اسراییلی ها، بیزانسی ها، یونانی ها، مغول ها و فارس ها حکومت کردند.

آرمنی ها(ارامنه) از نژاد هند و اروپایی بوده و ورود شان به سرزمین اوراتو در سده هفتم یا ششم پیش از میلاد صورت گرفته است.

ارمنی ها خود دو نهاد اصلی یعنی کلیسا و زبان ارمنی را به عنوان عوامل اصلی بقای ملیت خود معرفی می کنند.

تا سده سوم میلادی مسیحیت به سرعت در میان طبقات محروم ارمنستان گسترش یافت، تا این که تیرداد سوم- پادشاه ارمنستان به مسیحیت گروید و در سال۳۰۱ میلادی، مسیحیت دین رسمی ارمنستان گردید. مذهب ارامنه نیز زیر عنوان مذهب گریگوری شهرت یافت، به همین دلیل است که ارامنه را گاهی ارامنه گریگوری یا گریگوریانی نیز می نامند. کلیسای ارمنی مستقل و ملی است.

در سال های جنگ اول جهانی در ۱۹۱۵سپاهیان ترکیه مردم ارمنستان قتل عام کردند. در نتیجه، ۱/۵ میلیون کشته، زخمی و آواره گردیدند.

- در ۲۸ می ۱۹۱۸ آزادی خود را از ترک ها گرفت.
- در ۲۹ نوامبر ۱۹۲۰ از سوی اردوی سرخ اشغال شد.
- در۲۱ مارچ سال ۱۹۲۲ شامل جمهوری‌های قفقاز شوروی شد.
- درسال ۱۹۳۶ جمهوری سوسیالیستی ارمنستان شد.
- در ۱۹۸۸ با آذربایجان شد، بر سر ناگورنی قره باغ داخل جنگ گردید.
- در ۲۳ سپتامبر ۱۹۹۱ اعلام آزادی نمود.

اختلاف ارضی با آذربایجان:

قره باغ بیشتر ارمنی نشین و مورد ادعای ارامنی ها در پشت حایلی از کردها و آذری ها در سرزمین آذربایجان قرار گرفته که همین مرزبندی در کنار چندین عامل دیگر، موجب بروز مشکل و جنگ(در سال های ۱۹۹۰-۱۹۹۴) در روابط با آذربایجان شده است.

لیبیا یا لیبی (Libya)

- نفوس: ۵٫۸ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: تریپولی (Tipoli)
- مساحت: ۱٫۷۷ میلیون کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۷۱ سال مردان، ۷۵ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ دینار لیبیایی= ۱،۰۰۰ درهم
- صادرات: نفت خام، گاز طبیعی
- درآمد سرانه: n/a
- نشان انترنتی: ly.
- رمز تیلیفونی: ۲۱۸+

• رییس دولت: سرهنگ معمر قذافی (Colonel Muammar Gaddafi)

- صدراعظم: شوکری محمد غنم (Shukri Muhammad Ghanim)
- وزیر خارجه: عبدالرحمان محمد شلقام (Abd-al-Rahman M. shalqam)
- استقلال: ۱۹۵۱/۱۲/۲۴ از ایتالیا
- مساحت: ۱۷۵۹۵۴۰ کیلومتر مربع
- نوع حکومت: جمهوری سوسیالیستی
- باسواد: ۶۴٪
- دین: اسلام ۹۷٪
- بافتار ملی: مالتایی، ایتالیایی، هندی، مصری، ترک، تانزانیایی و پاکستانی ۳٪ سایر اقوام

موقعیت جغرافیایی: شمال قاره افریقا

پیشینه تاریخی:

لیبیا برای نخستین بار از سوی بربرها مسکن گزین گردید. سپس از سوی کارتگ‌ها، رومی ها، اندلس‌ها و ترکان عثمانی اداره می‌گردید. ایتالیا از سال ۱۹۱۲ و بریتانیا و فرانسه آن کشور را پس از جنگ جهانی دوم اداره نمودند. لیبیا به حیث یک کشور شاهی مشروطه در سال ۱۹۵۲ به میان آمد.

به تاریخ اول سپتامبر ۱۹۶۹ گروهی از افسران جوان نیروهای مسلح به رهبری معمرالقذافی رژیم پادشاهی هوادار غرب را برانداخته و جمهوری عربی لیبیا را اعلام داشتند.

پس از سقوط سلطنت، رهبری کشور از سوی شورای رهبری انقلابی که در راس آن معمرالقذافی قرار داشت، صورت می‌گرفت. در سال ۱۹۷۲ سازمان سیاسی- اتحادیه سوسیالیستی عرب تشکیل شد. در مارچ ۱۹۷۷ ساختار دولتی و سیاسی

تشکیل گردید. در فرمانی که به این مناسبت تصویب گردید، آمده است که تمام حاکمیت در کشور به خلق انتقال می یابد. توده‌ها دولت را از طریق دمکراسی مستقیم یعنی از طریق "کنگره‌های مردم" و "کمیته مردمی" که در محلات فعالیت های می کنند و همچنان از طریق اتحادیه‌های حرفه‌یی و سایر سازمان های اجتماعی رهبری می‌نمایند. ارگان عالی حاکمیت دولتی در لیبیا "کنگره عمومی مردم" شمرده می‌شود.

در مارچ ۱۹۷۷ این کشور به جماهیریه عربی مردمی سوسیالیستی لیبیا تغییر نام داد.

به نظر رهبری کشور، درین سیستم "اصل اساسی" مُدل حاکمیت مردمی لیبیا تبارز می کند که بر اساس آن دولت نباید از "بالا به پایین" بلکه از "پایین به بالا" رهبری شود.

قانون اساسی وجود ندارد و بر اساس تعالیم رهبری بنیاد قانون گزاری را قرآن تشکیل می‌دهد.

پایگاه‌های نظامی بریتانیا در مارچ و از ایالات متحده امریکا در جون ۱۹۷۰ از خاك لیبیا برچیده شد. در سپتامبر ۱۹۷۵ همه کمپنی‌های خصوصی تجاری در سال ۱۹۷۶ همه زمین‌هایی که به اجازه داده می‌شد، ملی گردیدند. از سال ۱۹۷۲ رشد اقتصادی و اجتماعی لیبیا طبق پلان صورت می گیرد.

میان لیبی و مصر چندین جنگ خونین زمینی و هوایی به امتداد مرزها رخ داده است. لیبیا پیوسته دولت‌های مصر و سودان را کمک و تجهیز نموده است.

به تاریخ ۷ جنوری سال ۱۹۸۶ ایالات متحده امریکا تعذیرات اقتصادی را در برابر لیبیا وضع نمود و به امریکاییان مقیم آن کشور دستور داد تا لیبیا ترک گویند و همه دارایی های آن کشور در ایالات متحده را راکد ساخت.

سازمان ملل در اپریل ۱۹۹۲ تعزیرات محدود اقتصادی را نسبت عدم استرداد دو نفر متهم که در قضیه انفجار پان امریکن بر فراز لاکربی و چهار نفر دیگر را که در انفجار طیاره بر فراز کشور نایجریا وضع نموده بود، در دسامبر ۱۹۹۳ تشدید نمود.

پس از آن که لیبیا مبلغ ۲ میلیارد و هشتصد میلیون دالر غرامت به خانواده‌های قربانیان حادثه لاکربی پرداخت، به تاریخ ۲۱-۶-۱۳۸۲ شورای امنیت سازمان ملل تعزیرات وضع شده بر آن کشور را لغو نمود.

مناسبات افغانستان و لیبیا:

مناسبات افغانستان و لیبیا در اگوست ۱۹۷۱ به سطح سفارت‌های غیر مقیم تأسیس گردید. سفیر افغانی در قاهره سفیر غیر مقیم در لیبیا بود. در سال ۱۹۷۵ نماینده‌گی سیاسی آن کشور در کابل تأسیس شد و سپس دولت افغانستان نماینده‌گی سیاسی خویش را در سال ۱۹۷۶ در ترابلس افتتاح نمود.

پس از کودتای ثور ۱۳۵۷ روابط دوکشور به شکل عادی ادامه داشت. نخستین موافقتنامهء همکاری اقتصادی، تجاری و فنی میان افغانستان و لیبیا در سال ۱۳۵۷ در ترابلس عقد گردید.

پس از تأسیس اداره موقت افغانستان، در ۱۸ دلو ۱۳۸۰ سفارت لیبیا در کابل دوباره گشایش یافت.

- سفارت افغانی در ترابلس در سال ۱۳۷۵ نسبت شرایط نامناسب درکشور تعطیل گردید و به تاریخ ۱۳۸۲/۶/۳ سفیر افغانی (آقای محمد ناطق) تقدیم اعتمادنامه نموده و سفارت رسماً دوباره آغاز به کار کرد.

- بازدید یونس فرمان مدیر شعبه دوم سیاسی وزارت امورخارجه از لیبیا۱۲/۱۲/ ۱۳۸۱.

- تقاضای معمر القذافي- رييس دولت لیبیا برای برگزاری جلسه عالي سران کشورهای اسلامي مبني بر رد ارتباط میان اسلام و تروریزم.

- تقدیم اعتماد نامه محمد ناطقی- سفیر افغانستان در لیبیا ۱۳۸۲/۶/۲۵

- بازدید داکتر عبدالله -- وزیر امور خارجه به جمهوری اشتراکیه مردم لیبیا در حاشیه بازدید از انگلستان به تاریخ جوزای ۱۳۸۲

- دیدار داکتر عبدالله - در خلال بازدید ۲ روزه از ترابلس با رجال دولتی آن کشور از جمله مبارک عبدالله الشامخ- صدر اعظم و جناب عبدالرحمان شلقم- وزیر امور خارجه لیبیا. در این دیدار در رابطه به تحکیم و گسترش روابط دو جانبه و چگونگی امکانات جمهوری عربی لیبیا در سهمگیری بازسازی افغانستان صحبت و تبادل نمودند.

تونس (Tunisia)

- نفوس: ۱۰ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: تونس (Tunis)
- مساحت: ۱۶۴،۱۵۰ کیلومترمربع
- زبان: عربی، فرانسوی
- آیین: اسلام
- مرگ و میر: ۷۱ سال مردان، ۷۵ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ دینار تونسی= ۱،۰۰۰ میلیمس
- صادرات: فرآورده های کشاورزی، نفت، پارچه ها
- درآمد سرانه: ۲،۲۴۰ دالر امریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۵)
- نشان انترنتی: tn.
- رمز تیلیفونی: ۲۱۶+

- رییس جمهور: زین العابدین بن علی(Zine El Abidine Ben Ali)
- صدراعظم: محمد غنوشی (Mohamed Ghannouchi)
- وزیر خارجه: عبدالباقی ارماسی (Abdelbaki Hermassi)

موقعیت : در شمال قاره افریقا

همسایگان: در غرب آن- الجزایر، در جنوب آن- لیبیا، در شمال و شرق آن- تونس و دریای مدیترانه.

طرز حکومت: جمهوری

آیین: ۹۹٪ مسلمان

نژاد: ۹۸٪ عرب و متباقی بربر و فرانسوی

تاریخ استقلال: ۱۹۵۶/۳/۲۰ از فرانسه

روز ملی: ۲۰ مارچ

با سواد: ۶۵٪

کشور تونس ۷۵ سال مستعمره فرانسه بود که در سال ۱۹۵۶ استقلال خویش را به دست آورد و به جون ۱۹۵۷ به رژیم جمهوری مبدل شد. نخستین رییس جمهور آن کشور- حبیب بورقبیه از ۲۵ جولای ۱۹۵۷ تا ۱۹۷۸. کشور تونس عضویت سازمان های بین المللی چون سازمان ملل، جنبش نامتعهدها، سازمان کنفرانس اسلامی، سازمان وحدت افریقا و اتحادیه عرب را دارد.

پس از آن که مصر درسال ۱۹۷۹ به اساس معاهده کمپ دیوید دولت اسراییل را به رسمیت شناخت، مقر اتحادیه عرب از قاهره به تونس منتقل گردید وتا سال ۱۹۸۹ در آنجا قرار داشت.

روابط افغانستان و تونس:

مجلس عالی وزیران در جلسه تاریخی ۱۳۴۷/۹/۴ خویش پیشنهاد وزارت امور خارجه مبنی بر تاسیس روابط دیپلماتیک به صورت غیرمقیم با کشور تونس را تصویب و طی فرمان شماره ۹۶۱۶ مورخ ۱۳۴۷/۹/۱۱ به وزارت خارجه ابلاغ نمود.

به تاریخ ۱۰ دلو ۱۳۴۹ برابر با ۳۰ جنوری ۱۹۷۱ بنابر موافقت قبلی دو کشور اعلامیه تاسیس روابط دیپلماتیک میان دوکشور در کابل و در شهر تونس قرار زیر به نشر رسید:

اعلامیه مشترک برپایی روابط سیاسی میان افغانستان و تونس (۳۰ جنوری ۱۹۷۱)

"حکومات شاهی افغانستان وجمهوریت تونس که آرزومند تقویه مزید روابط دوستی و برادری میان هر دو کشوراند، تصمیم گرفتند تا روابط دیپلماتیک میان دوکشور به درجه سفیر غیر مقیم از تاریخ نشر این اعلامیه برقرار گردد.

هر دو دولت بر آنند که برقراری این روابط در راه همکاری بیشتر سیاسی، فرهنگی و اقتصادی میان شان موثر واقع گردد."

پس از نشر این اعلامیه، سفیر افغانی در روم به عنوان سفیر غیر مقیم در تونس معرفی گردید.

روابط میان دوکشور تا پیش از کودتای ثور ۱۳۵۷ حسنه بود. پس از آن تیره گردید و دولت تونس به قطعنامه‌های پیشنهادی دولت پاکستان در برابر رژیم وقت افغانستان رای مثبت می‌داد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی افغانستان (۱۳۷۱) وزارت امور خارجه تونس به تاریخ اول می ۱۹۹۲ ضمن نشر اعلامیه‌یی زیر دولت اسلامی افغانستان را به رسمیت شناخت:

اعلامیه وزارت خارجه تونس:

حکومت تونس با علاقمندی خاصی تحولات اخیر در افغانستان را که به عنوان کشور اسلامی برادر، عضو سازمان کنفرانس اسلامی و جنبش عدم تعهد دنبال می

نماید. با یادآوری از نقشی که تونس در سازمان کنفرانس اسلامی برای حل مشکل مردم افغانستان بازی کرده است و بدین منظور با نمایندگان مقاومت افغان در سطوح مختلف تماس‌هایی داشته است، پشتیبانی کامل خود را از احراز قدرت از سوی دولت اسلامی که خواست مردم برادر افغانستان بوده، ابراز می دارد.

تونس آرزومند است که رژیم جدید صلح و ثبات را در افغانستان برقرار نموده و شرایط را برای همکاری برادرانه بر اساس احترام متقابل سودمند میان کشورهای مان مساعد گرداند.

کنون سفیر افغانی در پاریس سفیر غیرمقیم در تونس نیز می‌باشد. دولت تونس ابرازآمادگی نموده تا بورس هایی را در زمینه های پولیس قضایی، قوه اداری زندان ها، قضات، هتل داری و تشکیلات اداری در دانشگاه به دولت افغانستان اعطاء نماید.

سودان (Sudan)

- نفوس: ۳۵ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: خرطوم (Khartoum)
- مساحت: ۲,۵ میلیون کیلومترمربع (بزرگترین کشور افریقایی)
- زبان: عربی، نوبیایی، انگلیسی
- آیین: اسلام، مسیحی
- مرگ ومیر: ۵۴ سال مردان، ۵۷ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ دینار= ۱۰ پوند سودانی
- صادرات: نفت، پنبه، کنجد، مواشی،
- درآمد سرانه: ۴۶۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی:sd.
- رمز تیلیفونی:۲۴۹+
- رییس جمهور: عمرحسن احمد البشیر

(Omar Hassan Ahmad Al-Bshir)

- نائب اول رییس جمهور: علی عثمان محمد طه
(Ali Uthman Muhammad Taha)
- وزیر خارجه: مصطفی عثمان اسماعیل (Mustafa Uthman Ismail)

آیین: مسلمان (سنی) ۷۰٪ در شمال، باشنده های اصلی ۲۵٪ مسیحی بیشتر در جنوب و خرطوم

روز ملی: اول جنوری

نژاد: سیاهپوست ۵۲٪ عرب ۳۹٪، بیجا ۶٪، خارجی‌ها ۲٪ سایرین ۱٪.

اقلیم: درساحه جنوب مرطوب، شمال صحرایی فصل‌های بارانی از اپریل تا نوامبر.

موقعیت: شمال افریقا

همسایگان: در شمال آن- لیبیا و مصر، درجنوب ان- زایر، یوگندا و کینیا، دز شرق آن- سودان ایتوپیا به شمول دریای سرخ (بحیره احمر) و اریتریا و در غرب آن -چاد و افریقای مرکزی واقع است.

تاریخ استقلال: ۱۹۵۶/۱/۱ از انگلستان و مصر

شمار باسوادان: ۲۷٪

پیشینهء تاریخی:

سودان (پاینوبای قدیم) از سوی مصری ها مسکن گزین گردیده بود و مردم آن در سدهء ششم به مسیحیت گراییدند. در سال ۱۸۲۰ مصر سودان را به تصرف درآورد. به سال ۱۸۸۱ مردی به نام محمد احمد (مهدی آخر زمان) قیامی را به راه انداخت. در جنوری ۱۸۸۳ ارتش مهدی قوای ۱۰ هزار نفری مصر را که به فرماندهی یک افسر انگلیسی قرار داشت، شکست سختی داد. در این جریان، فرمانده دیگر انگلیسی گوردون کشته شد. در ماه جنوری ۱۸۸۵ انگلیس ناگزیر به

ترک خرطوم شد. در سپتامبر ۱۸۹۸ ارتش مشترک انگلیس- مصر، سودان را دوباره تصرف کردند. در اگوست ۱۹۲۴ سربازان مصری در برابر انگلیسی ها دست به شورش زدند. سپس اداره سودان به صورت غیر مستقیم به دست انگلیسی ها باقی ماند.

نخستین انتخابات در ۱۹۴۸ به راه افتاد و جبهه آزادیخواه اکثریت را به دست آورد. در سال ۱۹۵۱ پارلمان مصر معاهدات ۱۸۹۹ و ۱۹۳۶ خود با بریتانیا در مورد مصر و سودان را ملغی قرارداده و آن کشور در جنوری ۱۹۵۶ استقلال کامل خود را به دست آورد.

پس از آزادی سودان، انگلیسی ها به سیاست تفرقه شمال و جنوب دست زدند و این کار از سوی روحانیون مسیحی موفقانه پیش برده شد. در سال ۱۹۵۸ جنرال ابراهیم قدرت را به دست گرفت و روحانیون مسیحی را که خواستار تجزیه کشور بودند، اخراج نمود. اما تحریکات تجزیه طلبی از سوی امریکا ادامه یافت. در ۲۵ می ۱۹۶۹ کودتایی به رهبری جعفر نمیری صورت گرفت.

آغاز سال ۱۹۷۷ نوع آشتی به میان آمد و صادق المهدی- رهبر مذهبی انصار و حزب امت، به کشور برگشت. اما وضع بحرانی شده روز ۱۶ اپریل ۱۹۸۵ نمیری پس از ۱۶ سال فرمانروایی از کار بر کنار شد. به تاریخ ۳۰ جون ۱۹۸۹ در اثر کودتایی حکومت انتخابی سقوط نموده، عمر حسن احمد البشیر قدرت را به دست گرفت.

موسسه عفو بین المللی سودان را نسبت تعصبات نژادی در برابر مردم جنوب در سال ۱۹۹۲ متهم و محکوم نمود و آن کشور در شمار کشورهای نقض کننده حقوق بشر در مارچ ۱۹۹۴ آمد. مصر سودان را نسبت توطئه قتل رییس‌جمهور حسنی مبارک به تاریخ ۲۶ جون در ادیسه بابا متهم نمود. در مارچ ۱۹۹۶ در

سودان انتخابات به راه انداخته شد که گروه مخالفان با آن مقاطعه نمودند که قانون اساسی جدید برمبنای قوانین اسلامی به جون ۱۹۹۸ در آن کشور به معرض تطبیق قرار گرفت.

در یک آشوب قدرت طلبی رییس‌جمهور - عمرحسن احمد البشیر در دسامبر ۱۹۹۹ پارلمان را منحل و یک حالت اضطراری را اعلام نمود و احزاب عمده مخالف انتخابات ۱۳ دسامبر ۱۹۹۹ را که عمر البشیر در آن برنده شد، قدغن نمودند.

از آغاز استقلال ۱۹۵۶ در اثر جنگ های داخلی به استثنای سال های ۵۶-۱۹۸۲ که ناشی می‌شد از مشکلات منطقه‌یی، اقتصادی، سیاسی و دینی (سودانی‌های جنوب که مسلمان وعرب نیستند) جنگ های متواتر داخلی دو میلیون کشته برجا گذاشته و چهار میلیون دیگر را بیجا ساخته است.

دریک تفاهم باهمی که میان شورشیان جنوب سودان و دولت آن کشور توافقنامه‌یی درسال ۲۰۰۲ به امضاء رسید، صلح بر سودان حاکم گردید. شایان یاد آوری است که شورش مسلحانه مسیحیان جنوب سودان در سال ۱۹۸۳ آغاز گردیده بود.

روابط سودان با افغانستان:

سودان از آغاز با دولت افغانستان روابط غیر مقیم داشت که سفارت افغانی در قاهره آن را تمثیل می نمود. پس از کودتای ثور ۱۳۵۷ روابط دو کشور در تراز پایین قرار گرفت. کشور سودان به طرح پیشنهادی پاکستان درمورد اوضاع افغانستان رای مثبت می‌داد. سودان از چهار کشوری بود که حکومت موقت مجاهدان مستقر در پیشاور پاکستان را در ماه حوت ۱۳۶۷ به رسمیت شناخت و در اواخر ماه جنوری ۱۹۹۱ وزارت خارجه آن کشور ضمن اعلام یک خبر آمادگی

خود را به منظور برپایی مناسبات دیپلماتیک به شمول گشایش سفارت برای حکومت موقت مجاهدان ابراز داشت. کشور سودان از استاد ربانی دعوت کرد تا از سودان دیدن نماید. این دعوت از جانب استاد پذیرفته شده و در همین دیدار نمایندگی حکومت موقت مجاهدان در آن کشور گشایش یافت.

شایان یادآوری است که به تاریخ ۲۵ دلو ۱۳۶۹ در خرطوم به کمک وزارت خارجه سودان دفتر سازمان جوانان مسلمان متعلق به تنظیم‌های اسلامی (حزب اسلامی و اتحاد اسلامی) زیر پوشش محصلان افغانی نیز گشایش یافت.

پس از تأسیس دولت اسلامی افغانستان (۱۳۷۱) روابط دو کشور بهبود یافت و حکومت آن کشور به تاریخ ۳۰ اپریل ۱۹۹۲ برابر با ۱۰ ثور ۱۳۷۱ شورای جهادی افغانستان به رهبری صبغت الله مجددی- رییس شورای جهادی و ممثل دولت اسلامی افغانستان را به رسمیت شناخت.

سفارت دولت اسلامی افغانستان به تاریخ ۲۴ جنوری ۱۹۹۴ در خرطوم با حضور داشت آقای سهلیول- وزیر خارجه آن کشور، آقای عنایت الله خلیل - مستشار وزیر مختار و شارژدافیر سفارت افغانی گشایش رسمی یافت.

با تشکیل دولت اسلامی و آغاز جنگ تحمیلی در افغانستان هیأت سودانی در چند نوبت بازدیدهای رسمی و غیر رسمی را برای میانجیگری برای پایان بخشیندن جنگ میان دولت و گروه‌های مخالف انجام داده است. با ظهور طالبان حکومت این کشور در برای حل مشکل افغانستان نقش میانجیگری را ادامه داد.

پاکستان پیوسته از سودان می خواست تا طالبان را به رسمیت بشناسد. اما سودان نمی پذیرفت. پس از سقوط طالبان و تشکیل اداره موقت، کشور سودان پشتبانی و همکاری خود را از اداره موقت اعلام کرد.

وزیر خارجه سودان در دو دیدار جداگانه با شارژدافیر افغانستان در خرطوم برای تحکیم روابط میان دو کشور تاکید ورزیده و گسیل هیأتی را به کابل برای گفتگو با مقامات اداره موقت، برای ترتیب و بازگشایی سفارت در کابل پیشکش نمود.

آقای خلیل الرحمن حنانی اکنون شارژدافیر سفارت افغانی در خرطوم‌اند.

- دیدار هیأت افغاني با وزیر امور خارجه سودان که در حاشیه کنفرانس وزیران خارجه سازمان کنفرانس اسلامي در خارطوم صورت گرفت: ۸-۴-۸۱

مصر (Egypt)

- نفوس: ۷۴,۹ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: قاهره (Cairo)
- مساحت: ۱ میلیون کیلومترمربع
- زبان: عربی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۶۷ سال مردان، ۷۱ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ پوند مصری= ۱۰۰ پیسترِس
- صادرات: نفت، پنبه
- درآمد سرانه: ۱،۳۹۰ دالرامریکایی(بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: eg.
- رمز تیلیفونی: ۲۰+

• رییس جمهور: محمد حسنی مبارک (Muhammad Hosni MubaraK)
• نخست وزیر: احمد نظیف (Ahmed Naif)
• وزیر خارجه: احمد علی ابو الغایت (Ahmad Ali Abu-al-Ghayt)

موقعیت: شمال افریقا

همسایگان: مصر از شمال- با دریای مدیترانه، از جنوب- با سودان، در شرق با بحیره (دریای) احمر و غرب با لیبیا مرز مشترک دارد.

تقسیمات اداری: ۲۶ ولایت

آیین: ۹۴٪ مسلمان، بقیه مسیحی.

تاریخ استقلال: ۱۹۳۶ از انگلستان

شمار با سوادان: ۴۸٪

پیشینهء تاریخی:

مصر کشوری است با تاریخ درخشان. یکی از بزرگترین تمدن های جهانی در همین کشور پا به عرصه ظهور گذاشته است. از چندین سده به این سو، جزیی از امپراتوری عثمانی به شمار می‌رفت. بریتانیایی‌ها در سال ۱۸۸۲ مداخله نموده و کنترل این کشور را از امپراتوری عثمانی به دست گرفتند که تا سال ۱۹۱۴ دوام نمود. کشور مصر از سال ۱۹۱۴ تا ۱۹۲۲ پروتکتورات دولت بریتانیا به شمار می آمد. معاهده ۱۹۳۶، خودمختاری مصر را تحکیم نمود.

در سال ۱۹۵۱ مصر معاهده ۱۹۳۶، را ملغی دانسته در سال ۱۹۵۲ اتحادیه افسران آزاد جنرال نجیب را رییس ستاد ارتش (لوی درستیز) قوای نظامی تعیین نموده و فاروق پادشاه را وادار به کناره گیری کرد.

در ۱۸ جون ۱۹۵۳ جمهوریت اعلام گردید. نجیب به عنوان نخستین رییس‌جمهور و صدراعظم گزیده شد. اما جمال عبدالناصر وی را در سال ۱۹۵۴ برکنار نموده و صدراعظم مصر گردید و در رای گیری ۱۹۵۶ به عنوان رییس‌جمهور انتخاب شد. وی در سال ۱۹۷۰ درگذشت و قدرت به - معاونش انور سادات منتقل گردید.

انور سادات پس از جنگ ها و زد و خوردهای دامنه داری که مصر با اسراییل داشت، در دیدار ناگهانی از اسراییل در سال ۱۹۷۷ معاهداتی را با آن کشور امضاء رسانید. به تاریخ ۲۶ می ۱۹۷۹ در اثر امضاء معاهده صلح کمپ دیوید جنگ های ۳۰ ساله دو کشور پایان پذیرفت. سپس میان دو کشور روابط دیپلماتیک برقرار گردید.

انور سادات در سال ۱۹۸۱ کشته شد و حسنی مبارک - معاون ریاست جمهوری مصر به قدرت رسید.

روابط مصر و افغانستان:

شالوده روابط دیپلوماتیک افغانستان و مصر را عقد معاهده مودت تاریخی ۳۰ می ۱۹۲۸ میان نمایندگان با صلاحیت دو کشور تشکیل می‌دهد. این معاهده را به نمایندگی از پادشاه افغانستان- علی احمد خان و از سوی پادشاه مصر- پطروس غتا پاشا- وزیر خارجه آن کشور امضاء نمودند. بر پایهٔ این معاهده، نمایندگان دیپلوماتیک تبادله و شالوده یک رشته قراردادهای بازرگانی، اقتصادی و فرهنگی گذاشته شد :

- موافقتنامه تجارت و تادیات بین المللی میان افغانستان و مصر (۱۹ اپریل ۱۹۶۰)
- موافقتنامه خدمات هوانوردی میان افغانستان و مصر (یکم اگوست ۱۹۶۱).
- برنامه همکاری هوانوردی میان افغانستان و مصر (۶ فبروری ۱۹۶۴).
- برنامهٔ تطبیق موافقتنامه فرهنگی میان افغانستان و مصر(۲۰ مارچ ۱۹۵۶)
- موافقتنامه فرهنگی میان افغانستان و مصر (۲۱ سپتامبر ۱۹۶۶)

در آوانی که جنبش عدم تعهد پا می‌گرفت، افغانستان با رژیم انقلابی مصر در تفاهم بسر برده، جمال عبدالناصر— نخست وزیر وقت مصر به تاریخ ۲۹ اپریل ۱۹۵۵ بازدید رسمی و دوستانه‌یی از افغانستان نمود و مورد استقبال گرم و

صمیمانه باشندگان کابل قرار گرفت و به تاسی ازین دعوت بود که پسان ها پادشاه و صدراعظم افغانستان از کشور مصر بازدید هایی انجام دادند.

مصر، در دوران انور سادات از نخستین کشورهای عربی و اسلامی بود که از مجاهدان افغانستان در برابر شوروی و رژیم دموکراتیک خلق پشتیبانی کرد و به مجاهدان کمک های نظامی و سیاسی نمود. دلیل این کار این بود که امریکا و دیگر کشور های غربی نمی توانستند مستقیما به مجاهدان اسلحه بدهند و خود را با شوروی درگیر بسازند. چون مصر مقادیر فراوان اسلحه ساخت شوروی در اختیار داشت، گسیل اسلحه از مصر به افغانستان از طریق پاکستان این حسن را داشت که در صورت فشار کشور های غربی می توانستند ادعا نمایند که سلاح های مورد ادعا را مجاهدان در نبرد ها از سپاهیان شوروی به غنیمت گرفته اند. پول سلاح ها را نیز عربستان و دیگر کشور های نفت خیز خلیج فارس می پرداختند.

به هر رو، مصر پس از عربستان سعودی دومین کشور عربی بود که رهبران مجاهدان را به مصر دعوت کرد و از آن ها استقبال رسمی صورت گرفت و هفته‌یی به نام تایید و پشتیبانی و همکاری با جهاد تخصیص داده شد که طی آن مبالغ هنگفتی به سطح رسمی و مردمی برای مجاهدان جمع آوری گردید و به مجاهدان و پناهگزینان افغانی فرستاده شد. مصر در زمان انور سادات نخستین کشوری بود که مجاهدان را به تشکیل حکومت جلای وطن فراخواند و وعده سپرد که مصر نخستین کشور خواهد بود که آن را به رسمیت بشناسد و دفتر رسمی مجاهدان در مصر به نام دفتر افغانستان تأسیس شد. مگر پس از ترور و کشته شدن انور سادات، از سوی گروه‌های تندرو اسلامی معروف به نام الجهاد المصری و به قدرت رسیدن حسنی مبارک موضعگیری مصر در قبال مجاهدان افغانی تغییر یافت و روز بروز سردتر می‌گردید. چون کسانی که در ترور انور سادات دست داشتند، از گروه‌های تندرو اسلامی بودند که از اندیشه های جهاد

افغانستان پیروی می کردند. افزون بر آن، مصر در عقب ترور انور سادات خود را درگیر با فعالیت های های گروه‌های تندرو اسلامی دریافت و با تروریزم دست به گریبان شد که افراد آن در افغانستان آموزش‌های نظامی می دیدند.

مصر پیوسته اعلام می نمود که این افراد گروه‌های اسلامی در اردوگاه های مجاهدان افغانستان آموزش نظامی دیده اند و منشاء تسلیح و تمویل آن ها را در افغانستان می دانست. تا این که حکومت مجاهدان در سال ۱۹۹۲ در کابل به وجود آمد و مصر از نخستین کشورهایی بود که حکومت مجاهدان را به رسمیت شناخت و نمایندگان خاص و شخصی فرستاد. سفارت افغانستان در قاهره که در دوران حکومت های پیشین به دفتر حفظ منافع پایین آمده بود، یک بار دیگر به سفارت تبدیل گردید. اما خود نمایندگی سیاسی مصر در کابل به سطح شارژ د افیر در کابل ادامه داد. در سال ۱۹۹۳ از سوی استاد ربانی- رییس دولت اسلامی افغانستان بازدید رسمی و دوستانه‌یی از مصر صورت گرفت که طی آن موافقتنامه همکاری مشترک در زمینه‌های مختلف به امضاء رسید.

حکومت مصر وعده سپرد که در زمینه‌های برق و بازسازی افغانستان سهم خواهد گرفت و تعهد نمود که بورس های تحصیلی را به افغانستان افزایش خواهد بخشید. هدف مصر این بود که مقامات افغانی به تسلیمدهی شماری از مصریان که با گروه های تندرو اسلامی مصر در ارتباط بودند و در عملیات تروریستی در مصر متهم بودند و در داخل افغانستان زندگی می کردند، موافقت نماید و در دستگیری آن ها با مقامات مصری همکاری نمایند ولی در زمینه به کدام توافق رسمی نرسیدند.

چند روز پس از بازدید رییس‌جمهور افغانستان از مصر، هنگامی که در برابر رییس‌جمهور مصر سوءقصدی رخ داد و وارد شدن اتهام در دست داشتن گروه های اسلامی مصر که رهبران شان در افغانستان مهمانان برخی از رهبران مجاهدان افغان بودند و انتشار خبر اشتراک افغانستان درکنفرانس گروه‌های اسلامی در

خرطوم به رهبری ترابی و سپس بازدید آقای ترابی به افغانستان به علت این همه رخدادها روابط گرم و دوستانه میان مصر و حکومت اسلامی افغانستان دوام نکرد و دوباره لحن روزنامه‌ها مصری در برابرافغانستان تند و ارتباط دادن موضوع تروریزم در مصر با افغانستان در فضای مصر طنین‌انداز شد.

پسان ها اوضاع داخلی خود افغانستان و جنگ های پیهم میان گروه‌های مجاهدان مصر را وادار ساخت تا روحیه سردی در برابر دولت افغانستان اتخاذ نماید و دفتر سیاسی خود را در کابل ببندد. این درحالی بود که بیشتر دفترهای نماینده‌گی سیاسی کشورهای خارجی در کابل باز بود.

مقامات امنیتی مصر خواهان استراداد مصری هایی که متهم به عملیات تروریستی درمصر گردیده و در افغانستان بود و باش داشتند، بودند، ولی چون مصر درین زمینه همکاری جانب افغانی را درنیافت، نومید شدند و روابط دو کشور منجمد گردید و به خواست های دولت افغانستان پاسخ مثبت داده نشد. حتا وزیر برق افغانستان که به سمت نماینده شخصی رییس دولت قصد بازدید به قاهره را داشت پس از یک هفته انتظار برای دریافت ویزه مصر در امارات پاسخ منفی برایش داده شد و نتوانست که بازدید خود را از مصر انجام دهد و رسماً هرگونه روابط با مسوولان حکومت افغانستان را قطع کردند.

پس از سقوط کابل به دست طالبان در سال ۱۹۹۶ مقامات مصری در وزارت خارجه آن کشور دو دسته بودند و دیدگاه های مختلف در قبال حکومت طالبان داشتند. سفیر پیشین مصر در اسلام آباد- نعمان جلال به شدت در گزارش های سیاسی خود به وزارت خارجه مصر از طالبان پشتیبانی و دفاع می نمود و زیر تاثیر اداره پاکستان رفته بود. و هر روز در اظهارات خود به دفتر وزیر خارجه و رییس دفتر امور افغانستان در وزارت امور خارجه خواستار اعتراف و تعامل با طالبان می‌شد. ولی سفیر محمود فرج- مدیر شعبه افغانستان در وزارت خارجه با سفیر

مصر در اسلام آباد مخالف بود و در گزارش‌های خود به وزیر خارجه مصر خواهان انتظار و دقت در تعامل با طالبان و عدم اعتراف به آن ها می گردید.

سفارت مصر در اسلام آباد روابط حسنه‌یی با سفارت طالبان در اسلام آباد داشت. افزون بر آن، نماینده اداره امنیت ملی در سفارت مصر در اسلام آباد نیز روابط نیک و دوستانه‌یی با سفارت افغانستان در اسلام آباد داشت. پس از سقوط طالبان چون مصر روابط خود را با افغانستان بسیار سرد ساخته بود، از این رو مناسبات با افغانستان از اولویت‌های سیاست خارجی آن کشور نبوده و چندان علاقه به آن نشان نمی‌دهد.

در آغاز حملات نیروهای امریکایی بر تروریزم در افغانستان حسنی مبارک در اظهارات مطبوعاتی خویش پیوسته اعلام می کرد که وی با کشتار مردم افغانستان مخالفت دارد و در جنگ امریکا در برابر تروریزم در افغانستان سهم نمی گیرد و چندین بار در سخنرانی‌های خویش اظهار نمود که جنگ امریکا در برابر تروریزم از سیر آن منحرف شده است تا به سود اسراییل تمام شود. وی گفت که مبارزه امریکا در برابر تروریزم اهداف سیاسی اسراییل را به گونه یی تأمین می کند که بهای آن را کشورهای عربی و اسلامی می پردازند. کنون مناسبات دو کشور رو به گسترش است. چنانچه اعطای بورس ها از سوی وزارت کشاورزی مصر به کارمندان وزارت کشاورزی افغانستان برای اکمال تخصص شان و همچنان آمادگی دولت مصر برای بازگشایی سفارت شان در کابل و گسیل یک هیأت بدین منظور به کابل مؤید این ادعا است.

- دیدار شارژدافیر افغانی در قاهره با خانم فائزه ابوالنجار - وزیر دولت در امور خارجه مصر و دیدار با سفیران کشور های مختلف: ۸-۴-۸۱

- بازدید داکترعبدالله- وزیر امورخارجه از آن کشور به دعوت وزیر

خارجه مصر: ۱۶-۷ -۸۱

- آمادگی دولت مصر برای آموزش کارمندان وزارت اطلاعات و فرهنگ: ۱۳۸۱/۵/۹

- بازدید وزیر کار و امور اجتماعی از کشور مصر برای اشتراک در کنفرانس میان المللی زیر عنوان "کاریابی و استخدام جوانان" به تاریخ ۷ سپتامبر در قاهره.

- ۱۲ بورس تحصیلی کشور مصر و معرفی کاندیدان آن از طریق سفارت افغانی در اسلام آباد.

- سفیر کبیر کنونی دولت افغانستان در قاهره - داکتر رحیم شیرزوی اند.

اتیوپیا (Ethiopia)

- نفوس: ۷۴٫۲ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: ادیسه بابا (Addis Ababa)
- مساحت: ۱٫۱۳ میلیون کیلومترمربع
- زبان: امریتک، ارومو، تیگرینیا، سومالی
- آیین: اسلام، مسیحی
- مرگ ومیر: ۴۵ سال مردان، ۴۶ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ بِر= ۱۰۰ سنت
- صادرات: قهوه، نیشکر، پوست، دانه روغنی، موم
- درآمد سرانه: ۹۰ دالرامریکای (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: et.
- رمز تیلیفونی: ۲۵۲+

• رییس جمهور: والدگیرگِس گیرما (Woldegiorgis Girma)

• صدراعظم: مِلِس زناوی (Meles Zenawi)

پایتخت: ادیسه بابا، (مقر سازمان وحدت افریقا و کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای افریقا)

روز ملی: ۹ دسامبر و ۲۸ می

باسواد: ۲۸٪

موقعیت جغرافیایی: شمال شرق قاره افریقا

پیشینهء تاریخی:

ایتوپیا با کشورهای اریتریا، سودان، سومتا و جیبوتی هم مرز می‌باشد که مانند کشورهای ایران و ترکیه در همسایگی کشورهای عربی واقع و موقعیت استراتیژیک در دریای سرخ (بحر احمر) احمر دارد. ایتوپیا زیر تاثیر تمدن‌های اعراب، روم و یونان قرار گرفته و دین مسیحیت که در سال ۳۳۰ میلادی در آن کشور پخش گردیده، برای قرون متمادی مذهب اکثریت قاطع مردم این سرزمین می‌باشد. تاریخ قدیم ایتوپیا به ۵۰۰ سال پیش از میلاد می‌رسد.

به خاطر موقعیت تاریخی و جغرافیایی اش چندین سده از جهان مدرن کنار مانده و در آغاز عصر جدید درسرزمین حبشه دولت اکسوم و پس در سده ۱۴ دولت مقتدری ایجاد شد. سپس به تدریج حبشه به خان های محلی تقسیم گردید در سال های ۱۸۹۰-۱۸۹۶ ایتالیایی‌ها به منطقه اریتریا رسیدند. تا این که ۱۸۹۶/۳/1 ایتالیا با شکست روبرو شده و استقلال کشور را به رسمیت شناخت. تاریخ معاصر ایتوپیا از پیروزی امپراتوری مینلک دوم در سال ۱۸۶۹ و پسان ها در زمان امپراتوری "هیلاسیلاسی" در سال ۱۹۳۰ آغاز می یابد. امپراتوری هیلاسیلاسی اول در دوصد و بیست و پنجمین حکمروایی متوتا سلیمانی در ۲ نوامبر ۱۹۳۰ تاجگذاری نمود.

در میان سال های ۱۹۳۵ و ۱۹۴۱ ایتالیاکشور ایتوپیا را اشغال کرد. ایتوپیا در سال ۱۹۴۱ به کمک نیروهای انگلیسی دوباره آزادی خویش را به دست آورد. در ماه سپتامبر سال ۱۹۷۴ هیلاسیلاسی از قدرت برکنار و به جای آن بنای دولت سوسیالیستی ایتوپیا گذاشته شد. منگیستو هایلی ماریام که در ۱۹۷۷ قدرت را به دست گرفته بود، در سال ۱۹۷۸ به شوروی رو آورد و در ماه سپتامبر ۱۹۸۴ حزب مارکسیستی (حزب کار ایتوپیا) را تأسیس کرد. هنگامی که منگیستوهایلی ماریام در جنگ در برابر سومتا در معضله اوکادین به پیروزی رسید، با شتاب از مسکو بازدید و قرارداد دوستی سال ۱۹۷۸ میان ایتوپی و شوروی به امضاء رسانید که بنابر همین قرارداد تا سال ۱۹۸۸ حدود ۱۵۰۰ مشاور شوروی و ۳۰۰ مشاور کوبایی در اتوپیا مصروف خدمت گردیدند که در کشف کودتاها و جنگ در برابر مبارزان اریتریا نقش شایان توجهی را انجام دادند. شایان یاد آوری است که همه این مشاوران در ماه مارچ سال ۱۹۹۰ از ایتوپیا اخراج گردیدند.

دولت ایتوپیا پس از این که از کمک‌های اقتصادی و نظامی شوروی که به پنج میلیارد دالر می رسید، در سال ۱۹۸۹ و کمک نظامی کوبا محروم گردید و دولت کوبا سربازان خویش را از آن کشور بیروم نمود. اقتصاد کشور بر اساس خشکسالی های پیهم و جنگ های ۳۱ ساله بر هم خورد و تا سال ۱۹۸۹ قروض خارجی به ۴ میلیارد دالر بالغ می گردید. در مارچ ۱۹۹۰ رژیم مختلط اقتصادی را اعلام داشت و تلاش کرد با کشورهای غربی روابط برقرار نماید. به خصوص با دولت اسراییل که روابط سیاسی و دیپلماتیک دو کشور از سال ۱۹۶۷ قطع شده بود، دوباره برقرار گردید، دولت اسراییل بر دریای سرخ که نقطه استراتیژیک است، حاکم گردید. این امر سبب شد تا روابط دوستانه میان دولت لیبیا و ایتوپیا قطع و سفارت این کشور در ترابلس بسته شود و دیپلومات‌های شان اخراج گردد.

پس از فاش شدن کودتای ماه می ۱۹۸۹ و اعدام پنج جنرال، مورال خود را از دست داد. در پایان سال ۱۹۹۰ همه مخالفان قومی و ایدیولوژیکی با هم متحد شدند. منگیستو از آوان به دست گرفتن قدرت با قضیه اریتریا روبرو بود.

بنابر فشار مخالفان، به تاریخ ۲۱ می ۱۹۹۱ برابر با ۱۱ جوزای ۱۳۷۰ پنهانی از کاخ ریاست جمهوری به زمبابوی گریخت. انقلابیون (جبهه دموکراتیک خلق ایتوپیا) قدرت را در دست گرفته و دولت موقت را ایجاد نمودند. جبهه مردمی برای آزادی اریتریا که در سال ۱۹۷۵ ایجاد شده، در سال ۱۹۹۰ مینا مصوع را که بر کرانه دریای سرخ موقعیت دارد، تسلط یافت. این جبهه مرکب از مسلمانان بوده و باکشورهای عربی مانند الجزایر و لیبیا روابط خوب داشت.

پیروزی جبهه مردمی ارتیریا و جبهه مردمی دموکراتیک انقلابی تگری و جبهه الاموروموس که از مخالفان رژیم منگیستوهایلی ماریام بودند، نخستین ناکامی برای قبیله الامهر که در طول تاریخ ایتوپیا قدرت را به دست داشتند، به شمار می‌رود. الامهر قبیله بزرگی است که همه ملوک و رییسان ایتوپیا از همین قبیله برخاسته اند. این قبیله در منطقه سر سبز و خوب ایتوپیا و پایتخت ادیسه بابا موقعیت دارد. افراد این قبیله خود را از سلاله حضرت سلیمان (ع) از نسل ملکه بلقیس- ملکه سبا می دانند. در نتیجه همه پرسی یی که به ۱۳۷۲/۲/۸ در اریتریا برگزار شد، ۹۹٪ مردم یعنی به اتفاق آراء جدایی خود را از ایتوپیا اعلام کردند که این گونه جنجال ۳۰ ساله پایان داده شد.

مناسبات افغانستان و ایتوپیا:

نخستین بار در سال ۱۳۳۲ آقای صادق مجددی- سفیر افغانستان در قاهره تلاش کرد تا با کشور ایتوپیا که در قاره افریقا موقعیت حساس استراتیژیک دارد، روابط سیاسی برقرار نماید. اما دولت وقت ایتوپیا علاقمندی چندانی نشان نداد.

بار دوم محمدموسی شفیق- سفیر افغانی در قاهره درسال ۱۳۴۷ بنابر هدایت وزارت امور خارجه با سفیر ایتوپیا در مصر دیدار و پیشنهاد نمود تا دو کشور افغانستان و ایتوپیا باهم روابط سیاسی استوار نمایند. سفیر ایتوپیا وعده داد تا پس از مشوره مرکز در زمینه جانب افغانی را اطمینان دهند.

در سال ۱۳۵۲ پیش از اعلام جمهوریت در افغانستان، اعلامیه برپایی مناسبات سیاسی میان کشورهای افغانستان و حبشه به مضمون زیر ترتیب و آماده ارسال بود:" به منظور تقویت پیوندهای دوستی و همکاری میان مردمان کشورهای شاهی افغانستان و حبشه، حکومات هر دو کشور تصمیم گرفتند، مناسبات سیاسی شان را در تراز سفارت های غیر مقیم تأسیس نمایند. هر دو حکومت بر آن اند که برقراری این روابط در راه همکاری بیشتر سیاسی، فرهنگی و اقتصادی میان شان موثر خواهد بود." به گونه‌یی که دیده می‌شود، جانب افغانی علاقمند بود تا به زودترین فرصت روابط مستقیم سیاسی با کشور ایتوپیا داشته باشد. در حالی که جانب متقابل هنوز آماده نبود تا در زمینه تصمیم قاطع اتخاذ نماید.

سرانجام، پس از بازدید شاه محمد دوست - وزیر امور خارجه افغانستان در سال ۱۳۶۰ از ادیسه بابا دو کشور تصمیم گرفتند تا به اساس اعلامیه ۶ سپتامبر ۱۹۸۱ که در پایتخت‌های دو کشور نشر شد، روابط مستقیم به سطح سفارت ایجاد نمایند. سفارت افغانستان در سال ۱۳ در ادیسه بابا گشایش یافت و نورمحمدخرمی به عنوان نخستین سفیر افغانی در آن کشور به منگیستوهایلی ماریام اعتمادنامه تقدیم نمود.

سرانجام اسدالله کشتمند به عنوان آخرین سفیر افغانی به تاریخ ۱۳۷۰/۵/۱۶ برابر ۱۹۹۱/۸/۷ اعتماد نامه خویش را به ملیس زیناری- رییس حکومت انتقالی ایتوپیا تسلیم نمود.

جانب ایتوپیا هرگز سفارت خود را در کابل افتتاح نکرد، بلکه سفیر آن کشور در دهلی نو متصدی امور افغانستان بود.

درجمله هیأت های افغانی این مقامات از کشور ایتوپیا دیدن نموده اند:

محمود بریالی - در میزان سال ۱۳۶۳ برای اشتراک دراجلاس سراسری حزب حاکم.

عبدالوکیل- وزیر امور خارجه به دعوت مقامات دولت ایتوپیا برای اشتراک در ۲۵ مین اجلاس سران دول و حکومات کشورهای عضو سازمان وحدت افریقا. وی به تاریخ ۲۷ سرطان ۱۳۶۸ برابر با ۱۸ جولای ۱۹۸۹ وارد ایتوپیا شده، با مقامات آن کشور و برهاتو جهایی- وزیر امور خارجه دیدار نموده، در پایان بازدید به پیشنهاد جانب افغانی همکاری میان آژانس باختر و آژانس خبری ایتوپیا و پروتکل همکاری میان دو وزارت امور خارجه افغانستان و ایتوپیا (از ۱۹۸۸- ۱۹۹۲) به تاریخ ۲۶ جولای ۱۹۸۶ و قبلاً موافقتنامه همکاری فرهنگی و علمی میان دو کشور به امضاء رسیده است.

عبدالله بهار- معاون وزیر امور خارجه به تاریخ ۱۴ قوس ۱۳۷۰ برابر با سوم دسامبر ۱۹۹۱ بنابر دعوت وزارت امور خارجه آن کشور به ادیسه بابا بازدید نمود که این نخستین بازدید هیأت افغانی پس از سقوط رژیم منگیستو می‌باشد.

همچنان فاورق کارمند- معاون وزیر امور خارجه افغانستان به تاریخ ۱۹۹۰/۲/۹ ایتوپیا بازدید نمود و پیام حسن نیت داکتر نجیب الله - رییس‌جمهور وقت را به مقامات آن کشور تسلیم نمود.

تا این که به اساس هدایت شماره (۷۵) مورخ ۱۳۷۲/۲/۱۱ داکتر نجیب الله لفرایی- وزیر دولت در امور خارجه که عنوانی سفارت افغانی در ابوظبی به مضمون زیر صادر شده بود، وظیفه افغانستان به پایان رسید: به رغم آن که از اهمیت سفارت افغانی در ادیسه بابا آگاه است، اما به نسبت مشکلات اقتصادی کشور تصمیم به تعطیل موقتی سفارت در ادیسه بابا گرفته شد و عجالتاً سفارت افغانی در سودان به طور غیر مقیم از امور کشور ایتوپیا نیز وارسی خواهد کرد."

هیأت وزارت امور خارجه به ریاست آقای مولانا نورالهدا -مستشار وزیر مختار و شارژدافیر سفارت افغانی در ابوظبی به تاریخ ۲۸ اپریل ۱۹۹۳ به ادیسه بابا مواصلت نموده و به تاریخ ۶ می ۱۹۹۳ از بسته شدن سفارت افغانی در ایتوپیا به وزارت امور خارجه آن کشور اطلاع داد. پس از پایان کار و تسؤیه حسابات مالی اعم از گمرکی، کرایه رهایشگاه، آب، برق و سایر امور با خاطرات تلخ و رفتار نامناسب مقامات وزارت امورخارجه کشور ایتوپیا از راه زمین به کشور سومتا و جیبوتی بازدید نموده به تاریخ ۴ جولای ۱۹۹۳ دوباره به میهن بر گشتند.

زیمبابوی (Zimbabwe)

- نفوس: ۱۲,۹ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: هاراری (Harare)
- مساحت: ۳۹۰،۷۵۹ کیلومترمربع
- زبان: انگلیسی، شانه، سیندیبلی
- آیین: مسیحی، عقائد سیندیبلی
- مرگ ومیر: ۳۴ سال مردان، ۳۳ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ دالر زیمبابویی= ۱۰۰ سنت
- صادرات: تنباکو، پنبه، طلا، مواد معدنی، مواد کشاورزی
- درآمد سرانه: ۴۸۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: zw.
- رمز تیلیفونی: ۲۶۳+
- رییس جمهور: رابرت موگابی (Robert Mugabe)

- وزیر خارجه: سِمبراشی مومبِنگگوی (Simbarashe Mumbengegwi)
- گروه‌های تباری: عمده ترین گروهای تباری عبارتند از: ماشونا بیش از ۶۰٪ میتابلی، ۱۰-۱۵٪ تسونگا نزدیک به ۵ ٪، اروپایی، نزدیک به ۳,۳٪.
- موقعیت: زمبابوی کشوریست محاط به خشکی که از سوی غرب به بوتسوانا، از سوی جنوب به افریقای جنوبی و از سوی شرق به موزمبیق هم مرزاند.

پیشینهء تاریخی:

تاریخ مستند مردم زمبابوی هنگامی آغاز می‌شود که باشندگان محلی با تاجران عربی در رابطهء داد و ستد شدند که این رویداد در سده ۸ میلادی به وقوع پیوست. در دوران رسیدن کاشفین پرتگتا در سده ۱۵ طایفه بانتو که امپراتوری مونوموتا را تأسیس نموده بود، دارای امپراتوری بزرگی در جنوب بودند که شامل ساحات موزمبیق امروزی نیز بوده است.

آثار تمدن این مردم را می‌توان در ویرانه‌های شهر زمبابوی که عنوان کشور از آن گرفته شده، به خوبی مشاهده کرد.

نخستین پیشرفت تحقیقی در ساحات دریای زمبیزی در میانه‌های سدهٔ ۱۱ از سوی یک نفر انگلیسی به نام دیوید لیونگ ستون صورت گرفته است. نامبرده گزارشی را که در مورد غنای طبیعی سرسبزی این سرزمین به لندن گسیل داشته بود، باعث گردید تا پناهگزینان اروپایی باخواسته‌های استعماری شان وارد سرزمین زمبابوی گردند. سیسل رودیز مرد ماجرایی بریتانیا طرح مستعمره گردانیدن ساحه گسترده را که شامل زمبیا و زمبابوی امروزی می‌باشد، تنظیم گردانید و به نام همین شخص منطقه به نام رودیزیا شمالی و رودیزیای جنوبی مسمی گردید. استعمار گران اروپایی سلطه شان را با زور چماق بر مردم اصلی این سرزمین تامین گردانیده

قیامی را که در سال ۱۸۹۳از سوی طایفه ندی بیلی به راه‌انداخته شده بود، به شدت سرکوب و پادشاه قبیله را که لوبونگولا نام داشت، کشتند.

در ۱۹۶۵ ایان سمیت که پست صدرات را به عهده داشت، به صورت یکجانبه اعلام آزادی نمود و قانون اساسی رژیم را به وجود آورد که در آن سفید پوستان تمام قدرت را به دست داشتند. ایان سمیت و گروه نژاد پرست وی سیاست اپارتاید یا تبعیض نژادی را در برابر اکثریت نفوس سیاهپوست کشور اعمال می‌کردند که این امر باعث پاگیری مبارزات مسلحانه در برابر رژیم اپارتاید گردید که سرانجام در ۱۹۸۰ این کشور به آزادی رسید.

در انتخابات سرتاسری کشور که در سال ۱۹۸۰ صورت گرفت، حزب زانو پی به رهبری رابرت موگابی با کسب اکثریت کرسی‌های پارلمان رییس حکومت کشور گردید.

طرز دولت:

بر اساس قانون اساسی ۱۹۸۰، زمبابوی یک جمهوری پارلمانی است. رییس‌جمهور به حیث رییس دولت و سرفرمانده نیروهای مسلح اجرای وظیفه نموده و از جانب پارلمان برای مدت ۶ سال گزیده می شود. قدرت اجرایی در دست صدراعظم که رییس حزب اکثریت در پارلمان نیز می‌باشد، قرار دارد. پارلمان به عنوان عالی ترین مرجع قانونگذاری از دو بخش اساملبه (خانه نمایندگان) و سنا متشکل می‌باشد. حزب زانو پی - ف، رابرت موگابی در انتخابات، اکثریت چشمیگیری را در هر دو بخش از پارلمان به دست آورد، ولی این انتخابات از سوی جامعه بین المللی به رسمیت شناخته نشد. حتا کشورهای مشترک المنافع انگلستان عضویت این کشور را در سازمان کشورهای مشترک المنافع به حال تعلیق درآوردند. در دسامبر ۲۰۰۳ زمبابوی از سازمان کشورهای مشترک المنافع خارج گردید.

وضع اقتصادی:

زمبابوی یک کشور کشاورزی- صنعتی است. از نگاه اقتصادی در شمار پیشرفته ترین کشورهای قاره افریقا به شمار می‌رود. نزدیک نیم نفوس در روستاها و دهکده‌ها بسر برده و بیشتر در شرایط اقتصادی طبیعی زندگی می کنند.

معادن تقریباً کاملاً در دست سرمایه خارجی (بیشتر در دست شرکت های بریتانیایی، افریقای جنوبی و امریکایی) قرار دارند. مهمترین مواد معدنی عبارتند از: طلا، نکل، زغالسنگ، مس و کرومیت. زمبابوی بیش از ۸۵ ٪ ذخایر کرومیت جهان را در اختیار دارد. این مواد در صنعت الکترونیک و صنعت تسلیحات از مواد خام استراتیژیک شمرده می‌شود.

مناسبات افغانستان و زمبابوی:

افغانستان زمبابوی را از همان آوان احراز استقلال به رسمیت شناخته است. اما روابط سیاسی میان دو کشور در تراز بسیار ابتدایی آن قرار داشت و به تبادله یکی دو پیام به مناسبت روزهای ملی خلاصه می گردید. روابط دیپلماتیک میان افغانستان و زمبابوی در سال ۱۹۸۷ تآسیس گردید. نخستین سفیر افغانی در زمبابوی - سخی دانشجو بود. ولی کشور زمبابوی در افغانستان سفارت نداشت. این روابط تا سال ۱۹۹۵ بصورت عادی ادامه داشت که با بسته شدن شدن سفارت افغانی در هراری در همین سال روابط دوکشور به سردی گرایید و تا هنوز در مورد بازگشایی سفارت کدام تصمیمی اتخاذ نگردیده است.

ایران (Iran)

- نفوس: ۷۰,۷ میلیون (UN، ۲۰۰۵)
- پایتخت: تهران (Tehran)
- مساحت: ۱,۶۵ میلیون کیلومتر
- زبان: فارسی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۶۹ سال مردان، ۷۲ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱۰ ریال ایرانی = ۱ تُومان
- صادرات: نفت، قالین، فرآورده های کشاورزی
- درآمد سرانه: ۲۰۰۰ دالر امریکای (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: ir.
- رمز تیلیفونی:۹۸+
- رهبر روحانی - علی خامنه یی (Ali Khamenei)
- رییس جمهور: محمود احمدی نژاد (Mahmoud Ahmadinejad)
- معاون رییس جمهور: داکتر محمد رضا عارف (Mohammad Reza Aref)
- وزیر خارجه: داکتر منوچهر متکی

موقعیت جغرافیایی:

ایران، در جنوب غرب آسیا موقعیت دارد که با دریای عمان، خلیج‌فارس، بحیره کسپین (دریای خزر یا دریای مازندران)،کشورهای عراق، پاکستان، افغانستان، ترکمنستان، آذربایجان، ارمنستان و ترکیه هم‌مرز است.

از جمله ۱۶۳۶۰۰۰ کیلومتر مربع در خشکی و ۱۲۰۰۰ کیلومتر مربع آن آبی است. که از نگاه مساحت هفدهمین کشور جهان است.

طول مرزهای کشور ایران جمعاً ۵۰۴۴ هزار کیلومتر است که از جمله با افغانستان: ۹۳۶ کیلومتر، با ارمنستان ۳۵ کیلومتر، با آذربایجان ۱۷۹ کیلومتر، با ترکیه ۴۹۹ کیلومتر، با ترکمنستان ۹۹۲ کیلومتر، می‌باشد. در بحیره کسپین(دریای خزر یا دریای مازندران)۷۴۰ کیلومتر مرز آبی دارد و مجموع طول مرزهای آبی ایران به ۲۴۴۰ کیلومتر می‌رسد. پایین ترین نقطه کشور در کرانه کسپین ۲۸ متر و بلندترین نقطه آن قله کوه دماوند Damavand ۵۶۷۱ متر ارتفاع دارد.

درین کشور بیش از سی قوم بود و باش دارند که بزرگترین آن پارس‌ها اند- ۵۱٪ . بقیه: ۲۴٪ - آذری‌ها، ۷٪ -کردها، ۳٪ - اعراب، ۲٪ - بلوچ ها، ۲٪ - ترکمن‌ها، و ۱٪ دیگر اقوام اند.

زبان رسمی ایران فارسی و لهجه‌هایی آن است که ۸۵٪ مردم به آن سخن می گویند. همچنان ۲۶٪ مردم به زبان آذری، ۲٪ به زبان کردی، ۱٪ به زبان بلوچی، ۱٪ به زبان عربی، ۱٪ به زبان ترکی ترکی و دیگر زبان ها ۲٪ سخن می گویند.

آیین رسمی آن اسلام است که ۸۹٪ مردم پیرو مذهب شیعه، و ۱۰٪ مردم آم پیرو مذاهب سنی و ۱٪ دیگر پیروان مذاهب یهودی، مسیحی و زردتشتی اند.

نام رسمی: از تاریخ ۱ اپریل ۱۹۷۹ رسما نام کشور به جمهوری اسلامی ایران تبدیل شد. و اول اپریل روز «جمهوری اسلامی» است.

روز ملی: ۲۲ دلو برابر با ۱۱ فبروری سال روز پیروزی انقلاب اسلامی. (۲۲ دلو ۱۳۵۷ برابر با ۱۱ فبروری ۱۹۷۹) است.

پرچم کشور ایران دارای سه رنگ افقی مساوی سبز در بالا، سرخ و نشان ملی در وسط و سفید که کلمه الله اکبر در آن تحریر شده است، در پایین قرار دارد.

تقسیمات اداری:

۲۸ ولایت یا استان دارد، اردبیل، آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، بوشهر، چهار محال و بختیاری، اصفهان، فارس، گلستان، همدان، هرمزگان، ایلام، کرمان، کرمانشاه، خراسان، خوزستان، کوهگیلویه و بویراحمد، کردستان، لرستان، مرکزی، مازندران، قزوین، قم، سمنان، سیستان و بلوچستان، تهران، یزد، زنجان و گیلان.

سیاست و حکومت در ایران:

قانون اساسی به تاریخ ۳-۲ دسامبر ۱۹۷۹ تصویب و در سال ۱۹۸۹ تغییراتی در آن وارد شد که به اساس آن پست صدراعظم(نخست وزیر) را حذف کردند.

آیت الله علی خامنه‌یی- رهبر مذهبی مدام العمر کشور جمهوری اسلامی ایران از ۴ جون ۱۹۸۹ تعیین شده است.

رییس‌جمهور برای مدت ۴ سال از سوی انتخابات عمومی برگزیده می‌شود که در نتیجه انتخابات ۸ جون ۲۰۰۱ سید محمدخاتمی برای بار دوم تا سال ۲۰۰۵ انتخاب

شـده بـود. کابینـه از سـوی رییس جمهـور گزیـده مـی‌شـود. - معـاون اول رییس‌جمهور - داکتر محمد رضا عارف یزدی از ۲۶ اگوست ۲۰۰۱) است.

قوه مقننه: از سوی مجلس ۲۷۰ نفری از ۱۸ فبروری ۲۰۰۰ تشکیل شده است که در اینک در دوره هفتم آن، محافظه کاران اکثریت دارند.

بر اثر اقدامات نوسازانه در دوره ۸ ساله ریاست جمهوری‌هاشمی رفسنجانی که باعث افزایش لایه های متوسط و افزایش درخواست ها برای مشارکت سیاسی را به دنبال داشت، که در انتخابات دوم خردادا (جوزا) ۱۳۷۶ تبلور یافت و محمد خاتمی با به دست آوردن اکثریت بالا برای ۸ سال با شعار اصلاحات، ریاست جمهوری را به عهده گرفت که دوره دوم آن در سال ۲۰۰۵ به پایان می رسد. براساس این جنبش اجتماعی - سیاسی، انقلاب و شیوه‌هایش دیگر نباید تداوم داده شود، شرایط انقلابی، شرایط ناگزیر زمان انقلاب است و لزومی ندارد که دو دهه پس از انقلاب ۱۹۷۹ باز هم انقلابی باشیم و شعار جنبش اصلاحات، بسط جامعه مدنی و در واقع رسیده به «پایان انقلاب» و آغاز دوره ثبات بوده است.

گرچه از تریبون رسمی، رهبران جمهوری اسلامی همواره بر یکرنگی و یکپارچگی تاکید دارند، مگر نمی توان جریانان و گرایش های مختلف سیاسی و فرهنگی را نادیده گرفت. در یک تقسیم بندی جریان های سیاسی کنونی و گرایش های فکری شان به گروه های زیر قابل تقسیم می‌باشد:

آ: جریان های داخل نظام:

- جناح خط امام، مجمع روحانیون مبارز(آزادی+ عدالت+ دین)
- حزب کارگزاران سازندگی(آزادی+ عدالت)
- جناح راست سنتی چون جمعیت موتلفه اسلامی(دین)
- جناح راست افراطی چون: جامعه روحانیت مبارز(عدالت+دین)

- جناح راست افراطی: حزب آبادگران ایران اسلامی

ب: اپوزیسیون بیرون از نظام:

- جبهه ملی(آزادی+ سکولاریسم)
- سوسیالیست‌های جدید و نواندیش خارج از ایران (آزادی+ عدالت + سکولاریسم)
- حزب توده(عدالت)
- سازمان مجاهدین خلق
- هوادارن اعاده سلطنت

پ: جریان های در کنار نظام:

- نهضت آزادی ایران (آزادی+ دین)
- انجمن حجتیه (مشابه راست سنتی مگر بی اعتقاد به نظام ولایت فقیه)
- جنبش مسلمانان مبارز (دین+ عدالت)

در اوضاع کنونی ولایت فقیه معادل حکومت دینی و تنها شکل رسمی آن شمرده می‌شود. مگر گروه هایی هستند چون روشنفکران دینی و روحانیون اصلاح طلب که به قرائت‌های دیگری از «دینداری» باورمند اند؛ و قائل به قرائت غیر رسمی از دین و متکثر بودن شیوه‌های فهم دین و دینداری(پلورالیسم دینی) و اصل بودن ارزش های دموکراتیک تاکید دارند و این جریان پس از دوم جوزای(خرداد) ۱۳۷۶ که محمد خاتمی رییس‌جمهور شد، بدل به یک جریان مهم اجتماعی- سیاسی شده است.

موضوع مهم در سیاست خارجی جمهوری اسلامی، از آغاز انقلاب- تیرگی شدید و قطع روابط سیاسی با امریکا می باشد، که بیشتر به دلایل ایدئولوژیک بوده است. گرچه محمد خاتمی سعی در برداشتن دیوار بی اعتمادی میان ایران و

امریکا داشت، مگر به خاطر حساسیت زیاد موضوع و مخالفت صریح رهبری مذهبی ایران، پیشرفت و نزدیکی در روابط دو کشور حاصل نشد.

جورج واکر بوش در ۲۹ جنوری ۲۰۰۲ سه کشور ایران، عراق، و کوریای شمالی را «محور شرارت» نامید که به جنگ روانی و تیرگی بیشتر روابط دو کشور انجامیده است.

نگرانی ایالات متحده- دستیابی ایران به تکنالوژی هسته یی است. مگر رهبران ایران همواره تاکید کرده اند که به پیمان «منع گسترش سلاح های هسته یی» NPT متعهد هستند و تحت نظارت بازرسان سازمان جهانی انرژی فعالیت های دارند. گرچه به توانایی تکنالوژیکی هسته یی دست یافته اند، مگر قصد دارند آن را صرفا برای تولید انرژی برق و مقاصد صلح آمیز استفاده کنند. ایران دستیابی به فناوری هسته یی را حق مسلم خود می داند و در این اواخر پس از ناکام شدن گفتگوهای ایران و اروپا، امریکا در نظر دارد پرونده هسته یی ایران را به شورای امنیت سازمان ملل پیش نماید و در نظر دارد یک رشته تعذیرات اقتصادی را بر آن کشور وضع نماید. اما روسیه، چین و هند – سه متحد اصلی ایران از مواضع امریکا پشتیبانی نمی کنند.

اقتصاد ملی ایران:

درآمد ملی در ساحه کشاورزی- ۲۰٪، صنایع- ۲۴٪ و خدمات- ۵۶٪ شامل است. نرخ تورم (انفلاسیون) در سال ۲۰۰۱، ۱۳٪ بود.

نیروی کار در ۱۹۹۸ شامل ۱۸ میلیون نفر بود. از جمله ۳۰٪ در کشاورزی، ۲۵٪ - در صنایع و ۴۵٪ -در بخش خدمات مصروف‌اند. بیکاری ۱۴٪ درسال ۱۹۹۹ برآورد شده است.

صنایع: پترولیوم، پتروشیمی، نساجی، سمنت و مواد غذایی، صنایع پروسس مواد غذایی، شکر و سبزیجات و روغن نباتی.

در سال ۲۰۰۰ بالغ بر ۱۲۰,۳۳ میلیارد کیلووات برق تولید کرده بود.

فرآورده های کشاورزی: گندم، برنج، حبوبات، لبلبو، میوه، کتان.

صادرات: ۲۷ میلیارد دالر در سال است. که در سال ۲۰۰۱ از مجموع صادرات ۸۵٪ درساحه پیترولیوم و بقیه قالین، میوه، آهن و فولاد و فرآورده های کیمیایی تشکیل می‌داد. که مشتریان عمده آن: جاپان- ۲۰,۵٪، ایتالیا -۷٪، امارات متحده عربی- ۵,۹٪، فرانسه- ۴,۷٪، چین-۴,۱٪. بودند.

واردات ایران سالانه به ۱۷,۲ میلیارد دالر می‌رسد که شامل مواد خام صنعتی، کالاهای استهلاکی، مواد خوراکی، کالاهای میانه، فناوری خدماتی و تجهیزات تأمینات نظامی از کشورهای آلمان ۱۱٪، ایتالیا ۸,۳٪، چین ۶,۱٪، جاپان ۵,۳٪، امارات متحده عربی ۵٪.

واحد پولی: ریال ایرانی است که در مارچ ۲۰۰۵ یک دالر امریکایی معادل ۸۸۷۰ ریال ایران بود.

ایران از نگاه منابع معدنی از بزرگترین کشور های جهان است که ده درصد نفت، پانزده درصد گاز و پنج درصد مس جهان را دارد. برخی از کارشناسان بر آن اند که ایران می تواند در ده سال آینده در شمار ده کشور اول جهان درآید.

در این اواخر ایران به سرعت در پی توسعه صنعت گاز برآمده است. ایران تا کنون یک قرار داد بیست میلیارد دالری برای صدور گاز با ترکیه، یک قرار داد بیست و پنج میلیارد دالری با هند و یک قرار داد هفتاد میلیارد دالری با چین امضا نموده است.

این کشور در نظر دارد تا ده سال آینده بیش از صد میلیارد دالر در توسعه میدان های نفتی خود هزینه نماید.

بندرها: آبادان که در جریان جنگ ۱۹۸۰-۱۹۸۸ با عراق ویران گردیده بود، مگر اکنون دوباره بازسازی شده است. اهواز، بندر عباس، بندر انزلی، بندر بوشهر، بندر امام خمینی، بندر محشر، بندر ترکمن، بندر چابهار (بندر بهشتی)، بندر جزیره لاون، جزیره سیری، خرم شهر، نوشهر.

توانمندی نظامی:

ایران نیرومند ترین کشور خاور میانه و نزدیک و آسیای میانه است که شمار نیروهای مسلح آن به ۵۲۰۰۰۰ نفر و شمار نیروهای ذخیره آن به ۳۵۰۰۰۰ نفر می رسد. ویژگی نیروهای مسلح ایران در آن است که این کشور دارای نیروهای مسلح دوگانه است. یکی ارتش و دیگری سپاه پاسداران. شمار نیروهای زمینی ارتش به ۳۲۵۰۰۰ نفر (شمار نیروهای زمینی سپاه پاسداران به ۱۵۰۰۰۰ نفر) می رسد که متشکل از چهار سپاه و ۱۲ لشکر اند. ایران در حدود ۴۰۰۰ زرهدار و زرهپوش (نفر بر و خودرو زرهی) دارد که از جمله ۵۰۰ دستگاه آن تانک های پیشرفته T_۷۲ ساخت روسیه است.

نیروی هوایی این کشور متشکل از ۹ اسکادریل هواپیما های بمب افگن است. از جمله هواپیما های سو- ۲۴ و سو- ۲۵ ساخت روسیه و میراژ های ساخت فرانسه. این کشور همچنان ۷ اسکادریل هواپیمای شکاری دارد که شامل F_۱۴هواپیماهای ساخت امریکا و هواپیماهای پیشرفته میگ-۲۹ ساخت روسیه می باشد. شمار های هلیکوپترهای نیروهای زمینی این کشور به ۲۰۰ فروند می رسد. همچنان شش اسکادریل هواپیماهای ترانسپورتی دارد.

در زرادخانه های نیروی هوایی این کشور بیش از ۳۰۰۰ فروند موشک هوا به زمین و هوا به هوا است.

نیروی پدافند هوایی این کشور متشکل از ۱۶ تیپ (لوا) است. پرسنل نیروی هوایی و نیروی پدافند هوایی این کشور به ۱۰۰ هزار نفر می رسد. در سال های اخیر این کشور شمار بسیاری از موشک های پیشرفته زمین به هوای ساخت روسیه را خریداری نموده است که از جمله یک گردان (کندک) آن در نزدیکی نیروگاه اتمی بوشهر مستقر است.

این کشور همچنان مجهز به شمار بسیار موشک های زمین به زمین نوع اسکاد ساخت روسیه است که برد آن تا ۳۰۰ کیلومتر می رسد. ایران خود نیز دست به ساخت موشک های میانبرد یازیده است. برای مثال، موشک های شهاب-۳ که برد آن بالای ۱۰۰۰ کیلومتر است و شهاب -۴ که برد آن به ۱۶۰۰ کیلومتر می رسد. روی هم رفته نیروهای موشکی ایران در ۳۰۰ پایگاه متمرکز اند. بسیاری از موشک ها روی سکو های روان(متحرک) سوار اند.

نیروی دریایی این کشور ده ها کشتی دارد که بسیاری از آن ها ساخت انگلیس بوده و در زمان شاه خریداری شده بود و کنون شماری از آن ها کهنه و فرسوده شده است. این کشور همچنان مجهز به شش زیر دریایی است که سه تا از آن ها از نوع کیلو ساخت روسیه و سه تا از آن ها ساخت خود ایران می باشد. شالوده اصلی نیروی دریایی ایران را شمار بسیار قایق های توپدار گشتی ساحلی، قایق های مین پراگنی و ناوچه های موشک انداز می سازد که بخش بزرگی از آن ها در پایگاه نیروی دریایی در بندر عباس و جزایر ایرانی در خلیج فارس متمرکز اند.

ایران در سال های اخیر به شدت در پی تقویت توان نظامی خود برآمده است و مقادیر بزرگ جنگ افزار از چین و روسیه به دست آورده است.

بودجه نظامی این کشور در سال ۲۰۰۲ به ۴,۱ میلیارد دالر می رسید که در سال های اخیر رو به افزایش داشته است. ایران این اواخر، قرارداد های چندین میلیارد دالری را با روسیه بسته است که شامل ۸ دیویزیون موشک های پدافند هوایی پیشرفته نوع C-۳۰۰PMY-۱ که به قول منابع روسی پیشرفته تر از موشک های نوع پاتریوت امریکایی است، ۱۰۰۰ موشک پدافند هوایی نوع ایگلا، ۲۵ فروند هیلیکوپتر ترانسپورتی نوع می- ۱۷ و شماری هواپیما های سو-۲۵، سو-۲۷ و میگ -۲۹ ، ناوهای موشک انداز ، زیر دریایی های دیزلی و تکنولوژی لازم برای تولید ۱۰۰۰ دستگاه تانک بسیار پیشرفته T_۷۲C و ۱۵۰۰ دستگاه نفربر زرهی می گردد.

ایران هنگام حادثه کشتار دیپلومات های ایرانی در مزارشریف در دوره زمامداری طالبان نزدیک به نیمی از نیروهای خود را- ۳۰۰۰۰۰ نفر و ۲۰۰۰ تانک و نفربر زرهی در مرزهای افغانستان مستقر ساخت.(همچنان شماری از هواپیماهای جنگی و هلیکوپتر را در فرودگاه های مشهد و زاهدان جا به جا ساخت) که تا کنون کماکان در نوار مرزی با افغانستان مستقر هستند.

پیشینه مناسبات افغانستان و ایران:

افغانستان با همسایه غربی خود- جمهوری اسلامی ایران که حدود ۹۳۶ کیلومتر مرز مشترک دارد، با میراث‌های مشترک تاریخی، آیینی، نژادی، فرهنگی و اجتماعی و تشابهات جیوپولیتیک شان که تا جایی زاده طبیعت همجواری و تا جایی ناشی از اشتراکات عوامل فوق می‌باشد، در مسیر تاریخ بیشتر در صلح و امنیت بسر برده و گاهگاهی مناسبات دو کشور اختلاف نظر ها میان فرمانروایان آنان، ادعای ارضی و دشمنی دو جانبه تیره گشته که شکل گذرا و موّقتی داشته و در روند تکامل همه جانبه نقش بارزی نداشته است.

شالوده سیاسی افغانستان معاصر با قدرت گرفتن سدوزاییان در افغانستان گذاشته شد. مگر پیوندهای تاریخی و فرهنگی دوجانبه فوق به همان خصوصیت تبانی و توامیت‌های گذشته ادامه یافت و با آن که افغانستان در سیادت و در حاکمیت کتله‌یی جداگانه بسر می برد، بازهم روابط میان اقشار بر سرقدرت دو کشور برقرار بود. چنانی که پیداست با وصف برخی نشیب و فرازها در سیر مناسبات در زمان قدرت های سیاسی سدوزاییان، بارکزاییان و محمدزاییان در افغانستان با سلاله‌های زند، قاجار و پهلوی در ایران کدام آشوب زیربنایی برنخاسته است.

با پخش قدرت استعمار در منطقه و وارد آمدن فشارها از شمال، جنوب و شرق، غرب روال عادی روابط اجتماعی، اقتصادی جامعه افغانستان، ایران با سررشته‌های مصیبت بار قدرت‌های استکباری زمان روبرو گشت.

پس از توسعه نفوذ استعمار در منطقه، رویدادهای سیاسی داخلی هر دو جامعه با هم تشابهاتی دارد که می توان درین زمینه همزمانی پیشرفت های نیروهای استعماری را در خاک های دو کشور و قیام ها و نهضت های ضد استعماری و ضد استبدادی دولت مطلقه را مثال داد. خیزش در برابر استعمار بریتانیا برای دستیابی به استقلال افغانستان که از سوی لایه های مترقی و روشنفکر جامعه صورت گرفت با استقبال جنبش آزادیخواهان و مشروطه خواهی در ایران برخورد کرد.

افغانستان پس از کسب استقلال، با ایران روابط دیپلوماتیک برقرار نمود، اما روابط مقیم میان دو کشور به تاریخ ۱۳۰۰/۴/۱هجری خورشیدی به اساس معاهده مودت که از سوی عبدالعزیز خان- سفیر کبیر و نماینده فوق العاده افغانستان در تهران و مجدالملک- نماینده دولت ایران در شهر تهران امضاء شد، تأسیس و نمایندگی‌های سیاسی دو کشور در تهران و کابل گشایش یافت.

قرارداد ودادیه و تامینیه ۱۳۰۶ هجری خورشیدی اصول روابط ذات البینی دو کشور را به ویژه در موضوعات بین المللی تثبیت گردانید. اختلافات مرزی منتج به قرارداد ۱۳۱۳ گردیده، در ۱۷ سرطان ۱۳۱۶ افغانستان و ایران معاهده عدم تعرض را به شمول ترکیه و عراق باهم منعقد کردند. آبخیزی های هیرمند و تغییر مسیر این رودخانه در مناطق مرزهای مشترک گاهگاهی باعث بروز ناخشنودی و ناخرسندی دو کشور شده و موازی با آن در نتیجه تماس‌های دیپلماتیک پروتکل ۱۲ سنبله ۱۳۱۵، قرارداد ۶ دلو ۱۳۱۷ میان نمایندگان ذیصلاح دوطرف انعقاد یافته و باری هم موضوع آب رود هیرمند به یک معاهده جدید در زمینه حل و فصل گردانیدن این معضله مرزی مساعی دیگری به خرج رفت.

در سال های ۲۰ و ۳۰ هجری خورشیدی سیر روابط دوکشور کدام برجستگی قابل ملاحظه نداشته است. شاه ایران در سال ۱۳۴۱ هنگامی که روابط میان افغانستان و پاکستان تیره گشته و حالت بحرانی داشت، برای رفع اختلافات دوکشور به عنوان میانجی فعالیت های‌هایی انجام داد .

مهمترین رویداد سال های ۱۳۴۰ عقد معاهده ارتباط مستقیم مخابراتی میان کابل و تهران می‌باشد که در ماه جدی ۱۳۴۷ میان دوکشور به امضاء رسید.

دولت ایران، دولت جمهوری به رهبری محمدداوودخان را که در سال ۱۳۵۲ در افغانستان اعلام شد، به رسمیت شناخت و با اعزام یک هیأت بلندپایه تجاری مطالعاتی را در زمینه‌های آبیاری، تأمین انرژی برق، پروژه مالداری و مسلخ شهر هرات، تأسیس کارخانه‌های نساجی پشمی و نخی کندهار و پروژه تهیه نیشکر و کاغذ ننگرهار، پروژه تولید سمنت کندهار و پروژه مشترک لوله آبرسانی به عمل آورده و در پهلوی این ها در زمینه‌های تأسیس بانک توسعه صادرات، اتصال خط آهن آجه گک، پروژه مایکروویو، اعمار و تسطیح راه یخچال- دیشو، ارتباط

تیلفون و تلگراف افغانستان و ایران، قرضه خریداری بس‌های ایران ناسیونال، تفحصات نفت جنوب و اعمار و مانند آن ها وعده کمک داد.

به تاریخ ۶ ثور ۱۳۵۴، محمد داوود- رییس دولت و صدراعظم افغانستان به دعوت شاه ایران از آن کشور بازدید رسمی‌نمود و بخشی از موافقات پروژه‌های فوق را به امضاء رسانیدند. در سال های ۱۹۷۳-۱۹۷۸ حکومت داوودخان برای برقراری تماس‌های نزدیک با دولت ایران سعی کرد. به گونه یی که قرضه بزرگی حدود دو میلیارد دالر به خاطر ساختمان پروژه‌های محتلف اقتصادی از سوی آن کشور به افغانستان وعده داده شد. درجمله این پروژه‌ها یکی هم طرح ساختمان راه آهن سرتاسری افغانستان از مرزهای ایران- افغانستان ازطریق هرات، کندهار، کابل به پیشاور با شاخه‌های ممکنه به سوی اقیانوس هند و خلیج فارس بود. در حالی که میان افغانستان و ایران تا این تاریخ بیش از ۲۸ موافقتنامه و پروتکل در رابطه به مسایل مرزی، تجاری، ترانزیت، مخابرات، امور فرهنگی، قونسلی، عملیات سوختگیری و تهیه وتوزیع بنزین برای طیارات و تهیه مواد نفتی تا اخیر سال ۱۳۵۶ به امضاء رسیده بود.

تحولات ۷ ثور ۱۳۵۷ سبب شد که اکثریت این موافقتنامه‌ها و پروتکل‌ها میان دو طرف به حالت تعلیق درآید. چنانچه پنجمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی و تجاری افغانستان و ایران که بایست در نیمه اول سال ۱۳۵۷ در کابل برگزار می گردید، انجام نپذیرفت.

دولت وقت در کابل، انقلاب اسلامی ۱۹۷۹ در کشور همسایه جمهوری اسلامی ایران را به رسمیت شناخت. مقامات جدید ایران پس از تجاوز شوروی وقت به افغانستان در ۶ جدی ۱۳۵۸ از ادامه همکاری با حاکمیت «حزب دموکراتیک خلق افغانستان» خودداری ورزید. در حالی که نمایندگی‌های سیاسی و قونسلی دو کشور در کابل و تهران فعال بود، جانب ایرانی مناسبات خویش را به سطح

شارژدافیر پایین آورد و از پذیرش تمام پیشنهادهای رژیم حاکم در افغانستان در زمینه بهبود مناسبات میان دوکشور خودداری کرد. در مقابل مقامات ایرانی استقرار جمهوری اسلامی به نوع ایران در افغانستان را شعار می‌دادند. شایان یاد آوری است پس از آمدن نیروهای شوروی به افغانستان جدود یک نیم تا دو میلیون تن از پناهگزینان افغان در کشور جمهوری اسلامی ایران بودو باش داشتند. به خصوص ۹ تنظیم اهل تشیع افغانستان که به کمک مقامات ایران از ۲۲-۲۵ حوت سال ۱۳۶۸ در تهران با هم متحد شده و حزب وحدت اسلامی افغانستان را به رهبری آقای عبدالعلی مزاری در بامیان ایجاد کردند. درین مدت، مقامات ایرانی در تمام رسانه‌های گروهی مانند مطبوعات، رادیو، تلویزیون، تبلیغات به سود مجاهدان را سازماندهی نموده، رادیوی نیرومندی در مرز های افغانستان به نام «رادیو زابل» به این منظور تخصیص دادند. همچنان از نشرات تبلیغاتی به شمول اوراق، روزنامه‌ها، مجلات، بروشورها، پوسترها و مکاتیب، ارسال دستگاه‌های سیار رادیویی به افغانستان بهره برداری گسترده صورت گرفت. بنا به برخی از مدارک، شماری از افغان های پناهگزین را که در سال های ۱۹۷۰-۱۹۸۰ میلادی به آن کشور غرض دریافت کار و لقمه نانی پناهگزین شده بودند، در جنگ با عراق و یا در مقابل سرکوبی مخالفان ایران به جبهات گرم اعزام می کردند.

درسال ۱۹۸۳ مقامات ایران به ثبت گسترده پناهگزینان افغان و دادن شناسنامه مخصوص به آنان آغاز کردند. آن هایی که از اخذ شناسنامه خودداری کردند، از ایران به پاکستان رد مرز شدند. البته از ورود پناهگزینان به افغانستان تا جای امکان جلوگیری می‌شد.

پس از بازگشت نیروهای شوروی از افغانستان، تماس های موثر سفارت جمهوری اسلامی ایران با وزارت امور خارجه افغانستان گسترش یافت و همچنان تماس های وزارت امور خارجه ایران با سفارت افغانی در ایران افزایش یافت که در زمینه

نشست طیاره حامل داکتر نجیب الله در سال ۱۳۶۹ در ایران و دیدار با مسوولان استان خراسان به ویژه آقای جنتی- استاندار خراسان، بازدید میر محمود موسوی- مدیرکل آسیای غربی وزارت امور خارجه ایران از افغانستان، بازدید یک گروه استادان ایرانی از کابل و هیأت افغانی به ریاست معین وزارت هوانوردی ملکی و توریزم افغانستان به ایران به منظور ازسرگیری پروازهای آریانا میان کابل و تهران، بندر عباس به تهران، رهایی و تسلیمی شش نفر زندانیان ایرانی به سفارت ایران در کابل، دیدار شارژدافیر سفارت ایران در کابل با داکتر نجیب الله در سال ۱۳۶۹، از سرگیری صدور ویزه به اتباع افغانی و ایرانی را می توان نام برد.

پس از پیروزی مجاهدان و سقوط دولت داکتر نجیب الله، روابط دوکشور به حالت عادی برگشته، کمیته امداد امام خمینی (ره) در سال ۱۳۷۱ در منطقه کارته سه کابل گشایش و برای نیاز مندان اهل تشیع کابل به توزیع کمک‌ها آغاز نمود.

برهان الدین ربانی- رییس‌جمهور دولت اسلامی افغانستان به تاریخ ۱۳۷۱/۷/۵ از تهران بازدید رسمی‌نموده و با علی اکبرهاشمی رفسنجانی- رییس‌جمهور ایران دیدار و گفتگو نمود، که در پایان بازدید چار یادداشت تفاهم و همکاری زیر میان مسوولان بخش های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی دوکشور به امضاء رسید:

آ- یادداشت تفاهم مبنی بر مشخص ساختن استقامت اساسی همکاری‌ها میان دو کشور در عرصه‌های اقتصادی، تجاری، بانکی و فرهنگی از سوی داکتر نجیب الله لفرایی- وزیر دولت در امور خارجه و آقای علی محمد بشارتی- سرپرست وزارت امور خارجه ایران امضاء گردید.

ب، یادداشت تفاهم در زمینه روابط بازرگانی و اقتصادی.

پ، یادداشت تفاهم در مورد راه و ترانسپورت.

ت، یادداشت تفاهم در زمینه همکاری‌های مشترک.

دولت ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی در افغانستان مقادیری فراوان از کمک‌های بشر دوستانه را که شامل مواد غذایی، پوشاک و دارو می‌باشد، به دولت افغانستان از طریق هوا انتقال داد.

بر پایهٔ موافقتنامه سه جانبه (افغانستان، ایران، و ملل متحد) برای فراهم آوری تسهیلات در بازگشت پناهگزینان افغان به میهن شان، دفتر امور پناهگزینان در شهر تهران ایجاد و از تاریخ ۱۳۷۱/۹/۷ آغاز به کار نمود.

به تاریخ ۱۳۷۱/۷/۴ آقای علاءالدین بروجردی- معین وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در رأس یک هیأت از کارشناسان آن کشور به کابل بازدید رسمی‌نمود و با مقامات مربوطه دولت اسلامی افغانستان گفتگو و تبادل نگاه نمود که در مورد همکاری‌های مشترک مرزی، مبارزه با مواد مخدر، بازگشت پناهگزینان، امور صحی و ارتباطات و مخابرات میان دو کشور اعلامیه‌یی به نشر رسید.

به تاریخ ۱۳۷۱/۸/۱۸ داکتر علی اکبر ولایتی- وزیر امورخارجه جمهوری اسلامی ایران از کابل بازدید نموده و با مقامات مربوط دولت اسلامی افغانستان گفتگو نمود. متقابلاً هدایت امین ارسلا- وزیر امور خارجه افغانستان از ۱۳ تا ۱۵ نوامبر ۱۹۹۳ از آن کشور بازدید رسمی‌نمود.

برهان الدین ربانی- رییس دولت اسلامی افغانستان به دعوت رسمی علی اکبرهاشمی رفسنجانی- رییس‌جمهوری اسلامی ایران برای شرکت در گشایش پروژه بافق- بندر عباس از آن کشور به تاریخ ۱۳۷۴ بازدید رسمی‌نمود.

با ظهور طالبان و استقرار حاکمیت شان در کابل، هرات، کندهار و مزار شریف روابط دو کشور در طول تاریخ دیپلوماسی دوکشور از ۱۳۰۰-۱۳۷۵ به پایینترین تراز رسید.

هفت نفر کارمندان قونسلی ایران در مزارشریف کشته شدند. در مقابل سفارت و قونسلی‌های ایران در افغانستان مسدود گردید. مقامات ایرانی در مرزهای افغانستان نیروی خود را به حالت آماده باش درآوردند که خوشبختانه رهبری جمهوری اسلامی ایران خردمندانه از درگیری، جلوگیری کردند. در این مدت قونسلگری‌های ایرانی در هرات، جلال آباد و قندهار تا حدی به وظایف خود ادامه دادند.

دولت ایران نیروهای مقاومت افغانستان را در برابر طالبان در سرزمین خود پناه داده و از هر نوع کمک و مواظبت به آن ها دریغ نکردند.

میان دوکشور از سال ۱۳۰۰-۱۳۵۶ حدود ۲۸ موافقتنامه و پروتکل امضاء شده است که از جمله مهمترین آن ها قرار زیر اند:

۱. پروتکل نشانهء گذاری‌های مرزها ، به تاریخ ۲ می ۱۹۳۶ برابر با ۱۲ ثور ۱۳۱۵ در یزدان.
۲. پیمان سعد آباد، ۸ جولای ۱۹۳۷ برابر با ۱۷ سرطان ۱۳۱۶، تهران.
۳. پروتکل خط آهن، ۲۳ می ۱۹۳۸ برابر با ۲ جوزای ۱۳۱۷.
۴. موافقتنامه ترانزیت با ضمیمه سه پروتکل ۳۱ جنوری ۱۹۶۳ (۲ دلو ۱۳۴۰) تهران
۵. موافقتنامه پرداخت مربوط امور ترانزیت ۳۱اکتبر ۱۹۶۳ (۸ عقرب ۱۳۴۲ کابل).
۶. موافقتنامه تجاری ۳۱اکتبر ۱۹۶۳ (۸ عقرب ۱۳۴۲) کابل.

۷. موافقتنامه ترانزیت در ۱۳۵۳/۶/۱۴ دوباره به امضاء رسیده که برای مدت پنج سال لازم الاجرا بود. این موافقتنامه برای فراهم آوری تسهیلات ترانزیتی برای عبور و مرور کالا در خاک یکدیگر و همچنان توسعه آن در آینده با پروتکل‌های شماره ۱ (راه‌های ترانزیتی) و شماره ۲ (تسهیل مراسم گمرکی) و شماره ۳ (وسایل ارتباط و حمل ونقل) در ۱۲ دلو ۱۳۴۰ به امضاء رسیده است.

۸. پروتکل ۲۴ میزان ۱۳۵۴ که در دومین کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی برابر به یادداشت تفاهم ۱۳۵۴/۲/۹ به امضاء رسیده است، در برگیرنده مطالب زیرین می‌باشد:

- همکاری‌های صنعتی شامل بخش های نساجی، سمنت و نیشکر.
- حوزه هیرمند: شامل چگونگی استفاده از رود هیرمند، احداث سدهای ذخیره و تولید انرژی.
- راه آهن در برگیرنده احداث خط آهن کابل- کندهار- هرات و ادامه آن تا مرز ایران.
- راه یخچال- دیشو.
- همکاری‌های بازرگانی شامل موافقتنامه ترانزیت، تحویل اتوبوس و مینی بس.
- همکاری‌های مخابراتی شامل طرح Micro Wave و تجهیز فرودگاه کابل.
- همکاری‌های بانکی شامل توسعه بانک صادرات افغانستان و بانک رهنی و تعمیراتی افغانستان.
- ذوب آهن در برگیرنده ایجاد یک واحد ذوب آهن در افغانستان و امکان صدور سنگ آهن.

مناسبات افغانستان و ایران در دوره نو:

پس از رویدادهای ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ نیروهای بین المللی به رهبری ایالات متحده امریکا وارد صحنه شده و به تاریخ ۲۲ عقرب ۱۳۸۰ رژیم طالبان را در کابل سقوط دادند.

جمهوری اسلامی ایران از نخستین کشورهای جهان بود که سفارت خود را در کابل بازگشایی نمود(جنرال قونسلی خویش را در شهر مزار شریف به تاریخ ۲۱ عقرب ۱۳۸۲ دوباره افتتاح نمود.)

دولت ایران در کنفرانس توکیو که در اول ماه دلو ۱۳۸۰ برای کمک و بازسازی افغانستان برگزار شده بود، مبلغ ۵۶۰ میلیون دالر را وعده نمود که تا میانه های سال ۱۳۸۲ تقریباً ۵۰ میلیون دالر را به اعمار پروژه‌های گوناگون مانند انتقال برق از مشهد به هرات که ظرفیت ۳۰ میگاوات برق را دارد با صرف ۲ میلیون دالر اعتبار از محل کمک‌های بلاعوض و دستگاه دومی نیروگاه برق با ظرفیت ۱۰۰ میگاوات برق به مصرف ۱۳ میلیون دالر به شهریان هرات، بازسازی سرک اسلام قلعه- هرات، اعمار دوباب مکتب و یک درمانگاه (کلینیک صحی) در شهر هرات، تربیه کادرهای ملی، تسلیمدهی ۵۰ عراده موتر سرویس "شهاب خودرو"، ۲۰۰ عراده تراکتور با سایر لوازم ضروری کشاورزی، دارو کشاورزی و سمپاش‌های کشاورزی به ارزش ۹ میلیون دالر به وزارت کشاورزی افغانستان و تحویلدهی ۲۰ هزار جلد کتب به کتابخانه‌های دانشگاه کابل و سایر دانشگاه ها را می توان نام برد.

حامد کرزی- رییس اداره موقت افغانستان و داکتر عبدالله- وزیر امور خارجه به همراهی ۲۱ وزیر افغانی به تاریخ ۶ حوت ۱۳۸۰ از جمهوری اسلامی ایران بازدید رسمی‌نموده و سند همکاری‌های اداره موقت افغانستان و جمهوری اسلامی ایران را با آقای سید محمدخاتمی- رییس‌جمهور آن کشور به تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۷ امضاء نمودند.

همچنان حامد کرزی- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان به تاریخ‌های ۲۷-۲۸ جوزای ۱۳۸۲ از جمهوری اسلامی ایران بازدید نمودند که در این بازدید دو موافقتنامه جداگانه سه جانبه تجاری و ترانزیتی میان دولت‌های افغانستان، تاجیکستان، ایران و ازبیکستان را به امضاء رسانیدند.

همچنان به تعداد ۲۹۵ قلم آثار باستانی را که از سوی قاچاقچیان از محلات باستانی و موزیم‌های افغانستان به یغما برده شده بود، دوباره به آقای حامد کرزی تسلیم داده شد.

آقای سید محمدخاتمی- رییس‌جمهور جمهوری اسلامی ایران به تاریخ ۲۱ اسد ۱۳۸۲ از شهر کابل بازدید رسمی داشتند که پس از ۴۰ سال این نخستین بازدید رسمی یک مقام بلند پایه دولت ایران از کابل می‌باشد که به قول داکتر عبدالله- وزیر امور خارجه افغانستان فصل تازه‌یی در روابط دو کشور می‌باشد.

رهبران دو کشور در جریان دهمین کنفرانس کشورهای اسلامی در شهر کوالامپور مالیزیا که از ۲۴ تا ۲۶ میزان ۱۳۸۲ در آن کشور برگزار شده بود، دیدار نموده و در باره تحکیم و گسترش روابط دوکشور گفتگو نمودند. افزون بر این، می توان از کمک‌ها و همکاری‌های دولت ایران با دولت و مردم افغانستان پس از استقرار دولت انتقالی اسلامی افغانستان از موارد زیر یاد آوری نمود:

قرار است ۲۵ پاسگاه در نوار مرزی افغانستان و ایران ایجاد گردد. علی احمد جلالی- وزیر امور داخله جزئیات این پروژه امنیتی را با هیأت ایرانی مورد بحث قرار داد.

جنرال منکی- - معاون عمومی پولیس ایران به همراهی مسوولان نظامی و مرزی ولایات سیستان و خراسان آن کشور روی همین منظور ازکابل بازدید نمودند تا با

مقامات افغانی پیرامون تسریع این پروژه عمده امنیتی که از سوی ملل متحد تمویل می گردد، تبادل نظر نمایند. با ایجاد و اعمار ۲۵ پاسگاه امنیتی گام مهمی در راستای مبارزه در برابر تروریزم و قاچاق مواد مخدر برداشته خواهد شد.

همچنان توافق مقدماتی برای تأسیس شعب بانک های ملی و صادرات ایران در افغانستان انجام گرفته است و این دو بانک معتبر ایرانی به زودی فعالیت های بانکی خود را در افغانستان آغاز خواهد کرد.

محسن امین زاده- معاون آسیا و اقیانوسیه وزارت امور خارجه ایران هنگام بازدید خود از کابل، مبلغ یک میلیون دالر کمک نقد و چک مبلغ دوصد هزار دالر امریکایی را غرض بازسازی ۵ مکتب در شهر کابل به محمد یونس قانونی- وزیر معارف تسلیم نمود.

همچنان ۱۴ هزار جلد کتاب(۲ هزار جلد به دانشگاه کابل و ۱۲ هزار به کتابخانه عامه کابل) اهداء گردید.

همچنان دوره آموزشی ۱۵روزه برای ۵۵تن از کتابداران دانشگاه کابل، کتابخانه عمومی کابل، موسسه بیهقی، ابن سینا، رادیو و تلویزیون برگزار گردید که از جمله ۲۰ تن به تهران غرض ادامه تحصیل اعزام شوند.

پرداخت ۲۰۰۰۰۰ هزار دالر کمک به دانشگاه کابل، ده دستگاه کامپیوتر از کمک‌های ایران به دانشگاه کابل می‌باشد.

قرارداد همکاری میان دانشگاه های کابل و تهران و فردوسی مشهد در زمینه‌های علمی، آموزشی و تبادل استاد و محصل امضاء شده است. شایسته یاد آوری است در جریان جنگ های ۲۳ ساله حدود ۲۰۰ هزار جلد کتاب به یغما رفت بود.

روزانه بالغ بر ۲۵۰ کامیون حامل کالای ایرانی از گمرک دوغارون اسلام قلعه به افغانستان صادر می‌شود.

در مورد اجرای طرح‌های مربوط به ماده یک پروتکل جانب ایرانی موافقت کرد تا کمکی به مبلغ ۷۰۰ میلیون دالر به جانب افغانی اعطا نماید.

در مورد تأسیس بانک صادرات در افغانستان، ایران موافقت نمود وامی معادل ده میلیون دالر به بهره ۳,۵ درصد و دوره بازپرداخت ۱۵ سال به افغانستان اعطاء نماید.

ایران موافقت نمود ۲۰۰ دستگاه اتوبس و ۱۸ دستگاه مینی بس با شرایط سهل به افغانستان تحویل دهد.

در مورد تجهیز میدان هوایی کابل، ایران موافقت نمود تا کمکی معادل ۲,۵ میلیون دالر به افغانستان اعطا نماید.

یادداشت: مفاد مندرج درین یادداشت تفاهم پس از تصویب مقامات صلاحیتدار دو کشور قابل اجرا خواهد بود.

همچنان پس از استقرار اداره موقت و دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا ماه عقرب سال ۱۳۸۲ بیش از بیست موافقتنامه و پروتکل همکاری میان دوکشور به امضاء رسیده است که مهمترین آن قرار زیر است:

- سند همکاری‌های اداره موقت افغانستان و ایران. تاریخ امضاء ۱۳۸۰/۱۲/۷. امضاء کنندگان حامد کرزی- رییس اداره موقت افغانستان و سید محمد خاتمی- رییس جمهور ایران. محل امضاء : تهران.

- یادداشت تفاهم فرهنگی، علمی و آموزشی میان افغانستان و ایران. تاریخ امضاء ۱۳۸۰/۱۲/۷، امضاء کنندگان. داکتر رهین- وزیر اطلاعات و فرهنگ افغانستان و داکتر سید کمال خرازی- وزیر امور خارجه ایران.، محل امضاء تهران.

- یادداشت تفاهم میان وزارت جهاد کشاورزی ایران و وزارت احیاء و توسعه دهات افغانستان. تاریخ امضاء ۱۳۸۰/۱۲/۷، امضاء کنندگان عبدالمالك هموار - وزیر احیاء و توسعه دهات و محمد حجتی- وزیر جهاد کشاورزی ایران. محل امضاء تهران.

- یادداشت تفاهم در عرصه کشاورزی میان وزارت زراعت و مالداری افغانستان و وزارت جهاد کشاورزی ایران، تاریخ امضاء ۱۳۸۰/۱۲/۷، امضاء کنندگان سیدحسین انوری- وزیر زراعت افغانستان و محمود حجتی- وزیر جهادکشاورزی ایران، محل امضاء تهران.

- یادداشت تفاهم همکاری های حمل و نقل میان افغانستان و ایران. تاریخ امضاء ۱۳۸۰/۱۲/۷، امضاء کنندگان سلطان حمید سلطان- وزیر ترانسپورت افغانستان و احمد خرم- وزیر راه و ترابری ایران. محل امضاء - تهران.

- یادداشت تفاهم همکاری‌های بازرگانی و اقتصادی میان وزارت تجارت اداره موقت افغانستان و وزارت بازرگانی ایران. امضاء کنندگان کاظمی- وزیر تجارت افغانستان و شریعتمداری- وزیر بازرگانی ایران. تاریخ امضاء ۱۳۸۰/۱۲/۷ محل امضاء: تهران.

- یادداشت تفاهم میان وزارت مالیه افغانستان و وزارت امور اقتصادی و دارایی جمهوری اسلامی ایران، تاریخ امضاء ۱۳۸۱/۱/۲۴، امضاء کنندگان هدایت امین

ارسلا - وزیر مالیه افغانستان و طهماسب مظاهری- وزیر امور اقتصادی و دارایی ایران. محل امضاء: کابل.

■ یادداشت تفاهم همکاری میان وزارت آب و برق اداره موقت افغانستان و وزارت نیروی ایران. تاریخ امضاء ۱۳۸۱/۲/۱۶، امضاء کنندگان انجنیر محمد امین منصف- - معاون اول وزارت آب و برق افغانستان و داکتر رضا امرالهی- قایم مقام وزیر نیروی ایران. محل امضاء: تهران.

■ یادداشت تفاهم میان افغانستان و ایران. تاریخ امضاء ۱۳۸۱/۳/۶، امضاء کنندگان داکتر عبدالخالق فضل- وزیر فواید عامه افغانستان و مهندس احمد خرم- وزیر راه و ترابری ایران. محل امضاء: در تقاطع مرزی دوغارون – اسلام قلعه.

■ یادداشت تفاهم میان وزارت آبیاری، منابع آب و محیط زیست افغانستان و وزارت نیروی جمهوری اسلامی ایران. تاریخ امضاء: ۱۳۸۱/۷/۴، امضاء کنندگان: محمد اکبر بارکزی- معاون وزارت آبیاری، منابع آب و محیط زیست افغانستان و داکتر رضا اردکانیان-- معاون وزیر نیرو و امور آب ایران، محل امضاء: تهران.

■ موافقتنامه حمل و نقل بین المللی جاده‌یی کالا و مسافر میان دولت انتقالی اسلامی افغانستان و دولت جمهوری اسلامی ایران، تاریخ امضاء: ۱۳۸۱/۱۰/۱۵ امضاء کنندگان مصطفی کاظمی- وزیر تجارت افغانستان و احمد خرم- وزیر را ه و ترابری ایران. محل امضاء: تهران.

■ یادداشت تفاهم اجلاس سه جانبه افغانستان، ایران و هند در زمینه توسعه و ساخت زیربناهای حمل ونقل و ترانزیت درمسیر چابهار، میلک، زرنج و دلارام. تاریخ امضاء ۱۳۸۱/۱۰/۱۵، امضاء کنندگان سید مصطفی کاظمی وزیر تجارت

افغانستان، و احمد خرم- وزیر راه و ترابری ایران و دیگوسنگ- وزیر مشاور در امور خارجه هند. محل امضاء تهران.

- یادداشت تفاهم اجلاس کمیسیون مشترک سه جانبه میان دولت انتقالی اسلامی افغانستان، جمهوری اسلامی ایران و جمهوری هند. تاریخ امضاء ۱۳۸۱/۱۰/۱۵، امضاء کنندگان: مصطفی کاظمی- وزیر تجارت افغانستان، احمد خرم- وزیر راه و ترابری ایران و دیگوسینگ ویر- مشاور در امور خارجه هند. محل امضاء: تهران.

- یادداشت تفاهم همکاری میان افغانستان و ایران. تاریخ امضاء ۲۲ جدی ۱۳۸۱. امضاء کنندگان داکتر عبدالله- وزیر امور خارجه افغانستان و طهماسب مظاهری- وزیر امور اقتصادی ودارایی ایران. محل امضاء: تهران.

- هیات جمهوری اسلامی ایران به ریاست مهندس صفایی فراهانی- قایم مقام وزیر امور اقتصاد و دارایی ایران از تاریخ ۳-۶ سنبله ۱۳۸۳ بنا به دعوت داکتر اشرف غنی احمد زی- وزیر مالیه از کابل بازدید نموده، تشکیل کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور، فعال شدن سکتور خصوصی، مشارکت ایران در بازسازی افغانستان و احداث بخشی از راه آهن سمنگان- هرات و احداث بخشی از جاده هرات- میمنه(هرات- ارملک) را تحت بحث قرار داده و یادداشت تفاهم امضاء کردند. محل امضاء: کابل.

- یادداشت تفاهم مشترک در ظرفیت سازی و تامین تجهیزات پولیس افغانستان. تاریخ امضاء۱۳۸۳/۶/۲۳. امضاء کنندگان: علی احمد جلالی- وزیر امور داخله افغانستان و از طرف ایران، محمد رضا بهرامی- سفیر ایران در کابل. محل امضاء: کابل.

- یادداشت تفاهم در مورد پروژه‌های آبی در بازسازی افغانستان در تاریخ۱۳۸۳/۵/۸ میان وزارت آبیاری و منابع آب و وزارت نیروی ایران.

- مسوده موافقتنامه در باره توسعه و حمایت از سرمایه گذاری ها. پیشنهادی افغانستان در تاریخ ۱۳۸۳/۵/۲۰.

- یادداشت تفاهم میان وزارت کار و امور اجتماعی و موسسه خدماتی و حمایت از خانواده‌های بی سرپرست و بینوای افغان.در تاریخ ۱۳۸۳ ۴/۱۴.امضاء کنندگان: سید حسین حسینی- رییس موسسهARC-DPF و سر محقق غلام حسین فرمند- رییس عمومی آموزش های فنی و حرفه یی وزارت کار و امور اجتماعی.

- یادداشت تفاهم همکاری میان جمعیت هلال احمر ایران و وزارت صحت عامه دولت انتقالی اسلامی افغانستان در خصوص تاسیس در مانگاه در شهر کابل. پیشنهادی ایران۱۳۸۳/۸/۵

- یادداشت تفاهم در مورد کمک‌های توسعه یی جمهوری اسلامی ایران به دولت افغانستان، به میزان ۴ میلیون دالر افزون بر ۵۶۰ میلیون دالر وعده داده شده در کنفرانس برکیو، امضاء کنندگان: داکتر عبدالله - وزیر امور خارجه و داکتر محسن عادلی - معاون اقتصادی وزارت امور خارجه ایران به تاریخ ۱۳۸۳/۱۰/۲

- کنفرانس رسمی میان کشور های افغانستان، پاکستان و ایران که به تاریخ ۵ - ۶ جولای ۲۰۰۴ در اسلام آباد برگزار گردیده بود. در این کنفرانس آقایان: میرویس یاسینی و عزیز احمد نورمل و خلیل شیرزی اشتراک ورزیده بودند.

- به تاریخ ۱۶ فبروری ۲۰۰۵ جلسه یی به اشتراک افغانستان، ایران و پاکستان از سوی کمیساریای عالی سازمان ملل برای پناهگزینان در شهر بروکسل برگزار

گردید، که در آن افزون بر شانزده کشور کمک دهنده برای افغانستان شماری از سازمان های بین المللی و کمیشنری اروپا اشتراک ورزیده بودند.

- چهارمین جلسه کمیسیون فنی بین الحکومتی کشورهای ایران، پاکستان و افغانستان برای مبارزه در برابر موادمخدر که به تاریخ ۵ – ۶ جولای ۲۰۰۴ در اسلام آباد برگزار گردیده بود و موضوع تعیین افسر در رابطه مواد مخدر در نمایندگی های سیاسی افغانستان در پاکستان و ایران مطرح بحث قرار گرفته بود.

- موافقتنامه حمایت و تشویق متقابل از سرمایه گذاری میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری اسلامی ایران.

- موافقتنامه های همکاری قضایی و استرداد مجرمان و انتقال محکومان به زندان میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری اسلامی ایران.

- آقای صحراییان- قائم مقام وزارت جهاد و کشاورزی جمهوری اسلامی ایران به تاریخ ۲۲ جوزا ۱۳۸۳ از کابل بازدید رسمی نمودندکه با آقای سید حسین انوری- وزیر کشاورزی و مالداری و آقای محمد حنیف اتمر دیدار نموده، به تاریخ ۲۴ جوزا به ولایت هرات بازدید کرد.

- هیئت ۱۵ نفری وزارت شهرسازی و مسکن به ریاست انجنیر مهدی یاوری- مشاور آن از ۱۲-۱۹ سرطان ۱۳۸۳ بنا بر دعوت آقای مجتبی نصیری- مدیر کل حوزه ریاست و امور بین الملل بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی از ایران دیدن نمودند.

- آقای محمدمعصوم استانکزی- وزیر مخابرات با هیات همراه شان از تاریخ ۲۱-۲۲ سرطان ۱۳۸۳ در اجلاس تله کوم منطقه یی که در تهران برگزار شد، اشتراک نمودند.

- خانم محبوبه حقوقمل- وزیر مشاور در امور زنان بنا به دعوت مرکزمطالعات و تحقیقات زنان دانشگاه تهران، برای اشتراک در نخستین کنفرانس "شبکه زنان فارسی زبان" که از ۱۶- ۲۳ جولای ۲۰۰۴ در تهران برگزارشده بود، از ایران بازدید نمودند.

- طارق فرهادی- مشاور ارشد رییس عمومی بانک مرکزی و عضو شورای "دافغانستان بانک" در جلسه اتحادیه آسیایی به تاریخ ۲۵ جولای ۲۰۰۴ از تهران بازدید نمودند.

- داکتر سیدمخدوم رهین- وزیر اطلاعات و فرهنگ بنا بر دعوت آقای احمد مسجد جامعی- وزیر ارشاد و فرهنگ جمهوری اسلامی ایران با هیات معیتی شان به تاریخ ۵/۱۶ /۱۳۸۳ از تهران بازدید نمودند.

- بانو زهره صادقی- همسر رییس جمهورجمهوری اسلامی ایران از تاریخ ۲۳ تا ۲۷ دلو ۱۳۸۳ بنابه دعوت خانم داکتر زینت کرزی- بانوی اول افغانستان از کابل بازدید نمودند.

- یادداشت تفاهم میان افغانستان، سفیر جمهوری اسلامی ایران و نماینده خاص دبیر کل سازمان ملل UNAMA در کابل در خصوص پناهگزینان افغان در ایران مبنی بر شرکت در انتخابات ریاست جمهوری افغانستان.

- تفاهمنامه میان وزارت کار و امور اجتماعی و موسسه خدماتی و حمایت از خانواده های بی سرپرست و بی بضاعت افغان، میان سیدحسین حسینی- رییس موسسه A.RC-DPF و سرمحقق غلام حسین فرمند- رییس عمومی آموزش های فنی و حرفه یی وزارت کار و امور اجتماعی.

- امضای یادداشت تفاهم در مورد مذاکرات هیات بلند پایه جمهوری اسلامی ایران و دولت انتقالی اسلامی افغانستان ۵ سنبله ۱۳۸۳ از طرف افغانستان داکتر اشرف غنی احمدزی- وزیر مالیه و مهندس محسن صفایی فراهانی- قائم مقام وزیر امور اقتصادی و دارایی.

- مسوده یادداشت تفاهم همکاری میان جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و وزارت صحت عامه دولت انتقالی اسلامی افغانستان در خصوص تاسیس درمانگاه در شهر کابل. پیشنهادی ایران ۱۳۸۳/۸/۵

- کمک دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی وزارت امور خارجه ایران و نیز سازمان فرهنگ و ارتباطات این کشور در تجهیز مرکز مطالعات استراتیژیک و انستیتوت دیپلماسی وزارت امور خارجه افغانستان با لوازم و تجهیزات مدرن و کتب و مجلات مورد نیاز

- اعزام هیات هایی از دیپلومات های افغانی برای کار آموزی به دانشکده روابط بین الملل وزارت حارجه ایران

- اشتراک هیات های مرکز مطالعات استراتیژیک وزارت امور خارجه در کنفرانس های بین المللی در تهران از جمله برگزاری نخستین میز گرد مشترک دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی ایران و مرکز مطالعات استراتیژیک وزارت خارجه افغانستان در در سال ۲۰۰۴

پاکستان (Pakistan)

- نفوس: ۱۶۱٫۱ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: اسلام آباد (Islamabad)
- مساحت: ۷۹۶،۰۹۵ کیلومتر مربع منهای کشمیر (۸۳،۷۱۶ کیلومترمربع)
- زبان: اردو ، انگلیسی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۶۱ سال مردان، ۶۱ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ روپیه پاکستانی = ۱۰۰ پیسه
- صادرات: نفت، پارچه ها، برنج، پنبه، چرم
- درآمد سرانه: ۴۷۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: pk.
- رمز تیلیفونی:۹۲+

- رییس جمهور: جنرال پرویز مشرف (General Pervez Musharaf)
- صدراعظم: شوکت عزیز (Shaukat Aziz)
- وزیر خارجه: خورشید محمود قصوری (Khurshid Mahmud Kasuri)

پاکستان در نیمکرهٔ شمالی موقیعت داشته و از کشورهای جنوب آسیا به شمار می‌رود.

در شمال و شمال غرب و آن- افغانستان، در شرق و جنوب شرق آن- هند، در غرب آن ایران و چین و در شمال آن کشمیر .. قیعت دارد. در جنوب با دریای عرب و اقیانوس هند هم مرز است.

بافتار تباری: ۵۰ درصد- پنجابی، ۱۵ درصد- سندی، ۱۵ درصد- پشتون، ۸ درصد - مهاجر و ۵ درصد- بلوچ.

نفوس: کشور برپایهٔ آمار ۱۹۹۷ در حدود ۱۳۶ میلیون نفر.

زبان رسمی - انگلیسی و اردو.

سیاست و حکومت در پاکستان

پس از تسلط چندین سده‌یی انگلیس بر نیمقاره هند، نهضت اسلامی «مسلم لیگ» در سال ۱۹۱۶ میلادی به وجود آمد که این نضهت به ویژه پس از سال ۱۹۴۰ میلادی برای تأسیس یک حکومت مستقل اسلامی در نیمقاره هند تلاش نمود و سرانجام درسال ۱۹۴۷ پاکستان به حیث یک حکومت مستقل اسلامی به رهبری محمدعلی جناح (قائد اعظم) از هند جدا گردید و شمار زیاد مسلمانان هند به پاکستان آمده و هندوهایی که در پاکستان بودند، به هندوستان امروزی رفتند. این گونه، دو کشور جداگانه را به اساس مذهب به میان آوردند.

پاکستان در ۱۹۵۶ میلادی به جمهوری تبدیل گردید. در آغاز پاکستان در دو بخش- یکی پاکستان شرقی و دیگر پاکستان غربی (پاکستان کنونی) که ۱۶۰۰ کیلومتر از هم دور بودند، به میان آمد. اما در سال ۱۹۷۱ پاکستان شرقی اعلام استقلال نموده و به نام بنگلادیش جدا گردید.

جمهوری اسلامی پاکستان به چهار صوبه یا ایالت زیر تقسیم گردیده است:

صوبه سرحد (مرکز- پیشاور)، صوبه بلوچستان (مرکز-کویته)، صوبه سند (مرکز- کراچی) و صوبه پنجاب (مرکز- لاهور). اسلام آباد- مرکز پاکستان نیز مربوط صوبه پنجاب است.

پاکستان به عنوان کشوری دارای نژادها و فرهنگ های گوناگون با دشورای‌های زیادی در دستیابی به یک هویت ملی روبرو است. زیرا فرقه‌های مختلف نژادی، مذهبی و تباری که از نگاه زبان و طرز تفکر، رسم و رواج، عرف و عادات باهم تفاوت زیادی دارند، به اجبار در اثر فشار نظامی، دولتی را تشکیل داده اند. از این جاست که برخوردهای خونین به گونه مستمر در میان گروه‌ها و فرقه‌های گوناگون قومی و مذهبی این کشور رخ می دهد.

چهار عامل نقش عمده و تضمین کننده را بازی می‌کند:

فوج، دستگاه استخبارات (ISI) و دو حزب سیاسی مردم People Party و مسلم لیگ.

این چهار ارگان نیز به نوبه خود به گونه‌یی زیر نفوذ و سلطهٔ کشورهای با نفوذ و بزرگ جهان قرار دارد که با توجه به منافع این کشورها و حلقات با نفوذ در منطقه گاهی حزب مردم و گاهی مسلم لیگ قدرت را در دست دارند.

نقش احزاب در پاکستان:

پارلمان پاکستان دارای ۲۶۶ کرسی است که از نگاه موضعگیری احزاب سیاسی وضع زیر را به خود گرفته است:

۱. مسلم لیگ قائد اعظم ۷۷ کرسی به رهبری میا محمد اظهر
۲. حزب مردم ۶۲ کرسی به رهبری بینظیر بو تو
۳. حزب متحد مجلس عمل ۴۹ کرسی به رهبری مولانا شاه احمد
۴. نامزدی مستقل ۲۹ کرسی

حزب متحد مجلس متشکل از احزاب شیعه و سنی پاکستان حزب ائتلافی است که متشکل از جماعت اسلامی، جمیعت العلمای اسلامی، جمیعت اهل حدیث و نهضت جعفریه می‌باشد.

پیشینه روابط افغانستان با پاکستان:

برطبق اعلامیه ۱۳۲۶/۱۲/۱ مناسبات سیاسی افغانستان و پاکستان با تشکیل نمایندگی‌های سیاسی دو کشور به سطح سفیران برقرار گردید.

اما از آغاز تشکیل دولت اسلامی در پاکستان، مناسبات میان دولت‌های وقت دو کشور بنابر اختلافات نگاه روی مسأله پشتونستان حسنه نبوده است که گاهی این اختلافات چنان حاد و تیره گردیده که دو کشور را در تقابل و رویارویی نظامی قرار داده است.

چنانچه درسال ۱۳۴۲ حکومت وقت افغانستان امر سفربری را به جانب پاکستان صادر نمود. اما در اثر میانجیگری شماری از کشورها خطر دوام جنگ منتفی گردید. باوجود این کشیدگی از روی سوابق می توان فهرست شماری از قراردادها را با جانب پاکستان از نظر گذارنید:

- موافقتنامه خدمات هوایی که در جون ۱۹۵۷ از سوی عبدالحی عزیز- مشاور وزارت امور خارجه و رییس پلان و شیخ محمد باقر- مدیر عمومی هوانوردی پاکستان به امضاء رسید.

- موافقتنامه اول ترانزیت که به تاریخ ۲۹ می ۱۹۵۸ از سوی غلام محمد شیرزاد- وزیر تجارت و امجد علی- وزیر مالیه پاکستان به امضاء رسید.

- اعلامیه مشترک ۹ مارچ ۱۹۶۴ در رابطه به تجدید موافقتنامه ترانزیت ۱۹۵۸ از سوی محمد سرور عمر- کفیل وزارت تجارت و وحید الزمان- وزیر تجارت پاکستان.

- موافقتنامه میان شرکت هوایی آریانا و شرکت هواپیمایی بین المللی پاکستان PIA که ۱۶ جون ۱۹۶۴ در باره مناصفه تقسیم در آمدها به امضاء رسید.

- موافقتنامه ۲ مارچ ۱۹۶۵ در رابطه با اموال ترانزیتی که از سوی آقای محمد سرور عمر -وزیر تجارت و وحید الزمان- وزیر تجارت پاکستان به امضاء رسید.

- امضای قرار داد تورید روغن نباتی که در ۱۱ جون ۱۹۶۵ از سوی غلام سرور ناشر- رییس سپین زر و گلجان- آمر اندستری افغانستان- پاکستان به امضاء رسید.

- امضای قرار داد عملیات احداث خط آهن چمن و سپین بولدک که از سوی عبدالوهاب حیدر- معین وزارت پلان و معین الدین- کمیشنر راه آهن پاکستان قرار داد تورید سالانه ۲۰ هزار تن مواد نفتی که به تاریخ اول اگوست ۱۹۶۶ میان دو کشور به امضاء رسید.

- قرارداد فروش ۲۰ هزار تن کود کیمیایی تولید کود و برق مزار شریف که در سال ۱۹۷۷ میلادی میان تصدی کود و برق مزار شریف، وزارت معادن وصنایع و وزارت کشاورزی و مواد خوراکی پاکستان به امضاء رسیده و با وجود سپری شدن مدت ۲۳ سال طلب جانب افغانی تا حال به ذمت پاکستان باقی می‌باشد.

پاکستان پس از کودتای ثور پشتیبانی خود از جبهه مخالف حکومت دموکراتیک خلق یعنی مجاهدان افغان اعلام نمود. روابط آن با حکومت افغانستان به سردی گرایید و با آن که تا مدتی سفارت خود را در کابل فعال نگهداشته بود، ولی روز تا روز مناسبات میان دوکشور تیره تر می‌شد.

گرچه در میانه های سال ۱۳۵۸ شاه محمد دوست- معین وزارت امور خارجه وقت افغانستان از اسلام آباد بازدید نمود و تلاش نمود تا آغاشاهی- مشاور سیاسی جنرال ضیاء الحق در وزارت امور خارجه پاکستان به کابل بازدید نماید. اما مقامات پاکستانی از انجام این بازدید صرف نگاه نموده و در عوض پشتیبانی خود از مجاهدان اعلام نموده و در ایجاد اردوگاه‌ها و تسلیح و تنظیم گروه‌ها و احزاب جهادی افغانستان کمک و مساعدت نمودند تا این که به تاریخ ۸ ثور ۱۳۷۱ هجری خورشیدی مجاهدان وارد کابل شده و پروفیسور صبغت الله مجددی زعامت دولت اسلامی را به عهده گرفت.

پس از استقرار نظام اسلامی در افغانستان، قراردادهایی با جمهوری اسلامی پاکستان عقد گردیده که بیشتر اجرا نشده و قسماً شماری از این قراردادها جامه عمل پوشیده است که موارد آتی شایان یاد آوری می‌باشد:

در ماه سرطان ۱۳۷۱ هیأت بلندپایهء دولت اسلامی افغانستان به ریاست محمد ایوب- وزیر مشاور در بخش ساختمانی به پاکستان بازدید نموده و یادداشت تفاهمی سه جانبه افغانستان، پاکستان و ازبیکستان را در رابطه به احیای شاهراه‌های افغانستان، اعمار خط آهن میان ازبیکستان _ افغانستان و پاکستان، اعمار لوله رسانایی (پایپ لاین) گاز برای انتقال گاز از بندر شبرغان به پاکستان با جوانب مقابل امضاء نموده و اسناد مربوط آن را مبادله نمودند. اما این قرار داد تا کنون جامه عمل نپوشیده است.

از تاریخ ۳-۵ میزان ۱۳۷۱ هیأت بلندپایهء افغانستان به ریاست برهان الدین ربانی-رییس‌جمهور وقت افغانستان به دعوت رسمی رییس‌جمهور و صدراعظم جمهوری اسلامی پاکستان عازم آن کشور گردیده و روی مسایل مورد علاقه و تحکیم مناسبات دوستانه میان دو کشور بحث و گفتگو نمود که در نتیجه در زمینه‌های زیر از جانب پاکستان وعده همکاری به جانب افغانی سپرده شد.

- سهمگیری پاکستان در پایان بخشیدن جنگ های داخلی و تأمین صلح.
- سالانه ۵۰ هزار تن گندم کمکی به جانب افغانستان
- تهیه سامان آلات و تخم‌های بذری و دارو کشاورزی
- ترمیم و تجهیز دستگاه‌های رادیو و تلویزیون.
- ترمیم دستگاه مخابراتی لته بند، نصب دستگاه مایکروف و دستگاه شمشاد
- تهیه سامان آلات مورد نیاز برق کابل و ترمیم دستگاه برق ماهیپر.
- تهیه بس‌ها و ترمیم بس‌های افغانی و همکاری در تسریع ترانسپورتیشن افغانستان.
- فراهم آوری تسهیلات در انتقال اموال تجار افغانی از بندرها و شاهراه‌های داخل پاکستان.
- تهیه دارو و سامان آلات طبی مورد نیاز عاجل شفاخانه‌ها

بیشتر وعده‌هایی جانب پاکستان جامه عمل نپوشید.

روابط پس از استقرار نظام نو با پاکستان:

پس از تأسیس اداره موقت، سفارت افغانی در اسلام آباد و جنرال قونسلگری‌های افغانی در پیشاور، کویته و کراچی دوباره فعال گردیده و به کار خود ادامه می‌دهد.

همچناز سفارت جمهوری پاکستان در کابل پس از یک وقفه فعال بوده و قونسلگری‌های آن در ننگرهار، قندهار، و مزارشریف بازگشایی شده است.

تماس‌های مدیریت اول سیاسی به طور نورمال از طریق تبادله یادداشت‌ها و نامه‌ها با سفارت جمهوری اسلامی پاکستان در کابل ادامه دارد و از آغاز اداره موقت تا اکنون برای حل مسایل موجود اجراآت موثر و ممکن به عمل آمده است. برای مثال، در مورد رهایی زندانیان افغان در پاکستان، بازگشایی نماینده‌گی‌های بانک ملی، پشتنی تجاری بانک، فراهم شدن تسهیلات برای انتقال بس‌ها و گندم مساعدت کشور هند از طریق پاکستان.

همچنان در مورد رفع مشکلات ترانزیتی و مشکلات تجار افغانی به ارتباط صدور میوه، حسابات بانکی. تنظیم پروازهای آریانا به پاکستان و تجهیز و ترمیم دستگاه تیلفون لته بند و ترمیم سرک کاب- تورخم، مبادله یادداشت‌ها و دیدارها از طریق مدیریت اول سیاسی صورت گرفته است.

افزون بر آن، بازدید آقای حامد کرزی- رییس د.ا.ا.ا در رأس یک هیأت بلندپایه از پاکستان به منظور بهبود مناسبات دو کشور پس از تحولات جدید، و بازدید وزیر امور خارجه دولت انتقالی اسلامی افغانستان در رأس هیأتی به پاکستان به منظور جلب همکاری‌های اقتصادی موضوعات تجاری میان دو کشور روند بازسازی افغانستان دیدارهایی را با مسوولان بخش‌های مربوطه داشته اند.

افزون بر آن، روی موضوعات مربوط به بازگشت پناهگزینان و رهایی زندانیان دو کشور و قضایای مربوط به مبارزه در برابر تروریزم و مواد مخدر و همکاری‌های دو جانبه میان دو کشور در عرصه‌های گوناگون بحث و تبادل نظر صورت گرفته و در نتیجه دو طرف آمادگی‌های شان را در زمینه رشد و توسعه اقتصادی میان دو کشور ابراز داشته و دوام مبارزه در برابر تروریزم را از اهداف خود و جامعه جهانی قلمداد نمودند.

بازدید وزیران تجارت، اطلاعات و فرهنگ و صحت عامه از پاکستان که هر کدام شان در بخش‌های کاری و مربوطه خویش با مقامات پاکستانی دیدارها و توافقاتی داشته اند که می توان مسایل تجاری و مشکلات ترانزیت با پاکستان، صحت عامه، جلب همکاری کشور پاکستان در بخش‌های صحی و تریننگ پرسونل طبی افغان در پاکستان یادآوری نمود.

به تاریخ ۲۷ اگوست سال ۲۰۰۲ داکتر عبدالله - وزیر امور خارجه و داکتر اشرف غنی احمدزی- وزیر مالیه دولت انتقالی اسلامی افغانستان برای یک بازدید رسمی و کاری در حالی که اکمل غنی احمدزی- مدیر شعبه اول سیاسی ایشان را همراهی می کرد، از جمهوری اسلامی پاکستان دیدن کردند. در طی بازدید سه روزه، هیات افغانی با مقامات وزارت امورخارجه، وزارت داخله، وزارت مخابرات و پرویز مشرف- رییس جمهور پاکستان گفتگو نمودند. هیات افغانی نتایج بازدید را مثبت ارزیابی نموده و در این بازدید روی تبادل اسیران دو کشور گفتگو شد که در نتیجه ۱۱۰ نفر از اسیران پاکستانی که در زندان های افغانستان زندانی بودند رها و با طیاره PIA به جانب پاکستان انتقال داده شدند و در مقابل جانب پاکستان ۱۴ نفر از افغان های پناهگزین را که در زندان های پاکستان بسر می بردند، رها نموده و از سوی طیاره به کابل انتقال داده شد.

به اساس هدایت مقامات ذیصلاح، اجازه آمد و شد باشندگان چترال پاکستان از طریق منطقه نواپاس و ارندو ولایت کنر در ایام زمستان به پیشاور اطلاع داده شده است. طی یادداشت جریان موضوع به منظور آگاهی و اجراآت به ولایت کنرها، وزارت داخله، سفارت افغانی در اسلام آباد و به سفارت جمهوری پاکستان در کابل اخبار گردیده است.

در بخش یادداشت ها :

- تقاضا های مکرر سفارت پاکستان در مورد آغاز پرواز های PIA میان کابل و پیشاور.

- تقاضای سفیر پاکستان با وزیر امور داخله د.ا.ا.ا در رابطه به بازگشایی قونسلگری آن کشور در قندهار.

- تقاضای سفیر پاکستان در رابطه به بازدید نامبرده به جلال آباد به منظور بازدید فارم زیتون جلال آباد و یادداشت های در رابطه همکاری PIA پاکستان با افغانستان.

- مدیریت اول سیاسی طی یادداشت های متعددی از حکومت پاکستان تقاضا کرده تایک مدت زمان طولانی دیگر را برای انتقال این محموله ها تمدید نماید تا تاجران بتواند آن را به افغانستان انتقال دهند که در نتیجه حکومت پاکستان مدت شصت روز دیگر را برای تاجران افغان وقت داد.

- طی یادداشت شماره ۸۱۷ مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۱ عنوانی سفارت پاکستان در کابل از مقامات مربوطه جمهوری اسلامی پاکستان تقاضا گردیده تا دو باب ساختمان ملکیت بانک ملی افغان که در زمان رژیم طالبان در کشور هر دو حویلی بانک با سامان و لوازم این خانه ها در اختیار طالبان قرار گرفته بود و پس از سقوط رژیم طالبان خانه متذکره در تصرف پولیس شهر کراچی قرار دارد، تعمیر فوق از تصرف پولیس رها و به اختیار اداره افغان نشنل بانک مقیم کراچی قرار داده شود که قرار اطلاع اخیر مقامات پاکستان تعمیر را به اختیار نمایندگی اداره افغان نیشنل بانک مقیم کراچی قرار داده است.

- طی یادداشت شماره ۹۲۸ مورخ ۱۲ / ۸ / ۱۳۸۱ تقاضای وزارت آب و برق د.ا.ا.ا را مبنی بر پیشنهاد همکاری جمهوری اسلامی پاکستان در رابطه به پروژه های ولایت سر پل به سفارت پاکستان مقیم کابل ارسال گردیده است.

- طی یادداشت شماره ۹۷۳ مورخ ۲۵/ ۸/ ۱۳۸۱ در رابطه به بورس ترینگ از سوی کشور پاکستان در بخش های پولیس، اردو و استخبارات عنوانی سفارت پاکستان در کابل در مورد مدت بورس، مصارف جیب خرج محصلان در جریان تحصیل وهم مصارف کرایه رفت و آمد آن ها که به دوش کدام کشور می باشد، اطلاعات بایسته مطالبه گردیده است.

در بخش گزارش ها :

- به تاریخ ۱۹ تا ۲۰ اکتبر سیمینار دو روزه یی از سوی Pakistan Pediatric Association در مورد حمایت اطفال افغانی در پاکستان جلوگیری از خرید و فروش کودکان و استفاده جنسی و اخلاقی و دیگر جنایات در کویته پاکستان بر گزار گردید. جنرال قونسلگری افغانی در کویته به اساس هدایت وزارت امور خارجه در این سیمینار، اشتراک نمودند.

- جنرال قونسلگری افغانی درکویته گزارش داده که دراین اواخر عملیات مشترک پولیس پاکستان و .F.B.I امریکایی در مورد گرفتاری طالبان و اعضای القاعده آغاز گردیده است و شماری از اشخاص مشکوک را گرفتار نموده است.

در بخش کمک ها :

کشور پاکستان به منظور بازسازی افغانستان در جلسه توکیو مبلغ یک صد میلیون دالر وعده همکاری نموده است.

- از جمله ۱۰۰ میلیون دالر مقدار ۵۰۰۰۰ تن گندم مساعدت به افغانستان نموده که پروتکل آن از طریق وزارت تجارت صورت گرفته و انتقال گندم همه روزه به جانب افغانستان جریان دارد که روزانه در حدود ۱۰ لاری گندم به گدام های ریاست ارزاق تخلیه می گردد.

- مقدار ۱۵۰۰۰ تن کود کیمیایی به وزارت کشاورزی وعده مساعدت نموده که جانب وزارت کشاورزی ابراز موافقت و به اطلاع مقامات مربوطه پاکستان رسانیده شده است که این کمک هم از جمله ۱۰۰ میلیون دالر وعده شده پاکستان است.

- پاکستان در پروژه سرک کابل - تورخم ابراز علاقمندی نموده و اخیراً بانک انکشاف اسلامی می خواست که مبلغ ۹ میلیون دالر را در این پروژه از طریق کشور پاکستان به مصرف برساند ولی وزارت امور خارجه طی نامه عنوانی بانک انکشاف اسلامی به اطلاع شان رسانیده شد که مبلغ مذکور باید مستقیماً به دولت افغانستان انتقال گردد، نه از طریق کشور پاکستان.

- بازدید یک هیات ۲۰ نفری کمپنی (اجماع تجاری پاکستان - جاپان) به کابل و دیدار ایشان با وزیران مالیه، تجارت، ترانسپورت، آب و برق، کشاورزی، صحت عامه از تاریخ ۴ تا ۱۸ اگوست.

- بر پایه گزارش دیگر میر ظفر الله جمالی - صدراعظم پاکستان در جریان بازدیدش در جنوری ۲۰۰۴ از کابل، آمادگی برای بازسازی سرک تورخم - جلال آباد به مصرف ۱۰۰ میلیون دالر را اظهار داشت. مدیریت ملل متحد و کنفرانس های میان المللی به غرض حمایت و بازتاب آثار تاریخی کشور به ویژه آثار تاریخی ولایت بامیان که از سوی مقامات گمرکی پاکستان در پیشاور ضبط گردیده بود، مساعی بایسته را به خرج داده است. در این راستا،

نامه یی عنوانی کوییچیرو مچورا- رییس عمومی یونسکو از طرف وزیر امور خارجه تحریر و گسیل گردیده است.

- همچنان در سال ۱۳۸۲ به تعداد ده تن از کارمندان وزارت امور خارجه برای اشتراک در کورس های دیپلوماسی به کشور پاکستان رفتند.

- موافقتنامه کمیسیون اقتصادی میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری اسلامی پاکستان در رابطه به ترمیم و بازسازی سرک تورخم جلال آباد که از وجه مساعدت ۱۰۰ میلیون دالری کشور پاکستان صورت می گیرد. در مورد چگونگی ترمیم آن، شرایط کاری و مدت ترمیم و بازسازی آن با جانب پاکستان از طریق سفارت آن کشور درکابل و سفارت افغانی در اسلام آباد تماس های پیهمی گرفته شده، مطالبات و دیدگاه های وزارت فواید عامه د.ا.ا.ا به جانب مقابل تحریر شده که در نتیجه کار ترمیم سرک مذکور در برج سنبله ۱۳۸۳ آغاز گردیده و مدت یکنیم سال را در برخواهد گرفت.

- در زمینه اعمار خط ریل میان چمن وشهر قندهار سروی مقدماتی و تخمینی خط مذکور و مشکلات ناشی از مین های موجود در ساحه از جانب پاکستان در یک جلد کتاب و یک حلقه کست CD به شکل عینی تهیه و پرابلم ها وساحه عبور خط مذکور از محلات توضیح شده را ارسال داشته است،که کتاب وCD مذکور برای آگاهی و اجراآت به وزارت فواید عامه گسیل گردیده است.

- کوشش در احیای برنامه ارتقای ظرفیت کارگران پناهگزین در داخل و خارج کشور به کمک IOM به منظور کاریابی، دعوت از افغانستان در مجلس پسی برنامه کولمبو برای پناهگزینان کارگر که شامل ده کشور آسیای جنوبی به شمول چین و پاکستان می باشد تا هیات افغانی قادر گردد از

برنامه یی که این کشور ها برای فرستادن اتباع شان بـرای کـار در بـازار هـای کاری کشور های متقاضی بازدید نموده و تجارب شان را در داخل افغانستان عملی نمایند.

- بازدید میرظفر الله جمالی- صدراعظم جمهوری اسلامی پاکستان از کابل بـه تاریخ ۲۲ جدی ۱۳۸۲

- بازدید جنرال هـلال الـدین هـلال - معین امنیتـی وزارت امـور داخلـه بـرای اشتراک در سیمینار بین المللی مبارزه با مـواد مخـدر کـه از تـاریخ ۲۰ تـا۲۱ اپریل در شهر اسلام آباد پاکستان برگزار شده بود.

- یادداشت تفـاهم میـان دولـت انتقـالی اسـلامی افغانـستان بـا سـفیر جمهـوری اسلامی پاکـستان در کابـل و- معـاون نماینـده خـاص دبیرکـل سـازمان ملـل UNAMA در کابل در ارتباط به ثبت نـام پناهگزینـان افغـانی در پاکـستان و برگزاری انتخابات ریاست جمهوری به امضاء رسید.

سفارت کبرای ج.ا.ا. در اسلام آباد بـا گـسیل نامـه یـی نگاشـته اسـت : دفتـر UNODC در اسلام آباد طی نامه یی در رابطه به فعالیت های های مبـارزه بـا مواد مخدر پاکستان طالب معلومات گردیده اسـت. فـورم منـضمه نامـه فـوق الذکر ساحات تطبیق قانون برنامـه هـای کـاهش عرضـه و تقاضـا بـرای مـواد مخدر و کنترول مرز ها را مشخص نموده است تا افغانستان در همین ساحات اطلاعات خود را ارایه بـدارد. موضـوع ذریعـه مکتـوب شـماره ۳۴۷۷ مـورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۰ به وزارت داخله ارسال گردید.

- امضای یادداشـت تفـاهم سـه جانبـه میـان د.ا.ا.ا. دولـت جمهـوری اسـلامی پاکـستان و - معـاون نماینـده خـاص سرمنـشی سـازمان ملـل در امـور ایجـاد

دفترهای ثبت و راجستر پناهگزینان افغان در پاکستان برای اشتراک در انتخابات ریاست جمهوری.

- در رابطه به نمایشگاه تجارت و صنعت در سال۲۰۰۵ در کراچی پاکستان ذریعه نامه شماره ۵۱۸ مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۴ به به آن وزارت گسیل شد.

- در رابطه به برگزاری هشتمین جلسه کمیته رهبری پیرامون پروژه پایپ لاین گاز ترکمنستان- افغانستان و پاکستان به تاریخ ۱۲-۱۳ اپریل موافقه شد. به بانک انکشاف آسیایی گسیل شد.

- اشتراک رییس و - معاون بخش امور قونسلی ریاست امور قونسلی در محفل رهایی ۳۷۱ تن از زندانیان پاکستانی به اساس فرمان مورخ ۸ /۱۳۸۳/۶ ریاست دولت از زندان های افغانستان و تسلیمی آن ها به تاریخ ۱۲ سنبله ۱۳۸۳ به مسوولان سفارت پاکستان در کابل. اشتراک رییس و - معاون بخش امور قونسلی ریاست امور قونسلی در محفل رهایی ۶۶ تن زندانی پاکستانی از زندان های افغانستان و تسلیمی آن ها به مسوولان سفارت پاکستان در کابل.

- بازدید آقای خورشید محمود قصوری- وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی پاکستان به تاریخ ۵/۳۰/ ۱۳۸۲ از کابل

- بازدید هیات رهبری و اعضای مسلم لیگ جمهوری پاکستان به ریاست سلیم سیف الله خان- سکرتر جنرال حزب حاکم مسلم لیگ به تاریخ ۱۱/۵/ ۱۳۸۲ از کابل.

- بازدید حامد کرزی -- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان از جمهوری اسلامی پاکستان به تاریخ ۲ ثور ۱۳۸۲

ملاقات داکتر عبدالله - با داکتر کمال خرازی- وزیر امور خارجه ایران و خورشید محمود قصوری- وزیر امور خارجه پاکستان به تاریخ ۲۶ سپتامبر ۲۰۰۳ در نیویارک. سه کشور در مورد همکاری کشورها و تدبیرها برای تامین صلح و ثبات در افغانستان تبادل نگاه نمودند.

- در حاشیه کنفرانس اسلامی OIC مورخ ۱۱- ۱۷ اکتبر ۲۰۰۳ در مالیزیا، رییس دولت دیدارهای های دو جانبه یی را با رییسان برخی از کشور ها از جمله مالیزیا، قطر، ایران، پاکستان و...انجام دادند.

- بازدید شوکت عزیز- وزیر مالیه جمهوری اسلامی پاکستان از کابل به تاریخ ۲۱ جدی ۱۳۸۲

- حامد کرزی- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در حالی که داکتر عبدالله - - وزیر امور خارجه نیز حاضر بود، آقای ریچارد ارمیتاژ - معین وزارت خارجه امریکا را که به تاریخ ۱۹ ثور ۱۳۸۲ به کابل بازدید نموده بود، برای انجام ملاقات به حضور پذیرفت.در این ملاقات روی اوضاع افغانستان و مسایل مربوط به مناطق مرزی میان افغانستان و پاکستان گفتگو شد.

بررسی حقوقی موافقتنامه ترانزیتی میان افغانستان و پاکستان:

برپایۀ کنوانسیون بین المللی نیویارک، مبنی بر حق ترانزیت کشورهای محاط به خشکی، در یازدهم حوت سال۱۳۴۳ برابر با ۷ مارچ ۱۹۶۵ موافقتنامه ترانزیت میان افغانستان و پاکستان در ۱۵ ماده و دو پروتکل الحاقیه در بخش های حمل و نقل و امور گمرکی به امضاء رسید.

در مادۀ ۱۴ تجدید موافقتنامه پس از انقضای مدت ۵ سال پیش بینی شده و هر گاه، پس از پایان اعتبار موافقتنامه یکی از دو طرف بخواهد، بایسته است شش ماه پس

از به سر رسیدن مدت ۵ سال، اطلاعیه رسمی به جانب مقابل بسپارد. مگر از جایی که تا کنون هیچ یک از طرفین پایان اعتبار موافقتنامه را مطالبه نکرده، اعتبار قانونی و تنفیذی موافقتنامه تا کنون پابرجاست و برای طرفین لازم الاجرا است.

با این هم؛ به گونه یی که دیده می‌شود، با در نگاه داشت اوضاع و شرایط زمان و نشیب و فرازهای حالات سیاسی کشور در دهه اخیر، پاکستان موانعی را در زمینه انتقال کالاهای ترانزیتی به طور یکجانبه و به شیوه‌های گوناگون ایجاد نموده است که این موانع و مشکلات به هیچ رو از ناحیه مواد موافقتنامه نبوده، بلکه ناشی از موانع و مشکلاتیست که از جانب پاکستان در برابر ما قرار داده است که در حال تعلیق قرار دادن ماده هشتم موافقتنامه را می‌توان برای مثال یادآور گردید.

از این رو، در اوضاع کنونی، پافشاری و تأکید روی تطبیق مواد پروتکل که بیشتر از جانب پاکستان نقض می‌گردد، دارای اهمیت است.

به خاطر تطبیق موافقتنامه ترانزیت بازدید وزیران تجارت و مالیه به کشور پاکستان سرانجام منجر به آن گردید که از جمله ۲۴ قلم اجناس ممنوع الورود ۶ قلم آن را اجازه داده و متباقی ۱۸ قلم اموال تجاری را در جلسه کمیسون مشترک اقتصادی که در دسامبر ۲۰۰۳ در کابل برگزار می‌گردد، آزاد خواهد ساخت.

همچنان یادآور باید شد که پس از تأسیس اداره موقت سفارت افغانی در اسلام آباد و جنرال قونسلگری‌های افغانی در پیشاور، کویته و کراچی دوباره فعال گردیده و سفارت جمهوری اسلامی پاکستان درکابل و قونسلگری‌های آن در ننگرهار، قندهار و مزار شریف بازگشایی شده است.

تماس بخش مربوط به طور عادی از طریق تبادله یادداشت‌ها و مکاتیب با سفارت پاکستان درکابل ادامه دارد و از آغاز اداره موقت تا کنون در موارد رهایی

زندانی‌های افغان در پاکستان، بازگشایی نمایندگی‌های بانک‌ها و فراهم شدن تسهیلات برای انتقال بس‌ها و گندم مساعدت کشور هند از طریق پاکستان را یاد آوری نمود.

مسأله پناهگزینان افغانی در پاکستان:

در اثر تداوم جنگ ها در بیش از دو دهه اخیر، بنا به آماری که از سوی مقامات پاکستانی به دست نشر سپرده شده است، بیش از ۳ میلیون افغان در شهرهای مختلف پاکستان به طور پناهگزین زندگی می‌نمودند که در این اواخر شمار بسیاری از آنان به کشور بازگشته اند. این ها، در پهلوی سایر مسایل، با پرابلم آزار و اذیت بی موجب و رویه نامناسب که از طرف پاکستانی‌ها در برابر شان صورت می گیرد، روبرو اند. آزار و اذیت بی موجب پناهگزینان از طرف پولیس پاکستان و مقامات مرزی حتا در زمان رژیم دست نشانده طالبان نیز بطور چشمگیر محسوس بوده است. چنانچه با توجه به وضع ناگوار پناهگزینان افغانی در پاکستان، شعبه اول سیاسی طی پیامی از جانب وزیر امور خارجه وقت عنوانی عبدالستار وزیر امور خارجه پاکستان مراتب آتی را نگاشت:

۱- بر اساس اطلاعات به دست آمده از جنرال قونسلگری‌ها در افغانستان در کویته، کراچی و پیشاور افغان های پناهنده مورد آزار و اذیت و گرفتاری‌های بی موجب موظفین مربوطه قرار گرفته و پسان تر در بدل اخذ پول رها می گردند، که این موضوع قابل تشویش و مستلزم اقدامات مناسب و فوری از جانب مقامات پاکستان دانسته می‌شود.

۲- در مرز تورخم و چمن با مردم فارسی زبان و پشتو زبان، بطور تبعیض سلوک متفاوت صورت می گیرد، که این موضوع از یک سو باعث ایجاد

اختلافات و عقده‌های فرقه‌یی و قومی گردیده و از جانبی به وحدت ملی صدمه وارد می کنند.

موارد بالا بیانگر آن است که پناهگزینان افغانی در پاکستان با مشکلات بی شمار روبرو اند.

افزون بر آن، موضوع عبور پناهگزینان از بندر تورخم که مدت تابع اخذ پاسپورت بوده و حالا بطور نسبی مسدود گردیده است، مشکل بزرگی را برای هم میهنان پناهگزین ما خلق نموده است که ناگزیراند با پیمودن راه‌های صعب العبور بنابر ضرورت‌های مبرم زندگی به پاکستان رفت و آمد نمایند.

با توجه به موارد فوق، ایجاب می نماید تا زمینه بازگشت آبرومندانه پناهندگان هم میهن به کشور فراهم شده و از جانب دیگر تا زمان فراهم شدن زمینه بازگشت پناهندگان به کشور، در زمینه رفع مشکلات موجود آنان، به ویژه معضل بزرگ رفت وآمدشان به پاکستان از راه گفت و شنود مذاکره، تفاهم با مقامات پاکستانی اقدامات سودمند صورت گیرد.

مسأله زندانیان:

برپایه اسناد رسیده از نمایندگی‌های سیاسی افغانستان در پاکستان از سالیان متمادی به این سو، شماری از افغان ها بدون محاکمه و داشتن جرم مشهود از سوی پولیس و مسوولان امنیتی پاکستان دستگیر و زندانی گردیده‌اند. تعداد این اشخاص به هزارها نفر می رسد.

با آن که موضوع زندانیان افغانی از سوی مقامات افغانی نمایندگی‌های سیاسی افغانی در مقطع‌های مختلف زمانی با مقامات پاکستانی مطرح شده و آن ها

وعده‌هایی مبنی بر تفتیش و بازرسی زندان های خود به جانب افغانی داده‌اند تا در رهایی زندانیان که اسناد کافی برای ملزم بودن شان وجود ندارند، اقدام لازم به عمل آید، اما به گونه‌یی دیده می‌شود، خلاف موازین و پرنسیب‌های بین المللی و حقوق بشر از سالیان متمادی شماری از افغان ها بدون موجب از نعمت آزادی و حقوق بشری خود محروم مانده و در جیل‌های پاکستان بر سر می برند.

از این رو، بایسته است تا این موضوع هم به گونه جدی در گفتگو با مقامات پاکستانی پیگیری شود.

به هر رو، به رغم دشواری های موجود بر هر دو کشور همسایه و مسلمان است با توجه به مشترکات فرهنگی و منافع راهبردی دو طرف راهنمای حل و فصل مشکلات را با گفتگوهای سازندهٔ دریافت نموده و در راستای همگرایی و همکاری سودمند منطقه‌یی بکوشند.

بازدید حامد کرزی- رییس د.ا.ا.ا به تاریخ ۲۳ اگوست ۲۰۰۴ ازکشور پاکستان.

در مذاکرات رسمی، رییسان جمهور هردو کشور تاکید نمودند که ملت های ما به جز از همکاری متقابل راه دیگری را سراغ ندارند، قوام دموکراسی در افغانستان، راه اندازی روند انتخابات، توسعه تجارت واقتصاد، مسایلی اند که به مثابه دستاورد ها در تشکل دولت قانونی افغانستان ممد واقع می شود. همچنان طرفین به استحکام دوستی میان دوکشور آرزومندی شان را ابراز نمودند.

رییس جمهور پاکستان در رابطه با پدیده تروریزم وعده نمودند که جانب پاکستان با تمام توانمندیاش مساعی را برای خنثی نمودن تروریزم متمرکز خواهد ساخت.

تاجیکستان (Tajikistan)

- شمار باشندگان: ۶٫۳ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: دوشنبه (Dushanbe)
- مساحت: ۱۴۳،۱۰۰ کیلومترمربع
- زبان: تاجیکی، روسی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۶۶ سال مردان، ۷۱ سال زنان(UN)
- واحدپولی:۱سامانی تاجیکی= ۱۰۰ درهم
- صادرات: المونیم، برق، پنبه، میوه، پارچه ها
- درآمد سرانه: ۱۹۰ دالر امریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: tj.
- رمز تیلیفونی:۹۹۲+
- رییس جمهور: امام علی شریفویچ رحمانف (Emomali Sharipovich Rakhmonov)

- صدراعظم: عاقِل غیب الله یویچ عاقلف (Oqil Ghaybulloyevich Oqilov)
- وزیر خارجه: تلبَک نگاهوف (Talbak Nazarov)

تاجیکستان یکی از جمهوری‌های آسیای میانه است، که در شمال با جمهوری قرغیزستان حدود ۸۷۰ کیلومتر، در شمال غرب و غرب با جمهوری ازبیکستان ۱۱۶۱ کیلومتر، در شرق با جمهوری چین۴۱۴ کیلومتر و در جنوب با افغانستان ۱۲۰۶ کیلومتر هم مرز می‌باشد. پایتخت آن شهر «دوشنبه» است که حدود ۶۰۲۰۰۰ نفر باشنده داشته و نام آن از دوشنبه بازارهایی که در گذشته‌های دور درین منطقه برگزار می‌شد، گرفته شده است. شهر دوشنبه از سال ۱۹۲۶ تا ۱۹۶۱ به نام استالین آباد یاد می‌شد و دارای چهار ناحیه (مرکز، راه آهن، اکتبر و فونزه) است.

شهرهای مهم دیگر تاجیکستان عبارتند از: خجند (لنین آباد پیشین)، کولاب، گورگان تیپه(قرغان تپه) و بدخشان کوهی که مرکز آن شهر خاروق است.

جمهوری تاجیکستان به ۴۵ ناحیه تقسیم شده است که ۱۸ شهر و ۹ روستای نوع شهری دارد. از جمله نفوس این کشور ۵۸،۸٪ آن تاجیک، ۲۲،۹ ٪ ازبیک و ۱۰،۴٪ روسی اند.

۹۳٪ خاک این کشور را کوه‌ها در بر گرفته است و بیشتر از نیمی آن ۳۰۰۰ متر از تراز دریا (سطح بحر) بلند است.

در تاجیکستان حدود ۹۴۷ رودخانه جریان دارد که نامدارترین آن سیر دریا یا سیحون و آمودریا یا جیحون است که مرز مشترک میان افغانستان و تاجیکستان را تشکیل می‌دهد.

پیشینهء تاریخی:

۱. تاجیکستان در سده ششم پیش از میلاد بخشی از امپراتوری هخامَنشی‌ها بود.
۲. در سده چهارم پیش از میلاد اسکندر مقدونی(ماکدونی) آن را فتح کرد.

۳. تا سال ۱-۳۳۴ پیش از میلاد پس از مرگ اسکندر و تقسیم امپراتوری، تاجیکستان جزء دولت یونانی یا باکتریا گردید.

۴. در سده اخیر پیش از میلاد اقوام آریایی به نام سکایا یا تخارها امپراتوری موسوم به کوی شانگ یا کوشانی‌ها را بنیاد گذاشت که تا سدهٔ سوم پس از میلاد قدرت برتر در منطقه بود.

۵. از سال ۴۲۵ پس از میلاد هون‌ها یا هیاطله بر منطقه حاکم شدند.

۶. در سده هفتم اعراب، آسیای میانه از جمله تاجیکستان را فتح کردند.

۷. در سدهٔ نهم پس از میلاد سامانیان در فرارود (ماوراالنهر) به پادشاهی رسیدند و بر سراسر منطقه و بخشی از ایران فرمانروایی کردند.

۸. در سدهٔ دهم پس از میلاد ترک های قرخانی این سرزمین را فتح کردند.

۹. در سدهٔ یازدهم میلادی ترک های سلجوقی بر منطقه چیره شدند.

۱۰. در سدهٔ دوازدهم میلادی مغول ها بر منطقه ماورالنهر یورش آوردند.

۱۱. در سدهٔ چهارده میلادی تیموریان منطقه آسیای میانه را اشغال نمودند.

۱۲. در سدهٔ پانزده ازبیکان بر منطقه تاختند (به جز دوره نادرشاه افشار و شاه عباس صفوی) ازبیکان تا سدهٔ نزده تا آمدن روس ها بر منطقه حاکم بودند.

۱۳. تا ۱۸۷۷ حکومت بخارا که زیر تسلط روس ها بر منطقه حاکمروایی داشتند.

۱۴. از ۱۹۱۷ تا ۱۹۲۱ مردم مسلمان آسیای میانه به نام ترکستان آزادی نسبی داشتند.

۱۵. از سال ۱۹۲۱ دو باره شامل جمهوری ترکستان شوروی شد.

۱۶. از سال ۱۹۲۴ در چوکات جمهوری ازبیکستان شوروی حیثیت جمهوری خودمختار گرفت.

۱۷. از سال ۱۹۲۹ تا ۱۹۹۱ در چهارچوب اتحاد جمهوری های سوسیالیستی شوروی بود.

به تاریخ ۹ سپتامبر ۱۹۹۱ رسماً استقلال خود را پس از فروپاشی شوروی اعلام کرد.

زبان و خط:

زبان مردم تاجیکستان تاجیکی است. تا سال ۱۹۳۰به رسم الخط آن عربی و از سال ۱۹۳۰ تا ۱۹۴۰ به الفبای لاتین و از سال ۱۹۴۰ تا اکنون سیریلیک است. پس از استقلال تمایل به الفبای عربی دیده می‌شود. در سال ۱۹۲۶ تنها ۲٪ مردم باسواد بودند. اکنون "تقریباً" صددرصد باسواد اند و اکثریت بر زبان روسی تسلط دارند.

آیین:

بیشتر مردم تاجیکستان حنفی مذهب اند و شمار کمی هم شافعی مذهب. مردم بدخشان کوهی پیرو مذهب اسماعیلی اند که از سوی کریم آغاخان- رهبر اسماعیلیان جهان رهبری می‌شوند. از جمله ۱۰٪ شیعیان از مذهب جعفری هستند.گروه‌های مسیحی، زردشتی و حدود ۵۰۰۰ یهود هم در تاجیکستان بودو باش دارند.

تاجیکستان کشور لائیک بوده و امور مذهبی از سوی اداره قضای رهبری می‌شود. این اداره از سوی عربستان سعودی، لیبیا، اردن، پاکستان و ایران کمک و حمایت می‌شود. در گذشته، این اداره از سوی اکبر توره جان زاده که در اردن تحصیل کرده بود، اداره می‌شد واکنون مفتی شریف زاده ریاست آن را به دوش دارد. در تاجیکستان حدود ۱۰۴ باب مسجد جامع و ۲۸۰۰ باب مسجد کوچک وجود دارد.

مؤسسات تحصیلات عالی:

در این جمهوری حدود ۱۰ مؤسسه تحصیلات عالی از جمله دو دانشگاه وجود دارد. دانشگاه دولتی دوشنبه ۱۶ فاکولته با ۷۵۰ استاد و دانشگاه خجند که در سال ۱۹۹۱ تأسیس شده ۱۲ فاکولته دارد.

اکادمی علوم در سال ۱۹۵۱ تأسیس شده که در بخش‌های مختلف علـوم طبیعـی و اجتماعی کار می نماید.

در سال ۱۹۹۰ تعداد ۱۱۲ محصل به ایالات متحده امریکـا، ۶۰۰ نفـر بـه جمهـوری عربی مصر، ۶۰۰ نفر به پاکستان برای تحصیل گسیل شده اند.

۷۴ روزنامه در این جمهوری نشر می‌شود که ۶۶ روزنامه آن به زبان تاجیکی است.

مواصلات:

تاجیکـستان ۵۰۰ کیلـومتر خـط آهـن و ۲۹۹۰۰ کیلـومتر جـاده دارد کـه ۲۱۴۰۰ کیلـومتر آن مـوتر رو اسـت. خـط هـوایی تاجیـک (تاجیـك ایـرلاین) نـام دارد. درکشور میدان های هوایی دوشنبه و خجند فعالیت های دارد.

عضویت در سازمان های بین المللی:

تاجیکستان عضو (سی ای اس) CIS،کامنولت یا کشورهای مستقل همسود اسـت. این سازمان به تاریخ ۸ دسامبر ۱۹۹۱ از سوی روسیه، بیلاروسیه و اوکرایین تشکیل شد و به تاریخ ۲۱ دسامبر ۱۹۹۱ به این اتحادیه ۸ کشور دیگر افزود گردید. بـدون گرجستان و سه جمهوری بالتیك. البته گرجستان پسان ها به این اتحادیه پیوست.

تاجیکستان عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی- اکو و هم عضویت شمار زیـادی از سازمان های اختصاصی ملل متحد را داراست.

سیاست و حکومت در تاجیکستان:

۱. محکمف تا ۱۹۹۱ رییس جمهور و دبیر حزب کمونیست تاجیکستان بود.

۲. از ۱۹ اگوست ۱۹۹۱ اصلانوف به سِمَت رییس جمهور تعیین و به تاریخ ۹ سپتامبر ۱۹۹۱ استقلال تاجیکستان را رسماً اعلام نمود. وی حزب کمونیست را غیر قانونی و منحل اعلام کرد و به همین دلیل از سوی پارلمان که اکثریت آن را کمونیست‌ها تشکیل می‌دادند، برکنار گردید.

۳. سپس رحمان نبی اوف- از اعضای قدیمی حزب کمونیست تاجیکستان بود، به قدرت رسید.

۴. پس از جنگ های داخلی ۱۹۹۲-۱۹۹۳ نبی اوف برکنار و امام علی رحمانف از سوی پارلمان به سِمَت رییس‌جمهور موْقت و در انتخابات ۱۹۹۴ به سمت رییس‌جمهور تاجیکستان گزیده شد. وی از اعضای قدیمی حزب کمونیست شوروی و تاجیکستان بود، که از منطقه کولاب بوده و تا امروز ایفای وظیفه می نماید.

البته برابر قانون اساسی رییس‌جمهور باید غیر حزبی باشد.

احزاب سیاسی:

۱. حزب کمونیست تاجیکستان: که از آغاز تأسیس این جمهوری فعالیت های داشته است، از ماه دسامبر ۱۹۹۱ دوباره به فعالیت های آغاز نموده است. در گذشته، رییس حزب یک تاجیک و معاون آن روس بود. درعین حال، رهبر حزب مقام ریاست جمهوری را نیز عهده دار بود. چنانچه هم اکنون در جمهوری‌های ازبیکستان و ترکمنستان هر دو سمت را یک نفر به عهده دارند.

۲. حزب دموکراتیک تاجیکستان: به رهبری شادمان یوسف در ۱۹۹۰ تأسیس و در ۱۹۹۲ شمار اعضای آن به پانزده هزار نفر می رسید و تا سال ۱۹۹۴ با احزاب نهضت اسلامی و حزب رستاخیز تاجیکستان همکاری داشت. در سال ۱۹۹۵ دوباره به

رییس‌جمهور نزدیک شد و در این هنگام حزب به دو بخش اکثریت به رهبری نیازوف و اقلیت به رهبری شادمان یوسف که هوا دار رییس‌جمهور است، تقسیم شد.

۳. حزب نهضت اسلامی: در گذشته به صورت "زیر زمینی" فعالیت های داشت. پس از تظاهرات ماه سپتامبر و اکتبر سال ۱۹۹۱ خواهان به رسمیت شناختن خود شد. حاجی اکبر توره جانزاده - معاون و سیدعبدالله نوری- رییس حزب بودند.

۴. حزب رستاخیز: در ماه سپتامبر سال ۱۹۸۹ برای پشتبانی از دگرسازی (پراسترویکا) ایجاد شد، خواهان به رسمیت شناختن زبان تاجیکی بود. این حزب در سال های ۱۹۹۲–۱۹۹۳ غیر قانونی اعلام گردید.

۵. حزب لعل بدخشان: از ماه می ۱۹۹۲ آغاز به فعالیت های نمود. اکبر شاه سکندروف رهبر آن است و سه هزار عضو دارد. مخالف حکومت است و کنون ممنوع می‌باشد.

۶. حزب خلق تاجیکستان: خواهان اصلاحات عمیق دموکراتیک و صلح و ثبات در منطقه و جدایی دین از سیاست است.

گروه‌های دیگر:

گروه خجند: از سال ۱۹۴۳ مردم این منطقه در حزب کمونیست اکثریت داشتند و رییس‌جمهور از این منطقه بود که جامعه را رهبری می کرد. اکثریت اعضای آن ازبیک ها بودند. با داشتن یک بر چهار کل باشندگان تاجیکستان، این منطقه از موقف خوب اقتصادی برخوردار است.

گروه خجند و قرغان تیپه که در منطقه جنوب واقع شده است، عقب مانده و کشاورزی بوده و در میان آن ها هم اتحاد و همبستگی وجود داشت.

تضادها با زیادشدن اسلامگراها، ناسیونالیست ها و سکولرها و هواداران دگرگونی هایی رادیکال و حامی دموکراسی روز به روز اوج گرفته است.

نیروهای نظامی:

تاجیکستان نیروی نظامی کوچکی دارد. شمار نیروهای ارتش این کشور که تنها دارای یک لشکر است، نزدیک به ۱۰۰۰۰ سپاهی می رسد که مجهز با ۱۰۰ دستگاه تانک و نفربر زرهی و ۲۰ فروند هلیکوپتر (چرخبال) اند. شمار نیروهای پلیس این کشور به ۱۵۰۰۰ نفر می رسد که مجهز با ۱۵ فروند چرخبال جنگی اند.

در تاجیکستان لشکر ۲۰۱ موتوریزه روسی مستقر است که متشکل است از سه تیپ(لوا) موتوریزه ،یک لوای توپخانه، یک گردان(کندک) تانک و واحدهای ویژه کماندویی که بیشتر در دوشنبه، قرغان تپه و کولاب متمرکز اند. شمار این نیروها نظر به ارزیابی انستیتوت بین المللی تحقیقات استراتیژیک لندن به ۸۰۰۰ نفر می رسد که مجهز با ۵۰۰ تانک و نفربر زرهی اند. افزون بر آن شمار نیروهای مرزبانی روسیه در این کشور به ۱۵۰۰۰ نفر می رسد که در نوار مرزی افغانستان و چین مستقر هستند.

این گونه، مجموع نیروهای روسی و تاجیکستانی سر به ۵۰۰۰۰ نفر می زند.

جنگ های داخلی (۱۹۹۳-۱۹۹۲) در تاجیکستان تجربه بسیار بدی در تاریخ این کشور به شمار می آید.

پیشینه روابط افغانستان و تاجیکستان:

رشته‌های دیرین تاریخی مردم دو کشور همنژاد، همکیش، همسرنوشت، همزبان و همفرهنگ را به هم پیوند می زند.

و اما در سدهٔ بیستم به دلیل عضویت تاجیکستان در اتحاد جمهوری های شورایی پیشین، روابط دو کشور از طریق ارتباط مستقیم با مسکو و روسیه تأمین می‌شد.

پس از فروپاشی شوروی، تاجیکستان همچون کشور مستقل "برآمد" کرد؛ و بی درنگ توافق گردید و کشور روابط خود را در سطع مبادلهٔ سفیران ارتقا بدهند. در دورهٔ جنگ های داخلی تاجیکستان، مخالفان دولت تاجیکستان در شمال کشور ما پناهگزین گردیدند که این گونه روابط دو کشور زیر تاثیر رخدادها قرار گرفت. پسان ها روابط بهبود یافت و دولت وقت افغانستان به رهبری استاد ربانی در گفتگوهای صلح تاجیکستان میانجیگری و همکاری می کرد.

سفارت افغانستان، به تاریخ ۲۴ سرطان ۱۳۷۱ برابر با ۱۳ جولای ۱۹۹۲ در دوشنبه گشایش یافت.

حامد کرزی، به تاریخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۲ سفارت تاجیکستان را در کابل افتتاح کرد. به تاریخ ۲۴ ثور ۱۳۸۲ جنرال قونسلگری افغانستان در خاروق باز شد و همچنان توافق گرید تا قونسلگری تاجیکستان در مزار شریف گشایش یابد.

- تعیین نقاط مرزی میان افغانستان و تاجیکستان از سوی دولت تاجیکستان۶/ ۸۱/۸

- انتقال ۴ هلیکوپتر نظامی نوع می- ۸ وزارت دفاع افغانستان از تاجیکستان به کشور ۲۳/ ۸/ ۱۳۸۱.

- تعیین حجم برق تاجیکستان که به افغانستان وارد می شود ۶/ ۸/ ۱۳۸۱

- اظهار آمادگی وزارت آبیاری تاجیکستان در مورد منابع آبی مناطق شمال کشور ۱۲/ ۸/ ۱۳۸۱

- توافق رییسان جمهور افغانستان، تاجیکستان و ایران در مورد همکاری های ترانزیتی در حاشیه اجلاس اکو منعقده استانبول ترکیه مبنی بر همکاری سه جانبه برای توسعه و بازسازی راه های شمال افغانستان و بهبود وضعیت ترانزیتی آسیای میانه به افغانستان و ایران ۱۴/ ۸/ ۱۳۸۱

- طرح مسوده های موافقتنامه های تجاری و ترانزیتی میان افغانستان، ایران، تاجیکستان، ازبیکستان و ترکمنستان ۲۷/ ۸/ ۱۳۸۱

- موافقتنامه هوایی میان افغانستان و تاجیکستان به تاریخ ۸۱/۵/۲۳

- دعوت وزارت آب و برق تاجیکستان از محمد شاکر کارگر - وزیر آب و برق به تاریخ ۱۵ /۸۱/۴

- بازدید هیات وزارت آب وبرق از تاجیکستان: ۸۱/۵/۱

- دعوت وزیر نقلیات تاجیکستان از وزیرفوائد عامه افغانستان.: ۸۱/۶/۲

- خط برق شبرغان – کندز به ارزش (۳۰۰۰۰۰) دالر امریکایي به طور رایگان از جانب دولت تاجیکستان.

- ادعای مرزبانان کشورتاجیکستان بر منطقه اشکاشم ولایت بدخشان افغانستان: ۸۱/۴/۶

- گروگان گرفته شدن سه تن از اتباع جمهوری تاجیکستان در قلمرو افغانستان: ۸۱/۴/۲۹

- اختطاف ۴ تن از شهروندان تاجیکستان از سوی ۸ نفر قاچاقبر مواد مخدر به داخل قلمرو افغانستان: ۸۱/۵/۲

- زندانیان افغانی در زندان های تاجیکستان: ۸۱/۷/۷

- اجراآت مقدماتی در مورد بازدید داکتر عبدالله - وزیر امور خارجه به کشور های تاجیکستان، ازبیکستان و فدراسیون روسیه، کار بالای طرح پروتکل (پیرامون مشورت ها میان وزارت امور خارجه د.ا.ا.ا و وزارت امور خارجه فدراسیون روسیه و طرح موافقتنامه فی مامیان د.ا.ا.ا و جمهوری تاجیکستان در مورد ایجاد قونسلگری د.ا.ا.ا در شهر خاروغ جمهوری تاجیکستان و ایجاد قونسلگری جمهوری تاجیکستان در شهر مزار شریف افغانستان.

سفیر کبیر افغانستان در جامعه اروپا با مدیر بخش اروپا، قفقاز و آسیای میانه دفتر همکاری Europe Aid کمیسیون اروپا در این اواخر دیدارهایی انجام داده است که طی آن پیرامون برنامه Transport Corridor Caucasus Asia Europe یا دهلیز ترانسپورت اروپا قفقاز و آسیا گفتگو صورت گرفت.

این برنامه که در ماه می ۱۹۹۳ ضمن کنفرانس بروکسل مطرح شد. هدف، نشست باهمی وزارت های تجارت و ترانسپورت هشت کشور اولی که عبارت اند از : مولداویا، اوکراین، گرجستان، ارمنستان، آذربایجان، ازبیکستان، تاجیکستان و کازاخستان بود که در کنفرانس به طرحریزی برنامه اتحادیه اروپا استوار بر همکاری های فنی برای انکشاف ترانسپورت میان غرب و شرق تصمیم گرفته شد

(اروپا از طریق دریای سیاه، تا قفقاز و دریای کسپین تا آسیای میانه) هدف دیگر این برنامه پشتیبانی استقلال سیاسی و اقتصادی جمهوریت ها و تقویت ظرفیت ایشان در راه یابی بازار های اروپا و جهان از طریق جاده های ترانسپورتی همچنان پیوست دادن جاده ها تراسیکا با شبکه جاده های اروپا بود.

اعضای کنونی این برنامه به شمول کشورهای قفقاز (گرجستان، ارمنستان و آذربایجان) به ۱۲ کشور می رسد. همچنان در این اواخر کشور ایران نیز خواهش عضویت در این برنامه را دارد.

به تاریخ اول سنبله ۱۳۸۱ نامه یی از سوی ضیا الدین ضیا- معین وزارت تجارت د.ا.ا.ا مبنی بر الحاق افغانستان به این برنامه، عنوانی سکرتریت دایمی گسیل گردیده است که از اثر تماس های اولی این نمایندگی در صورت علاقمندی افغانستان به عضویت در این سازمان می توان چنین برداشت نمود که دیدگاه ها در ارتباط سهولت ها و تمدید راه ها از طریق جنوب افغانستان موجود است. کمیسیون اروپا در مورد نگاه مثبت دارد و سکرتر دایمی سازمان به احتمال قوی نیز موافقه خواهد کرد.

در ماه نوامبر ۲۰۰۲ گفتگو های سه جانبه میان وزیران فواید عامه افغانستان، ایران و تاجیکستان روی بازسازی سرک حلقه یی در دوغارون، هرات، شبرغان، کندز و شیرخان بندر در کابل صورت گرفته و تفاهماتی در زمینه به عمل آمده است.

- بازدید وزیر مخابرات تاجیکستان از کابل به تاریخ ۱۳۸۱/۵/۱۵

- بازدید وزیران خارجه تاجیکستان، ترکمنستان، پاکستان، در کنفرانس حسن همجواری ۱۰ جدی ۱۳۸۱.

- دیدار داکتر عبدالله- وزیر امورخارجه با عبدالجلال- وزیر ترانسپورت و صلاح الدین اوف- معین وزارت خارجه تاجیکستان.

- بازدید داکتر عبدالله- وزیر امور خارجه از تاجیکستان ۱۳۸۱/۹/۱۶.

- همچنان هیات بلندپایه افغانی به ریاست سمیع الله قطره- قوماندان عمومی قوای سرحدی در سیمینار انتقال غیر قانونی مواد مخدر که در شهر دوشنبه پایتخت تاجیکستان از تاریخ ۲۴ تا ۲۹ سپتامبر ۲۰۰۲ برگزار گردید، اشتراک ورزیده و پروتکل همکاری متقابل در عرصه مبارزه در برابر مواد مخدر با جانب جمهوری تاجیکستان به امضاء رسید.

- معرفی ۳۰ تن از منسوبان وزارت دفاع ملی در کورس شش ماهه کشور تاجیکستان

- درخواست وزارت صحت عامه افغانستان از وزارت صحیه تاجیکستان برای مبارزه با شیوع بیماری مزمن در ولایت بدخشان ۱۲/ ۸/ ۱۳۸۱یادداشت تفاهم میان وزارت فواید عامه و وزارت نقلیات تاجیکستان.

- بازدید یک هیات ۳۵ نفری تاجیکستانی به کابل از تاریخ ۱۵ –۱۶ جولای ۲۰۰۲: ۱۷ /۴/ ۸۱

- بازدید سلیموف عبدالجلال سلیمانوویچ- وزیر ترانسپورت تاجیکستان از کابل. : ۷ /۵/۸۱.

سازمان OSCE به تاریخ یازدهم جون ۲۰۰۳ نشست اطلاعاتی را در مورد همکاری های کشورهای آسیای مرکزی با سازمان های بین المللی و موسسات دیگر برگزار

ساخت. در این جلسه پنج کشور آسیای میانه (کازاخستان، قرغزستان، تاجیکستان، ترکمنستان، ازبیکستان) و سازمان های همکاری و صندوق بین المللی و منطقه یی به شمول بانک جهانی، بانک انکشاف آسیایی، بانک بازسازی و توسعه اروپا، سازمان انکشافی کانادا، جاپان، آلمان، سازمان میان المللی در امور مهاجرت، سازمان حقوق بشر، ناتو و ...اشتراک نمودند.

- افتتاح قونسلگری افغانستان در شهر خاروغ تاجیکستان و در مقابل آغاز کار قونسلگری آن کشور در شهر مزار شریف.

- موافقتنامه مسیر های حمل و نقل بین المللی میان دولت اسلامی افغانستان و جمهوری اسلامی ایران و ازبیکستان و همچنان عین موافقتنامه با جمهوری تاجیکستان به تاریخ ۱۳۸۲/۳/۲۸ میان رهبران این کشورها در تهران امضاء شده است. حامد کرزی - رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان به همین منظور از جمهوری اسلامی ایران بازدید نمودند.

- بازدید هیات بلندپایه نظامی افغانستان به ریاست مارشال فهیم- معاون اول ریاست دولت و وزیر دفاع ملی بنابر دعوت وزیر دفاع کشور تاجیکستان از آن کشور.

- داکتر عبدالله - دیدار های جداگانه یی با وزیران خارجه کشورهای آلمان، کانادا، مصر، هالند، تاجیکستان ترکمنستان و بلژیک داشتند.

- امضای موافقتنامه اعمار پل روی رود آمو میان افغانستان و تاجیکستان به کمک ایالات متحده امریکا در شیرخان بندر.

- حامد کرزی - رییس د.ا.ا.ا. بنا به دعوت رهبران تاجیکستان، از این کشور بازدید نمودند.

- به تاریخ ۱۹ جون ۲۰۰۳ سازشنامه اتصال راه ترانزیت از سوی رهبران دو کشور در تهران امضاء شد.

- در رابطه به رفع تفاوت هایی که در متون ترتیب شده موافقتنامه ترانزیت که قرار است میان افغانستان و جمهوری تاجیکستان به امضاء برسد، موضوع به سفارت تاجیکستان در کابل اخبار شد.

- کنفرانس دو روزه در رابطه به همکاری جامعه میان المللی برای حفظ سرحدات تاجیکستان – افغانستان.

- پروتکل برق رسانی از بدخشان تاجیکستان به منطقه درواز بدخشان افغانستان میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ازبیکستان.

- پروتکل پیرامون مبارزه با دارو تقویت کننده غیرمجاز میان کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی افغانستان وکمیته المپیک جمهوری تاجیکستان.

- موافقتنامه همکاری متقابلاً سودمند صحی میان وزارت صحت عامه جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری تاجیکستان.

ازبیکستان (Uzbekistan)

- شمار باشندگان: ۲۶٫۹ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: تاشکنت (Tashkent)
- مساحت: ۴۴۷،۴۰۰ کیلومترمربع
- زبان: ازبیکی، تاجیکی، روسی
- آیین: اسلام
- مرگ و میر: ۶۶ سال مردان، ۷۲ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ سوم ازبیکی= ۱۰۰ تاینس
- صادرات: پنبه، طلا، گاز طبیعی، فلزباب، پارچه ها، وسایل نقلیه، آهن
- درآمد سرانه: ۴۲۰ دالرامریکای (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: uz.
- رمز تیلیفونی: ۹۹۸+

• رییس جمهور: اسلام عبدالغنی ویچ کریمف (Islam Abduganiyevich Karimov)
• صدراعظم: شوکت میرضیایف (Shavkat Mirziyayev)

- وزیر خارجه: الیار غنی یف (Ilyor Ganiyev)

از شمال محاط است به کازاخستان از جنوب به افغانستان (دارای ۱۳۷ کیلومتر مرز مشترک) و ترکمنستان، از خاور و جنوب خاوری با تاجیکستان و قرغیزستان.

ازبیکستان مانند افغانستان به دریا راه نداشته و در خشکی واقع است و یگانه کشوری در جهان است که برای رسیدن به دریاهای آزاد باید از دو کشور بگذرد. کوه‌های مهم آن تیان‌شان، آلای، پامیر و حصار است.

رودخانه‌های مهم آن سیحون یا سیردریا، جیحون یا آمودریا است که آب هر دو به دریاچه ارال می‌ریزد.

پایتخت ازبیکستان -- شهر تاریخی تاشکنت است که نفوس این شهر برپایهٔ آمار سال ۱۹۹۷ به سی میلیون و چهارصد هزار می‌رسد.

تقسیمات اداری:

ازبیکستان از نگاه اداری به ۱۲ منطقه تقسیم شده است که عبارتند از: اندیجان، بخارا، جزاک، فرغانه، قشقه دریا، خوارزم، نمنگان، ناوی، سمرقند، سیردریا و تاشکنت. ازبیکستان همچنان یک ایالت خود مختار به نام قره قلپاقستان و یک شهر که جایگاه ویژه دارد- تاشکنت.

این کشور دارای ۴۵ شهر است که مهمترین آن ها سمرقند، بخارا، خیوه، فرغانه، نوری، چرک، زرفشان، المالک و اندیجان است.

مهمترین بندر این کشور بندر ترمز در مرز افغانستان است.

بافتار ملی:

۸۰٪ ازبیک، ۵،۵٪ روس، ۵٪ تاجیک، ۳٪ کازاخ و مانند آن. دین مردم ازبیکستان اسلام است که ۸۸٪ را تشکیل می‌دهد. اکثریت اهل تسنن می‌باشد، و همچنان ۹٪ مسیحی ارتدکس.

زبان: ۷۴٪ ازبیکی، ۱۴،۲٪ روسی، ۴،۴٪ تاجیکی و ۷،۱٪ زبآن های دیگر. رسم الخط آن سریلیک (روسی) است.

سیاست و حکومت در ازبیکستان:

نوع حکومت ازبیکستان بر اساس نخستین قانون اساسی پس از استقلال (دسامبر ۱۹۹۲) جمهوری است که بر پایه آن بیشترین صلاحیت به رییس‌جمهور داده شده است.

رییس‌جمهور اسلام کریموف از مارچ سال ۱۹۹۰ قدرت را در دست داشت. انتخاب صدراعظم و معاونان آن نیز از صلاحیت رییس‌جمهور است و اعضای کابینه به پیشنهاد صدراعظم و تأیید رییس‌جمهور و شورا تعیین می‌گردد.

اسلام کریمُف در همه پرسی سال ۱۹۹۵ میلادی ۹۹،۶ درصد رأی را برای مقام ریاست جمهوری به دست آورد، و در ۱۲ جنوری ۲۰۰۰ بازهم انتخابات در این کشور صورت گرفت که باز هم اسلام کریمُف در مقام ریاست جمهوری باقی ماند.

شورای عالی (علیا مجلس) ۲۵۰ چوکی دارد و اعضای آن برای پنج سال انتخاب می‌گردند که انتخابات اخیر شورا در سال ۱۹۹۹ صورت پذیرفت و نتایج آن از سوی شورای همکاری و امنیت اروپا نکوهش گردید. در پارلمان کنونی ازبیکستان اکثریت از هواد داران رییس‌جمهور اند.

احزاب سیاسی:

۱. حزب دموکراتیک خلق (حزب کمونیست پیشین) به رهبری عبدالحفیظ جلالف.
۲. حزب مترقی میهنی به رهبری انور یلداشیف.
۳. حزب عدالت سوسیال دموکراتیک به رهبری پولاد دامینوف.
۴. حزب بازسازی ملی دموکراتیک به رهبری ابراهیم غفوروف.

ازبیکستان در ماه مارچ ۱۹۹۲ به عضویت سازمان ملل درآمد. همچنان عضویت سازمان امنیت و همکاری اروپا، جامعه کشورهای همسود (مستقل مشترک المنافع) و دیگر سازمان های اختصاصی سازمان ملل را دارا است.

صنعت: ماشین آلات کوچک و بزرگ چون وسایل کشاورزی، ماشین آلات استحصال تیل و سایر منابع، وسایل الکترونیکی، ماشین‌های نساجی، وسایط نقلیه، مواد کیمیایی، مواد خوراکی، وسایل تصفیه تیل، سمنت تکه باب، کتان و مانند آن.

کشاورزی: حدود هفت درصد خاک این کشور قابل کشت، است. سه درصد جنگل و ۴۴٪ خاک آن را کوه‌ها تشکیل می‌دهد.

کنون چهل هزار کیلومتر مربع زمین زیرکشت است و هم ۴۴٪ مردم آن کشاورز اند. و تولیدات آن را پنبه، حبوبات، میوه و سبزیجات تشکیل می‌دهد.

معادن مهم: معادن مهم ازبیکستان عبارتند از: گاز طبیعی، نفت، زغالسنگ، طلای زرد، طلای سفید، یورانیم، مس، سرب، جست، المونیم، فارسفورس، نمک گوگرد و مرمر.

صادرات: پنبه، (ازبیکستان سومین صادرکننده پنبه در جهان است) طلای سرخ، گاز، کود کیمیایی، آهن، سامان آلات برقی و ماشین‌های آلات نساجی.

مهمترین شریکان تجاری ازبیکستان: روسیه ۵۳٪، کازاخستان ۱۷٪، اوکرائین و کشورهای دیگر اروپایی.

واردات:

ماشین آلات پیشرفته، حبوبات، پرزه جات و مواد غذایی.

واحد پولی ازبیکستان (سم) است که در سال ۱۹۹۴ به جریان افتاد.

تاریخچه ازبیکستان:

ازبیکستان ممثل بودو باش انسان های قدیم است. این کشور آسیای میانه از مهمترین گستره های تمدن اسلامی به شمار می‌رود. پرآوازه ترین شهرهای تمدن اسلامی چون: سمرقند، بخارا، تاشکنت، اورگنج و ترمز در ازبیکستان واقع گردیده است.

کوروش- بنیادگذار خاندان هخامَنشی در سده شش پیش از میلادی سراسرمناطق آسیای میانه را تحت تسلط امپراتوری خویش درآورد.

در سال ۳۳۰ پیش از میلاد سکندر مقدونی این منطقه را از دست هخامنشی‌ها گرفت. این سرزمین پسان ها به دست یونان باختری افتاد. سپس نوبت به استیلای ترک ها رسید. در سده ۷-۸ اعراب منطقه آسیای میانه را به تصرف در آوردند و دین اسلام را انتشار دادند و در اخیر سدهٔ ۹، دولت آزاد سامانی در آسیای میانه به میان آمد.

در آغاز سده ۱۳، چنگیزخان به آسیای میانه حمله برد. مردم آن را قتل عام، شهرها و مدنیت‌ها را از میان برده و در سده ۱۴ در زمان قدرت تیمورلنگ وضع بهبود یافت و سمرقند حیثیت سیاسی خود را باز یافت. در اواخر ۱۴ بازهم ترک ها به این منطقه حمله نمودند. پسان ها درسده ۱۸ در سرزمین ازبیکستان امروزی امارت بخارا تشکیل شد. در دهه ۶-۷ سده نزدهم، این سرزمین به دست روس ها افتاد و پس از انقلاب اکتبر به جمهوری شوروی الحاق گردید. سپس با فروپاشی شوروی در ۱۹۹۱ استقلال خود را باز به دست آورد.

توانمندی نظامی:

شمار نیروهای نظامی این کشور بنا به ارقام رسمی بین ۶۵ تا ۷۵ هزار نفر می رسد. منابع غربی تعداد نیروهای مسلح ازبیکستان را میان ۵۰-۵۵ هزار نفر تخمین می زنند. نیروهای زمینی ازبیکستان در چهار حوزه نظامی مستقر هستند:

- حوزه نظامی جنوب غربی با مرکز در قرشی
- حوزه نظامی شرقی با مرکز در فرغانه
- حوزه نظامی مرکزی با مرکز در جیزاک
- حوزه نظامی شمال غربی با مرکز در نوکوس

شمار تانک های این کشور در سال ۱۹۹۱ به ۲۰۰۰ دستگاه از نوع تی- ۶۴ و ۱۲۰۰ دستگاه زرهپوش (خودروها و نفر بر های زرهی) می رسید. همچنان نیروهای نظامی این کشور مجهز با ۷۵۰ دستگاه توپ می رسید که امروزه بسیاری از آن ها کهنه و فرسوده شده است. بنا به ارزیابی منابع غربی نیروی کارای نظامی ازبیکستان مشتمل است بر :

۳۵۰ دستگاه تانک که ۱۰۰ دستگاه آن از نوع تانک های پیشرفته تی- ۷۲ است. این کشور همچنان ۷۵۰ دستگاه (زرهپوش) خودرو و نفربر زرهی دارد.

نیروی هوایی این کشور مشتمل است بر:

۲۳ فروند هواپیمای سو-۲۴ و ۲۰ فروند سو-۲۵ جنگنده- بمب افگن و ۸۵ فروند هواپیمای شکاری(۶۰ فروند میگ-۲۹ و ۲۵ فروند سو-۲۷)) . این کشور همچنان ۱۱ فروند هواپیمای کشاف از نوع سو-۲۴ در اختیار دارد.

ازبیکستان همچنان ۵۰ فروند هواپیمای ترانسپورتی و ۱۵۵ فروند هیلیکوپتر دارد که ۲۷ فروند آن از هیلیکوپترهای پیشرفته نوع می-۲۶ است.

دستگاه ها و پایگاه های پرتاب موشک این کشور به ۴۵ می رسد که در آن موشک های زمین به هوا، و زمین به زمین مستقر است.

شمار نیروهای پولیس و مرزبانی این کشور به ۲۰۰۰۰ نفر می رسد.

روابط میان افغانستان و ازبیکستان:

افغانستان در ۲۲ دسامبر ۱۹۹۱ استقلال این کشور را به رسمیت شناخت و به تاریخ ۱۳ اکتبر ۱۹۹۲ با تأسیس سفارت افغانستان در تاشکنت- در گذشته در شهر تاشکنت قونسلگری افغانستان و نیز نمایندگی شرکت هوایی آریانا افغان فعال بود- مناسبات دیپلوماتیک میان دو کشور رسماً برقرار شد.

پس از استقرار اداره موقت در افغانستان، ازبیکستان سفیری را در افغانستان تعیین نمود، ولی تاکنون سفارت این کشور در کابل رسماً گشایش نیافته است. سفیر جمهوری ازبیکستان در افغانستان- آقای شیرعلی احمدجانوف و دو دیپلومات دیگر این کشور نیز در کابل حضور دارند. قونسلگری این کشور در شهر مزارشریف افغانستان فعال است. سفیر افغانستان در تاشکنت- آقای عبدالصمد است.

آقای حامدکرزی به تاریخ ۴-۵ مارچ۲۰۰۲ دیدار رسمی و دوستانه‌یی از جمهوری ازبیکستان داشت و اعلامیه مشترکی را در آن جا به امضاء رسانیدند.

افزون بر آن، موافقتنامه‌های چند میان دو کشور به قرار زیر به امضاء رسیده است:

- امضای موافقتنامه میان وزارت فواید عامه و ازبیکستان درباره بازسازی و ترمیم سرک‌ها وپل‌های افغانستان به تاریخ ۲۲ می ۲۰۰۲ در تاشکنت.

- امضای تفاهمنامه هیات کمپنی دولتی و سهامی "اوز انرگیا" در باره انتقال انرژی برق از ازبیکستان به افغانستان ۲۹ اپریل ۲۰۰۲ در تاشکنت.

- امضای تفاهمنامه میان وزارت تجارت دولت انتقالی افغانستان و جانب ازبیکستان به تاریخ ۲۲می ۲۰۰۲.

به تاریخ‌های ۲۱-۲۲ می ۲۰۰۲ هیأت افغانستان به ریاست آقای شاکر کارگر - معاون رییس اداره موقت، وزیر فواید عامه، وزیر هوانوردی ملکی، وریر زراعت و وزیر تجارت از تاشکنت بازدید داشته و هم موافقتنامه‌هایی را با جانب ازبیکستان به امضاء رسانیدند. به تاریخ ۲۲ دسامبر ۲۰۰۲ اعلامیه حسن همجواری به نام اعلامیه کابل با همسایگان به امضاء رسید،که آقای عبدالعزیز کاملوف- وزیر امور خارجه به نسبت معاذیری به جلسه اشتراک کرده نتوانست و به نمایندگی دولت ازبیکستان اعلامیه را سفیر این کشور در کابل به امضاء رسانید.

- کمک یک کمپنی ازبیکستانی از وزارت معارف کشور۲۵/ ۷/ ۱۳۸۱.

- پیشنهاد تاسیس نمایندگی شرکت بایسکل سازی ازبیکستان - بلاروسی به نام MOTVEID در کابل و صدور بایسکل ها به افغانستان ۲۰/ ۸/ ۱۳۸۱

- ارسـال موافقتنامـه هـای تجاری و ترانزیـت بـه جمهـوری هـای ازبیکـستان، ترکمنستان و جمهوری اسلامی ایران ۲۹/ ۸/ ۱۳۸۱

- موافقتنامه تجاری میان افغانستان و ازبیکستان. : ۸۱/۴/۶

- موافقتنامه هوایی میان افغانستان و ازبیکستان. : ۸۱/۵/۰

ایجاد مرکز تدریس از مسافه دور با انترنت و سیستم کیبلی از سـوی نـاتو در جمهـوری ازبیکستان که آسیای میانه و افغانستان راتحت پوشش خود قرار می دهد.

۸/۸/ ۱۳۸۱.

- بازدید وزیر فوائد عامه از ازبیکستان به کابل.: ۱۰ /۸۱/۵

- تاسیس نمایندگی وزارت ترانسپورت در ازبیکستان.: ۸۱/۵/۱

- سرمایه گـذاری یـک شـرکت هالنـدی – ازبیکـستانی درپـروژه هـای گـاز و سمنت افغانستان: ۸۱/۷/۱۱

- فعالیت شرکت تولید کنندگان بایسکل ازبیکستان در افغانستان: ۸۱/۷/۹

- بازدید آقای کاظمی - وزیر تجارت از جمهوری ازبیکستان،

- به تعداد ۱۱ پل مسیر سالنگ از جانب ازبیکستان آماده گردیده که در آینـده نزدیک به نصب آن اقدام خواهد شد.

- طرح موافقتنامه تجارت و ترانزیت میان افغانستان و کشورهای آسـیای میانـه که از سوی وزارت تجارت تهیه گردیده روی مواد ایـن مـسوده کـار جریـان

دارد تـا در آینـده نزدیـک هیـات افغـانی بـرای عقـد آن بـه ازبیکـستان و ترکمنستان بازدید نماید.

- موافقه میان اکادمی علوم افغانـستان و انـستیتوت خاورشناسـی ازبیکـستان در عرصه های علمی و فرهنگی و تقاضای آن انستیتوت به مواد درسی زبان های دری و پشتو (دیپارتمنت دری و پشتوی آن انستیتوت)
- بازدید صادق صفایوف- وزیر خارجه ازبیکستان از کابل به تاریخ ۱۷ قوس ۱۳۸۲
- موافقتنامه همکاری در عرصـه ترانـسپورت و ترانزیـت و انتقـال کالاهـا میـان افغانستان، ازبیکستان و ایران۲۳ حمل ۱۳۸۳ پیشنهادی ازبیکستان.
- ورکـشاپ سـه روزه بـه ابتکـار سـازمان بـین المللـی مـواد مخـدر و جـرایم UNODC به همکاری سازمان شانگهای و سازمان همکاری اروپـا زیـر نـام اجرای قانونی دساتیر و مقررات سازمان جهانی تروریزم از تاریخ ۵ – ۷ اپریل در تاشکنت مرکز ازبیکستان برگزار گردید.
- امضای موافقتنامه همکاری میان د.ا.ا.ا. و جمهوری ازبیکستان پیرامون سـروی سرک میمنه – اندخوی و اندخوی – هرات.
- موافقتنامه سه جانبه میان افغانستان، ازبیکستان و ایران پیرامون راه های بین المللی.
- موافقتنامه میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ازبیکستان در عرصـهء ترانسپورت.
- موافقتنامه اعمار شاهراه ترانسپورت بین المللی ایران – ازبیکستان.
- برگزاری سیمینار آموزشی برای ۳۰ تن از کارشناسان افغانی از سوی سازمان منع جنگ افزارهای کیمیایی(OPCW) از تاریخ ۴تا ۸ اپریل ۲۰۰۵ در شهر تاشکنت و درخواست کاندید برای اشتراک در این سـمینار از وزارت خانـه های سکتوری.

کازاخستان (Kazakhstan)

نام رسمی: جمهوری کازاخستان(قزاقستان)[1]

- نفوس: ۱۵,۴ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: استانه (Astana)
- مساحت: ۲,۷۲ میلیون کیلومترمربع
- زبان: کازاخی، روسی
- آیین: اسلام، مسیحی
- مرگ ومیر: ۶۱ سال مردان، ۷۲ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ تنج کازاخی= ۱۰۰ تاین
- صادرات: نفت، فلزبات، ماشین آلات، موادکیمیایی، حبوبات، پشم، گوشت
- درآمد سرانه: ۱،۷۸۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)

۱_ نوشتن نام کشور کازاخستان به شکل قزاقستان نادرست است. کازاخ- نام باشندگان سرزمین کازاخستان است. در حالی که قزاق- نام دسته‌های شبه نظامی(ملیشه) روسیه تزاری بود.

- نشان انترنتی: kz.
- رمز تیلیفونی: ۷+
- رییس جمهور: نورسلطان ابیش-اُلی نگاهبایوف (Nursultan Abish-uly Nazarbayev)
- صدراعظم: دانیال احمدوف (Daniyal Akhmetov)
- وزیر خارجه: قسیم زومارت توکییف (Qasym zhomart Tokayev)

کازاخستان کشور پهناوری است در آسیای میانه که از شمال به فدراسیون روسیه، از شرق به چین، از جنوب به قرغیزستان، از بیکستان و ترکمنستان و از غرب به بحیره کسپین (دریای خزر) و فدراسیون روسیه محدود است. کازاخستان در مجموع در بخش غربی آسیای میانه و یک قسمت کوچک آن در ساحل غربی دریای ارال یعنی در اروپا موقعیت دارد.

مرکز کازاخستان در سال ۱۹۹۷ از آلماآتا به آستانه که در شمال کشور است، انتقال یافت.

در هر کیلومتر مربع ۶ نفر بسر می‌برد ۶۱٪ نفوس کازاخستان در شهر زندگی می‌کند. شهرهای مشهور کازاخستان عبارتند از: آلماآتا -مرکز پیشین، قره‌گنده، چمکنت و آستانه.

بافتار تباری:

کازاخستان یگانه کشور آسیای میانه است که کازاخ ها یعنی باشندگان اصلی آن اکثریت تام را نمی‌سازند، بل بزرگترین ملیت بزرگ اند (۴۶٪)، در گام دوم روس ها ۳۵٪ در مناطق شهری و شمالی مسکن‌گزین هستند. همچنان اوکرایینی‌ها، ازبیک ها، ایغورها، تاتارها و بیلاروس ها بود و باش دارند. البته ملیت‌های دیگر در سدهٔ نزده و آغاز سدهٔ بیست به کازاخستان آمدند و همچنان شماری از روس ها، تاتارها و اوکرایینی‌ها در سال های جنگ دوم جهانی و میان سال های ۱۹۵۴-

۱۹۵۹ که بنابر سیاست های حزب کمونیستی شوروی که سیاست مختلط سازی فرهنگی پیش گرفته بود، به کازاخستان آمدند. اما با فروپاشی شوروی در سال ۱۹۹۱ شمار کمی از روس ها، جرمن ها و اوکرایینی‌ها دوباره به کشورهای‌شان برگشتند و در برابر یک اقلیت کمی از کازاخ ها دوباره به سرزمین خود برگشتند.

زبان:

زبان کازاخی که یک شاخه از زبان ترکی شرقی است. کازاخ ها در آغاز رسم الخط عربی داشتند، اما پس از تسلط شوروی بر کازاخستان به سال ۱۹۲۸ رسم الخط لاتینی را به خود گرفت که پسان ها در سال ۱۹۴۰ به رسم الخط سریلیک تغییر کرد. در سال هایی ۱۹۸۰ توجه فراوانی به زبان کازاخی مبذول شد و قانون اساسی ۱۹۹۳ کازاخی را به عنوان زبان رسمی کشور پذیرفت و زبان روسی در جایگاه دوم پس از کازاخی قرار گرفت.

آیین:

۴۷٪ از باشندگان کازاخستان مسلمان‌اند. اسلام از سوی اعراب در سدهٔ هشتم میلادی به کازاخستان آمد. البته در سدهٔ یازدهم زیر تأثیر صوفیزم کازاخی قرار گرفت، اما مردم به صورت کامل در سده نزدهم با اسلام آشنایی پیدا کردند. در دوران رژیم شوروی یک سلسله محدودیت‌ها بر باورهای مذهبی مردم وضع شده بود که با فروپاشی شوروی از میان رفت. در گام دوم مذهب ارتودکس است. شماری کم از مردم مسیحی کاتولیک هم هستند.

تحصیلات (آموزش و پرورش):

فراگیری آموزش و پرورش در کازاخستان رایگان است. به صورت عموم همه مردم کازاخستان باسواد اند. در کازاخستان دو دانشگاه بزرگ یکی در آلماآتا و

دومی در قراگنده است. همچنان جوانان درچندین انستیتوت سرگرم فراگیری تحصیلات عالی در رشته‌های طب، مهندسی، اقتصاد و ادبیات هستند.

زندگی فرهنگی:

فرهنگ مردم کازاخستان متاثر است از فرهنگ اسلامی و روسی و در خود آثار فرهنگ کهن کازاخ ها را دارد. در دوران شوروی فرهنگ مردم کازاخ متاثر از ریالیسم سوسیالیستی بود که در هنر و ادبیات اصولی کمونیستی را تبلیغ می کرد.

هنر و نقاشی:

از زندگی تاریخی مردم کازاخستان چیزی بر جا نمانده است. تنها در بخش های جنوب کازاخستان آثار مهندسی اسلامی موجود است که می‌توان از مسجد Arystanbab درسده ۱۳، موزیم خواجه احمد یوسفی در سده ۱۴، موزیم عایشه بی بی در سدهٔ ۱۵ نام برد. پس از سال ۱۹۹۷ شهرکی از نمونه‌های مهندسی در شهر آستانه بنا نهاده شده است.

همچنان نمونه‌هایی از مهندسی روسی دارد. چون کلیسای سنکوف در شهر آلماآتا که در سال ۱۹۰۴ اعمار شده. نمایانگر هنر مردم کازاخ عبارتند از: قالین و نمدها قشنگ و تزینی ساخت دست آن کشور که به خاطر تزیین روی دیوارها خانه‌های سنتی کازاخ ها به کار می‌رفت و همچنان لباس‌های قشنگ و زیورات قابلیت‌های هنر مردم کازاخ را نشان می‌دهند.

ادبیات:

کازاخستان گنجینهء کوچکی از ادبیات ملی دارد. البته ادبیات شفاهی از قدیم بخش اعظم ادبیات مردمی کازاخ را تشکیل می‌داد. شاعر معروف کازاخی در

سده ۱۹- ابراهیم کوفه یایف بود که به عنوان پدر کازاخ ها هم شناخته شده است. در مرحله تکاملی و ریفورم ادبیات در سده ۲۰، پیش از ریالیسم شوروی شمار زیاد از نویسندگان کازاخی به میان آوردند که نمونه‌هایی خوبی از ادبیات توسعه یافته کازاخی را به مردم پیش کردند. که در زمره می‌توان از حکمت بایتورسنوف یاد آورد شود و از چهره‌های نامدار ادبیات دوره شوروی می‌توان از مختار اوزوف- داستان نویس نام برد.

کتابخانه‌ها و موزیم‌ها:

کتابخانه‌های بزرگ کازاخستان عبارتند از: کتابخانه علمی و فنی کازاخستان، کتابخانه مرکزی اکادمی علوم کازاخستان، کتابخانه ملی کازاخستان و شعب کتابخانه‌های دانشگاه‌های آلماآتا و قراگنده. موزیم مرکزی دولتی کازاخستان و موزیم دولتی هنر کازاخ به نام A.Kasteyev که هر دو در آلماآتا قرار دارند.

اقتصاد:

اقتصاد کازاخسنان متمرکز است در عرصه‌های کشاورزی و مواد معدنی. کازاخستان جمهوری دوم شوروی پیشین از نگاه تولید گندم بود که دارای کشتزارهای بزرگ و چراگاه‌های گسترده بود.

در سال ۱۹۹۹ تولید ناخالص ملی آن به ۱۵،۸ میلیارد دالر می‌رسید که تولید کشاورزی ۱۱٪، صنعت ۳۳،۴٪ آن را تشکیل می‌داد. در آغاز سده ۲۰ اقتصاد کازاخستان متمرکز بود در تولیدات کشاورزیی بدوی. اما در دوران حکومت شوروی نظام اقتصاد سوسیالیستی بر اقتصاد کشور مسلط شد که یک سیستم پلانیزه بود. اما در قانون سال ۱۹۹۵ اقتصاد بازار آزاد رونق پیدا کرده گرچه هنوز کنترول دولت بر آب و معادن وجود دارد.

کشاورزی:

تا آغاز سدهٔ ۲۰ پرورش مواشی به خاطر داشتن چراگاه‌های وسیع رواج داشت که فرآورده های آن عبارت بودند از: پشم، شیر و گوشت. اما در دوران شوروی کشاورزی رونق یافت و کازاخستان از تولیدکنندگان بزرگ گندم، برنج و کتان به شمار می‌رفت.

معادن:

کازاخستان دارای ذخایر بزرگی از طلاء، مس، جست، سرب، نفت و گاز است. در اثر تفحصات انجام شده تثبیت گردید که ذخایر معادن کازاخستان بیشتر از آن است که پیش بینی شده بود. در نتیجه کمبود تیل در سال ۱۹۶۰ تجسس ذخایر نفت آغاز و در حوزه کسپین بزرگترین منابع آن تثبیت شد.

کازاخستان گاز خود را از راه روسیه به بازار عرضه می‌کند و واردات خود را از طریق ازبیکستان و ترکمنستان انجام می‌دهد.

کارخانه‌ها:

بیشترکارخانه‌ها در عرصهٔ پالایش نفت خام و پروسس مواد کار می‌کنند. همچنان کارخانه‌های تولید ماشین‌های بزرگ صنعتی و خورد همچو کارخانه های نساجی هم در کازاخستان وجود دارد. یک منبع بزرگ در آمد پایگاه کیهانی بایکانور است که در گذشته در ازای پول کم در اجاره روسیه بود.

انرژی:

دو سیستم برق وجود دارد. یکی در شمال و دیگر در جنوب که برای تولید برق از زغالسنگ بیشتر کار گرفته می‌شود. ۸۸٪ برق کازاخستان حرارتی و ۱۲٪ آن آبی است، همچنان یک دستگاه تولید برق اتمی هم در Aklau است.

پول:

در سال ۱۹۹۳ کازاخستانی ها پول ملی خود را به نام تنگه چاپ نمودند.

تجارت خارجی:

پس از استقلال تجارت خارجی کشور رونق پیدا کرده است. سرمایه گذاری خارجی در ساحات نفت و گاز جذب شده است. یک ساحه تجاری آزاد میان ازبیکستان و کازاخستان ایجاد شده، به خاطر بهتر شدن تجارت، یک قرارداد همکاری را در سال ۱۹۹۶ با اتحادیه اروپا امضاء کرده و در سال ۱۹۹۹ قرارداد همکاری در عرصه اقتصاد با بیلاروسیه، قرغزستان و روسیه هم امضاء نموده است. صادرات کازاخستان درسال بالغ به ۵،۶ میلیارد دالر و وارات آن ۳،۷ میلیارد دالر می گردد.

حکومت:

برپایه نخستین قانون اساسی ۱۹۹۳، کازاخستان یک کشور آزاد و دارای سیستم حکومتی دموکراتیک است. در همه پرسی سال ۱۹۹۵، رای دهندگان، تغییرات مشخصی در ساختار حکومت آوردند. در این کشور همه شهروندان بالاتر از ۱۸ سال حق رای دهی دارند.

سیاست و حکومت در کازاخستان:

کازاخستان به ۱۶ واحد اداری یا ۱۵ ولایت و شهر تقسیم گردیده است. این واحدهای اداری از سوی شورای مصلحتی که مستقیماً برای دوره چهار ساله برگزیده می‌شود، اداره می‌گردد. رییس‌جمهور، این شورا را تعیین می‌کند و شورا اجراآت داخلی در تراز منطقه را هماهنگ و با ضرورت و تقاضای هر منطقه طرح می‌کند. رییس‌جمهور قادر است فیصله‌های شورا را رد و یا به حالت تعلیق درآورد.

قوهء اجرایی:

رییس‌جمهور کازاخستان رییس دولت است که بر پایهٔ اساس قانون اساسی سال ۱۹۹۵، برای هفت سال از راه انتخابات مستقیم برگزیده می‌شود.

صدراعظم از سوی رییس‌جمهور تعیین و از سوی دستگاه مقننه تایید می‌شود. رییس‌جمهور، شورای وزیران پیشنهاد شده از سوی صدراعظم را تصویب می‌کند.

قانون اساسی به رییس‌جمهور صلاحیت می‌دهد که از سوی حکم دستگاه مقننه را منحل کند.

رییس‌جمهور بر پایهء قانون اساسی نباید عضویت حزب سیاسی را داشته باشد.

قوه مقننه:

برپایهٔ قانون اساسی ۱۹۹۳، دستگاه مقننه دارای یک مجلس ۱۷۷ عضوی است و در سال ۱۹۹۵ بر پایهٔ تعدیلاتی که در قانون اساسی وارد شد، مجلس مقننه از یک

مجلس به دو مجلس اولی سنا (مجلس علیا) و مجلس (سفلا) تغییر یافت که در مجموع دارای ۱۱۴ عضو است. بر اساس ضمیمه قانون اساسی در سال ۱۹۹۸ اعضای مجلس علیا برای شش سال و اعضای مجلس سفلا برای پنج سال انتخاب می‌شوند. از ۴۷ عضو مجلس علیا ۴۰ نفر آن از سوی شورای منطقه‌یی انتخاب می‌شود و هفت تن آن از سوی رییس‌جمهور انتصاب می‌شود و همه ۶۷ تن از اعضای مجلس سفلا از سوی رای مستقیم مردم انتخاب می‌شوند.

قوه قضایی:

اعضای دادگاه عالی کازاخستان از سوی رییس‌جمهور معرفی و از سوی سنا انتخاب می گردد. قضات دیوان عالی برای دایم انتخاب می گردد.

برپایه مصوبه قانون اساسی ۱۹۹۵، دادگاه قانون اساسی که درسال ۱۹۹۱ تأسیس شده است، به شورای قانون اساسی تبدیل و همین شورا تمام مسایل مربوط قانون اساسی را رهبری می کند. اما تصامیم آن ممکن است از سوی رییس جمهور ویتو شود. شورا دارای هفت عضو است، که سه عضو آن از سوی رییس‌جمهور و چهار تن آن از سوی ارگان مقننه انتخاب می‌شوند.

احزاب:

- UPK حزب وحدت کازاخستان: سیاست‌های آن متوجه سوی اتحاد و در ضدیت با ملی گرایی است.

حزب آزادی جمهوری: در سال ۱۹۹۳ از اتحاد حزب وحدت و یک گروه ملی گرای روس و حزب سوسیالیست کازاخستان SPK تشکیل شده.

- حزب آزادی.

- حزب کانگرس مردم کازاخستان

- حزب دفاع صلح ملکی

- حزب کمونیست کازاخستان که به سال ۱۹۹۱ ایجاد و در سال ۱۹۹۶ علنی شد، از احزاب مشهور در کازاخستان به شمار می‌رود.

- حزب ملی گرای کازاخی Alash

خدمات اجتماعی:

در دوران شوروی، سیستم رفاه اجتماعی از سوی حکومت مرکزی تامین می‌شد. پس از سال ۱۹۹۰ حکومت حقوق تقاعد و بیمه اجتماعی را ملغی کرد. حکومت می‌خواهد تا موسسات رفاه اجتماعی خود کفا باشند از حکومت بودجه نگیرند و از سوی سهم کار فرمایان و کارمندان تمویل گردد.

دفاع:

پس از آزادی، کازاخستان اردویی را که از شوروی به میراث مانده بود، آغاز به بازسازی نمود. در سال ۱۹۹۲ اردوی ملی کازاخستان تاسیس شد و در سال ۱۹۹۶ نیروی دریایی ایجاد گردید. در سال ۱۹۹۹ شمار افراد اردو به ۴۵۰۰۰ نفر و نیروی هوایی به ۱۹۰۰۰ می‌رسید. نیروی دریایی ۱۰۰ کشتی کوچک دارد. اردو از سه واحد نیمه نظامی تشکیل شده است که عبارتند از: گارد جمهوری، واحدهای امنیتی وزارت امور داخله و نیروهای مرزبانی.

خدمت سربازی برای همه شهروندان ذکور ۱۸ ساله ، برای دوسال اجباری است.

عضویت در سازمان های بین المللی:

این کشور در ۱۲ مارچ سال ۱۹۹۲ عضویت سازمان ملل را به دست آورد.
از سال ۱۹۹۱ عضویت کشورهای آزاد کامنولت CIS را دارد.
عضویت در سازمان همکاری اقتصادی، عضویت OSIE، سازمان همکاری و امنیت اروپا،
عضویت در بخش همکاری‌های منطقه‌یی NATO
عضویت در سازمان منطقه‌یی اکو

تاریخچه:

در سده هشتم میلادی، در سرزمین امروزی کازاخستان قبایل ترک مسکن گزین شدند و در سده ۱۳ این سرزمین به امپراتوری چنگیزخان مغول ملحق گردید. پس از مرگ چنگیزخان در سال ۱۲۲۷، امپراتوری وی میان جانشینان وی تقسیم شد. بخش بزرگی از کازاخستان امروزی تحت حکمرانی پسر چنگیز، چغتایی قرار گرفت. مگر بخش غربی و شمال آن شامل قلمرو نواسه چنگیزخان باتوخان شد.

در اواخر سده پانزده، کازاخستان از اتحاد اقوام مغول و ترک به وجود آمد. در اوایل سده شانزدهم، اقوام چادرنشین کازاخی به خاطر تشکیل یک امپراتوری متحد شدند به رهبری قاسم خان. اما کازاخ ها به سرعت به دسته‌های کوچک تقسیم شدند. خانه جنگی میان اقوام کازاخ ها را به سه گروه تقسیم کرد. گروه ULU Zhuz اولغوز، Orta Zhuz، و Kishi Zhuz که از سوی خان های جداگانه رهبری می‌شد.

خان حق‌نظر که از ۱۸۵۰ - ۱۸۳۸ قدرت را به دست داشت، همین گروه‌ها را متحد ساخت. دیگر در اوایل سده ۱۷ کازاخ ها دوباره متفرق شدند. در سال ۱۶۸۰ کازاخ ها به مبارزه دوامدار در برابر یک گروه از مغول ها به نام Oirots آغاز

کردند. درسال ۱۷۲۰ کازاخ ها دوباره باهم متحد شدند و همین مرحله مبارزه در برابر مغول ها را فاجعه بزرگ کازاخ ها می‌خوانند. زیرا طی جنگ ها هزارها کازاخ از میان رفتند.

دوران تسلط روسیه:

در سده ۱۶، اقوام روسی از مرزهای شمال داخل خاک کازاخستان شدند و آغاز به مسکن گزینی در کرانه‌های دریاچه ارال کردند. در اواخر سدهٔ ۱۷ یک سلسله مناسبات میان اقوام کوسسکس و امپراتوری روسیه قایم شد. در سال ۱۷۳۱هارد کوچک، در سال ۱۷۴۰هارد وسطی و درسال ۱۷۴۲هارد بزرگ یک پیمان را با روسیه ضد کوسسکس امضاء کردند.

در سال های ۱۸۲۲-۱۸۴۸، سرزمین کازاخ ها به تصرف روس ها درآمد. در سال ۱۸۶۰ یک اردوی عظیم روس از راه کازاخستان به خیوه یورش آورد و همه شهرهای تجاری و مهم آسیای میانه را در سال ۱۸۸۰ تسخیر نمودند. در سال های ۱۹۰۶-۱۹۱۴ به طور اوسط سالانه ۱۴۰۰۰۰ نفر روس آغاز به مسکن گزینی به سرزمین کنونی کازاخستان نمودند. به سال ۱۹۱۶ کازاخ ها قیام را در برابر روس ها آغاز نمودند که طی آن هزارها تن کازاخ جان خود را از دست دادند و با آمدن بالشویک ها بر سر قدرت کازاخستان اعلام آزادی نمود.

دوران شوروی:

طی سال های ۱۹۱۸-۱۹۲۱ Alash Orda جنگ هایی را در برابر بالشویک ها آغاز کردند که درین جنگ ها بسیاری از کازاخ ها اشتراک داشتند و رهبری آن را الکساندر کالچوک به عهده داشت و در تاریخ شوروی پیشین به نام جنگ با سفیدها مشهور است که طی همین سال ها از ۱-۳ میلیون کازاخ از اثر جنگ و

قحطی جان خود را از دست دادند. در سال ۱۹۲۰ کازاخستان همچوم جمهوری خود مختار عرض‌اندام کرد.

با تأسیس اتحاد شوروی به سال ۱۹۲۲، کازاخستان جز جمهوری خود مختار کازاخستان شوروی شد.

تاسال ۱۹۲۵ بدین منوال ادامه داشت تا سرانجام به جمهوری خودمختار کازاخستان تغییر نام نمود.

به سال ۱۹۳۶ جمهوری سوسیالیستی کازاخستان شد.

به سال ۱۹۲۹ آلماآتا مرکز کازاخستان شد.

به سال ۱۹۳۷ حزب کمونیست کازاخستان به حزب کمونیست شوروی مدغم شد.

به سال ۱۹۳۸ که در شوروی روند پیشین کولکتیف‌سازی اقتصاد و کشاوزی آغاز شد، مردم کازاخستان در برابر آن به مبارزه برخاستند که طی این روند یک میلیون نفر از میان رفت یا به چین مهاجر شدند. طی سال های ۱۹۴۵-۱۹۳۹ جرمن ها، اوکراینی‌ها و تاتارها به سرزمین کازاخستان آورده شدند.

به سال ۱۹۹۰ نورسلطان نظربایف به قدرت رسید. در دسامبر ۱۹۹۱ نورسلطان نظربایف با به دست آوردن ۹۵٪ آرا رییس‌جمهور کازاخستان شد.

تحولات اخیر:

به سال ۱۹۹۳ نخستین قانون اساسی تصویب شد و در سال ۱۹۹۴ برای نخستین بار انتخابات آزاد صورت پذیرفت.

در نوامبر ۱۹۹۷ پایتخت رسماً از آلماآتا به آستانه انتقال یافت که در جون ۱۹۹۴ از سوی شورای مقننه تصویب شده بود.

رییس جمهور- نورسلطان نظربایف موافقتنامه همکاری اقتصادی، نظامی و سیاسی را با روسیه امضاء کرد.

در مارچ ۱۹۹۶ نورسلطان نظربایف موافقتنامه‌یی را در عرصه‌های انرژی و خط آهن امضاء کرد.

به سال ۱۹۹۸ ایستگاه (استیشن) بین المللی فضایی به سرمایه امریکا که در روسیه ساخته شده بود، به فضا پرتاب شد.

در سال ۱۹۹۶ نورسلطان نظربایف و بوریس یلسین قراردادی به ارزش دو هزار میلیون دالر به خاطر انتقال نفت و گاز از طریق روسیه به دریای سیاه امضاء نمودند.

عوارض طبیعی:

کازاخستان پس از فدراسیون روسیه دومین کشور بزرگ شوروی پیشین بود. در بخش های خاوری و جنوب آن سلسله کوه‌ها موقعیت دارد و متباقی حصص آن در دشت‌های هموار و ریگستان واقع است که ۲ بر۳ خاک کازاخستان را بیابان تشکیل می‌دهند. دشت های مشهور کازاخستان عبارتند از: قیزقومم و کرکراله.

از سلسله کوه‌های مشهور کازاخستان که در نواحی جنوب قرار دارد، می‌توان از سلسله کوه‌های تیان‌شان با ارتفاع ۶۳۹۸ متر و سلسله کوه‌های آلتای نام برد.

رودخانه‌ها و دریاچه‌ها:

کازاخستان دارای شبکه رودخانهٔ و دریاچه‌ها می‌باشد. بسیاری از این رودخانهٔ در میان کازاخستان جریان دارند. گرچه دریاهای ایشم، ارتیاش و توبال به سمت شمال جریان و به فدراسیون روسیه و پسان تر به بحیره (دریای) شمال می‌ریزد. بستر بسیاری از رودهای کوچک به نسبت هوای خشک در بیشتر اوقات سال خشک می‌باشد. سیر دریا که از دریاهای بزرگ کازاخستان است، در دریاچه ارال می‌ریزد.

رود ارال که از جنوب روسیه داخل بخش شمال غرب کازاخستان می‌شود، در دریای مازندران یا خزر (کسپین) می‌ریزد که یکی از بزرگترین دریاچه‌های جهان است که محدود به ۵ کشور است و نیم مرز غربی کازاخستان را می‌سازد. رود ایلی که از چین داخل کازاخستان می‌شود و در دریاچه بالخاش می‌ریزد. بند روی رود ایلی در سال ۱۹۷۰ اعمار شده، باعث کمی آب بالخاش شده، دریاچه Zay San آب آشامیدنی دارد و دریاچه Alakol Taengiz که آب شور دارد.

حیوانات و نباتات:

۵ درصد از خاک کازاخستان را ساحات جنگلی و متباقی آن را دشت‌های خشک بایر و علفچر تشکیل می‌دهد. در کازاخستان بیشتر نباتاتی می‌روید که در برابر خشکسالی مقاومت دارد.

حیوانات مختلف، نگاه به شرایط در مناطق مختلف، به صورت مختلف حیات بسر می‌برند و این کشور دارای حیوانات نادر است که از سوی حکومت حفاظت می‌شود. برای مثال، خوک وحشی، شغال و گوزن (بز کوهی) که بیشتر درکنار رودها و دریاچه‌ها به سر می‌برند.

پیداوار طبیعی:

۱۱ درصد خاک کازاخستان قابل کشت است که بیشتر این ساحات در دشت های شمال قرار دارد. کازاخستان دارای منابع منرالی می‌باشد و همچنان دارای ذخایر بزرگ نفت و گاز طبیعی است که در سواحل غربی بحیره کسپین(دریای خزر یا مازندران) قرار دارد.

اقلیم (آب و هوا):

کازاخستان اقلیم بری همراه با تابستان گرم و زمستان سرد دارد. درجه حرارت به گونه دراماتیک فرق می کند. میانگین بازندگی در نواحی مختلف به ۱۵۰ سانتی متر می‌رسد.

مسایل محیطی:

خرابی وضع محیط زیست مربوط می‌شود به سال های حکومت شوروی. زیرا شوری پیشین طی سال های ۱۹۴۰ – ۱۹۹۱بیش از ۷۰٪ از آزمایش های اتمی خود را در سرزمین کازاخستان اجرا می‌نمود. آن هم در بخش شمال در ناحیه سیمی پالاتینسک و بیشتر از یک میلیون نفر از تاثیرات انفجارات متاثر شده و طی سال های۸۰ مردم به خاطر رهایی از پرتوهای رادیوکتیف دست به تظاهرات زدند.

مساله‌ء دریاچه‌ء ارال هم بر محیط زیست تاثیرات خود را دارد که به خاطر رفع آن، کشورهای آسیای میانه یک فوند را ایجاد نموده اند.

همچنان گازهایی که از فابریکه‌ها و کارخانه‌های ذوب جست و یورانیوم متصاعد می‌شوند، افزون بر این که هوا را خراب می‌سازند، تاثیرات بد بالای محیط زیست دارند، زیرا آب کسپین را هم آلوده می‌سازند.

روابط سیاسی و دیپلماتیک با افغانستان:

طی سال های ۱۹۷۸-۱۹۹۰ مثل جمهوری ها و شهرهای دیگر شوروی پیشین، مناسبات اقتصادی و فرهنگی مستقیم میان الماآتا و چند ولایت شمال افغانستان وجود داشت.

با آمدن تحولات سیاسی، نظامی و اقتصادی در تراز جهانی، فروپاشی شوروی و آزادی کازاخستان، افغانستان مناسبات رسمی سیاسی و دیپلوماتیک را به طور جداگانه با جمهوری‌های شوروی پیشین تامین نمود که به همین منظور در فبروری سال ۱۹۹۲ افغانستان جمهوری‌های تازه به استقلال رسیده کازاخستان را طی اعلامیه‌یی به رسمیت شناخت و خواهان مناسبات سیاسی و دیپلوماتیک بر پایهٔ احترام به استقلال و عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر شدند.

به تاریخ سفارت افغانستان در الماآتا - مرکز کازاخستان آغاز به کار کرد و نخستین سفیر افغانی در الماآتا آغاز به کار نمود.

موافقتنامه در رابطه به تحویلدهی ۳۰۰۰ تن گندم امدادی کازاخستان به افغانستان به تاریخ ۲۰۰۲ /۷/۸ امضاء شد که از جانب افغانستان موافقتنامه را آقای عبدالله ایمان- مستشار سفارت دولت انتقالی اسلامی افغانستان در الماآتا و از جانب کازاخستان آقای عظیموف- رییس شرکت تحویل دهنده امضاء نمودند.

به تاریخ ۳-۵ جون سال ۲۰۰۲ کنفرانس سازمان همکاری و همباوری در آسیا CICA در الماآتا برگزار شد که در آن آقای حامد کرزی -رییس دولت انتقالی

اسلامی افغانستان و داکتر محمد رحیم شیرزوی- معین سیاسی وزارت امورخارجه اشتراک ورزیدند. در حاشیه کنفرانس، حامد کرزی و معین سیاسی وزارت امور خارجه با سران و هیأت‌های کشورهای اشتراک کننده دیدارهایی داشتند که طی آن افزون بر موضوعات شامل دستورکار کنفرانس، موضوعات دوجانبه و منطقه‌یی مورد بحث قرار گرفت.

کمک های کازاخستان به افغانستان:

- مساعدت ۳۰۰۰ تن گندم کازاخستان به افغانستان: ۸۱/۴/۱۱

- مواصلت(۳۰۰۰) تن گندم کمک کازاخستان در بندر تورغندی ۱۳۸۱/۸/۱

- کشور کازاخستان از رییس کمیته ملي المپیک همراه با ده نفر از چاپ اندازان براي اشتراک در مسابقات بزکشي به آن کشور دعوت به عمل آورده بود.

- ا ـ همکاری تجاری میان افغانستان و کازاخستان

- توافقنامه پیرامون کنترول مواد مخدر میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری کازاخستان.

قرغیزستان (Kyrgyzstan)

- نفوس: ۵٫۳ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: بشکک (Bishkek)
- مساحت: ۱۹۹،۹۰۰ کیلومترمربع
- زبان: قرغزی، روسی
- آیین: اسلام، مسیحی
- مرگ ومیر. ۶۵ سال مردان، ۷۲ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ سام= ۱۰۰ تیینس
- صادرات: میوه، سبزیجات، طلا، تنباکو
- درآمد سرانه: ۳۳۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: kg.
- رمز تیلیفونی: ۹۹۶+

- سرپرست ریاست جمهوری و صدراعظم: کورمان بیک باقی یف (Kurmanbek Bakiev)

قرغیزستان در شمال شرق آسیای میانه در میان کوه‌های تیان‌شان، پامیر و آلتای واقع است. در شمال این کشور- قزاقستان، در جنوب آن - تاجیکستان و چین، شرق چین و درغرب آن - ازبیکستان قرار دارد. این کشور در خشکی واقع و به دریا راه ندارد. کوه‌های مهم آن تیان شان، آلای، کوک شالت و خان تنکری است.

پایتخت قرغیزستان شهر بشکیک است. نفوس این شهر ۵۹۷۰۰۰ نفر است.

شهرهای مهم آن عبارت‌اند از: تلاش، نارون، جلال آباد، اوش، توکومای، کوشکورکا و اولوکماک.

نژاد مردم آن زرد و یک کشور چند ملیتی است. ۵۲ درصد آن را قرغیزها، ۰،۹ کازاخ ها، ۱۸ درصد روس ها، ۱۳ درصد ازبیک، ۰،۵ درصد تاجیک، ۲،۴ درصد جرمن ها و اوکرایینی‌ها ویهودها و تاتارها و غیره.

دین ۷۵ درصد مردم آن اسلام سنی است. ۲۰ درصد مسیحی، بودایی. زبان مردم آن قرغیزی والفبای سریلیک است.

سیاست و حکومت:

بر پایهٔ قانون اساسی که به تاریخ ۵ می ۱۹۹۳ به تصویب رسید، نوع رژیم جمهوری است. آقای عسکرآقایف در انتخابات سال ۱۹۹۵ دوباره به سمت رییس‌جمهور انتخاب شد و برای پنج سال دیگر به قدرت ماند. وی چندی قبل در اثر شورش ها و آشوب هایی که روی داد، ناگزیر به فرار شده و وادار به کناره گیری کرد.

در قرغیزستان اعضای کابینه به پیشنهاد صدراعظم و تایید رییس‌جمهور تعیین می‌گردد و صدراعظم از سوی شخص رییس‌جمهور انتخاب می‌شود.

پارلمان قرغیزستان به دو بخش قانونگذاری و مجلس تقسیم می‌گردد که جمعاً ۹۵ عضو دارد.

احزاب سیاسی:

حزب سوسیال دموکراتیک به رهبری ابراموف، جنبش دموکراتیک قرغزستان به رهبری یوری ورکلی‌یوف، حزب کمونیست قرغیزستان به رهبری ابسمت مسلبیف و سه حزب دیگر.

قرغیزستان در ۲ مارچ ۱۹۹۲ پس از فروپاشی شوروی اعلام استقلال کرد و همین روز، روز ملی این کشور هم است. این کشور، کشورکوچک و نادارای است که اقتصاد آن بیشتر به کشاورزی وابسته است. محصولات عمده آن را پنبه، گوشت و صادرات آن را طلای سرخ، سیماب و برق تشکیل می‌دهد. ولی از جمله جمهوری‌های شوروی در جمله نخستین کشورهای می آید که اقتصاد بازار آزاد را به صورت موفقیت آمیز تطبیق کرد و توانست تورم ۸۸٪ در سال ۱۹۹۴ را به ۱۵ درصد تا سال ۱۹۹۷ کاهش دهد.

صنعت:

ماشین آلات کوچک، موتر، موترسایکل، تکه باب، خوارکه باب، روغن و لبنیات، سگرت و سنگ های گرانبها.

مانند ازبیکستان هفت درصد زمین آن قابل کشت می‌باشد. چهار درصد آن جنگل، ۴۵ درصد آن را کوه‌ها تشکیل می‌دهد. ۴۰ درصد مردم به کشاورز

مشغول‌اند. فرآورده های کشاورزی آن جواری، گندم، پنبه، تنباکو، کچالو، سبزی و میوه می‌باشد.

معادن مهم آن عبارت‌اند از یورانیم، زغالسنگ، کمی نفت، گاز، سرب، مس گوگرد، فلوراید، مرمر، گچ و مانند آن.

صادرات:

پنبه، گوشت، تنباکو، طلای سرخ، سیماب، یورانیم، برق، ماشین آلات کوچک و بوت.

واردات:

حبوبات، تولیدات صنعتی، آهن، مواد نفتی، ماشین آلات کوچک و تکه باب.

شریکان تجاری: ترکیه، کیوبا، امریکا، آلمان.

واحد پولی: سم قرغیزی

معضلات منطقه‌یی:

قرغیزستان در جنوب غرب با جمهوری تاجیکستان بر سر مالکیت یک دره معضله دارد.

تاریخچه:

باستان شناسان می گویند، حدود ۳۰۰۰۰۰ سال پیش مردم درین سرزمین زندگی داشتند. چنانچه آثار برجا مانده بر این امر گواهی می‌دهند. قرغیزها در سال ۸۴۰ در جنوب غرب مغولستان دولت ایغورها را سرنگون کرده و در میان وادی‌ها دین

سنی وارخن دولت قرغیزی را ساختند. این دولت تا سده نهم درآن مناطق پهن بود. و یک سده پس از میان رفته و جای آن را ختائیان گرفت.

در سدهٔ ۱۴ مغول ها این سرزمین را به تصرف در آوردند. شایان یادآوری است که در قسمت زیاد این تاریخ تا نیمه سده ۱۸ قزغیزها سرسختانه از خاک خود در برابر مهاجمان مختلف دفاع می کردند. در اوایل سده ۱۹ خانان خوقند به منطقه حمله کرد و آن ها را ناگزیر به پرداخت باج نمود. در دوران فرمانروایی خان های خوقند، دین اسلام در میان مردم قرغیز به خوبی ریشه دواند.

درسال ۱۸۶۷ خانات خوقند تحت الحمایگی روسیه تزاری را پذیرفتند. و هشت سال پس از خوقند، فرغانه به روسیه تزاری ملحق شد. در سال ۱۸۶۲ روس ها در بشکیک یک مرکز نظامی ساختند و این نیروها در ظرف ۱۴ سال تمام مناطق قرغیز را تصرف نمودند و درین هنگام بسیار قرغیزها به پامیر و افغانستان کوچیدند. با آمدن روس ها به این منطقه، مشکلات زیادی ایجاد شد و مردم قرغیز به جاهای دیگر نقل مکان نمودند. روس ها، دهقانان روسی و اوکرایینی را در قرغیزستان جابجا نمودند. درسال ۱۹۱۸ جمهوری ترکستان که قرغیزستان نیز جزء آن بود، در چوکات روسیه فدرال به عنوان جمهوری شامل گردانیده شد. در سال ۱۹۲۴ منطقه قرقیزها از ترکستان جدا و به صفت یک ایالت خودمختار شد و در سال ۱۹۲۵ به جمهوری خودمختار تبدیل گردید. و در سال ۱۹۳۶ به جمهوری ارتقا یافت. و پس از فروپاشی شوروی در ۱۹۹۱ استقلال خود را به دست آورد.

مناسبات قرغیزستان با افغانستان:

افغانستان در بشکیک دارای سفارت مقیم است که به تاریخ ۲۸ اسد ۱۳۸۱ افتتاح گردیده است. سفارت قرغیزستان در افغانستان تاسیس نگردیده و تنها نماینده گی تجاری آن در افغانستان ایجاد گردیده است.

به تاریخ ۱۳۸۱/۱/۶ آقای سلیمانقل‌اوف - معاون صدراعظم و وزیر تجارت قرغزستان در رأس یک هیات بزرگ از کابل بازدید نمود و دیدارهایی با حامد کرزی، داکتر محمد رحیم شیرزوی - معین سیاسی وزارت امور خارجه، وزیر تجارت، معین وزرات مخابرات و وزیر بازسازی انجام دادند و یادداشت تفاهمی نیز در زمینه ایجاد نمایندگی در کشورهای یکدیگر به امضاء رسید.

همچنین یادداشت تفاهم همکاری های اقتصادی دولت افغانستان و جمهوری قرغزستان به تاریخ ۶ /۸/ ۱۳۸۱ به امضاء رسید.

ترکمنستان (Turkmenistan)

- نفوس: ۵ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: عشق آباد (Ashgabat)
- مساحت: ۴۸۸،۱۰۰ کیلومترمربع
- زبان: ترکمنی، روسی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۶۴ سال مردان، ۷۰ سال زنان(UN)
- واحدپولی: ۱ مانات ترکمنی= ۱۰۰ تنج
- صادرات: نفت، گاز، پارچه ها، پنبه
- درآمد سرانه: ۱،۱۲۰ دالر امریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: tm.
- رمز تیلیفونی: ۹۹۳+

- رییس جمهور: بازدید مراد عطایوویچ نیازوف (Saparmyrat Atayevich Niyazov)
- صدراعظم: صفرمراد نیازوف (Saparmyrat Niyazov)
- وزیر خارجه: رشید مرادوف (Rashit Meredov)

جمهوری ترکمنستان، در جنوب آسیای میانه واقع است، و نفوس آن بالغ بر پنج میلیون نفر است.

۸۰ درصد قلمرو جمهوری را دشت‌های قراقروم تشکیل می‌دهد و آب و هوای آن به افغانستان می‌ماند. ایجاد کانال قراقروم که از رود آمو سرچشمه می‌گیرد، در توسعه صنعت، تولید برق و پیشرفت کشاورزی درین جمهوری نقش سودمندد و موثری را بازی نموده است. طول این کانال ۱۱۰۰ کیلومتر است که دشت ها را به پنبه زار مبدل نموده است، کشاورزی آن میکانیزه شده است.

جمهوری ترکمنستان در سال ۱۹۲۴ در چارچوب شوروی پیشین تأسیس شد. تحولات سال ۱۹۹۱ و تجزیه شوروی پیشین موجب گردید تا جمهوری مستقل ترکمنستان به تاریخ ۲۸ اکتبر سال ۱۹۹۱ اعلام استقلال نماید.

ترکمنستان در ۱۹۹۲ عضویت کامل سازمان ملل و سازمان OSCE و دیگرسازمان های بین المللی مانند اکو به دست آورده، در مسایل سیاست خارجی خود به قوانین و مقررات شناخته شده بین المللی پابند می‌باشد.

ترکمنستان در ۲۰ اکتبر ۱۹۹۵ در اجلاس جنبش کشورهای نامتعهد که در شهر کارتاجینا(کولمبیا) برگزار شده بود، به عنوان ۱۱۴- مین عضو کامل الحقوق این جنبش شناخته شد.

توانمندی نظامی:

ترکمنستان یکی از نخستین کشورهایی بود که بدون قیدو شرط شامل یک رشته موافقتنامه‌ها و پیمان های ضد سلاح اتمی و دیگر سلاح انهدام دسته جمعی گردید.

این کشور همچنان عضو پیمان ژنو در مورد مسایل بشری ۱۹۴۹ می‌باشد. در ترکمنستان پایگاه نظامی خارجی نیست. شامل کدام پیمان نظامی، سیاسی و یا سازمان هایی که دارای مقررات و لوایح محدود کننده باشد، نیست.

ترکمنستان عضو CIS یا جامعه کشورهای مستقل همسود (مشترک المنافع) است، ولی عضو پیمان دفاع جمعی آن نمی‌باشد.

قوای مسلح ترکمنستان تنها برای مقاصد دفاعی خود کشور است.

در دوران جنگ در تاجیکستان، کشور ترکمنستان محل میزبانی گفتگوهای صلح میان تاجیک ها بود.

شمار نیروهای زمینی ارتش ترکمنستان بنا به ارزیابی انستیتوت بین المللی تحقیقات استراتیژیک لندن در آستانه فروپاشی شوروی به ۳۴۰۰۰ نفر می رسید. کنون بنا به برخی از ارزیابی ها، شمار نیروهای مسلح ترکمنستان به ۱۵۰۰۰ نفر می رسد که در پنج حوزه نظامی مستقر هستند. ترکمنستان پنج لشکر موتوریزه دارد که یکی از آن ها آموزشی است. نیروی زمینی این کشور مجهز با ۷۰۰ دستگاه تانک و ۲۰۰۰ دستگاه زرهپوش (خودروها و نفربرهای زرهی) است.

نیروی هوایی این کشور که بزرگترین پایگاه های آن در مرو، نبت داغ، چهارجو، قزل اروت و آق تپه واقع است پس از فروپاشی شوروی دارای شمار بسیار از هواپیماهای پیشرفته بود. بنا به ارزیابی منابع غربی در آن هنگام ۶۰ فروند میگ-۲۷ و سو-۱۷ و ۳۰ فروند میگ-۲۹ در این پایگاه ها مستقر بودند.

در ساختار نیروی هوایی ترکمنستان در حال حاضر بر پایه منابع روسی سه تیپ(لوا) هوایی، یک هنگ(غند)، سه گردان (کندک) پدافند هوایی دو واحد رادیوتخنیکی پدافند هوایی شامل است که دارای تجهیزات زیر است:

۲۴ فروند میگ -۲۹

۶۵ فروند سو-۱۷

۴۶ فروند سو-۲۵

۱۳۰ فروند میگ-۲۳

۲۴ فروند میگ-۲۴

این کشور همچنان ۵۰ پایگاه موشک های زمین به هوا دارد.

شمار نیروهای هوایی این کشور به ۳۰۰۰ نفر می رسد.

همچنان پلیس این کشور ۳۰۰۰۰ نفر پرسنل دارد.

وضعیت اقتصادی:

ترکمنستان از گذشته‌های بسیار دور، در راه کاروان های تجاری قرار داشته، حکایاتی زیادی در خود نهفته دارد. خوارزم، چارجوی و مرو از جمله شهرهای کهن این جمهوری است. صنعت کتان درین کشور از شهرت جهانی برخوردار است که به بیش از ۵۰ کشور جهان صادر می‌نماید.

جمهوری ترکمنستان در عرصه صنایع دستی و کوچک به پیشرفت های چشمگیری دست یافته است. همچنان تحقیقات برای استفاده از انرژی آفتاب جریان دارد. در عرصه علم و فرهنگ تحولات بنیادی صورت گرفته، مکاتب، انستیتوت‌ها و دانشگاه‌های همه رشته‌ها وجود دارد که همه ساله متخصصان ورزیده به جامعه تقدیم می‌نماید.

درین کشور معادن نمک‌های کیمیایی و عادی فراوان وجود دارد. منطقه نبت‌داغ در ۳۴۰ کیلومتری شهر عشق‌آباد موقعیت دارد و منطقه نفت خیزی است که به نام کوه‌نفت یاد می‌شود. ذخایر نفت و گاز ترکمنستان از نگاه ظرفیت مقام دوم را در شوروی پیشین داشت. چاه‌های زیادی در قوتور تپه قرار دارد که بزرگترین پالایشگاه نفت با مساحت ۱۵۰ کیلومتر مربع می‌باشد. نفت از این منطقه با لوله‌ها به سایر شهرها و جمهوری ها منتقل می‌گردد. گاز استخراج شده به علاوه آسیای میانه به شهر مسکو نیز با لوله‌ها انتقال می‌شود.

ترکمنستان سالانه ۸۵ میلیارد متر مکعب گاز و ۸۵ میلیون تن نفت استخراج می‌نماید. کار تفحصات تنها در یک بر سه حصه خاک ترکمنستان انجام شده است. ذخایر سرشار گاز از ۲۰ تریلیون متر مکعب نیز تجاوز می‌کند. در کنار کسپین و بستر رود آمو بزرگترین ذخایر نفت وجود دارد و تا اکنون ۱۲ میلیون تن آن ذخایر تثبیت شده‌اند. ترکمنستان ظرفیت صدور مقدار ۸۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی را سالانه به خارج کشور دارد.

حجم سرمایه گذاری خارجی به چندین میلیارد دالر رسیده است. در عرصه‌های اقتصادی صنایع نفت و گاز، نساجی و ترانسپورت، مخابرات ومانند آن به کار افتاده است.

ترکمنستان به عنوان پیشگام بازگشایی راه تاریخی ابریشم به مفهوم معاصر آن و زیر بنای توسعه برای یک کشور که درآن هنر و تکنالوژی رشدمی‌کند، می‌باشد

کشورهای عضو ECO با داشتن نفوس مجموعی ۳۱۰ میلیون همچون یک منطقه با نفوذ در روابط میان المللی اقتصادی تبارز می‌کند. در جلسه عشق آباد این سازمان که از ۱۳-۱۴ ماه، می سال ۱۹۹۷ برگزار شد، تصمیم گرفته شد تا مرکز کمیته اکو در امور ترانسپورت و مواصلات در عشق آباد تأسیس شود.

ترکمنستان در ۲۶ موافقتنامه و پیمان بین المللی حقوق بشر اشتراک ورزیده است. از آن جمله در سازمان های WHO, UNICEF, UNESCO, ILT غضویت دارد.

ترکمنستان از نگاه تولید گندم و مواد اولیه خوراکی خودکفا است. برنامه توسعهء اقتصادی تا سال ۲۰۱۰ طرح شده است که برپایهٔ آن برنامه‌هایی را در عرصه‌های اقتصادی، اصلاحات مؤسسات، جذب سرمایه گذاری به شمول سرمایه خارجی با دادن اولویت به کشاورزی، نفت و گاز، مواد کیمیایی، ساختمانی‌های اجتماعی و مخابراتی، پایپ لاین در نظر گرفته شده است. در عرصه‌های صنعتی، صنایع آهن، سلولوز، الکول ومانند آن توسعه می یابد. در سال ۲۰۱۰ شمار کارگران ۱۰۷ برابر گردیده و به چهار اعشاریه پنج میلیون نفر می‌رسد و برای یک اعشاریه پنج میلیون نفر شرایط استخدام فراهم می‌شود. بیکاری محو می‌شود که شمار بیکاران در سال ۲۰۱۰ تنها ۲٪ خواهد بود. گاز، آب و انرژیتیک رایگان پیش میانی شده است. در پایان پلان ۳۰۰۰ واحد تولیدی دولتی به خصوصی تبدیل می گردد

به سال۱۹۹۹ فرمان منع جزای اعدام از سوی شورای ملی آن کشور که نخستین سند در جمله کشورهای آسیایی می‌باشد، تصویب شده است.

صفر مراد نیازوف- رییس‌جمهور ترکمنستان که لقب ترکمن‌باشی یعنی پدر ملت ترکمن را به دست آورده است.

درجه بندی روابط خارجی ترکمنستان با رشته‌هایی فراوانی پیوند دارد که وابستگی که بر مبنای دلایل قوی و علایق این کشورها استوار است.

روابط ترکمنستان پس از روسیه، با ازبیکستان نزدیک و همه جانبه است. حدود ۸۰۰۰۰ هزار ترکمن‌در جمهوری ازبیکستان و به همین تعداد ازبیک در ترکمنستان زندگی و تابعیت دارند.

رییس جمهور ترکمنستان- صفرمراد عطایوویچ نیازوف، وزیر خارجه رشید مرادوف و روز استقلال ترکمنستان تاریخ ۲۷ اکتبر است.

روابط افغانستان با جمهوری ترکمنستان:

روابط ترکمنستان با افغانستان همیشه نیک بوده است.

کشورما با جمهوری ترکمنستان مرز مشترک دارد و پیوندهای دیرینه تاریخی، دینی و فرهنگی امکانات گسترش و تحکیم مناسبات را در ابعاد گوناگون با محتوای تازه فراهم می‌نماید.

افغانستان با اعلامیهء ۲۲ دسامبر ۱۹۹۱ جمهوری ترکمنستان را به عنوان دولت مستقل به رسمیت شناخت که این اقدام به موقع حکومت افغانستان مورد خشنودی و امتنان جانب ترکمنستان واقع گردید. سپس مشوره‌هایی پیرامون تأسیس روابط دیپلوماتیک درسطح سفارت آغاز گردید، تا این که پروتکل ۲۱ فبروری ۱۹۹۲ در رابطه به تأسیس مناسبات دیپلماتیک از سوی افغانستان از سوی عبدالوکیل- وزیر خارجه و از سوی ترکمنستان قلی یف عبدالله- وزیر امور خارجه آن کشور به امضاء رسید.

به سال ۱۳۷۰ میثاق قونسلی میان افغانستان و ترکمنستان به امضاء رسید که بر مبنای آن جمهوری ترکمنستان درشهرهای هرات و مزار شریف امتیاز تأسیس قونسلی را به دست آورد و حقوق افغانستان درزمینه حفظ می‌باشد. برابر کنوانسیون ۱۹۹۱/۴/۱۸ جانب ترکمنستان قونسلگری خود را به تاریخ ۲۸ اکتبر ۱۹۹۳ در شهر هرات افتتاح کرد که در مراسم افتتاح آن از جانب افغانی جنرال محمداسماعیل خان - والی هرات و از جانب ترکمنستان وزیر امورخارجه حاضر بود.

موافقتنامه‌ها:

پروتکل ۲۱ فبروری ۱۹۹۲ در رابطه به برپای مناسبات دیپلماتیک میان دو کشور.

موافقتنامه‌هایی دو کشور در مورد خریداری مواد نفتی، مسایل تجاری و انتقال برق آن کشور به ولایات هرات، بادغیس و فاریاب. به همان تاریخ به امضاء رسیده است.

یادداشت سه جانبه افغانستان، پاکستان و ترکمنستان در ماه اگوست ۱۹۹۳ در مورد انتقال نفت و گاز ترکمنستان به جنوب آسیا امضاء شد. در سال ۱۳۷۵ مذاکرات میان این سه کشور ادامه یافت و شرکت‌های یونیکال امریکایی و بریداس ارژنتیاینی به رقابت پرداختند که سرانجام یونیکال برنده شناخته شد. ولی نسبت ادامه جنگ و حاکمیت طالبان بربخش زیادی از مناطقی که پایپ لاین گاز از آن می‌گذشت، موضوع را به تعویق‌انداخت. مذاکرات در ۱۹۹۹ نیز ادامه یافت، تا این که به تاریخ ۳۰ می ۲۰۰۲ در اسلام آباد توافق سه جانبه میان افغانستان، پاکستان و ترکمنستان امضاء شد.

از جانب افغانستان آقای حامد کرزی، از جانب ترکمنستان آقای صفرمراد نیازوف از جانب پاکستان آقای پرویز مشرف سند را امضاء کردند. مقدمات مذکور در ماه اگوست در ترکمنستان و به تاریخ ۱۶-۱۷ سپتامبر ۲۰۰۲ در کابل به سطح وزیران معادن و صنایع پیرامون تکمیل مقدمات ادامه پیدا کرد تا اینکه دور نهایی آن در عشق آباد ادامه یافت.

برپایهٔ این موافقتنامه، بایدکار کشیدن لوله‌های انتقال گاز از ترکمنستان به بندر گوادر کراچی به طول ۱۴۰۰ کیلومتر در ماه جون سال ۲۰۰۳ آغاز می‌گردید که سالانه حدود ۱۵ میلیارد متر مکعب گاز مایع از این طریق به کشورهای پاکستان، هند و کشورهای جنوب آسیا انتقال خواهد کرد و به ارزش دونیم میلیارد دالر

امریکایی درین پروژه هزینه خواهد شد و بانک توسعه آسیایی طراح و تضمین کننده پولی آن است و این بانک برای اجرایی این طرح یک میلیون دالر کمک نموده است و متخصصان خارجی اجرا کننده این طرح خواهند بود.

پروتکل میان وزارت هوانوردی افغانستان و اداره هوانوردی ترکمنستان در زمینهء پروازهای کابل، عشق آباد، هرات، مرو، عشق آباد به تاریخ ۳۱ جولای ۱۹۹۵ در عشق آباد امضاء گردیده بود البته این پروتکل نیاز به بازنگری دارد که عنقریب در مورد مذاکرات آغاز خواهد شد.

در ماه جنوری ۱۹۹۷، در عشق آباد مجلس بین المللی در مورد کمک‌های بشری به افغانستان برگزار شده بود.

حکومت ترکمنستان با حفظ اصول بیطرفی و عدم مداخله در امور داخلی افغانستان، در دوران سیطره طالبان از یکسو به سفارت افغانستان که از دولت اسلامی به رهبری استاد ربانی نمایندگی می‌کرد، اجازه فعالیت داد و از سوی دیگر بنابر تقاضای حکومت طالبان حاجی فضل محمد را از ۱۴۲۱/۳/۱ تا ۱۴۲۱/۷/۷ به حیث نماینده طالبان در عشق آباد اجازه فعالیت داده بود.

بندرهای امام نظر و آقینه، به تاریخ ۱۹۹۵/۱۲/۲۵ برابر با ۴ جدی ۱۳۷۴ که در مرز دو کشور قرار دارد، رسماً افتتاح گردید که در آن بوریس شیخ مرادف- وزیر خارجه ترکمنستان و داکتر علی‌اکبر ولایتی- وزیر امورخارجه ایران اشتراک کرده بودند.

به تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۶ بنابر دعوت جناب آقای صفرمراد نیازوف، آقای حامد کرزی- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در راس یک هیأت بلندپایه اداره موقت افغانستان از جمهوری ترکمنستان بازدید رسمی و دوستانه داشتند، که درین

بازدید یک تعداد پروتکل ها و موافقتنامه‌های از جمله موافقتنامه در مورد پـذیرش بیماران مناطق مرزی افغانستان برای درمان و موافقتنامه در مورد تمویل برق ولایت هرات، پذیرش محصلان و اعلامیه مشترک سران دو کشور به امضاء رسید.

ترکمنستان بی طرف در نظام روابط بین المللی:

در جـولای ۱۹۹۲ در جلـسه CSCE کـه اکنـون بـه نـام OCSE یـاد مـی‌شـود، رییس‌جمهور ترکمنستان- نیازوف برای نخستین بـار سیاسـت بیطرفـی مثبـت را بـا آزاد گذاشتن اقتصاد در اصول اساسی خویش اعلام نمود.

در ۱۵ ماه مارچ در جلسه سوم اکو (سازمان همکاری اقتصادی) که در اسلام آبـاد برگزارشد، نیازوف- رییس‌جمهور ترکمنستان در سخنرانی خویش تاکید کرد که ترکمنستان بر مبنای قانون اساسی خـویش موقـف بیطرفـی دایمـی را پـیش گرفتـه است و آماده است کشورخود را به حیث مرکز صلح منطقه تحت تضمین‌های میان المللی اعمار نماید. در سخنرانی رییس‌جمهور ترکمنستان دراسـلام آبـاد، بـر چنـد نکته تذکر به عمل آمده بود.

به دو... که نیازوف اشاره کرد، تاکنون کشوری در آسیای میانه وجود ندارد که ره یافتن حل مسایل‌های عمده و عاجل جهانی بدون تبعیض و تعصب داشته باشـد. البته با احترامی که با مراکز صلح اتریش و سویس منحیث مراکـز سیاسـی وجـود دارد، به ضرورت موجودیت چنین یک مرکزی در قاره آسیا اشاره شد.

در اعلامیه‌یی که در جلسه سازمان همکاری اقتصادی به تصویب رسید، افغانـستان، ایـران، پاکـستان، ترکیـه، آذربایجـان، کازاخـستان، قرغیزسـتان، ازبیکـستان و تاجیکستان از سخنرانی رییس جمهور ترکمنستان استقبال نمودند و آمادگی خـود را در حمایت از این نیت ترکمنستان ابراز داشتند.

در پی کشورهـای اکـو نیـت ترکمنـستان از سـوی کـشورهای فدراسـیون روسـیه، فرانسه، انگلستان، آلمان، جمهوری مـردم چـین، هنـد،انـدونیزیا، اتـریش، رومانیـا، مصر، اسراییل، اوکرایین، ارمنـستان، جمهـوری چـک، سـلواکی، هنگـری ودیگـر کشورها پشتبانی شد. این کـه مفکـوره بیطرفـی در اسـلام آبـاد آورده شـد، بـسیار منطقی بود. ترکمنستان باید فهرستی از حمایت همـسایگان خـود را مـی‌داشـت تـا تأییدی برای نقدی برای آن جامعه بین المللی باشد. سرانجام در ۲۰ اکتبر ۱۹۹۵ در اجلاس کشورهای نامتعهـد کـه در شـهر کارتاجینـا (کولمبیـا) برگـزار شـده بـود، ترکمنستان نه تنها ۱۱۴ مین عضو کامل و مساوی الحقوق ایـن سـازمان شـد، بلکـه همچنان پشتیبانی کامل اعضا را در مورد مشی بیطرفی به دست آورد.

در اثر مساعی خستگی ناپذیر ترکمنستان خود در اجلاس تاریخی اسامبلی عمومی سازمان ملل متحد به تاریخ۱۲ دسامبر ۱۹۹۵ به اتفاق آراء تمام اعضا فیصله نامه بـه خـصوصی را در مـورد ترکمنـستان زیـر عنـوان "بیطرفـی دایمـی ترکمنـستان" بـه تصویت رسانید.

شایان یادآوری است که یک کشور زمانی موقف بیطرفـی را اعـلام و احـراز مـی دارد که واجد آن شرایط باشد.

نخست: از رییس جمهور ترکمنستان ابراز امتنان می‌گردد که صلح داخلی، ثبات و تضمین‌های اجتماعی موثق را که همه اجزای مشی بیطرفی، فـراهم سـاخت. دریـن پتاسی ثبات که صرف تصادفی نیست که نخستین برنامه اجتماعی سیاسی آن به نام ده سال ثبات یاد گردیده، بلکه طرف تأیید کامل مردم ترکمنستان واقـع شـده و از جانب جامعه میان المللی مثبت ارزیابی شده است.

دوم: این که باید زیربنای نیرومندی ایجاد می‌شد تا امکانات میزبان شـدن شـماری از کنفرانس‌های گوناگون و مباحثات میان المللی را فراهم می ساخت ماننـد یـک

میدان هوایی میان المللی نو، هتل‌های لوکس جدید، مراکز تجاری، وسایل حمل ونقل، وسایل تفریحی، شبکه تلیفون و غیره که ایجاد شدند.

سوم: ترکمنستان پس از این که پس از سال ۱۹۹۲، به عضویت کامل سازمان ملل و سازمان OSCE و دیگر سازمان های بین المللی درآمد، در مسایل سیاست خارجی خود به قوانین و مقررات شناخته شده بین المللی پابند بوده است. به ویژهً به اصل همزیستی مسالمت‌آمیز، منع استفاده از قوه، و عدم مداخله در امور داخلی دیگر کشورها.

چارم: ترکمنستان یکی از نخستین کشورهایی بود که بدون قیدوشرط شامل یک تعداد موافقتنامه‌ها و پیمان های ضد سلاح اتمی و دیگر سلاح های کشتارجمعی گردید. و به خصوص ترکمنستان معاهده عدم گسترش سلاح هسته‌یی و قرارداد منع طرح، ساختمان و تجمع ذخیره سلاح‌های باکتریولوژیک و زهری را به امضاء رسانید. ترکمنستان همچنان عضو پیمان ژنو در مورد مسایل بشری سال ۱۹۴۹ می‌باشد.

پنجم: ترکمنستان کدام پایگاه نظامی خارجی در خاک خود ندارد. دولت ما شامل کدام پیمان نظامی و یا نظامی سیاسی و یا سازمان هایی که دارای مقررات و لوایح محدود کننده باشند، نیست.

ترکمنستان عضو CIS است، ولی عضو شورای امنیتی آن نیست. ترکمنستان با کدام کشوری مناقشات ارضی ندارد.

این که صرف یک کشور بیطرف باشد، اندیشه جدیدی نیست. برای مثال، بیطرفی سویس درسال ۱۸۱۵ تأیید شده است. هنگامی که (اعلامیه مربوط به اتحادیه هلوی تیکا) به تصویب می‌رسد، بیطرفی بلجیم درسال ۱۸۳۱ تأیید و تا ۱۹۱۹ دوام کرد.

ولی مدل ترکمنی بیطرفی به طور کل مفکوره پیشین بیطرفی را تغییر داده و آن را بر مبنای یکسره جدیدی که می گوید قانون موجوده بین المللی قانون صلح است، ایجاد کرده است. این درک جدید باعث ایجاد همکاری گردیده و در راه حصول صلح در منطقه کمک می کند.

جوهر موقف بیطرفی دولت ترکمنستان قرار زیر است:

۱. این سیاست در مبدا شناسایی شده و با فیصله نامه مورخ ۱۲ دسامبر ۱۹۹۵ ملل متحد تأیید گردیده است.

۲. دایمی است یعنی موعدی برایش تعیین نیست. اگر جنگ باشد و یا نه باشد.

۳. یک سیاست تأمین صلح و ثبات، ارتقای روابط و همکاری‌های دوستانه می نماید.

از همان روزهای نخست مردم ترکمنستان احساس نمودند که موقف جدید ضامن ثبات، بهبود، صلح همگانی و همزیستی اجتماعی می‌باشد. روزی که بیطرفی برقرار شد، رخصتی ملی است. و هر سال تجلیل می‌شود. هرچند روز استقلال یک روز رخصتی عمده برای مردم ترکمن است، ولی روز بیطرفی دومین روز عمده رخصتی در ترکمنستان است. پس از این که موقف بیطرفی ترکمنستان مورد تأیید اسامبل عمومی ملل متحد قرار گرفت، تعدیلات جدیدی باید در قانون اساسی ترکمنستان درج می‌شد. در جلسه مورخ ۲۷ دسامبر ۱۹۹۵ شورای مردم ترکمنستان تعدیلات مربوطه در قانون اساسی وارد شد.

ترکمنستان با کدام کشوری به شمول همسایگان خود مناقشات ارضی ندارد.

ترکمنستان بر مبنای این سیاست حق ندارد:

- در پیمان ها و اتحادیه‌های نظامی اشتراک ورزد.

- تأسیس پایگاه‌های نظامی کشورهای خارجی را در داخل خاک خود اجازه نمی‌دهد.

دسترسی انرژی ترکمنستان به بازارهای بین‌المللی:

امکانات برای دسترسی مستقیم ترکمنستان به بازارهای جهانی گزینه‌های روسیه، دریای سیاه و کشور ترکیه و راهیابی مقادیر بزرگ انرژی ترکمنستان به بازارهای هند وپاکستان و جنوب‌شرق چین از طریق کشیدن لوله های رسانایی گاز به جنوب آسیا از راه خاک افغانستان پیشنهاد شده است.

آقای پوداکف- وزیر نفت و صنایع نفتی و معادن ترکمنستان در باره ذخایر نفت و گاز ترکمنستان و برنامه‌هایی آین کشور در زمینه می‌گوید[۲]:

«تمام ساحه ترکمنستان و ساحه دریای کسپین از دیدگاه نفت و گاز قابل تفحص است. از این برای به منظور تثبیت ذخایر نفت و گاز ترکمنستان، ضرورت تحقیقات جدید جیولوژیکی و جیوفزیکی دیده شده است. متخصصان محلی و کمپنی‌های خارجی آزاد میان ۴۴تا ۴۵ میلیارد متریک تن مواد سوخت استاندارد را پیش‌میانی نموده اند. این کار همچنین، فرصت می‌دهد تا در رابطه به پیمانه زیاد تفحص صورت گیرد.

۲- میز مدور "**دسترسی انرژی ترکمنستان به بازارهای بین‌المللی**" که به تاریخ۲-۴ مارچ ۲۰۰۵ در تالار کنفرانس‌های وزارت نفت و گاز در عشق آباد برگزار شد و عبدالکریم خدام- سفیر کبیر و نماینده فوق‌العاده ج.ا.ا. نیز در آن اشتراک داشت.

برنامه ملی در رابطه به استراتیژی سیاسی، اقتصادی و توسعه فرهنگی ترکمنستان در طول سال های ۲۰۲۰ ایجاب ازدیاد تولید ۴۸ ملیون متریک و در سال ۲۱۰ مقدار ۱۰۰ میلیون تن متریک خواهد بود.

صادرات تیل در سال ۲۰۲۰ بالغ به ۶۵ میلیون تن متریک از جمله ۳۳ میلیون تن متریک آن در سال ۲۰۲۰ خواهد رسید. با در نگاه داشت ظرفیت‌های عظیم هایدروکاربن‌ها در کسپین، اکثریت ازدیاد تولیدات تیل از این ناحیه صورت خواهد گرفت.

برنامه ملی خواهان افزایش تولیدات گاز تا ۱۲۰ میلیارد مترمکعب در سال ۲۰۱۰ و در سال ۲۰۲۰ تولید آن به ۲۴۰ میلیارد مترمکعب در سال می‌باشد و در مدت زمان ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۰ مقدار ۱۷۴۹ میلیارد مترمکعب گاز تولید خواهد شد؛ به شمول ۱۱۹۶ میلیارد متر مکعب برای صادرات.

با در نظرداشت استراتیژی‌های مختلف انتقال گاز به سمت‌های ذکرشده از طریق پایپ لاین موجوده و پلان شده صورت خواهد گرفت:

۱. سمت شمال، انتقال گاز به پیمانه وسیع ۸۰ میلیارد مترمکعب در سال به فدراسیون روسیه.

۲. از آغاز سال ۲۰۰۶ بیشتر از ۸ میلیارد مترمکعب گاز به ایران سالانه از طریق پایپ لاین موجوده انتقال داده خواهد شد.

۳. صادرات گاز ترکمنستان از قلمرو افغانستان به پاکستان و هند هرگاه لوله های رسانایی گاز کشیده شود، سالانه به ۳۰ میلیارد مترمکعب خواهد رسید

مناسبات افغانستان و ترکمنستان در دوره جدید:

کمک های ترکمنستان به افغانستان:

- به دسترس قرار دادن بالون های اکسیجن از جانب کشور ترکمنستان به وزارت شهرسازی د.ا.ا.ا ۲/ ۷/ ۱۳۸۱.
- موافقتنامه هوایی میان افغانستان وترکمنستان.:/۸۱/۴
- موافقتنامه همکاری میان افغانستان و ترکمنستان: ۸۱/۴/۱۵
- اعمار یک باب شفاخانه دریکی از شهرهای افغانستان از سوی جمهوری ترکمنستان: ۸۱/۴/۲۹
- تاسیس بازار مرزی مشترک میان افغانستان وترکمنستان: ۸۱/۷/۹
- آمادگی کمپنی الکور ترکمنستان برای سهمگیری دربازسازی افغانستان: ۸۱/۵/۱
- بازدید حامد کرزی- رییس د.ا.ا.ا از ترکمنستان به منظور عقد موافقنامه، پایپ لاین گاز میان کشورهای (ترکمنستان، افغانستان و پاکستان).
- بازدید جمعه محمدمحمدی که از طرف وزارت نفت و گاز ترکمنستان از ایشان دعوت به عمل آمده بود.
- بازدید هیات بلندپایه د.ا.ا.ا به ریاست حامد کرزی- رییس د.ا.ا.ا به جمهوری ترکمنستان و عقد (چوکات موافقتنامه) روی پروژه تمدید پایپ لاین گاز میان ترکمنستان، افغانستان و پاکستان.
- ترتیب و تنظیم برنامه - معاون رییس جمهور از ترکمنستان وزیر نفت وگاز ترکمنستان و همچنان وزیر نفت وگاز جمهوری پاکستان که در رابطه به دومین اجلاس سه جانبه به ارتباط پایپ لین به کابل بازدید داشتند. ۲۵ تا ۲۶ /۱۳۸۱/۶

- کنفرانس تمدید پایپ لاین گاز از ترکمنستان به پاکستان از طریق افغانستان.
- درخواست موافقه به جناب آقای عبدالکریم خدام به حیث سفیر د.ا.ا.ا. به جمهوری ترکمنستان
- بازدید آقای حامد کرزی رییس د.ا.ا.ا. ب از عشق آباد (ترکمنستان) ۱۰/۶/ ۱۳۸۱.
- بازدید داکتر عبدالله- وزیر امورخارجه از عشق آباد (ترکمنستان).
- رهایی تعداد هفت نفر از زندان های ترکمنستان
- اعطای ۳۰ بورس تحصیلی.

آذربایجان (Azerbaijan)

- نفوس: ۸٫۵ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: باکو (Baku)
- زبان: آذری، روسی
- آیین: اسلام (با اکثریت شیعه)
- مرگ ومیر: ۶۹ سال مردان، ۷۵ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ مانات= ۱۰۰ کپیک
- صادرات: نفت
- درآمد سرانه: ۸۱۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: az.
- رمز تیلیفونی: ۹۹۴+

• رییس جمهور: الهام علییف (Ilham Aliyev)

• صدراعظم: ارتور طاهر راضی زاده (Artur Tahir Rasizada)

• وزیر خارجه: المار محرم محمد یاروف (Elamr Maharram Mammadyarov)

بخش شرقی کوه قفقاز را اشغال نموده و در ساحل غربی (دریای خزر) واقع شده است. در جنوب با ایران، در غرب با جمهوری ارمنستان و ترکیه، در شمال غرب با گرجستان و در شمال با جمهوری خودمختار داغستان (مربوط فدراسیون روسیه) هم مرز است.

بخش اصلی سرزمین آذربایجان میان انتهای جنوب شرقی قفقاز علیا، انتهای جنوب شرقی قفقاز سفلی و کوه‌های تالش قرار دارد.

آذربایجان شامل جمهوری خودمختار نخجوان که با سرزمین ارمنستان از آن کشور جدا می‌شود و همچنین منطقه خودمختار قره باغ کوهستانی است.

تقریباً نیمی از سرزمین آذربایجان را کوه‌ها در برگرفته است که مهمترین آن ها کوه بابا داگ، کوه و دورازلنگی، کوه بازدیوزیو است که پیوسته پوشیده از برف و یخچال‌های کوهی می‌باشد وکوه تالش که مرز این کشور را با ایران ساخته است.

شهرها و جمهوری‌های مهم آذربایجان:

جمهوری آذربایجان بیش از ۶۵ شهر و ۱۳۰ ناحیه دارد. همچنان شامل جمهوری خودمختار نخجوان با مساحت ۵۵۰۰ کیلومتر مربع و جمعیت بالغ بر ۲۹۵۰۰۰ نفر، و ایالت قره باغ کوهستانی با مساحت ۴۴۰۰ کیلومترمربع و جمعیت ۱۸۰۰۰۰ نفر است که مرکز آن شهر استپاناکرت است. این جمهوری خودمختار که در سال ۱۹۲۳ در اختیار آذربایجان قرار گرفت، منطقه کوهستانی بوده و به دربا راه ندارد؛ این منطقهء ارمنی نشین در آستانهء فروپاشی شوروی مورد مناقشه آذربایجان و ارمنستان قرار گرفت و پس از یک رشته جنگ های خونین عملاً از آذربایجان جدا و به تصرف ارمنستان درآمد.

باکو- پایتخت آذربایجان شهر قدیمی و از نگاه اقتصادی با اهمیت است. جمعیت این شهر بالغ بر ۱۷۷۹۵۰۰ نفر است و بندرگاه باکو در دریای خزر (کسپین) مهمترین بندرگاه آذربایجان به شمار می‌رود.

از دیگر شهرهای بزرگ این جمهوری، شهر سومگائیت است که یک شهر بندری است که در نزدیکی دریای خزر با جمعیت حدود ۲۸۲۲۰۰ نفر می‌باشد.

جمعیت آذربایجان ۷۹۰۸۲۲۴ نفر است و دیگر شهرهای مشهور آن عبارتند از: سالیانی، قاضی محمد، گئوک چای و کوب.

شهرها و مناطق اقتصادی:

منطقه آبشوران، شامل جزیره نمای آبشوران و چند ناحیه دیگر در شرق آذربایجان است، در نتیجه موقعیت ممتاز جغرافیایی، مسیرهای حمل ونقل بازکشتی‌ها بوده و آذربایجان را به همه ماورای قفقاز و آسیای میانه متصل می‌کند و هم از این منطقه شاهراه‌های بسیار مهم به هر گوشه جمهوری آذربایجان کشیده شده است.

باکو خود در ایجاد و توسعه صنعت نفت رشد زیادی نموده، برج‌های حفاری نفت این شهر را احاطه کرده است.

سومگائیت، در ۳۵ کیلومتری شمال غرب باکو مرکز صنایع آهن، فولاد و صنایع کیمیایی است.

منطقه لنگران در جنوب آذربایجان دارای جنگل های انبوه کاج است و محصولاتی چون چای، برنج، انگور، تنباکو ومانند آن دارد.

منطقه شیروان یکی از بخش‌های توسعه یافته از دیدگاه صنعت و کشاورزی آذربایجان است. نیروگاه هایدروالکتریک میگشور در این منطقه قرار دارد.

ایالت ناگورنی قره باغ (قره باغ کوهستانی):

این ایالت کوهستانی در جنوب شرقی کوه‌های قفقاز صغیر واقع شده، در بخش شمال کوه‌های موروداغ و در قسمت‌های شمال شرقی و شمال دشت‌های هموار آن را در بر گرفته است. از دیدگاه تقسیمات اداری قره باغ ایالت خودمختار است که درسال ۱۹۲۳ تشکیل شد و بیش از ۸۰٪ جمعیت آن را ارمنی‌ها و ۱۸٪ آن را آذربایجانی‌ها تشکیل می‌دهند. این منطقه با مساحت حدود ۴۴۰۰ کیلومتر مربع ۵،۱۰٪ کل خاک آذربایجان را به خود اختصاص داده است، مرکز این ایالت شهر استپانکرت است.

ایالت ناگورنی قره باغ به پنج ناحیه تقسیم می گردد و نفوس آن بالغ بر ۱۹۳۳۰۰ نفر است.

جمهوری خودمختار نخجوان:

این جمهوری کوهستانی از جنوب و شمال غربی با ایران و ترکیه و از شمال و شمال شرق با جمهوری ارمنستان هم مرز است. وسعت آن ۵۵۰۰ کیلومتر مربع می‌باشد.

در حدود ۴۰۰ رودخانه خورد و بزرگ دراین سرزمین روان است. درین جمهوری ۲۱۵ چشمه آب معدنی وجود دارد که برخی از آن ها دارای اهمیت طبی‌اند.

جمهوری خودمختار نخجوان بخشی از جمهوری آذربایجان است که مرکز آن نیز نخجوان نام دارد و تا باکو ۵۳۶ کیلومتر فاصله دارد. از پنج شهر، پنج ناحیه و حدود ۲۰۳ روستا و ده تشکیل شده است.

دارای ارگان هایی چون مجلس عالی و نخست وزیری است که کلیه حقوق وظایف هریک از دو نهاد در قانون اساسی مشخص گردیده است. این جمهوری دارای قانون اساسی خود می‌باشد.

نفوس آن برپایهٔ آمار ۱۹۹۳ به ۳۲۷۹۱۹ نفر می‌رسد که از جمله ۹،۹۵٪ آذری، ۲،۱٪ روسی، ۱،۱٪ کردی و متباقی از اقوام گوناگون‌اند.

بافتار قومی آذربایجان:

از جمله ۷،۹ میلیون نفوس این کشور، ۸۲،۷٪ آذری، ۵،۶٪ روسی و ارمنی، ۲،۴٪ آذری است و شماری از پناهگزینان اوکرایینی، تاتاری، یهودی، ترک و غیره نیز در این کشور زندگی دارد.

زبان و خط:

زبان آذری، زبان رسمی مردم این کشور است. الفبای آن برابر تصمیم پارلمان درسال ۱۹۹۲ از سرلیک به لاتین تغییر کرد.

موقعیت استراتیژیکی:

جمهوری آذربایجان به رغم دارا بودن خط ساحلی در دریای مازندران یا خزر (بحیره کسپین) از دسترسی به دریای آزاد محروم است. مهمترین راه ترانزیتی آن

به اقیانوس از طریق ایران میسر می‌باشد. جمهوری گرجستان، ارمنستان وحتا ترکیه می‌توانند از راه این جمهوری‌های آسیای میانه برسند.

این جمهوری برخلاف همسایه غربی آن - ارمنستان، از منابع انرژی به خصوص نفت خام بسیار غنی است و به عنوان عرضه کننده مهم تجهیزات و وسایل حمل ونقل صعنت نفت به شمار می‌رود. ۷۲٪ تولید نفت این کشور که حدود ۲۴۴ هزار بشکه (بارل) نفت در روز می‌شود که از دریای مازندران (خزر یا کسپین) تأمین می‌گردد.

ویژگی‌های نظام اقتصادی:

جمهوری آذربایجان یک کشور کشاورزی و صنعتی توسعه یافته با توازن میان تولید ناخالص کشاورزی و صنعتی است که به سوی بخش صنعتی متمایل می‌گردد وصنعت نفت و گاز طبیعی را توسعه بخشیده است. اما درعین حال صنایع غذایی، برق و مهندسی نیز از اهمیت فزاینده برخوردار است.

سیاست اقتصادی و برنامه دولت:

با این که دولت آذربایجان امید داشت ذخایر بزرگ نفت وگاز این کشور را از پیامدهای ویرانگر بحران اقتصادی در شوروی پیشین دور نگاه دارد، اما جنگ میان این جمهوری و جمهوری ارمنستان و از همگسیختگی پیوندهای تجاری میان جمهوری‌های جدا شده از شوروی،تاثیرات فاجعه آمیزی بر اقتصاد این کشور داشته است.

درسال ۱۹۹۱ پارلمان آذربایجان گذار به اقتصاد بازار آزاد را در قانون استقلال اقتصادی تصویب نمود. میان دسامبر ۱۹۹۱ تا فبروری ۱۹۹۲ پنج لایحه قانونی در

مورد قانون ملکیت با ایجاد برابری میان ملکیت‌های خصوصی و سایر اشکال مالکیت، قانون زمین با ایجاد اساس حقوقی برای مالکیت زمین از سوی دهقانان، قانون حمایت از سرمایه گذاری خارجی، قانون مبادله کالا و قانون متاات از اشخاص حقوقی به تصویب پارلمان رسید.

از دیدگاه اقتصادی، مهمترین بخش اقتصادی آذربایجان را صنعت و معدن تشکیل می‌دهد. جمهوری آذربایجان با داشتن منابع طبیعی و معدنی غنی دارای کارخانه‌های متعدد و صنایع مختلف از جمله تاسیسات پتروشیمی است. از صنایع سنگین این کشور صنایع کیمیایی و ماشین سازی و صنایع سبک شامل صنایع غذایی، پارچه ها وتاک پروری است.

صنعت استخراج و پالایش نفت، تولید گاز طبیعی، ماشین آلات (به خصوص وابسته به صنعت نفت)، تولید نیرو یا انرژی، صنایع کیمیایی، پتروشیمی و المونیم، آهن وفولاد و صنایع کالای مصرفی چون نساجی و بافندگی، تولید مواد ساختمانی، ابریشم، تنباکو، شراب سازی، مواد غذایی (براساس تولیدات داخلی چون کنسر و ماهی) تولید فرش دستی و ماشینی که از دیر زمانی دراین منطقه شهرت دارد، از صنایع مهم این کشور به شمار می‌رود.

از دیدگاه اقتصادی، این کشور کمتر رشد یافته است. تولید نفت به وسیله کمپنی عملیاتی شرکت.Azerbajan International Operationg Comp صورت می پذیرد.

صنعت این کشور عبارت است از نفت وگاز، تجهیزات پالایش نفت، سامان و ابزار الکترونیکی، تولیدات کیمیایی و پتروشیمی، انواع ماشین آلات، تکه باب(پارچه باب)، مواد ساختمانی و برق.

واحد پولی: برای خارج شدن از حوزه روبل، دولت آذربایجان تصمیم گرفت تا درسال ۱۹۹۲ واحد جدیدی به نام منات به عنوان پول ملی جاگزین روبل شود و درین سال یک منات برابر ۱۰ روبل ارزش داشت.

احزاب سیاسی:

- حزب نوین آذربایجان- به رهبری حیدر علی‌یف(پس از درگذشت حیدر علی یف- الهام علی یف)

- جبهه مردمی آذربایجان- به رهبری ابوالفضل ایلچی‌بای(ناسیونالیست ترک گرای معروف از استان نخجوان که مدتی رییس جمهور کشور بود، مگر در اثر بی کفایتی وادار به کناره گیری گردید)

- حزب استقلال ملی آذربایجان - به رهبری اعتبار محمدف

- حزب مساوات - به رهبری اسکندروف

- حزب کمونیست آذربایجان

همچنان هفت حزب دیگر دراین کشور فعالیت دارد.

توانمندی نظامی:

شمار نیروهای زمینی این کشور به ۶۲۰۰۰ نفر می رسد. ارتش این کشور مجهز با ۲۰۰ دستگاه تانک است که ۱۲۰ دستگاه آن از نوع تی- ۷۲ است. شمار نفربرها و خودروهای زرهی آن یه ۵۰۰ دستگاه می رسد. نیروی هوایی این کشور مشتمل است بر ۵۰ فروند هواپیمای جنگنده -بمب افگن (از جمله هشت فروند سو- ۲۴

و سو-۲۵) و ۱۵ فروند هیلیکوپتر می – ۲۴. شمار هواپیماهای شکاری این کشور به ۳۱ فروند میگ- ۲۵ می رسد. نیروی پدافند هوایی این کشور مجهز با ۱۰۰ فروند موشک زمین به هوا است.

روابط افغانستان با جمهوری آذربایجان:

تاکنون حدود روابط افغانستان و جمهوری آذربایجان تنها در ارسال و وصول پیام‌های شادباش و تعزیت باقی مانده است و افغانستان در آن جا سفارت غیر مقیم دارد که امور آن را سفارت افغانستان درمسکو به پیش می‌برد.

همچنان مقامات بلند پایه دو طرف تاکنون از کشورهای یکدیگر بازدید نکرده‌اند.

این کشور در چهارچوب ائتلاف میان المللی در برابر تروریزم همکاری دارد و همچنان اعلام نموده است در ترکیب نیروهای امنیتی میان المللی درکابل ۳۰ تن سرباز خویش را بفرستد.

چین (China)

- نفوس: ۱,۳ میلیارد (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: پیکن (پیکینگ) یا بیجنگ (Beijing)
- مساحت: ۹,۶ میلیون کیلومترمربع
- زبان: چینی " ماندرین"
- آیین: بودایی، اسلام، منسیحی، تویزمی، نیاپرستی، کنفوسیوس، اسلام و مسیحیت
- مرگ ومیر: ۶۹ سال مردان، ۷۳ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ یان (Yuan)= ۱۰ جیاو= ۱۰۰ فن
- صادرات: کالاهای استهلاکی، پارچه ها، جنگ افزار، فرآورده های الکترونیکی، مواد خوراکی، لباس

- درآمد سرانه: ۱،۱۰۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: cn.
- رمز تیلیفونی: ۸۶+
- رییس جمهور: خوجنتاو (Hu Jintao)
- نائب رییس جمهور: زِنگ اونغانگ (Zeng Oinghong)
- صدراعظم: وِن جیاباو (Wen Jiabao)
- وزیر خارجه: لی زیاکسینگ (Li Zhaoxing)

در چین بیش از پنجاه ملیت مختلف بود وباش دارند که نژاد هون با ۱،۵۹ میلیارد نفر اکثریت را تشکیل داده و باقیمانده را اقلیت ها تشکیل می دهند.

موقعیت جغرافیایی:

چین با کشورهای افغانستان، پاکستان، هند، نیپال، لاووس، ویتنام، روسیه، تاجیکستان، قرغزستان، کازاخستان و میانمار(برما)، بوتان و کوریا همسایه است. چین ۱۷ بار بزرگتر از فرانسه و به اندازه یک میلیون کیلومترمربع کوچکتر از تمام اروپا است. چین ۲۰۰۰۰ کیلومتر مرز های آبی و ساحلی دارد.

تقسیمات اداری:

چین دارای ۲۲ ولایت، ۵ منطقه خود مختار، چهارشهرداری، دو منطقه اداره خاص شامل هانکانگ و مکاو که هانگانک مستعمره انگلیس در اول جولای ۱۹۹۷ و مکاو متسعمره پرتگال در ۲۰ سپتامبر ۱۹۹۹ پس از ۴۴۲ سال تحت اداره مستقیم چین درآمد.

رییسان جمهور:

رهبران مهم چین پس از تاسیس جمهوری مردم چین در اول اکتبر ۱۹۴۹ تا امروز عبارت اند از:

مائو تسی دونگ، لیو شاو چی، جیانگ زی من و خو جینگ تاو

صدراعظم ها: چو ئن لای، دنگ شاو پنگ، خوا کوا فنگ، جیا وز یانگ، لی پنگ، چو رونگ چی و ون جیه یاو

بر پایه آمار ۲۰۰۱ چین (بنا به ارزیابی کارشناسان امریکایی) ۲۶۶،۲ میلیارد دالر صادرات و به ارزش ۲۴۳،۶ میلیارد دالر واردات داشت. صادرا ت چین به امریکا- ۵۴،۳ میلیارد دالر، به هانکاگ- ۴۶،۵ میلیارد دالر، به جاپان- ۴۵ میلیارد دالر، به اتحادیه اروپایی- ۴۰،۹ میلیارد دالر، به کشوهای آسیایی- ۱۸،۴ میلیارد دالر، به کوریای جنوبی- ۱۲،۵ میلیارد دالر، به روسیه- ۲،۷ میلیارد دار، به امریکای لاتین- ۸،۲ میلیارد دالر و به افریقا- ۶ میلیارد دالر، حجم صادرات و واردات آن کشور مجموعا به ۵۰۹،۸ میلیارد دالر می رسد.

دهمین کنگره جمهوری مردم چین به تاریخ ۲۰ مارچ ۲۰۰۳ برگزار گردید که در آن خوجینگ تاو- رییس جمهور، جیانگ زیمن- رییس کمیسیون مرکزی نظامی و ن جیه باو - صدراعظم، ووبنگ کوا - رییس کنگره ملی چین گردید. نماینده تایوان کرسی جمهوری مردم چین را در سازمان ملل و شورای امنیت از زمان تاسیساز ۲۶ جون ۱۹۴۹ تا ۲۵ اکتبر ۱۹۷۱ اشغال کرده بود. بر پایه فیصله ۲۵ اکتبر ۱۹۷۱ و براساس پشنهاد های پیهم کشورهای جهان سوم مانند افغانستان کرسی چین اعاده گردید. افغانستان به رغم فشار های برخی کشور ها از اعاده کرسی چین در سازمان ملل جدا پشتیبانی نمود که رهبران چین از آن به قدردانی یاد آوری می کنند.

ایالات متحده امریکا در اول جنوری ۱۹۷۹ جمهوری مردم چین را به عنوان حکومت قانونی به رسمیت شناخت. امروزه جمهوری مردم چین از اعتبار بین

المللی بالایی برخوردار است. چنانچه به عنوان میزبان مسابقات المپیک جهانی در اول جولای ۲۰۰۸ شناخته شده است.

تاریخچه:

چینی ها به این باور اند که نیاکان شان ۵۰۰۰ سال پیش پیرامون شهر سیان (Sian) امروزی زندگی داشته اند و امپراتو ری فوهسی (Fuhsi) را تشکیل و مسایل عروسی و سیستم خانواده را به وجود آورده بودند. به کشاورزی، دامداری و شکار نیز دسترسی داشتند. در مورد تاریخ قدیم این کشور دانشمندان دیدگاه ها مختلف را ارایه نموده اند. با این هم می توان از روی ماخذ دست داشته گفت که پنج خا نواده بزرگ- شیا، شا نگ (شیا ن)، چو (چوی غربی و چوی شر قی) چین و هان حکو مت کرده اند.

در زمان های قدیم، در پیرامون دریای زرد رییس یک قبیله به نام هونگتی Huangti نظامی را به کمک قهرمانان ملی یایو (Yao)، شن (Shan) و یو (Yu) به وجود آورد و از نگاه اداری، تشکیلاتی، مارکیت ها، اختراعات، ۳۶۵ سالنامه و کارهای مهم دیگر را انجام داد و حکو متی را تشکیل دادکه بر سراسر چین مسلط بود. در سده های ۱۷ تا ۲۲ پیش از میلاد در تاریخ این کشور هوانکتی و دیگر چهارحاکم به نام پنج امپراتور عصری یاد گردیده اند که پسان ها (اسلا ف) اولاده شان فاسد گردیده، باعث از میان رفتن دودمان شدند.

در سده ۱۷-۱۲ پیش از میلاد، دومان شانک حاکمیت داشت. این دودمان سلسله شیارا از میان برد. دوره شا نگ (Shang) آغاز عصر تمدن چین است. بر پایه مدارك و شواهد به دست آمده، فرمانروایی این دودمان مدت درازی از عصر برنز را در بر می گیرد. انو اع و اقسام ظروف برنزی آن دوران فراوان یافت گردیده است: ظروف غذا خوری، جنگ افزار های ... همچنان کشاورزی درین

عصر اهمیت زیادی داشت. ارزن، گندم و انواع دیگر غله کشت می شد. تربیه کِرم ابریشم و تمگرد پارچه های ابریشمی رواج داشت. این عصر- عصر برده داری بود. از نوشته های تاریخی برمی آید که این دودمان همیشه درگیر جنگ بوده است.

سده ۱۲ تا سوم پیش از میلاد، دوران حاکمیت دودمان چوی غربی می باشد. این دودمان سلسله شانک را از میان برد. فرمانروایی چوی غربی در استان شی سی آغاز گردید و پایتخت آن- شیان بود. پایتخت چوی شرقی- جون بود. فرمانروایی این دودمان به دو دوره تقسیم می گردد: دوره بهار و پاییز ۷۲۲ تا ۴۸۱ پیش از میلاد. دوره جنگ ها از۴۰۳ تا ۲۲۱ پیش از میلاد است که فیلسوف مشهور -کنفوسیوس در همین دوره زندگی می کرد. سلسله چو ۳۷ پادشاه داشت. این دوره پایان زندگی کوچی و آغاز زندگی کشاورزی می باشد. ادبیات و صنعت نیز درین دوره رشد نمود. در این زمان، پسر بزرگ حق داشت که پس از پدر جای وی را بگیرد و پسران کوچک نیز در جاهای مختلف حاکمیت داشتند. همین عمل سبب ملوک الطوایفی گردید.

یادداشت: در سا ل ۲۲۱ – ۲۰۶ پیش از میلاد برای جلوگیری از تهاجم مغول ها دیوار بزرگ چین اعمار شد که از عجایب جهان امروزی است.

. در ۲۰۶ پیش از میلاد لیوپان (Liupan) سلسله هان را ایجاد کرد که تا ۲۲۱ پیش از میلاد حکو مت نمودند و تجارت شان میان شام و روم ا ز راه بریشم بود. در ۲۲۱ پیش از میلاد این دوره به سه پادشاهی تقسیم گردید که در تاریخ این کشور به نام دوره سیاه مشهور است. چون نظام آن سیستم ملوک الطوایفی داشت. درین دوره، فرهنگ رشد نمود و دین بودیزم و تایوبه این کشور آمد.

در سال ۴۳۰ – ۲۶۵ پیش از میلاد حاکمیت تیسن ها آغاز گردید که حاکمیت نظام مرکزی ضعیف داشتند. پسان ها یانگ چن(Yang Chien) سلسله سوی(Sui) را ایجاد نمود که باعث اتحاد این کشور شد. او کانال بزرگی کشید که شمال و جنوب رودهای بزرگ هوانگ هو(Huai)، و وانگ تسی(Vangtse) را با هم وصل کرد. عمر این سلسله کم بود. در سال ۶۱۸، لی(Li) سلسله تانگ را ایجاد نمود. در دوره حاکمیت این سلسله، این کشور از بزرگترین کشورهای جهان به شمار می رفت که از سوی شمال به مغولستان، از سوی غرب به سین کیانگ و از سوی شرق به کوریای جنوبی و از سوی جنوب به ویتنام می رسید. درین دوره، آزادی فکر و عقیده زیاد رشد نمود. آیین های اسلام، زردشتی وغیره نیز به این کشور ره گشود.

پس از سال ۷۵۵، جنگ های داخلی میان فرماندهان نظامی آغاز گردید که باعث به وجود آمدن چندین پادشاهی کوچک شد وکشور بزرگ میان شان تقسیم گردید. در این دوره، ملوک الطویفی که به نام پنج پادشاه مشهور است، به میان آمد. در سال ۹۶۰ – ۲۷۹ سلسله سونگ قدرت را به دست گرفت. به خاطر ایجاد حکومت مرکزی تلا ش زیادی نمود. مگر بر اساس ضعف اقتصادی و نظامی که ریشه قبلی داشت، نتوانست موفق شود. از سوی دیگر، در شمال تاتارها حمله نمودند. این سلسله در سده های ۱۰ – ۱۱ – ۱۲ تنها در بخش های مرکزی و جنوب پادشاهی داشتند.

در سده ۱۳ چنگیزخان به چین حمله نمود و تا سال ۱۲۷۹ سراسر این کشور زیر سلطه مغولان یان(Yuan) آمد و جهانگرد مشهور ایتالیایی- مارکو پولو در دوره قوبیلی خان به این کشور آمده بود.

یوان ها بیجنگ امروزی را پایتخت خود قرار دادند. مدت ۸۸ سال ۱۲۸۰ – ۱۳۶۸ قلمرو امپراتوری پهناور شان از آسیا تا شرق اروپا، از روسیه تا رود دنیپر(Dniper) تا اقیانوس آرام و اقیانوس یخبسته شمالی تا مالاکا (Malaca) وسعت داشت که شامل منچوریا، کوریا، سراسر هند وچین، برما و تبت بود. از اسناد مارکو پولو بر می آید که این امپراتوری در آن زمان قوانین، پاسپورت ها و پول کاغذی داشتند. در سال ۱۳۶۸ سلسله مینک به وجود آمد و مغول ها را از یک بخش کشور بیرون راند. در سال ۱۶۴۴ – ۱۳۶۸ تاجران پرتگالی و اسپانیمگر و انگلیسی در کرانه ها و بندرها جابه جا شدند. به اساس خیزش ۱۶۴۴ قبایل منچو که به پیروزی انجامید تا سال ۱۹۱۱ ادامه یافت. مغول ها را شکست داد وکوریایی ها پرداخت باج را پذیرفتند. تاجران پرتگالی، هالندی، اسپانیمگر و انگلیسی نیز خواهان فعالیت و امتیازات بیشتری بودند. در سده ۱۶ روس ها در ۱۷۸۵ با چین روابط تجاری پیدا نمودند.

در ۱۸۴۰ جنگ اول و در۱۸۵۶ جنگ دوم تریاک آغاز گردید که سرانجام چین افزون بر پرداخت غرامات و دادن یک رشته امتیازات به جانب مقابل ناگزیر گردید. همچنا ن روسیه سرزمین های آسیای میانه را به گونه تدریجی گرفت و امتیازات اقتصادی به دست آورد.

در ۱۸۸۵ بر سر خلیج تونکن و درکوریا جنگ در گرفت که در هر دو نبرد چین ناکام گردید وکوریا آزاد شد و چین پرداخت غرامات و امتیازات را پذیرفت. مردم و حکومت چین بی نهایت مورد تهدید نیروهای های خارجی قرار داشتند که باعث شورش ها و قیام های مردمی گردیده بود. برای مثال، انقلاب تای پینگ که از سوی یک آموزگار نادار به نام هونگ شیوچوان رهبری می گردید.

در سال ۱۸۵۳ در شهر نانجینگ – نانکن حکومتی را تشکیل داد که در ۱۸۶۰ سرکوب گردید.

نهضت نیرومندی از سوی قوم نیان در۱۸۵۶ در ولایت های آن هویی و هونان تا ۱۸۶۸ قوم میایو درولایت گویی جودر۱۸۵۴ تا ۱۸۷۲ قوم مسلمان در ولایت های یون نن، شن شی و گانسو در۱۸۶۱ تا ۱۸۶۳ در ۱۹۰۰ شورش بوکسران، مشت زنان ... قیام های نمودند که سرکوب گردیدند.

رهبری چین در ۱۹۰۸ اصلاحاتی را روی دست گرفت که خواسته ملت را پاسخ داده نتوانست که به همین علت در۱۹۱۱ نظامیان این کشور قیام نمودند که در نهایت به موفقیت انجامید و داکترسون یات سن را به عنوان رییس جمهور برگزیدند. همین گونه، حاکمیت ۲۶۷ ساله سلسله مانچوها پایان یافت و پایتخت حکومت حدید شهر شانگهای بود. داکتر سون یات سن به سود یوان شی کای - صدراعظم پیشین کناره گیری نمود و پایتخت را به پکن (بیچنیگ) انتقال داد و پارلما ن را فراخواند. پسان ها میان گومین تانک و یوان شی کای اختلاف به وجود آمد وحکومت رامنحل نمود.

در سال ۱۹۱۶ کای درگذشت و بخش های شمالی چین به دست نظامیان افتاد و داکتر سون یات سن در بخش های جنوبی به سود کومین تانگ فعالیت می نمود و همچنان کومین تانک به خاطر اتحاد کشور باکمونیست ها جبهه متحد را به میان آورد که پسان ها میان شان اختلافاتی بروز نمود و فعالیت کمونیست ها را غیر قانونی قرار داد و جنگی سختی میان شان به وجودآمد که باعث تلفات زیاد گردید و همچنان در سال ۱۹۳۱ – ۱۹۳۷ جنگ میان چین و چاپان بار دوم به وقوع پیوست.

هنگامی که جنرال چیانک کای شیک برکمونیست ها حمله نمود، به تعداد ۱۰۰۰۰۰ ازکمونیست ها به رهبری مائوتسه تونک از ولایا ت شمال غرب به راه افتادند و فاصله ۱۰۰۰۰ کیلومتر را پیاده پیمودند که این کار در ظرف ۱۵ ماه صورت گرفت و به راهپیمایی ده هزار کیلومتری معروف گردید که طی آن

هزارها نفر از گرسنگی، تشنگی و سردی هوا و جنگ درگذشتند. کمونیست ها در ولایت ینان حکومتی را ایجاد نمود ند که سرانجام، نیروهای نظامی جنرال چیانک کای شیک با شکست روبرو گردید. در سال ۱۹۳۷ ماوتسه دونگ به خاطر تمامیت ارضی کشور با جنرال کای شیک جبهه متحد ملی را به وجود آوردند و برا ی چهار سال مشترک در برابر چاپان جنگیدند.

در سال ۱۹۳۹ جنگ جهانی دوم آغاز گردید. چین با کشورهای متفقین در برابر متحدین داخل جنگ شد. در سال ۱۹۴۵ جنگ به سود متفقین پایان یافت و تایوان، پسکادورس پس از ۵۰ سال به چین سپرده شد. کمونیست ها به رهبری جنرال چوته نیروهای نظامی چاپان را خلع سلاح نموده و جنگ افزار های بسیاری به دست آوردند. درعین حال، جنرال چیانک کای شیک خواست که به کمک امریکا، کمونیست ها را سرکوب نماید. به همین اساس ۵۰ هزار نفر از نیروهای دریایی امریکا به شانگهای (در سپتامبر۱۹۴۵) رسیدند و جنرال چیانک کای شیک پارلمان جدید را تشکیل و به صلاحیت های خود افزود. در همین زمان، نیروهای نظامی کمونیست ها حملات داخلی خویش را آغاز نمودند که بیشتر ساحه کشور را به دست آوردند و سرانجام در سال ۱۹۴۹ جنوری ۳۱ شهر بیجنگ را تصرف نمودند. جنرال کاشیک به همراه کابینه به تایوان یا فارموسا گریخت. حکو مت کمونیستی در اکتبر ۱۹۴۹ اعلام گردید. چین در سال ۱۹۵۰ بر تبت حمله نمود و آن را مربوط به حاکمیت چین ساخت. مائو تسه دونگ در سال ۱۹۷۶ درگذشت.

برخی از رویدادهای مهم تاریخ معاصر و نوین چین:

- اتحاد CCP با KMT به سال ۱۹۳۷ در برابر جاپان
- بلند رفتن شمار نیروهای CCP، از ۳۰۰،۰۰۰ به ۱,۲ میلیون از ۱۹۳۳ تا ۱۹۴۵
- قرداد دوستانه میان چین و اتحاد جماهیرشوروی درسال ۱۹۵۰

- کشمکش های مرزی میان چین و شوروی از ۱۹۶۰ تا ۱۹۶۹
- بازدید رسمی رییس جمهور امریکا- ریچارد نیکسن از چین در سال ۱۹۷۲
- آغاز روابط دیپلماتیک میان چین و امریکا در دهه هفتاد سده بیستم
- به دست آوردن چوکی دایمی چین در ملل متحد و اخراج تایوان از آن چوکی در سال ۱۹۷۱
- آغاز روابط خوب میان چین و شوروی از نو به تاریخ ۱۹۸۰
- انتقال چین از طرح اقتصادی که در شوری وجود داشت به سیستم بازار آزاد در سال ۱۹۷۸
- عضویت چین در GATT، WTO پس از پانزده سال مذاکرات در سال ۲۰۰۱

توانمندی نظامی:

قوای نظامی (ارتش آزادیبخش خلق چین) یکی از نیرومند ترین ارتش های جهان است. نیروهای مسلح چین متشمل است بر ۲۱ حوزه که هر حوزه شامل ۲-۳ لشکر پیاده و نیز واحد های توپخانه و کوماندو است. چین ۱۰۰ لشکر کوماندویی دارد. نیروهای زمینی ارتش چین در ۷ حوزه متمرکز اند. چین بیش از ۸۰۰۰ دستگاه تانک سنگین و ۱۲۰۰ دستگاه تانک سبک دارد. شمار نفربرهای زرهی و خود رو های زرهی آن به ۵۰۰۰ دستگاه می رسد. این کشور مجهز با ۱۳۰۰۰ دستگاه توپ و ۴۰۰۰ دستگاه موشک های برد پایین است.

نیروی زمینی این کشور مجهز با ۱۸۲ فروند هیلیکوپتر است از جمله ۲۴ فروند می -۱۷ و سی فروند می- ۱۷۱ و سه فروند می-۶ ساخت روسیه.

نیروی هوایی چین مشتمل است بر ۴۲۰۰۰۰ نفر . شمار هواپیماهای بمب افگن متوسط (با برد تا ۳۱۰۰ کیلومتر) این کشور در سال ۲۰۰۱ به ۱۵۰ فروند می رسید

که بسیاری از آن ها قادر به حمل جنگ افزار های اتمی هستند. چین ۹۰۰ فروند هواپیمای شکاری دارد. از جمله ۲۰ فروند هواپیمای بسیار پیشرفته نوع سو-۳۰ ساخت روسیه.

این کشور همچنان ۱۵۰۰ فروند هواپیمای جنگی کوچک، ۲۹۰ فروند هواپیمای اکتشافی، ۵۲۰ فروند هواپیمای ترانسپورتی، ده فروند تانکر و ۱۷۰ فروند هیلیکوپتر است.

بنا به برخی از منابع شمار کل هواپیماهای چینی به ۵۰۰۰ فروند می رسد که تنها ۱۰۰ فروند آن که همه ساخت روسیه اند، از هواپیماهای مدرن به شمار می رود. بقیه همه ساخت خود چین اند یا بسیار کهنه و فرسوده شده اند.

در این اواخر چین قراردادهای بزرگی با روسیه در زمینه ساخت هواپیما های بسیار پیشرفته نوع سو- ۳۰ م ک.ک. و سو-۲۷ بسته است و قرار است تا سال ۲۰۱۰ بیش از ۱۰۰۰ فروند از این دو نوع هواپیماهای مدرن را تولید نماید و این گونه نیروی هوایی خود را پس از امریکا و روسیه به بزرگترین نیروی هوایی جهان مبدل بسازد.

نیروی دریایی چین مشتمل است بر ۲۵۰ هزار نفر که با ۶۹ فروند زیردریایی (از جمله یک فروند زیردریایی استراتیژیک و متباقی تاکتیکی)، ۶۲ فروند ناو بزرگ ، ۱۴ فروند ناوشکن، ۳۶۸ فروند قایق های توپدار و موشک انداز و ۳۹ فروند کشتی های مین پراگنیو ۵۶ فروند کشتی کوماندویی. شمار کشتی های لوجستیکی چین به ۱۶۳ فروند می رسد.

بنا به ارزیابی منابع غربی چین بیش از ۴۱۰ فروند موشک حامل کالاهک های اتمی دارد. چین در بین سال های ۱۹۴۶ تا ۱۹۹۶ چهل و چهار آزمایش هسته یی

انجام داده بود (براای مقایسه شمار آزمایش های اتمی امریکا بیش از ۱۰۰۰ ، شوروی پیشین نزدیک به ۱۰۰۰ و فرانسه به ۹۸ می رسید). پایگاه های اصلی موشکی این کشور در حوزه نظامی گوانچژو در استان گوندون- در جنوب کشور ، چون دو - در استان سیچوان در غرب و سییزیان - در استان شان دون- در شرق و نیز در پایگاه شین یان - در استان لیانین در شمال خاوری کشور موقعیت دارد. پایگاه دیگر موشکی این کشور عبارت اند از: نان کین- در استان تسزیان در شرق و لانچژو- در استان گانسو در غرب کشور.

بنا به ارزیابی ناتو-چین بیست فروند موشک نوع (CSS-۴) با برد ۱۳۰۰۰ کیلومتر را که از موشک های بالستیک قاره پیما به شمار می رود،، دوازده فروند موشک نوع اس.سی.سی با برد ۵۵۰۰ کیلومترو شماری هم موشک هایی با برد ۸۰۰۰ کیلومتر دارد که همه توانمندی حمل کلاهک های اتمی را دارند. . این کشور همچنان شماری از موشک های با برد تا ۳۰۰۰ کیلومتر دارد که توانایی حمل کلاهک های هسته یی را دارا اند. این کشور هم اکنون دست اندر کار ساختن سه نوع موشک های پیشرفته از نوع سی.اس.اس.- ۹ است.

روابط تاریخی افغانستان و چین:

افغانستان و چین دوکشور دوست و باستانی اند. دوستی و تفاهم میان مردمان دو کشور از امروز و دیروز آغاز نیافته، بلکه تاریخ هر دو کشور ریشه های عمیق دارد. در سده های گذشته، این روابط دوستانه فرهنگی، اقتصادی میان افغانستان و چین مستحکم بوده کاروان ها در رفت و آمد به چین راه ابریشم را در افغانستان می پیمودند. روایات و آثار مردم ما از زیبایی، بزرگی و تمدن باستانی و درخشان چین حکایت می نماید. جهانگردان چینی در سده های باستان از سرزمین افغانستان بازدید کرده، از تمدن آن عصر تذکر می دهند و یادداشت های زوار چینی منبع با ارزشی برای مطالعه تاریخ باستانی سرزمین ما است.

برای آشنایی بیشتر با روابط دو کشور در گذشته، نگاهی می اندازیم به تاریخچه مناسبات دو کشور:

۱۳۰ سال پیش از میلاد، چیانگ چیان- نخستین سفیر امپراتور سلسله هان به دربار سلسله یوچی ها در شمال سرزمین افغانستان آمد. در ۶۳۱ میلادی هیون تسانگ زوار چینی از سمرقند حرکت کرده به تاریخ ۲۰ مارچ به خلم(تاشقرغان) ۲۰به تاریخ اپریل به بلخ و به تاریخ ۳۰ اپریل به بامیان رسید و در اخیر دسامبر از رود سند گذشته، سوی هند رفت و پس از مدتی پاییدن در هند، دوباره به سرزمین ما آمده در ۶۴۴ میلادی در غزنی و اندکی پسان تر به بدخشان رفت و به تاریخ ۱۲ سپتامبر از راه پامیر عازم یارکند (یارقند یا یارکنت) و ختن(چین) شد.

در سال ۹۲ میلادی راه ابریشم باز شد. امپراتورهای کوشانی خصوصا در عصر کنشکای کبیر آیین بودایی به چین ترویج گردید. سرزمین باستانی ما حلقه اتصال میان چین، هند و بین النهرین به شمار می رفت. کنشکا- امپراتورکوشانی سفیر به دربار امپراتور هان فرستاد و سفیر چین به دربار کوشانی ها حضورداشت. در سال ۳۳۹ میلادی فوسیان- زوار چینی از کابل و جلال آباد بازدید نمود و بازدیدنامه (بازدیدنامه) نوشت. در زمان خانواده تانگ راهب مشهور چینی- شوان چوانگ در سده هفتم میلادی از بامیان بازدید نمود و به ستایش از مجسمه های بامیان پرداخت.

در سده ۱۵ دولت شاهی چین از سلسله مینگ (۱۳۶۸- ۱۶۴۴) هیات ۱۵۰ نفری را به دربار شاهرخ میرزا به هرات فرستاد. احمد شاه درانی در سال ۱۷۶۲ نماینده خاص خود را به دربار امپراتور خانواده مینگ ف. ستاد و هدایایی میان دو کشور مبادله گردید. در سال ۱۸۶۵ امیرشیرعلی خان هیاتی به چین فرستاده و ده راس اسپ برای امپراتور چین تحفه داد.

مردم افغانستان مبارزات قهرمانانهء مردم چین را در برابر تجاوزات خارجی در سده ۱۹ با دلچسپی تعقیب نموده، از پیروزی های آن خرسند می شدند. مردمان چین مبارزات دلیرانه مردم افغانستان را در برای استرداد استقلال شان در برابر استعمار مورد تمجید قرار می دهند.

در سنبله ۱۳۰۱، رییس هیات چینی به نام چینگ لین یونگ به کابل آمده در مورد تاسیس روابط مذاکره نمود.

- در ۸ سنبله ۱۳۰۱ برابر با ۱۳۰ اگوست ۱۹۲۲، محمد شریف خان به عنوان نخستین قونسل افغانی عازم ترکستان چین شد و در شهر کاشغر مستقر گردید.

۱۲ اسد ۱۳۱۲ حبیب الله خان طرزی به سمت وزیرمختار افغانستان در نانکن یا نان جینگ امروز گماشته شد.

۵ مارچ ۱۹۴۴ برابر با حوت ۱۳۲۲ معاهده مودت میان افغانستان و چین امضأ شد.

پس از تأسیس جمهوری مردم چین در اول اکتبر ۱۹۴۹ افغانستان از نخستین کشورهایی بود که جمهوری مردم چین را در ۱۳ جنوری ۱۹۵۰ برابر با ۲۲ جدی ۱۳۲۸ به رسمیت شناخت و ۲۰ جنوری ۱۹۵۵ برابر با ۳۰ جدی ۱۳۳۳ دولت شاهی افغانستان با جمهوری مردم چین روابط سیاسی به سطح سفارت کبرای تأسیس کرد.

و آقای عبدالصمد خان- نخستین سفیر افغانستان به تاریخ ۱۲ عقرب ۱۳۳۴ تقدیم اعتمادنامه نمود و نخستین سفیر چین به نام تینک کوایو در ۱۴ سرطان ۱۳۳۴ تقدیم اعتمادنامه کرد.

آقای غلام محمد سخنیار به عنوان کاردار (شارژد افیر) افغانستان چهلمین سالگرد تأسیس روابط را با وزارت امور خارجه چین در پیکنگ تجلیل نمودند و پیام هایی مبادله گردید.

افغانستان و چین از کشورهایی اند که در سال ۱۹۵۵ در کنفرانس تاریخی باندونگ شرکت نموده و در تقویت اعلامیه تاریخی کنفرانس نقش فعال و مثبت بازی نمودند و اعلامیه تاریخی اصول پنجگانه همزیستی مسالمت آمیز امضاء نمودند. از جانب افغانستان سردار محمد نعیم- - معاون صدراعظم و وزیر امور خارجه و از جانب چین چوین لای- صدراعظم چین شرکت داشتند و مذاکرات مهمی را انجام دادند.

چوین لای- صدراعظم چین در راس یک هیات در ۲۹ جدی ۱۳۲۹ برابر با جنوری ۱۹۷۵ از افغانستان دیدن نمود. متقابلاً سردار محمد داوود - صدراعظم افغانستان در اکتبر ۱۹۷۵ از چین بازدید نمود. پسان ها محمد ظاهر شاه- پادشاه افغانستان در عقرب ۱۳۴۳ برابر با نوامبر ۱۹۶۴ از چین دیدن کرده و پسان ها لیوشیاوچی - رییس جمهور چین در اپریل ۱۹۶۶ برابر با حمل ۱۳۴۵ از افغانستان باز دید نمود.

نخستین قرار داد تجارتی در ۲۸ جولای ۱۹۵۶ میان دوکشور امضأ گردید.

موافقتنامه مرزی میان دو کشور در ۳۰ عقرب ۱۳۴۲ برابر با ۲۲ نوامبر ۱۹۶۳ در پیکنگ امضأ شد.

موافقتنامه همکاری اقتصادی و تخنیکی به تاریخ ۲۴ مارچ ۱۹۶۵ در کابل امضأ شد و مبلغ ده میلیون پوند استرلینگ قرضه بدون ربح به افغانستان اعطا شد که در مدت ۳۵ سال قابل تادیه می باشد.

موافقتنامه همکاری اقتصادی و تخنیکی در اپریل ۱۹۷۲ برابر با حمل ۱۳۵۱ از طرف محمد موسی شفیق- رزیر خارجه افغانستان و چی پینگ فی- وزیرخارجه چین امضأ شد و حکومت چین وعده قرضه ۱۰۰ میلیون یوان معادل ۵۵ میلیون دالر را نمود. جمهوری مردم چین به عنوان یک همسایه بزرگ و قابل اعتماد در تمویل و تکمیل شماری از پروژه های سودمند زیر سهم گرفته که مردم افغانستان آن را فراموش نمی کند.

- پروژه آبیاری پروان که قرار داد آن در جولای ۱۹۶۶ امضأ شد.
- پروژه پیله وری دارالامان که در جوزای ۱۳۵۱ افتتاح گردید.
- پروژه مرغ و مرغداری بگرامی
- پروژه پرورش ماهی درونته در ۲ حوت ۱۳۴۸ افتتاح گردید.
- پروژه زرع چای و زیتون در کنرها در ۲۴ مارچ ۱۹۶۵ امضأ شد.
- پروژه استخراج لاجورد تاریخ ۱۳۴۶/۶/۲۱ امضأ شد.
- فابریکه نساجی بگرامی در ۱۵/ ۱۳۴۹ افتتاح و به تمگرد آغاز نمود.
- پروژه چینی سازی
- اعمار شفاخانه ۲۰۰ بستر کندهار

درین مدت ۵۰ سال برپایی مناسبات در حدود یک صد هیات مختلف از کشورهای یکدیگر دیدن کرده که در حدود ۵۵ هیات افغانی و ۴۵ هیات چینی می باشد. در این مدت ۵۰ سال موافقتنامه در زمینه های گوناگون اقتصادی، تجاری، فرهنگی، علمی و فنی میان دو کشور امضأ شده است.

در مدت ۵۰ سال هفت سفیر افغانستان به ترتیب عبدالصمد خان، محمد شعیب مسکینیار، داکتر محمد آصف سهیل، محمد عثمان صدقی، میر محمد یوسف، داکتر محمد یاسین عظیم تا ۱۹۷۹ تقدیم اعتمادنامه نمودند و پسان کاردار (شارژدافیر) های زیر:

قدرت الله، عظم الدین علیمی، محمد اسماعیل جهش، عبدالهادی ابوی، غلام محمد سخنیار، انجینیر عبدالرحیم، عبدالبصیر هوتک تانوامبر ۲۰۰۲ در راس سفارت قرار داشتند و در نوامبر ۲۰۰۲ پروفیسور قیام الدین.راعی برلاس تقدیم اعتمادنامه نمود.

در این مدت ۵۰ سال سفیرانی که از سوی جمهوری مردم چین درکابل تقدیم اعتمادنامه نموده اند عبارت اند از:

تینک کوایو، خاودینگ، چنگ خنگ، شی بنگ چی، کان ئی تاو، هوانگ منگ

پس از ۱۹۷۹ تا سال ۱۹۹۴ شارژدافیرهایی که در رأس سفارت قرار داشتند و پسان ها نسبت عدم امنیت و اصابت راکت ها به سفارت چین در کابل مسدود گردیده و در ۶ فبروری ۲۰۰۲ سفارت چین رسماً بازگشایی گردید و در اکتبر ۲۰۰۲ آقای سون یوشی به سمت سفیرکبیر چین در کابل تقدیم اعتمادنامه نمود و در جنوری ۲۰۰۵ آقای لیوجیانگ به حیث سفیر جدید تقدیم اعتمادنامه کرد.

کمک های چین پس از تأسیس اداره موقت و دولت انتقالی تا ۲۵ سپتامبر ۲۰۰۳

۱. در مارچ ۲۰۰۲ امضای یادداشت میان حکومت چین و اداره موقت افغانستان

۲- مساعدت ۵۰ هزارجوره یونیفورم نظامی و بوت و ۲۰۰۰ جوره یونیفورم پولیس

۳- در ۱۲ اکتبر ۲۰۰۲ اهدا دو شیرو هفت جانور دیگر برای باغ وحش کابل

۴- در ۱۲ اکتبر ۲۰۰۲ اهدای ۶۰۰ پایه ماشین خیاطی و ۱۳۰۰ متر تکه از سوی فدراسیون زنان چین به وزارت امور زنان

۵- در نوامبر ۲۰۰۲ هنگام بازدید داکتر عبدالله- وزیر امور خارجه افغانستان به چین، وزیر امورخارجه چین از معافیت قرضه ده میلیون پوند معادل ۱۵۳۷۰۰۰۰ دالر اطلاح داد.

۶- در دسامبر ۲۰۰۲، حکومت چین به تعداد هشت هزار دست بالاپوش به بهای ۲۱۰۰۰۰ دالر برای پولیس مرکزی وزارت امور داخله اهدا نمود.

۷- در فبروری ۲۰۰۳، حکومت چین سامان آلات هوا شناسی را به ارزش ۳۰۰۰۰ یوان به وزارت هوانوردی ملکی و توریزم اهدا نمود.

۸- در ۱۱ اگوست ۲۰۰۳ مساعدت قرطاسیه به ارزش ۱۱۰۰۰۰۰ دالر به افغانستان

۸. در جنوری ۲۰۰۲ یک میلیون دالر نقد برای اجراآت اداری و همچنان در هنگام بازدید حامدکرزی - رییس ادراه موقت به چین جیانگ زیمن مساعدت ۱۵۰ میلیون دالر را به افغانستان وعده داد.

۹. در اپریل ۲۰۰۳ به اساس درخواست افغانستان، خوجین تاو - رییس جمهور چین مبلغ یک میلیون دالر طور نقد به افغانستان برای ساختمان اهدا کرد.

۱۰. در مارچ ۲۰۰۳، جمعیت صلیب سرخ چین مبلغ ۵۰۰۰ دالر امریکا را به جمعیت هلال احمر افغانستان برای کمک به زلزله زدگان شمال افغانستان کمک نمود.

۱۱. در اخیر می ۲۰۰۳ هنگام بازدید آقای شهرانی-- معاون ریس جمهور افغانستان با آقای زنگ جینگ خونگ-- معاون رییس جمهور چین یک موافقتنامه، همکاری اقتصادی و تخنیکی را به ارزش پانزده میلیون دالر امضأ کرد.

پروژه ها:

- هنگام بازدید تانگ جیه شوان - وزیرخارجه چین تاریخ ۱۵ و ۱۶ می ۲۰۰۲، یک موافقت نامه همکاری اقتصادی و تخنیکی و تبادله یادداشت در زمینه مطالعه پروژه بیمارستان جمهوری کابل به ارزش ۳۵۰۰۰۰۰۰ دالر امضأ شد. هنگام این بازدید، وزیر خارجه چین ۳۰ دستگاه کامپیوتر را به وزارت امور خارجه افغانستان اهدا نمود.

- به تاریخ ۳۰ اپریل ۲۰۰۴ گروه ۱۵ نفری وزارت خارجه برای ترینینگ یک ماهه وارد پیکنک شدند.

- به تاریخ۱۶ سپتامبر۲۰۰۳ هیات افغانی به ریاست وزیرصنایع و موادغذایی بنا بردعوت کمپنی "توسعه تکنولوژی پیشرفته" چین وارد پیکنگ شدندکه در طی این بازدید پروژه اعمار سیلوی مرکز و پروژه تاسیس فابریکه تمگرد کاغذ مورد مطا لعه قرار گرفت.

- به تاریخ۱۷ اکتبر ۲۰۰۳ وزیر شهدا و معلمگرن برای اشتراک در کنفرانس بین المللی معلمگرن وارد پیکنگ گردید.

- به تاریخ ۱۷ اکتبر۲۰۰۳ هیات افغانی به ریاست معین تخنیکی وزارت هوانوردی ملکی وتوریزم برای اشتراک در پانزدهمین اجلاس عمومی جهانگردی بین المللی عازم پیکنگ گردید.

- به تاریخ ۱۸ اپریل هیات افغانی به ریاست معین وزارت داخله بنا بردعوت وزارت امنیت چین عازم آن کشورگردید. هنگام اقامت شان با مقامات آن وزارت گفتگو هایی را انجام داد و از موسسات پولیس نیز دیدن نمودند.

به تاریخ ۶ جولای ۲۰۰۳ هیات افغانی به ریاست جنرال محمد داوود- فرمانده قول اردوی ۶ بنابردعوت مرکزبین المللی انکشاف اقتصاد و فرهنگ از اورمچی مرکز سنکیانگ چین بازدید نمودند.

- به تاریخ ۱۴ سپتامبر ۲۰۰۳ هیات افغانی به ریاست سرپرست وزارت معادن و صنایع همراه با هیات فنی وارد چین گردیدند و از معادن مس وتکنالوژی آن کشور دیدن نموده و باکمپنی "م.ر.د.ل" در باره همکاری های مشترک در استخراج مس عینک گفتگوهایی انجام دادند.

- به تاریخ ۱۸ می ۲۰۰۴ هیات افغانی به ریاست وزیر کشاورزی و مالداری برای اشتراک دراجلاس عمومی ف.ا. وارد پیکنگ گردید.

-به تاریخ ۳۰ مارچ ۲۰۰۴ هیات افغانی به ریاست وزیر اطلاعات و فرهنگ بنا بردعوت وزارت فرهنگ چین برای همکاری های فرهنگی میان دوکشور روانه چین گردید.

-به تاریخ ۱۵ جون ۲۰۰۴ هیات افغانی به ریاست وزیر عدلیه بنا بردعوت حزب کمونیست چین عازم آن کشور گردید و در دیداری که با مقامات وزارت عدلیه آن کشور به عمل آورد، پیرامون قانون اساسی جدید، ساختار محاکم و وضع احزاب در افغانستان تبادل نگاه نمود.

- به تاریخ ۲۷ اپریل ۲۰۰۴ هیات افغانی به ریاست رییس احصاییه مرکزی برای اشتراک در اجلاس عمومی احصاییه و نفوس که از سوی سازمان ملل برگزار گردیده بود، واردآن کشور شد.

- روبط افغانستان با چین پس از تأسیس اداره موقت تا امروز سیر صعودی داشته و مساعدت های آن به افغانستان بیشتر گردیده است.

- به تاریخ ۱۸ جنوری ۲۰۰۵ از پنجاهمین سالگرد تأسیس روابط دیپلماتیک میان افغانستان و چین در کابل و پیکنگ تجلیل گردید و پیام های تبریکی میان رهبران دو کشور مبادله گردید. از طرف سفارت افغانی در پیکنگ رساله یی به زبان های دری، چینی و انگلیسی در باره روابط دو کشور به کمک آقای غلام محمد سخنیار ترتیب و نشر گردید.

به همین مناسبت کتاب جداگانه یی در زمینه روبط دوکشور که به قلم آقای سخنیار زیر نام "روابط پنجاه ساله افغانستان و چین" تألیف گردیده است، از طرف مرکز مطالعات استراتیژیک وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی افغانستان چاپ و به دسترس شیفتگان گذاشته شده است.

هندوستان (India)

- نفوس: ۱,۱ میلیارد (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: دهلی نو (New Delhi)
- مساحت: ۳,۱ میلیون کیلومترمربع به جز کشمیر(۱۰۰،۵۶۹ کیلومترمربع)
- زبان: هندی، انگلیسی،
- آیین: اسلام، هندو، مسیحی، بودایی، سِیک
- مرگ ومیر: ۶۳ سال مردان، ۶۵ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ روپی هندی= ۱۰۰ پیسه
- صادرات: فرآورده های کشاورزی از جمله چای و برنج، پارچه ها، جواهر و سنگ های گرانبها، فیلم
- درآمد سرانه: ۵۳۰ دالر امریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: in.
- رمز تیلیفونی: ۹۱+

- رییس جمهور: ای پی جی عبدالکلام (APJ Abdul Kalam)
- صدراعظم: منموهن سنگ (Manmohan Singh)
- وزیر خارجه: نتوار سنگ (Natwar Singh)

هندوستان از نگاه وسعت پنجمین کشور جهان است. از شمال محدود است به کشورهای بوتان، نیپال و جمهوری مردم چین. از شمال شرق به جمهوری میانمار، از شرق به خلیج بنگال، از جنوب شرق به جمهوری سریلانکا، از جنوب به اقیانوس هند، از غرب به دریای عرب و از شمال غرب به پاکستان.

شهرهای مهم آن حیدرآباد، بنگلور، احمدآباد، کانپور، لکنهو و پونه، مظفرآباد، جمشید پور، رانچی، راجپور، ناگپور، اورنگ‌آباد، الله‌آباد و بنارس است.

بندرهای آن مومبی، کلکته و مدراس است.

بافتار ملی:

نزدیک به ۷۲ درصد مردم هند به نژاد هند و آریایی، ۲۵ درصد به دراویدی و ۳ درصد به مغولی مربوط اند. به نسبت مهاجرت، شمار زیاد مردم در گذشته ها، در هندوستان زبان های بسیاری هست که از آن جمله ۱۶ زبان رسمی در این کشور وجود دارد. بیشتر مردم به زبان های هندی، اردو و انگلیسی سخن می گویند.

انواع ادیان و مذاهب چون اسلام، هندویزم، سکهیزم، بودابیزم، برهمیزم و مانند آن در هند پیروان زیاد دارد، روی هم رفته ۷۳ درصد هندو، ۱۱ درصد مسلمان، ۳ درصد مسیحی و ۲ درصد سیک ها هستند.

تاریخچه:

هندوستان کشوری است که از پنج هزار سال پیش از میلاد دارای تمدن های شگوفان می‌باشد. این کشور پهناور در طول زمان، زیر تسلط یونانی‌ها، مغول ها، افغان ها، پرتگالی ها و انگلیسی ها قرار داشته است. این کشور بنابر داشتن معادن سرشار طبیعی و زمین‌های کشاورزی خوب همیشه مورد علاقه قدرت‌های وقت قرار گرفته است.

قبایل آریایی که به زبان سانسکرت سخن می‌زدند، از شمال‌غرب در حوالی ۱۵۰۰ سال پیش از میلاد به این کشور آمدند و با باشندگان قدیم این کشور در آمیختند.

در سده سوم میلادی آشوکا بر بخش بزرگ نیمقاره هند حکومت کرد و دین بودا را توسعه داد. در جریان سلطنت گوپتا از سده چهارم تا سده ششم میلادی علم، هنر و ادبیات در هند گسترش یافت.

بابر در ۱۵۲۶ پادشاهی بزرگی را در هند شمالی پی‌ریزی کرد که تا ۱۸۵۶ ادامه یافت. پیش از آن ها، سلطنت افغان ها یعنی لودی‌ها و سوری‌ها نیز در هند دارای اهمیت خاص می‌باشد. سلطان سکندر لودی(افغان) زبان دری را زبان رسمی این کشور ساخت.

نفوذ انگلیس‌ها در هند با تأسیس کمپنی هند شرقی از سال ۱۶۰۹ میلادی به پس آغاز یافت تا آن که از اوایل سده ۱۹ به پس، به استعمار این کشور انجامید.

هندوستان را به نام‌های بهارت Bharat و جمهوری هند نیز یاد می‌نمایند.

وضعیت اقتصادی:

واحد پولی آن روپیه کلدار هندی است. ۵۲ درصد مردم هند باسواد بوده و برپایهٔ آمار سال ۱۹۹۹ درآمد سرانه آن به ۸۰۰ دالر امریکایی می‌رسد.

هند از کشورهای و بزرگ کشاورزی جهان است که ۶۷ درصد مردم به کشاورزی و ۱۹ درصد صنعت و تجارت مصروفیت دارند.

برنج، غله جات، قهوه، نیشکر، چاشنی باب، چای، پنبه، حبوبات و ... تولیدات عمده این کشور را تشکیل می‌دهد. جنگل های وسیع، درختان رابر و دیگر اشجار

نیز در هند وجود دارد. ماهیگیری در اقتصاد مردم حایز اهمیت بوده، مهم ترین منابع معدنی هند- زغالسنگ، مس، آهن، منگنیز، نمک، بوکسایذ، طلا، نقره، یورانیم، نفت و ... می‌باشد.

از دیدگاه فرآورده‌های کشاورزی، پس از چین به درجه دوم قرار دارد که در کشت برنج شهرت داشته و از نگاه تولید چای در جهان، جایگاه اول را داراست.

سیاست و حکومت در هند:

کشور هند به تاریخ ۱۵ اگوست ۱۹۴۷ استقلال خود را به دست آورد و از سوی مهاتما گاندی فقید یک کشور بیطرف، متحد و آزاد از استعمار انگلیس اعلام گردید و پسان ها به تاریخ ۲۶ جنوری ۱۹۵۰ جمهوری هند به اساس آزادی، مساوات و عدالت تأسیس گردید. نخستین انتخابات هند در سال ۱۹۵۲ برگزار گردید و در آن حزب کانگرس که در رأس آن جواهر لعل نهرو قرار داشت. نخستین پلان پنج ساله زیر بنای توسعه اقتصادی از سوی کمیسیون پلان‌گذاری ترتیب و تا سال ۱۹۹۲ هشت پلان پنج ساله آن تطبیق گردیده است.

نوع حکومت - جمهوری فدرال است و از نگاه اداری به ۲۵ ایالت و هفت منطقه تقسیم گردیده و حکومت شکل پارلمانی است. مقامات در برابر نمایندگان مردم مسوول اند.

پارلمان متشکل از دو مجلس- یکی راجاسب ها (شورای ولایات) است که دارای ۲۵۰ عضو می‌باشد و از جمله ۱۲ عضو آن ها از سوی رییس‌جمهور و متباقی به واسطه انتخابات آزاد مردم تعیین می‌گردند و دیگری مجلس لوکسب ها House of the people که متشکل از ۵۴۵ عضو است که از جمله دو عضو آن از سوی رییس‌جمهور به نمایندگی انگلو- هندین برگزیده می‌شوند.

رییس‌جمهور در رأس دولت قرار دارد و فرماندهی نیروی نظامی را به دوش دارد و قوه قضایی مستقل از قوه اجرایی است که مدافع قانون اساسی می‌باشد و دادگاه عالی، بالاترین مقام قضایی در هند است که هر ایالت، محکمه قضایی جداگانه دارد.

همچنان هر ایالت دارای مجلس ایالتی است که در رأس آن یک مسوول قرار دارد که به نام گورنر جنرال نامیده می‌شود و از سوی رییس‌جمهور تعیین می گردد و مانند حکومت مرکزی، هر ایالت دارای کابینه بوده و در رأس آن وزیران ایالتی قرار دارد.

احزاب سیاسی در هند:

در کشور هند احزاب سیاسی پیشینهء بس پرفراز و نشیبی دارند. زیرا در نظام‌های دمکراسی که هند نیز از آن جمله به شمار می‌رود، موجودیت احزاب که از سوی مردم در عمل در اداره کشورشان سهم می گیرند، نقش چشمگیری را بازی می کند.

در کشور هند احزاب مختلف و متعددی وجود دارد که در مبارزات انتخاباتی چندین حزب باهم ائتلاف نموده و به تشکیل حکومت جدید می پردازند.

دو نوع احزاب در هند وجود دارد که یکی به نام احزاب ملی و دیگری به نام احزاب ایالتی یاد می‌شوند که تعداد احزاب ایالتی بسیار زیاد بوده و به صدها حزب میرسند.

احزاب ملی مهم کشور هند که پس از تأسیس این کشور در اداره حکومت سهیم می‌باشند، عبارتند از:

حزب بهارتیا جاناتا BJP:

این حزب جانشین حزب بهاراتیا جنا سنگه- می‌باشد که در سال ۱۹۷۷ به آن مدغم گردید. این حزب به عنوان یک حزب مستقل پس از بروز اختلافات داخلی در حزب، منجر به سقوط حکومت در سال ۱۹۷۹ گردید.

رییس این حزب آقای کی جانا کرشنا مورتی است که در ایالت جنوبی هند چون اتراپردیش، راجستان، و گجرات قدرت بیشتری را به دست آورده و در سال ۱۹۹۶ با به دست آوردن اکثریت آراء توانمندی تشکیل حکومت را به دست آورد که اکنون نیز در ائتلاف با احزاب دیگر در هند، حکومت می‌کند.

این حزب دارای اندیشه ملی‌گرای هندو می‌باشد که گاهی باعث ایجاد واکنش‌های شدید در برابر این حزب گردیده است. ولی هواداران این حزب برآنند که آن ها در مقابل مسلمانان هندی هیچگونه تعصبی ندارند. شعار آن ها آزادی برای همه (رنجش برای هیچکدام) است. آن ها علاوه می‌دارند که ما ملت هندو هستیم و عقاید مذهبی ما باعث تغییر ملیت ما نمی‌گردد.

حزب کانگرس ملی سراسری هند:

این حزب از احزاب سیاسی قدیم هند است که در سال ۱۸۸۵ تشکیل گردیده و در راه رهایی هندوستان مبارزات خستگی ناپذیری را انجام داده و پس از حصول استقلال سالیان زیادی به قدرت مانده است. این حزب در عرصه مبارزات بارها انشعاب نموده است که منحصر بودن آن به خانواده گاندی به شکل یک طلسم سنتی مبدل گردیده است. چنانچه پیشینه این حزب به زمان جواهر لعل‌نهرو- نخستین صدراعظم هند و دخترش - بانو اندیرا گاندی می‌رسد.

پس از کشته شدن تراژدیک اندیرا گاندی در سال ۱۹۸۴ پسر تازه وارد او درسیاست (آقای راجیو گاندی) پا به میدان سیاست و مبارزه گذاشت که قتل

دردناک او بار دیگر کانگرس را به قدرت رسانید و در سال ۱۹۹۱ ناراسیما رائو به عنوان صدراعظم برگزیده شد. سپس در اثر بروز فساد و رشوه خواری در رهبری، از شهرت این حزب تا اندازه چشمگیری کاسته شد. اکنون خانم سونیا گاندی به حیث رییس این حزب برگزیده شده است.

حزب کمونیست هند CPI:

این حزب در دسامبر ۱۹۲۵ تشکیل گردید و پویایی خود را پس از رفع قیودات بر احزاب در سال ۱۹۴۲ آغاز نمود و نفوذ آن در بنگال غربی، کریلا و تریپوریا نسبت به ایالات دیگر بیشتر است. و همیشه از ۳۰ تا ۵۰ چوکی را درپارلمان از آن خود می‌دارد.

حزب مارکسیست - کمونیست هند CPM:

این حزب در سال ۱۹۶۴ تشکیل گردیده و در ایالات کریلا، بنگال غربی، اندراپردیش و اسام نفوذ بیشتری را به دست آورده، با گذشت زمان نفوذ شان اکنون رو به کاهش می‌رود. این حزب از ایدیولوژی که در هنگام تشکیل حزب مذکور به حیث خط مشی آن تعیین گردیده بود، یکسره عدول نموده است.

آقای جویتی باسو رهبری این حزب را به عهده دارد که به سمت وزیر اعلای بنگال غربی نیز ایفای وظیفه می‌نماید.

حزب جاناتا دال:

اگر چه بنیاد و شالوده این حزب در سال ۱۹۸۹ گذاشته شده است، مگر توانسته است به سطح یک حزب ملی خود را تبارز دهد که در بیشتر مناطق مرکزی و ایالتی هند مخصوصاً مناطق شمال از نفوذ بیشتری برخوردار است.

حزب ساماتا Samata:

این حزب یکی از شاخه‌های اصولی و بنیادی فرقوی Coste از حزب جناتادال است که در ایالت بهار از نفوذ زیادی برخوردار است. رهبر این حزب - جورج فرناندیز می‌باشد که در کابینه کنونی هند دو وزیر را معرفی نموده است.

حزب بهوجان BSP:

این حزب به عنوان یک حزب مبارز نسبتاً جدیدی در عرصه سیاست وارد گردیده و به منظور دفاع از حقوق لایه های ستم کشیده جامعه به وجود آمده است.

از احزاب محلی هند می‌توانیم احزاب تامل نادو چون AIABMK و DMK حزب تلگو دیسام - در اتراپردیش، حزب اکتا دال- در پنجاب و حزب کنفرانس ملی - در کشمیر را نام برد.

بایستهٔ یاد آوری است که بر پایهٔ نتایج سیزدهمین انتخابات پارلمانی هند که در ۱۳ اکتبر ۱۹۹۹ برگزار گردید، آقای اتل بهاری واجپای از حزب BJP، مراسم تحلیف را به عنوان صدراعظم جمهوری هند که ریاست ۷۰ عضوی شورای وزیران آن کشور را به عهده گرفت، به جا آورد.

روابط افغانستان با هند:

افغانستان با هند از سالیان متمادی روابط دوستانه و سنتی داشت و بیشتر تجار دو کشور برای تجارت به کشورهای یکدیگر رفت و آمد می‌نمودند.

دولت افغانستان، جمهوری هند را در پی آزادی آن کشور در سال ۱۹۴۷ به رسمیت شناخت و در سال ۱۹۴۹ نخستین سفیر کبیر افغانستان در دهلی آقای نجیب الله خان تعیین گردید.

مشارکت هند در بازسازی افغانستان:

با توجه به پیوندهای گسترده میان دو کشور، هند پیوسته به افغانستان کمک های انساندوستانه نموده است. مشارکت هند پس از تأسیس اداره موقت، در عرصه‌های مختلف بازسازی افغانستان به خصوص در بخش‌های بهداشت، کشاورزی، بازرگانی، آموزش و پرورش، ترانسپورت شهری و راه اندازی کورس‌های حرفه یی برای کارمندان دولتی، شایان یاد آوری می‌باشد.

هند درکنفرانس توکیو (۲۲ فبروری ۲۰۰۲) کمکی به میزان مبلغ یکصد میلیون دالر امریکایی را برای افغانستان اعلام نمود. از این مبلغ - ۲۱,۵ میلیون دالر آن به منظور استفاده عاجل دولت افغانستان تخصیص داده شد که از آن جمله ده میلیون دالر به تاریخ دهم جولای ۲۰۰۲ نقداً انتقال داده شده است.

افزون بر آن، دولت هند تصمیم گرفت تا سه فروند طیاره ایربس مسافربری را که ارزش مجموعی آن به ده میلیون دالر می‌رسد، به افغانستان هدیه بدهد.

همچنان خاطرنشان می‌گردد، هنگام بازدید رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان از آن کشور در حوت ۱۳۸۱، حکومت هند مبلغ ۷۰ میلیون دالر مساعدت دیگر را برای احداث شاهراه زرنج، که افغانستان را از طریق ایران به هند وصل می‌سازد، اعلام نمود.

افزون برآن، قرارداد تجاری را با افغانستان به امضاء رسانید که به موجب آن محصولات گمرکی شماری از کالاهای صادراتی افغانستان کاهش و قسماً از میان برده شده است.

به منظور توسعه و گسترش مزید روابط دوستانه دو کشور قونسلگری‌های هند در ولایات هرات، قندهار و مزارشریف آغاز به کار نموده است.

- برگزار نمودن نمایشگاه تولیدات صنعتی بیش از یک‌صد کمپنی هندی به تاریخ ۴ تا ۷ میزان ۱۳۸۱، آموزش شماری از دیپلمات‌های وزارت امورخارجه، تحویل چند دستگاه تیزرفتار به دفترهای دولتی و چند فروند طیاره به خطوط هواپیمایی افغانستان نیز در برای مشارکت کشور هند در بازسازی افغانستان بوده است.

- هندوستان برای دانشجویان افغان برنامه های بورسیه را تهیه نموده و در چهارچوب برنامه های منظم جوانان افغان را در رشته های مختلف آموزش می نمایند.

- مبلغ ۲۰۰ میلیون دالر به صندوق وجهی بازسازی افغانستان در سال های ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳ پرداخت نموده است.

- بازسازی شفاخانه صحت طفل اندیرا گاندی در کابل که در سپتامبر ۲۰۰۳ آغاز گردیده بود.

- یک تیم ۱۳ نفری - داکتران از نواه ر ۲۰۰۱ در کابل، یک تیم ۴ عضوی در شفاخانه ملی مزار از اپریل ۲۰۰۲، یک تیم ۴ عضوی در شبرغان از ۲۰۰۳ ایفای وظیفه می نمایند. همچنین یک کمپ نصب اعضای مصنوعی برای

افغان های معیوب در جنگ در شفاخانه نظامی کابل در جنوری ۲۰۰۳تاسیس شده است که تعداد۱۰۰۰ عضو مصنوعی از آن زمان در بدن معیومیان نـصب گردیده است. و همچنین یک کمپ دیگر نصب اعـضای مـصنوعی در مـزار شریف و میمنه سازماندهی شده است.

- اهدای ۲۷۶ عراده بس برای کمک به سیستم ترانسپورت عامه.

- نصب ماشین طباعتی عصری آفست همراه با تجهیزات DTPآن با نصب ترانسیمترSW یکصد کیلووات ستلایتTW با تسهیلات آن.

- چند محموله آلات موسیقی برای رادیو و تلوزیون و یک محموله دیگر برای دانشگاه کابل و یک محموله برای تـشریفات ریاسـت جمهـوری اهـداء گردیده است.

- مطالعات عمومی ساختمان سرک زرنج- دلارام که کـار سـاختمان ایـن راه در جولای ۲۰۰۴ آغاز گردید.

به منظور توسعه و گسترش بیشتر روابط دوستانه با کشور هند و به اسـاس موافقـت جانب افغانی قونسلگری های کشور هند در ولایات هرات، قندهار و مزار شـریف افتتاح و به فعالیت آغاز نموده است.

برگزاری نمایشگاه تولیدات صنعتی هند با اشتراک بیش از یکصد کمپنی هند.

کمک یک میلیون تن گندم برای افغانستان که هنگام بازدید وزیر تجارت هند در ماه نوامبر سال ۲۰۰۲ از افغانستان وعده داده شده بود.

به اساس وعده قبلی کشور هند ۴۰۰ دستگاه بس تاتا به جانب افغانی تحویل داده شده است.

ترینینگ دور دوم ۲۰ نفر از دیپلومات های وزارت امور خارجه که در ماه نوامبر ۲۰۰۲ در کشور هند صورت گرفت.

آموزش پانزده تن از کارمندان وزارت زراعت در هند برای کارآموزی حرفه یی کوپراتیف و مارکیتنگ به تاریخ ۲۳ دسامبر ۲۰۰۲.

مساعدت شانزده عراده بس تاتا به شهرداری کابل.

تصمیم مقامات مربوط کشور هند به منظور تاسیس دفتر تجاری آن کشور در کابل

قرار است دولت هندوستان به منظور سهم گرفتن در بازسازی افغانستان مبلغ یکصد ملیون دالر امریکایی کریدت قرضه را در اختیار د.ا.ا.ا قرار دهد که این نیز بخش بزرگی از همکاری اقتصادی کشور دوست هند به افغانستان می باشد.

افزون بر آن، کشور هند مبلغ یک میلیون دالر امریکایی را برای بازسازی افغانستان صرف طور مساعدت به دسترس د.ا.ا.ا قرار می دهد.

گذشته از این، پرسونل ادارات مختلف افغانستان را برای ترینینگ در بخش کمپیوتر به هندوستان اعزام نموده و می نماید و همین اکنون در حدود ۴۱ پایه کمپیوتر مساعدت کشور هند به منظور انتقال تکنالوژی وآموزش این وسیله مهم به وزارت امور خارجه طرف استفاده پرسونل این وزارت قرار دارد.

همچنان در بخش آموزش زبان انگلیسی برنامه تدریسی را در انستیتوت دیپلماسی وزارت امور خارجه برگزار نموده است.

فراهم نمودن زمینه بازدید شماری از کارمندان وزارت امور داخله افغانستان به منظور آموزش در بخش پولیس و سایر بخش های کاری آن وزارت به کشور هندوستان را می توان کمک ومساعدت دیگر کشور دوست هند به افغانستان به شما ر آورد.

فراهم نمودن زمینه بازدید به منظور ادامه تحصیلات عالی به کارمندان وزارت تحصیلات عالی به کشور هندوستان نیز از جمله کمک کشور دوست هند به افغانستان میباشد.

برگزار نمودن کمپ های سیار صحی به منظور انجام خدمات در مزار شریف که مساعدت کمک های فوق الذکر از جانب کشور دوست هند به افغانستان انجام و عملی گردیده است که اجراآت آن از طریق دسک جنوب آسیا تنظیم و صورت گرفته است.

بازدید ها:

حامد کرزی - رییس د.ا.ا.ا. بنابر دعوت جمهوری هند، بازدید رسمی و دوستانه یی را از تاریخ ۵ فبروری ۲۰۰۳ از آن کشور انجام دادند که مورد استقبال گرم مقامات هند قرار گرفت.

بازدید آقای محمدحنیف بلخی- وزیر مشاور ریاست دولت و آقای پروفیسور عبدالباری راشد- رییس اکادمی علوم افغانستان برای اشتراک در سیمینار بین المللی میرزا عبدالقادر بیدل که از تاریخ ۱۷ تا ۲۱ مارچ در دهلی نو برگزار گردید.

فراهم آوری زمینه بازدید تیم ۱۶ نفری سازمان BRO کشور هند به تاریخ دهم ماه مارچ از کابل، برای پیشبرد سروی و بازسازی راه زرنج - دلارام.

فراهم آوری زمینه بازدید ۵ نفر از کارشناسان کشور هند برای مونتاژ کمپیوتر های موسسه کمکی افغان.

فراهم آوری زمینه بازدید یک تعداد بیماران برای تداوی به کشور هند.

در روند بازدید اخیر حامد کرزی- رییس د.ا.ا.ا. به جمهوری هند، دولت آن کشور مبلغ ۷۰ میلیون دالر مساعدت را که بیشتر به منظور احداث و اعمار سرک نیمروز _ دلارام به مصرف خواهد رسید، وعده سپرد.

این کمک افزون بر مساعدت یکصد میلیون دالر مساعدت کشور هند بوده که در کنفرانس توکیو در ماه فبروری ۲۰۰۲ اعلام گردیده است.

البته شایان یادآوری می باشد که مبلغ فوق ۵، ۲۱ ملیون دالر به منظور استفاده عاجل دولت افغانستان تخصیص داده شد که از آن جمله ده ملیون دالر به تاریخ دهم جولای ۲۰۰۲ نقداً انتقال داده شده است.

پس از امضای موافقتنامه تجارتی میان افغانستان و کشور هند ۳۰ قلم کالای تجارتی افغانی از محصول و عوارض گمرکی معاف گردیده و همچنان در واردات اقلام مورد نیاز افغانستان مانند چای و غیره تخفیف به عمل آورده شده است که این گونه برای اقلام صادراتی افغانستان در بازار های کشور هند راه گشوده می شود و در برای رشد تجارت و اقتصاد کشور موثر می باشد.

در دیداری که رییس د.ا.ا.ا. با مسوولان بخش سکتور خصوصی هند در آن کشور داشتند، جانب هند متعهد گردید تا در پروژه های بانکداری، دارو سازی و دیگرسکتور ها سرمایه گذاری نماید.

- امضای یادداشت تفاهم در باره همکاری متقابل میان انستیتوت خدمات خارجی وزرات امور خارجه جمهوری هند و انستیتوت دیپلوماسی وزارت امور خارجه د.ا.ا.ا.
- یادداشت تفاهم میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری هند در مورد مطبوعات و هوانوردی.
- موافقتنامه ترجیحی تجاری با هند ترتیب گردیده و در این زمینه مدیریت روابط اقتصادی با وزارت تجارت همکاری نموده است
- ملاقات آقای داکتر عبدالله - وزیر امور خارجه با آقای شیری یشوانت سنها- وزیر خارجه کشور هند.
- دیدار وزیر امورخارجه با کنوال سیتبال- - معاون وزارت امور خارجه هند.
- نصب دو دیش ستلایت نوع ۱۰۰ -V کمکی کشور هندوستان به منظور استفاده از انترنت در وزارت امور خارجه.
- حمایت از نامزدی هندوستان برای عضویت در کمیته حقوق بشر.
- اعزام گروه دوم ژورنالیست های افغانی برای ترینگ درکورس های کشور هند.
- پذیرش پنج تن از کاندیدان وزارت پلان در برنامه های کوتاهمدت کشور هند. در سال ۱۳۸۱
- ۷ نفر از کاندیدان وزارت عدلیه برای اشتراک در کورس کوتاهمدت کشور هند. در سال ۱۳۸۱
- ۱۴ بورس کشور هند برای سال ۲۰۰۳ و ارسال آن به وزارت پلان.
- معرفی ۴ نفر از انجنیران تصدی ملی بس به کشور هند.
- اعزام ۱۸ نفر از کاندیدان وزارت عدلیه و ستره محکمه به کشور هند.
- گسیل ۶ تن از استادان دانشگاه کابل از طریق یونسکو به کشور هند و جاپان.

- بازدید ده ها تن ورزشکار به کشور هندوستان برای اجرای مسابقات.
- پذیرش ۱۶ نفر از کاندیدان وزارت کشاورزی به برنامه های کوتاهمدت کشور هند
- بازدید۱۵ نفر از ژورنالیست های افغانی به کشور هند.
- اعزام ۴ نفر از منسوبان وزارت معارف به کشور هند برای تعقیب کورس کوتاهمدت آن کشور.
- برگزاری برنامه های آموزشی کوتاهمدت
- بازدید راجش مشرا- مشاور امنیت ملی جمهوری هند به تاریخ ۷ حمل ۱۳۸۲ از کابل
- بازدید سنتوژکمار - معاون وزارت خارجه کشور هند به تاریخ ۱۳۸۲/۶/۱۱ از کابل
- بازدید داکتر عبدالله – وزیر امور خارجه از دهلی نو در آستانه بازدید منموهن سنگ – صدراعظم هند از کابل
- بازدید منموهن سنگ در ماه اگوست ۲۰۰۵ از افغانستان و گذاشتن سنگ تهداب ساختمان جدید پارلمان افغانستان و وعده کمک های بیشتر به افغانستان

جاپان (Japan)

- شمار باشندگان: ۱۲۷,۹ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: توکیو (Tokyo)
- مساحت: ۳۷۷،۸۶۴ کیلومترمربع
- زبان: جاپانی
- آیین: شنتویزم، بودایی
- مرگ ومیر: ۷۸ سال مردان، ۸۵ سال زنان (UN)
- واحدپول: یَن جاپانی
- صادرات: وسایل نقلیه، پرزه کامپیوتر، فرآورده های کیمیایی، وسایل فنی، ساعت
- درآمد سرانه: ۳۴،۵۱۰ دالرامریکایی(بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: jp.
- رمز تیلیفونی: ۸۱+

- رییس دولت: شهنشاه اکیتو (Emperor Akihito)
- صدراعظم: جونیچیرو کوی زومی (Junichiro Koizumi)
- وزیر خارجه: نبوتاکا ماچیمیرا (Nobutaka Machimura)

این کشور در شرق دور آسیا موقعیت دارد و از چندین جزیره کوچک و بزرگ تشکیل گردیده است .

به سوی شمال جاپان- دریای اختسک و جزیره نمای کامچاتکا، به سوی خاور و جنوب آن اقیانوس آرام، به سوی جنوب باختری آن - دریای چین شرقی جنوب شرق آن با دریای جاپان و تنگه کوریا متصل می‌باشد

جاپان از نگاه اداری به ۴۸ واحد تقسیم شده ۹۹٪ مردم آن با سواد است.

مردم جاپان بیشتر بودایی مذهب‌اند. مگر اقلیت‌های مسیحی نیز در آن زندگی می‌نمایند. اما جاپانی‌ها در مسایل مذهبی اصل عدم دشمنی با مذاهب دیگر را جدا رعایت می کنند.

تاریخچه:

تاریخ تشکیل امپراتوری جاپان به ۶۰۰ سال پیش از میلاد می‌رسد.

در اوایل سده نزدهم میلادی(امپراتوری طلوع خورشید) - جاپان نمی‌خواست دروازه‌های کشور خود را به روی بیگانگان باز بگذارد. تنها با هالندی‌ها به پیمانه کمی روابط تجاری داشت، یعنی دراول یک سال یک کشتی به جاپان می‌رسید، اجازه دخول به خاک جاپان به هیچکس داده نمی‌شد.

امپراتور میکادو Mekadu به باور جاپانی‌ها پسر خدا پنداشته می شد.

در سال ۱۸۵۴ چند کشتی جنگی امریکا به آرزوی تجارت به جاپان آمدند و جاپان موافقت کرد که دو بندر برای‌شان باز نماید و پسان ها فرانسه، انگلستان و روسیه درین زمینه اقدام و به نتایج مطلوب رسیدند و در سال ۱۸۶۷ ماتسوهیتو

Matsuhito که جوان نیرومند و هوادار عصری کردن و ترقی کشور بود، امپراتور جاپان شد و پارلمان را تشکیل و رسم و رواج گذشته را از میان برد.

او در تاریخ جاپان سال ۱۸۶۸ مبداء ترقی و پیشرفت جاپان شمرده می‌شود.

نظام ملوک الطوایفی از میان رفت و حقوق تمام مردم در برابر قانون مساوی اعلام گردید از اروپا دانشمندان و کارشناسان به جاپان دعوت شدند.

سیاست و حکومت در جاپان:

در سال ۱۸۸۹، امپراتور جاپان، قانون اساسی را اعلام و قوه اجرایی را در دست خود نگه‌داشت. کنون امپراتوری جاپان نماد کشور و نماد مردم جاپان به شمار می‌رود. مگر قدرت اجرایی چندانی در امور دولتی ندارد. اما برخی اجراآت دولتی مانند توشیح قانون اساسی، افتتاح پارلمان، پذیرش سفیران، تقرر صدراعظم و قاضی‌القضات که قبلاً از سوی پارلمان و حکومت تصویب و یا انتخاب شده از سوی امپراتور صورت می‌گیرد و تاج امپراتور از پدر به پسر به میراث می‌رسد.

همچنان شایان یاد آوری است که روز ملی جاپان روز تولد امپراتور است.

امپراتور کنونی جاپان اکی‌هیتو امپراتور جاپان است.

قدرت اجرایی در جاپان در دست حکومت است که در رأس آن صدراعظم قرار دارد و شمار وزیران آن به شمول وزریران خارجه تشکیل و رییس دارالانشاء به ۲۰ نفر می‌رسد و شمار وزیران ۱۲ نفر هستند.

پیشینه مناسبات جاپان و افغانستان:

افغانستان با کشور جاپان روابط تاریخی دیرینه دارد که ریشه‌های این روابط در دوره‌های پیش از اسلام نیز مشهود می‌باشد. چنانچه صدها سال پیش بودیزم از طریق هند نه، بلکه از طریق راه ابرایشم و با عبور از چین و کوریا به جاپان رسیده است. از همین رو، مجسمه بودا در افغانستان با مجسمه بودا در نارا و کماکورا جاپان شباهت زیاد دارد.

سردار محمد ایوب خان که در جنگ دوم افغان و انگلیس در قندهار در میوند انگلیس‌ها را در ۱۸۸۱ شکست سخت داد، در ۱۹۰۷ از کشور جاپان بازدید نمود تا با قهرمانان جنگ پیروزمند ۱۹۰۵ جاپان- روسیه آشنایی یابد. درین بازدید، محمدایوب خان یک‌ونیم ماه در جاپان پایید و با قهرمانان جاپانی (مارشال تیراموچی و توگا) قهرمانان جنگ ۱۹۰۵ جاپان با روسیه دیدار نمود.

پس از حصول استقلال، دو کشور یکدیگر روابط سیاسی و تجاری دارند که در زیر به توضیح آن پرداخته می‌شود:

- در سال ۱۹۲۷ معاهده دوستی میان جاپان و افغانستان به امضاء رسید.
- در سال ۱۹۳۰ اسناد معاهده دوستی میان مارشال شاه ولی خان نماینده افغانستان و سفیر جاپان در لندن مبادله گردید.
- در سال ۱۹۳۳ روابط سیاسی میان افغانستان و جاپان عملاً با تأسیس سفارت افغانستان در توکیو و سفارت جاپان در کابل برقرار گردید.
- در سال ۱۹۶۹ محمدظاهر- پادشاه وقت افغانستان از جاپان بازدید نمود و درین بازدید از امپراتوری حاپان دعوت نمود تا از افغانستان بازدید نماید

که این دعوت مورد پذیرش امپرتور جاپان قرار گرفته و امپراتور جاپان با اعضای پارلمان و اراکین دولتی به افغانستان بازدید نمودند که پس از این تاریخ مناسبات سیاسی، تجاری و فرهنگی (تبادل محصلان میان دو کشور، نصب و مونتاژ دستگاه تلویزیون و مانند آن) گسترش یافت و سهمگیری درشماری از پروژه‌ها میان دو کشور توسعه چشمگیر نمود.

اما پس از تجاوز شوروی، مناسبات جاپان با رژیم دموکراتیک خلق به سردی گرایید، چنانچه در آغاز تجاور شوروی جاپان سفارت خود را در کابل از سطح سفیر به سطح شارژ د افیر پایین آورد و پسان در سال ۱۳۶۸ هجری خورشیدی آن را بست.

کشور جاپان با مردم افغانستان علایق خود را نبریده و از مجاهدان در برابر شوروی‌ها حمایت خود را اعلام داشت و نه تنها در سال های جهاد بلکه پس از آن نیز کمک‌ها و مساعدت بشرخواهانه خود را با مردم ما دوام داد.

همچنان کشور جاپان به پایان بخشیدن به جنگ های داخلی در کشور بارها از طریق هیأت‌های اعزامی خویش به کشور ما علاقمندی زیادی نشان داده و مساعی لازم را به خرج داده است. چنانچه آقای توهیرو ناگاکی- نماینده وزرات خارجه جاپان که در رأس یک هیأت جاپانی به تاریخ ۱۹۹۷/۴/۱۰ از افغانستان بازدید نمود، اظهار نمود که دولت جاپان علاقمند است تا میزبان گفتگوهای جوانب درگیر به منظور تأمین صلح در افغانستان درکشور شان باشند. چنانچه بر اساس دعوت موصوف ملامحمد عباس - وزیر صحت عامه و عبدالرحمان زاهد- معین وزارت خارجه طالبان نیز در مارچ ۲۰۰۰ از جاپان بازدید نمودند. همچنان هیأت وزارت خارجه جاپان به ریاست نورین یاکی هیکا - مدیر شرق میانه جاپان از تاریخ ۱۱-۱۳ جولای ۱۹۹۹ به افغانستان بازدید نموده و با مقامات امارت طالبان گفتگوهایی را انجام داد. اما نظر به این که طالبان همواره همچون ناقض حقوق

بشر و قوانین میان المللی عمل می کردند، از اقدامات و تلاش‌های جاپان نتیجه‌یی به دست نیامد.

مناسبات جاپان و افغانستان پس از استقرار نظام نو:

پس از اجلاس تاریخی بن و تشکیل اداره موقت افغانستان، برگزاری کنفرانس میان المللی توکیو زیر عنوان بازسازی افغانستان از اهمیت و برازندگی خاصی برخوردار است. این جلسه که به ابتکار جاپان در ۲۲ جنوری ۲۰۰۲ در شهر توکیو جاپان برگزار گردید، شمار زیادی از کشورها در آن شرکت داشتند.

اعضای عمده این کنفرانس را ایالات متحده امریکا، عربستان، اتحادیه اروپا و جاپان تشکیل می‌داد. افزون برآن، نمایندگان کشورهای آلمان، فرانسه، سویس، آسترالیا، فنلند، یونان، ایتالیا، هالند، انگلستان، کانادا، روسیه، بلژیک، ایرلند، لوکزامبورگ، پرتگال، سویدن، ناروی، سنگاپور، تایلند، بنگله‌دش، چین، کوریای‌جنوبی، زلاند نو، اندونیزیا، فلپین، بحرین، کویت، عمان، ترکیه، مصر، مغرب، قطر، امارات متحده عربی، تونس، هند، پاکستان، ایران، تاجیکستان، ترکمنستان، ازبیکستان، کازاخستان، قرغزستان، مکسیکو، نایجریا، برازیل و افریقای جنوبی شرکت داشتند.

درین کنفرانس، حامد کرزی- رییس اداره موقت، داکتر عبدالله- وزیر امور خارجه اداره موقت و هدایت امین ارسلا - معاون اداره موقت دعوت شده بودند.

درکنفرانس توکیو کشور جاپان جمعاً مبلغ ۵۰۰ میلیون دالر برای بازسازی افغانستان تعهد نمود که به تناسب کشورهای دیگر رقم بزرگ و چشمگیر می‌باشد.

بر پایه گزارش های دست داشته، کشور جاپان این مساعدت ۵۰۰ میلیون دالری را در دونیم سال در برنامه‌های بازسازی افغانستان را از طریق انجوها و موسسات

بین‌المللی صرف بازسازی افغانستان نموده که از آن جمله سرک کابل – قندهار و برنامه بازسازی شفاخانه جمهوریت، مساعدت دارو به وزارت صحت عامه وDDR نام برد.

قرار اظهارات مقامات جاپانی آن کشور مبلغ شامل تعهد خویش را بطور کامل در عرصه های مختلف بازسازی به مصرف رسانیده است.

- برنامه ۳ میلیون دالری کشور جاپان درمورد بازسازی کندهار.
- وعده کمک ۵۰۰ میلیون دالری کشور جاپان در کنفرانس توکیو.
- ۲۴ میلیون دالر کمک کشور جاپان برای برگزاری لویه جرگه.
- بازدید سومیا – رییس دفتر توکیو و سهمدار جانب جاپانی شرکت افغان نیچی برای بازسازی شرکت به تاریخ ۱۶ اگوست ۲۰۰۲ از کابل.
- بازدید شهردار کابل از کشور جاپان برای اشتراک در گردهمایی شهرداران کشور های آسیا در توکیو به تاریخ ۹/ ۴/ ۱۳۸۱.
- بازدید داکتر سیدمخدوم رهین- وزیر اطلاعات و فرهنگ به جاپان برای اشتراک در پنجمین کنفرانس بین المللی " سالگرد تشریک مساعی فرهنگی جهانی و تغییر اساسات صلح" از تاریخ ۲ تا ۴ نوامبر ۲۰۰۳.
- بازدید محمد معصوم ستانکزی- وزیر مخابرات به جاپان برای اشتراک در کنفرانس منطقه یی آسیا - پاسفیک برای آمادگی در کنفرانس بین المللی سران جهان WSIS از تاریخ ۱۲- ۱۵ جنوری ۲۰۰۳.
- بازسازی سرک کابل_قندهار به مبلغ ۷۷۳۲۷۶۰۰۰ ین جاپانی
- یادداشت تفاهمی میان وزارت امور خارجه، اندونیزیا و موسسه (JICA) جاپان اخیراً به امضاء رسیده که به اساس آن شماری از کارمندان وزارت

کشاورزی و وزارت احیاء و انکشاف دهات در کورس های کوتاهمدت در اندونیزیا پذیرفته می شود. این برنامه از ماه مارچ ۲۰۰۳ آغاز می گردد.

- دیدار داکتر عبدالله - وزیر امورخارجه با اعضای پارلمان جاپان.
- کاندید جاپان به حیث رییس کنفرانس "تجارت غیرقانونی جنگ افزارهای سبک"
- اعزام ۱۵ نفر آموزگاران از وزارت معارف.
- اشتراک حامد کرزی - رییس د.ا.ا.ا. دو دومین کنفرانس کشور های کمک کننده به بازسازی افغانستان به جاپان.
- اعزام ۶ نفر از نرس های وزارت صحت عامه.
- موافقتنامه همکاری میان د.ا.ا.ا. و کشور جاپان در رابطه به تجهیز فرستنده های رادیو تلویزیون.
- عقد پروتکل همکاری میان د.ا.ا.ا. و کشور جاپان در رابطه به اعمار سرک کابل قندهار.
- بازدید هیات پارلمانی جاپان به ریاست آقای ناکاتانی به کابل به تاریخ ۱۶ اسد ۱۳۸۲
- بازدید خانم ساراکا اوگاتا - نماینده خاص صدراعظم جاپان ازکابل به تاریخ ۱۹ سرطان ۱۳۸۲
- بازدید آقای تاکا ایکو- نماینده خاص و ناظم کمک های اقتصادی جاپان به تاریخ ۳/۵/ ۱۳۸۲ از کابل
- بازدید آقای موتوهیریو شیکاوا - معاون همکاری های اقتصادی وزارت امورخارجه جاپان به تاریخ ۶/۲۷/ ۱۳۸۲ از کابل
- فراهم نمودن زمینه برگزاری ورکشاپ سه روزه در کابل به کمک دفتر UNODC و وزارت عدلیه برای تسوید قوانین در ارتباط مبارزه با تروریزم

وجرایم فراملبتی که در زمینه گسیل سپاهیان جاپانی در چارچوب PRT به افغانستان ابراز موافقت گردید.

- امضای موافقتنامه همکاری میان دولت افغانستان و کشور جاپان برای طرح تفصیلی و دیزاین پروژه میدان هوایی میان ألمللی کابل.
- امضای موافقتنامه همکاری در بخش معارف از سوی داکتر عبدالله - وزیر امور خارجه و آقای کنیچی کوماند- سفیر جاپان در کابل در وزارت امور خارجه.
- موافقتنامه همکاری علمی و تحقیقی در عرصه پروژه های باستانشناسی و بودیزم میان کشور جاپان و جمهوری اسلامی افغانستان.
- تفاهمنامه همکاری های فنی در عرصه توسعه و تقویت پروژه آموزش های نیمه رسمی میان کشور جاپان و وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان.

کوریای شمالی (North Korea)

- نفوس: ۲۲,۹ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: پیانینگ (Pyongyang)
- مساحت: ۱۲۲،۷۶۲ کیلومترمربع
- زبان: کوریایی
- آیین: مذهب رسمی ندارد و کشور اتییست و لاییک است.
- مرگ ومیر: ۶۰ سال مردان، ۶۶ سال زنان (UN)
- واحد پولی: ۱ وَن= ۱۰۰ چن
- صادرات: کالاهای کشاورزی، سمت، فلزباب، ماده معدنی
- درآمد سرانه: n/a
- نشان انترنتی: kp.
- رمز تیلیفونی: ۸۵۰+

• رییس جمهور مادام العمر: کیِم ایِل سنگ (Kim Il-sung-- deceased

- رییس کمیسیون دفاع ملی: کِیم جانگ اِل (Kim Jong-il)
- وزیر خارجه: پِک نام- سن (Paek Nam-sun)

کوریای‌شمالی از کشورهای شرق دور آسیا است که از شمال به جمهوری مردم چین، از شرق به دریای جاپان، از جنوب به کوریای‌جنوبی و از غرب به دریای زرد محدود می‌باشد.

آب و هوای کوریای‌شمالی به سبب موقعیت خاص جغرافیایی آن بیشتر گرم و مرطوب است. اما بخش‌های کوهستانی مرکزی آن سرد و برخی از بخش‌های شمال آن هوای خشک دارد.

کوریای‌شمالی کوهستانی بوده و ۷۰٪ اراضی آن را کوه‌ها می پوشاند.

طرز حکومت آن جمهوری سوسیالیستی بوده و پایتخت آن شهر پیونگ یانگ است که درغرب کشور موقعیت دارد.

مردم آن از نژاد زرد بوده و به زبان کوریایی سخن می زنند و از نگاه اداری به ۹ ایالت و ۴ شهر تقسیم شده است.

کوریایی شمالی از نگاه کشاورزی حاصلخیز بوده و پرورش مواشی و ماهیگیری نیز در این کشور دارای اهمیت است.

معادن زغالسنگ، سرب، تنگس، آهن، مس، طلا، فاسفیت، نمک درین کشور وجود دارد و صنایع پارچه ها پتروشیمی، آهن و فولاد در کوریای‌شمالی توسعه نموده و دارای انرژی و سلاح هسته‌یی می‌باشد.

مناسبات سیاسی کوریای‌شمالی با افغانستان:

افغانستان با داشتن پالیسی بیطرفی و سیاست مثبت و فعال با همه کشورهای جهان در سال ۱۳۵۲ هجری خورشیدی برابر با ۱۹۷۳ هر دو کوریا را به رسمیت شناخت و مناسبات سیاسی خود را با کوریای‌شمالی و جنوبی آغاز نمود و سفارت کوریای‌شمالی در کابل گشایش یافت، اما پس از کودتای هفت ثور کوریای‌شمالی به عنوان یگانه نماینده قانونی جزیره نمای کوریا به رسمیت شناخته شد و سفارت کوریای‌جنوبی در کابل مسدود گردید.

سفارت کوریای‌شمالی تا اواخر دولت اسلامی افغانستان در کابل گشایش یافت و فعال بود. با تشدید جنگ های داخلی از کابل به اسلام آباد انتقال یافت و امور مربوط را به طور سفارت غیر مقیم به پیش می‌بردند، که با به میان آمدن رژیم طالبان روابط سیاسی با کوریای‌شمالی به کلی قطع گردید.

اگر چه پس از استقرار نظام نو، در آغاز مرحله پیام‌های تبریکیه به مناسبت استقرار نظام نو از سوی حکومت کوریای‌شمالی عنوانی مقامات رهبری اداره مؤقت افغانستان مواصلت نمود، اما تا کنون هیچ اقدامی مبنی بر برقراری مناسبات سیاسی با کوریای‌شمالی صورت نگرفته است.

کوریای جنوبی (South Korea)

- نفوس: ۴۸,۲ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: سیوُل (Seoul)
- مساحت: ۹۹،۳۱۳ کیلومترمربع
- زبان: کوریایی
- آیین: بودایی، مسیحی
- مرگ و میر: ۷۲ سال مردان، ۷۹ سال زنان (UN)
- واحد پولی: وَن (Won)
- صادرات: کالاهای الکترونیکی
- درآمد سرانه: ۱۲،۰۲۰ دالر امریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: kr.
- رمز تیلیفونی: ۸۲+

- رییس جمهور: رو مو ایون (Roh Moo-hyun)
- صدراعظم: لی او چن (Lee Hae-chan)
- وزیر خارجه: بن کی مون (Ban kee-moon)

کوریای‌جنوبی که از کشورهای شرق دور آسیا است، در نیمکره شمالی موقعیت داشته، در شمال آن- کوریای‌شمالی، به سمت غرب آن- دریای زرد، طرف جنوب آن - دریای چین جنوبی و از طرف شرق به دریای جاپان محاط می‌باشد.

کوریای‌جنوبی دارای آب و هوای مرطوب دریایی بوده و دارای باران بسیار است. در بخش‌های شمالی آن جنگل‌های انبوه وجود دارد که مقدار زیاد چوب آن به کشورهای دیگر صادر می گردد. پایتخت آن شهر سیول است که در ناحیه شمال این کشور قرار دارد.

مردم کوریا از نژاد زرد بوده و به زبان کوریایی سخن می گویند. بیشتر مردم کوریایی بودایی مذهب اند. پیروان آیین های کنفسیوس و مسیحی نیز درین کشور وجود دارد.

این کشور از نگاه صنعت رشد چشمگیری نموده، و اکنون یکی از جمله چهار ببر آسیا و از کشورهای پیشرفته صنعتی به شمار می‌رود، چنانچه صنایع کشتی سازی، وسایل، الکترونیکی، تولید موتر، صنایع آهن وفولاد سازی و صنعت نساجی در کوریای‌جنوبی توسعه چشمگیر نموده است.

مناسبات کوریای‌جنوبی با افغانستان:

شایان یادآوری است که افغانستان با پیروی از پالیسی بیطرفی مثبت و فعال در سال ۱۹۷۳ جمهوری کوریا (کوریای‌جنوبی) را به رسمیت شناخت و سفارت کوریای‌جنوبی درکابل گشایش یافت، اما متأسفانه رژیم وقت تصمیم گرفت تا کوریای‌شمالی را که نظام سوسیالستی در آن حاکم است، به عنوان یگانه نماینده

قانونی جزیره کوریا به رسمیت بشناسد و رسماً اعلام نمود که کوریای‌جنوبی سفارت خود را در کابل مسدود نماید.

این گونه، روابط سیاسی با کوریای‌جنوبی به تاریخ ۱۳۵۷/۶/۲۶ هجری خورشیدی برابر با ۱۹۷۸ میلادی برهم خورد.

در اواخر حکومت داکتر نجیب‌الله- آخرین رییس جمهور رژیم، تلاش‌هایی برای از سرگیری روابط سیاسی با کوریای‌جنوبی صورت گرفت و نماینده رژیم وقت- آقای عبدالهادی ابوی در کنفرانس سکاب منعقده سیول با وزیر خارجه آن کشور موضوع از سرگیری و برقراری روابط سیاسی افغانستان با کوریای‌جنوبی را مورد بحث قرارداد و علاقمندی جانب افغانی را در زمینه به وی ابراز نمود، اما رخدادهای پسین در افغانستان باعث گردید که این کار عملی نشود.

همچنان پس از به میان آمدن رژیم طالبان، در زمان دولت اسلامی نیز در زمینه از سرگیری مناسبات سیاسی با کوریای‌جنوبی تلاش‌هایی صورت پذیرفت، چنانچه از طریق سفارت افغانی در چین با مستشار وزیر مختار سفارت افغانی در پیکنگ در زمینهٔ مناسبات سیاسی گفتگوهایی صورت گرفت و مقامات کوریای‌جنوبی وعده دادند که هیأتی را به ریاست مستشار وزیر مختار سفارت کوریای‌جنوبی در دهلی در اوایل سال ۱۳۷۴ برابر با ۱۹۷۵ میلادی به کابل گسیل می دارد که در نتیجه این هیأت از کابل بازدید نموده و آمادگی حکومت کوریای‌جنوبی را مبنی بر از سر گیری روابط دیپلماتیک با افغانستان ابراز نمود.

در پی این وعده، روانشاد عبدالرحیم غفورزی- معین وزارت امور خارجه دولت اسلامی وقت افغانستان بنا بر دعوت مقامات کوریای‌جنوبی از سیول مرکز آن کشور بازدید نمود و در نتیجه گفتگوهایی با مقامات کوریایی انجام داد. حکومت

کوریا بازهم علاقمندی‌شان را مبنی بر از سرگیری روابط دیپلماتیک با افغانستان به روانشاد غفورزی ابراز نمودند.

دولت اسلامی وقت افغانستان فیصله نمود تا در گام نخست روابط دیپلوماتیک خود را با آن کشور در سطح سفیر غیر مقیم برقرار نماید، بناً تصمیم خود را به تاریخ ۱۳۷۵/۱/۱ برابر با ۱۹۹۶ میلادی از طریق سفارت افغانی در دهلی به اطلاع مقامات کوریای‌جنوبی رسانید، اما با وجود سپری شدن مدت زیاد پاسخی در زمینه مواصلت ننمود و تا زمانی استقرار نظام نو یعنی تأسیس اداره مؤقت افغانستان هیچ اقدامی در زمینه صورت نگرفت.

مناسبات با جمهوری کوریا (کوریای‌جنوبی) پس از استقرار نظام جدید:

به گونه‌یی که یادآوری گردید، افغانستان مناسبات دیپلماتیک خود در سال ۱۹۷۳ با کوریای‌جنوبی آغاز نمود، اما با تجاوز شوروی وقت تا پایان جنگ های ۲۳ ساله و استقرار نظام نو در افغانستان (تأسیس اداره موقت و دولت انتقالی اسلامی افغانستان) قطع گردیده بود، اما با تأسیس اداره مؤقت افغانستان جمهوری کوریا از نخستین کشورهایی است که علاقمندی خود را در زمینهء برپایی مناسبات سیاسی و سهمگیری در بازسازی افغانستان ابراز نمود. چنانچه در کنفرانس توکیو که زیر عنوان بازسازی افغانستان به تاریخ ۲۱ و ۲۳ جنوری در شهر توکیو- مرکز جاپان برگزار گردید، جمهوری کوریا مبلغ ۴۵ میلیون دالر مساعدت را به منظور بازسازی افغانستان تعهد نمود.

در جنوری ۲۰۰۲ دفتر همکاری‌های بین المللی کوریاKOICA در کابل تأسیس گردید که مناسبات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی میان دو کشور تا زمان تأسیس سفارت شان در کابل از طریق همین دفتر صورت می گرفت.

به تاریخ ۲۳ سپتامبر ۲۰۰۲ سفارت کوریا در کابل باز گردید و در ۲۴ سپتامبر آقای پارک جونگ سونگ- سفیر جدید کوریا وارد کابل گردید.

تا کنون اکثر همکاری جمهوری کوریا با ادارات و مردم افغانستان از طریق دفتر KOICA در کابل عملی گردیده است.

برپایهٔ گزارش سفارت کوریا در کابل، از زمان تأسیس اداره موقت تا کنون بیش از ۱۱۰ نفر از کارمندان بلند پایهٔ ادارات، ژورنالیست ها دو نفر وزیر و چار نفر معینان وزارت‌های مختلف از کوریا بازدید نموده اند. به خصوص دعوت و شرکت داکتر عبدالله - وزیر امورخارجه دولت ا.ا.ا برای نخستین بار در دومین کنفرانس جوامع دموکراسی وزیران خارجه که از ۱۰ تا ۱۲ نوامبر ۲۰۰۲ در سیول- مرکز کوریای‌جنوبی برگزار یافت، گام مثبتی در راستای تحکیم مناسبات دوستانه میان دو کشور به شمار می‌رود.

اخیراً وزارت کار و امور اجتماعی قراردادی را در مورد تأسیس یک مرکز آموزش مسلکی در کابل با KOICA به امضاء رسانیده است.

بازسازی بیمارستان صدری ابن سینا، مساعدت در مورد پروژه‌های توسعه روستایی در ۵۰ دهکده. موارد فوق بیانگر برخی از کمک‌های بارز و عمده کوریای‌جنوبی به افغانستان می‌باشد که البته افزون بر موارد فوق مساعدت‌های متعدد دیگری نیز از سوی دولت کوریا به مردم افغانستان صورت گرفته است.

- بازدید یک هیات سه نفری از کابل برای بازگشایی سفارت کوریا که از تاریخ ۲۹ تا ۳۱ جولای ۲۰۰۲ صورت پذیرفت.

- بازدید یک گروه ۲۱ نفری زنان افغانستان به ریاست خانم محبوبه حقوقمل- وزیر امور زنان برای اشتراک در برنامه بازسازی زنان به تاریخ ۱۸ نوامبر ۲۰۰۲ در سیول

- سفر هیات بلندپایه کشور کوریا در ارتباط بازگشایی سفارت ایشان از تاریخ ۷ تا۸۱/۵/۹ به کابل

- سهمگیری دو نفر اعضای دفتر در برنامه های رسمی در خارج کشور در ترکیب - هیات آقای وزارت اطلاعات و فرهنگ به کشور های ایران و کوریای جنوبی.

- تجهیز سالون سیمینارها در قصر استور وزارت امورخارجه با عصری ترین تکنالوژی صوت و تصویر به کمک کشور کوریای جنوبی.

- گسیل ۴ نفر به برنامه ماستری به کشور کوریا.

- دعوت ۲۱ تن از کارمندان وزارت معارف از جانب کشور کوریای جنوبی.

- بازدید داکتر عبدالله -وزیر امور خارجه از کوریای جنوبی ۲۱/ ۹/ ۱۳۸۱

- کوریای جنوبی مبلغ ۴۵ میلیون دالر مساعدت موعود در کنفرانس توکیو را طی سال ۲۰۰۴ صرف بازسازی افغانستان می نماید که از جمله ۶ میلیون دالر را صرف آموزش کارمندان دولت و ۲۷ میلیون دالر را برای اعمار شبکه های برق آبی، ۲ میلیون دالر را برای اعمار مرکز تکنالوژی انستیتوت پولی تخنیک، ۱۷میلیون دالر را برای اعمار

انستیتوت کوپراتیف آموزشی و حرفه یی و یک میلیون دالر را برای ساختمان ۴ مکتب نو در ولایت پروان به مصرف رسانیده است.

- بازسازی شفاخانه ابن سینا با هزینه ۲,۵ میلیون دالر از سوی کشور کوریای جنوبی
- بازگشایی سفارت افغانستان در کوریای جنوبی در ۱۳۸۲
- بازدید آقای کیم هی سنگ- مشاور رییس جمهور کوریای جنوبی به تاریخ ۱۰/۳۰/ ۱۳۸۲.
- از جمله مساعدت های کوریا مبلغ ۶ میلیون دالر برای تریننگ کارمندان دولت، ۲ میلیون دالر برای مرکز تکنالوژی در انستیتوت پولی تخنیک، ۱/۷ میلیون دالر برای اعمار لیلیه کوپراتیف آموزشی و حرفه یی، مبلغ ۱میلیون دالر برای اعمار ۴ مکتب ابتدایی در ولایت پروان مبلغ ۳ میلیون دالر برای اعمار شبکه های کوچک برق در ۵۰ روستا و توسعه روستایی ومبلغ ۲,۵ میلیون دالربرای اعمار شفاخانه صدری ابن سینا.

بنگله‌دش (BANGLADESH)

- نفوس: ۱۵۲،۶ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: داکا (Dhaka)
- مساحت: ۱۴۳،۹۹۸ کیلومترمربع
- زبان: میانگالی
- آیین: اسلام، هندو
- مرگ ومیر: ۶۱ سال مردان، ۶۲ سال زنان (UN)
- واحد پوالی: ۱ تاکه= ۱۰۰ پیسه
- درآمد سرانه: ۴۰۰ دالرامریکای (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: bd.
- رمز تیلیفونی: ۸۸۰+

- رییس جمهور: ایاز الدین احمد (Iajuddin Ahmed)
- صدراعظم: خالده ضیأ (Khaleda Zia)
- وزیر خارجه: مرشد خان (Morshed Khan)

موقعیت جغرافیایی:

جمهوری مردم بنگله‌دش در جنوب آسیا موقعیت دارد و از سه طرف از سوی هند محاط گردیده است. در جنوب شرق با کشور میانمار(برما) هم مرز است. مرزهای بنگله‌دیش با هند در زمان مجیب‌الرحمن نشانه گذاری گردید. مگر شش کیلومتر هنوز نشانه گذاری نشده است.

در حدود ۱۱۱ Enclave هند در داخل بنگله‌دش و ۵۵ Enclave مربوط بنگله‌دش در داخل هند می‌باشد که بیشتر باعث برخوردهای مرزی می‌شود. همچنان تشکیل یک جزیره در دهنه دریای مشترک یک موضوع متنازع فیه میان دو کشور می‌باشد.

اقلیم: دو فصل مهم دارد. فصل زمستانی از نوامبر تا فبروری (درجه حرارت میان ۲۹-۹ درجه سانتی گراد) و تابستانی از (اپریل تا سپتامبر ۲۱-۳۴ درجه سانتی گراد) است. دارای اقلیم مرطوب و بارانی است و رطوبت میان ۳۶-۹۹ درصد است. بلندترین ۹۹٪ در جولای و پایین ترین آن ۳۴٪ در دسامبر می‌باشد.

مذهب: اسلام ۸۸,۳٪، هندو ۱۰,۳٪، بودایی ۶٪ و مسیحی ۰,۳٪

تقسیمات اداری: به شش ایالت تقسیم شده: سلهت، باریسال، داکه، راج شاهی، چیتکانک، کولنا، دارای Upazila ۶۴۴۴۷۲ ناحیه، District و ۶۸۰۰۰ روستا می‌باشد.

زبان: ۹۵٪ بنگتا، ۵٪ زبان های محلی، زبان انگلیسی نیز مروج است.

غذا: برنج، سبزی، حبوبات (ماش، لوبیا و غیره)، ماهی.

تولیدات عمده کشاورزی: برنج، گندم، کنف، چای، تنباکو، نیشکر.

منابع معدنی: گاز طبیعی، زغالسنگ، سنگ آهک، ریگ سلیکا و مانند آن.

گل ملی: Shapla

پرنده Magpie Robin (پرنده سیاه وسفید با سینه سرخ رنگ)،

ماهی ملی: Hilsa،

میوه ملی: Jack Fruit.

صنایع عمده: کنف (جوت)، چای، پارچه ها، پوشاک، کاغذ، کود، چرم و تولیدات چرمی، سمنت، ماهی پروسس شده، دارو، تولیدات کیمیایی و مانند آن.

صادرات سنتی: کنف خام، تولیدات کنفی مانند پارچه باب، بوجی، جوال، قتان، کمپل، چای، چرم تولیدات چرمی.

صادرات غیرسنتی: میگوی یخزدهShrimp، تولیدات ماهی، کاغذNaphtha (مواد سوخت)، کود، یوریا، لباس و صنایع دستی.

واردات عمده: پنبه، روغن، برنج (باریک اعلی)، گندم، نباتات روغنی، نفت خام، پترول، کود، سمنت، چوب، نخ باب و مانند آن.

رودخانه‌های عمده:

Padma، برهماپترا، جمنا، کرمافولی و... که بیشتر قابل کشتیرانی است. این شبکه رود خانه‌ها در انتقال اموال و مردم نقش مهم بازی می‌کند.

پول رایج: تاکه، واحد پولی پیسه (یک تاکه صد پیسه) ویک دالر معادل ۵۸ تاکه است.

سیاست و حکومت در بنگله‌دیش:

نظام دولتی بنگله‌دش پارلمانی است که پس از هر پنج سال انتخابات صورت می گیرد. حکومت کناره گیری می کند و حکومت سرپرست تعیین می‌شود. حکومت سرپرست اعضای کابینه موقت را تشکیل می‌دهد و اشخاص با تجربه در راس وزارت خانه‌ها قرار می گیرد. مدت حکومت موقت سه ماه است که جریان انتخابات را وارسی می‌نماید. تاریخ انتخابات تعیین می‌شود در تاریخ معینه رای‌گیری صورت می گیرد. حزبی که اکثریت را به دست آورد، موظف به تشکیل کابینه جدید می‌شود. دوره کار حکومت سرپرست پس از تشکیل کابینه جدید پایان می‌یابد. سپس رییس‌جمهور از سوی صدراعظم تعیین و پارلمان آن را تأیید می‌نماید. رییس‌جمهور از عضویت حزبی خود کناره گیری می کند.

روابط افغانستان و بنگله‌دیش:

افغانستان با بنگله‌دیش به رغم بعد فاصله، پیوندهای عمیق تاریخی دارد. هر دو کشور عضو NAM-OIC-LDC اند. افغانستان از نخستین گروه کشورهایی است که بنگله‌دیش را در جنوری ۱۹۷۳ به رسمیت شناخت و در فبروری ۱۹۷۴ روابط سیاسی به سطح سفارت کبرا برقرار گردید.

در هنگام آزادیخواهی در سال ۱۹۷۱، شمار زیاد شهروندان بنگله‌دیش که در پاکستان غربی اقامت داشتند، برای حفظ جان خویش از خاک پاکستان گریختند و داخل افغانستان شدند. حکومت وقت و مردم افغانستان از آن ها پذیرایی و مهمان‌نوازی نمود و همه آن ها را پناه داده با طیاره به میهن شان انتقال دادند.

مردم بنگله‌دیش و رهبران‌شان این عمل نیک مردم و حکومت افغانستان را فراموش نکرده، هنگام دیدار با رهبران افغانی و اعضای سفارت از آن یادآوری می‌کنند.

صدراعظم بنگله‌دیش در سال ۱۹۹۸ در دیدار با یک دیپلومات افغان اظهار داشت که چند کشور خارجی که رژیم طالبان را به رسمیت می‌شناختند، در سال های ۱۹۹۷و ۱۹۹۸ بر حکومت بنگله‌دیش فشار آوردن تا رژیم طالبان را به رسمیت بشناسد، ولی حکومت بنگله‌دیش آن را رد کرد.

پس از تقسیم نیمقاره هند در سال ۱۹۴۷، که کشورهای هند و پاکستان به میان آمد، کشور بنگله‌دیش به نام پاکستان شرقی زیر حمایت پاکستان قرار گرفت، ولی پسان ها دراثر اشتباهات پاکستان و ظلم حکمرانان پاکستانی در بنگال شرقی مردم از پاکستان غربی دل خوشی نداشتند در انتخابات دسامبر ۱۹۷۰ شیخ مجیب الرحمان از ۳۰۰ کرسی پارلمان تنها ۱۶۷ کرسی را در بنگله‌دیش به دست آورد و ذوالفقار علی بوتو - رییس حزب مردم پاکستان PPP در پاکستان غربی ۸۱ کرسی را به دست آورد. رهبران پاکستان غربی این موفقیت پاکستان شرقی را نپذیرفته و جنرال یحیی‌خان در مارچ ۱۹۷۱ استقلال بنگله‌دیش را اعلام نمود که این تاریخ همه ساله همچون روز ملی بنگله‌دیش برگزاری می‌شود.

به تاریخ ۳۰ مارچ شیخ مجیب‌الرحمان را گرفتار و برای توقیف به پاکستان غربی انتقال دادند. پس از این تاریخ، ارتش پاکستان حملات شدیدی بر مردم بنگال شرقی به راه انداخته و در نه ماه به تعداد سه میلیون مردم بی گناه بنگله‌دیش را کشته و به بر نزدیک به دو صد هزار زنان بیگناه تجاوز کردند. این گونه، ده میلیون بنگله‌دشی برای حفظ جان به هند پناه بردند و حکومت جلای وطن را در کلکته تأسیس نمودند.

هند به تاریخ ۳ دسامبر ۱۹۷۱ مداخله را آغاز کرد. به تاریخ ۱۶ دسامبر ۱۹۷۱ ارتش پاکستان به فرماندهی جنرال نیازی به هند تسلیم گردید. تاریخ ۱۶ دسامبر جنرال یحیی‌خان کناره گیری کرد و ذوالفقار علی بوتو به عنوان رییس‌جمهور و رییس حکومت نظامی اعلام گردید.

شیخ مجیب‌الرحمان به تاریخ ۱۰ جنوری ۱۹۷۲ از بازداشت رها و به داکه برگشت و از سوی مردم بنگله‌دش با گرمی فراوان استقبال و به عنوان نخستین صدراعظم انتخاب گردید. هند و بوتان از نخستین کشورهایی بودند که بنگله‌دش را به رسمیت شناختند. پسان ها اعضای کشورهای مشترك المنافع بنگله‌دش را به رسمیت شناخت. باین عمل دسته جمعی، پاکستان از عضویت کامنولت به عنوان اعتراض بیرون شد مگر پسان ها در سال ۱۹۸۹ دوباره عضو کامنولت گردید.

قرار بود کنفرانس کشورهای اسلامی در فبروری ۱۹۷۴ در لاهور برگزار گردد و در اثر پشتبانی جدی افغانستان و الجزایر و دیگر کشورهای اسلامی پاکستان ناگزیر گردید، حکومت بنگله‌دش را به رسمیت بشناسد.

از شیخ مجیب‌الرحمن به عنوان صدراعظم بنگله‌دش دعوت نمود، درآن شرکت نماید. پس از شناسایی کشورهای دیگر مانند چین نیز حکومت بنگله‌دش را در سپتامبر ۱۹۷۴ به رسمیت شناختند.

پس از کسب آزادی و تسلیمی پاکستان، در سال ۱۹۷۲ عبدالصمد آزاد - نخستین وزیر امور خارجه بنگله‌دیش از افغانستان بازدید نمود و در مسایل مختلف خواستار مشوره و توضیحات حکومت افغانستان در مسایل منطقه و بین المللی که در آن وقت پرستیژ بالایی میان کشورهای آسیایی، اسلامی و نامتعهد داشت؛ گردید.

بی‌توجهی اسلام‌آباد به تحول اوضاع در پاکستان شرقی، سرگرم شدن رهبران و حکمرانان پاکستانی در عیاشی و جمع آوری پول، علل مهم ناخشنودی بنگال شرقی در برابر پاکستان به شمار می‌رود. مداخله هند آن را تسریع بخشید. گزارش حمودالرحمن پسان ها روشن گردانید که حکمرانان پاکستان در جدایی پاکستان شرقی و غربی مقصر بوده اند.

سال ها پیش، شماری از بازرگانان افغانی در پاکستان شرقی مصروف تجارت بوده سرمایه گذاری نموده بودند. در هنگام جنگ های آزادیخواهی یک تعداد افغان ها نیز کشته شده، اموال آن ها ضبط گردید. پسان ها خانواده یک تاجر افغانی به نام عبدالخالق خان در اثر تلاش توانست دارایی خویش را به دست آورد.

پس از شناسایی بنگله‌دش نخستین هیأت افغانی به ریاست داکتر عبدالمجید -وزیر دولت افغانستان از بنگله‌دیش بازدید و با شیخ مجیب الرحمان دیدار و گفتگو نمود.

محمد داوودخان- نخستین رییس‌جمهور افغانستان از تاریخ ۱۴-۱۶ مارچ ۱۹۷۵ از بنگله‌دش بازدید نمود و با شیخ مجیب‌الرحمان مذاکرات همه جانبه را در زمینهٔ تجارت، اقتصاد، فرهنگ، آموزش و پرورش، هوانوردی ملکی و غیره انجام دادند. از شیخ مجیب‌الرحمان دعوت گردید از افغانستان بازدید نماید. هرگاه مجیب‌الرحمان کشته نمی‌شد، میان کابل و داکه پروازهای مستقیم صورت می‌گرفت که پس از کشته شدن شیخ مجیب الرحمان در ۱۵ اگوست ۱۹۷۵ عملی نگردید و پس از آن هیچ رهبر بنگله‌دیش از افغانستان بازدید نکرده است. پس از کشته شدن شیخ مجیب‌الرحمان خونده‌کار متشاق احمد- رییس‌جمهور گردید. سپس جنرال ضیاء الرحمان مؤسس حزب ملی بنگله‌دیش در سال ۱۹۷۷ طی کودتایی رییس‌جمهور شد. در اول سپتامبر ۱۹۷۸ حزب ملی بنگله‌دیش را تأسیس

کرد. این حزب با دوستی با پاکستان شهرت دارد. ولی در ۳۰ می ۱۹۸۱ کشته شد و عبدالستار- رییس جمهور موقت گردید.

پسان ها جنرال محمدحسین ارشاد در سال ۱۹۸۳ در اثر کودتا به قتل رسید. وی رییس حزب جتیا پارتی بود. او این حزب را در نوامبر ۱۹۸۳ تأسیس کرد و در اثر تظاهرات مردم و احزاب مخالف در سال ۱۹۹۰ از کار برکنار و برای مدتی بازداشت گردید.

سپس خالده ضیاء- خانم ضیاء الرحمان از سال ۱۹۹۱ تا جون ۱۹۹۶رییس حزب ملی بنگله‌دیش به حیث صدراعظم انتخاب شد و قاضی شهاب الدین احمد -به حیث رییس‌جمهور تعیین گردید و در جون ۱۹۹۶ شیخ حسینه واجد دختر شیخ مجیب الرحمن از حزب عوامی لیک در انتخابات برنده شد و مقام صدارت را به عهده گرفت.

حزب عوامی لیک در سال ۱۹۴۹ تأسیس شده است. این حزب به دوستی با هند و شوروی شهرت داشت. در زمان صدارت شیخ حسینه، قاضی شهاب الدین احمد بار دیگر رییس‌جمهور شد.

در بنگله دیش قدرت در واقع مربوط به صدراعظم بوده و رییس‌جمهور تشریفاتی است. شیخ حسینه واجد برای مدت پنج سال صدراعظم بود دوره او در جون ۲۰۰۱ پایان یافت.

در اگوست ۲۰۰۱ حکومت سرپرست برای تنظیم امور انتخابات به میان آمد و در انتخابات اکتبر ۲۰۰۱ احزاب چهارگانه به رهبری حزب ملی بنگله‌دیش که بیگم خالده ضیاء رهبر آن می‌باشد ۲/۳ یعنی اکثریت کرسی پارلمان را به دست آورده، توظیف به تشکیل کابینه گردید. حزب جمعیت اسلامی به رهبری مولانا مطیع

الرحمان نظامی، حزب جتیا پارتی به رهبری جنرال محمدحسین ارشاد و شاخه‌یی از جتیا پارتی به رهبری حسین منجو در کابینه جدید کرسی‌های مهم اشغال کردند و جمعیت اسلامی برای بار نخست عضو کابینه شد. جمعیت اسلامی بنگله‌دیش در سال ۱۹۴۱ در لاهور تأسیس شده و شاخه‌یی از جمعیت اسلامی پاکستان بوده و با پاکستان روابط نزدیک دارد.

پس از تشکیل کابینه در اکتبر ۲۰۰۱ در نخستین جلسه فیصله گردید که به‌اندازه پنجاه میلیون تاکه معادل یک میلیون دالر مساعدت به پناهگزینان افغانی که در اثر حملات نیروهای ائتلاف ضد طالبان تازه به پاکستان پناهگزین شده بودند، از طریق سازمان ملل ارسال نمود که شامل کمپل، دارو، چای، بکس، فرش و غیره بود.

در حکومت جدید اکتبر ۲۰۰۱ نخست داکتر بدرود جاچودری به حیث وزیر خارجه و پسان ها به حیث رییس‌جمهور تعیین شد و در می ۲۰۰۲ در اثر اختلافات با صدراعظم از کار بر کنار شد و پروفیسور ایازالدین احمد رییس‌جمهور شد که تا کنون به وظیفه خود ادامه می‌دهد.

درین کابینه منظور مرشد خان - وزیر خارجه گردید. صدراعظم و وزیر امور خارجه همیشه هنگام دیدار با رهبران افغانستان در خارج آمادگی کشورشان را در بازسازی افغانستان ابراز می‌نمایند. درکنفرانس توکیو در جنوری ۲۰۰۲ و دیگر مجامع بین المللی بنگله‌دش اعلام می‌نماید که در بازسازی افغانستان سهم داشته باشد. بنگله‌دش کشور ناداری است، اما می‌تواند متخصصان خویش را برای بازسازی افغانستان گسیل دارد. لذا مؤسسه Brac را تشویق نمود تا با تجربه‌یی که دارد در بازسازی افغانستان و پروژه توسعه روستاسا سهم گیرد.

داکتر کمال حسین - وزیر خارجه پیشین بنگله‌دش در چند سال اخیر به حیث گزارشگر حقوق بشر ملل متحد در افغانستان توظیف گردید. چندین بار از

افغانستان بازدید و با نیروهای درگیر جنگ دیدار نموده است. تخطی رژیم طالبان را از حقوق بشر خصوصاً زنان و سیاست زمین سوزی آن ها را منظم به اطلاع شورای امنیت ملل متحد رسانیده است. از نگاه افغانستان وی شخصیت قابل احترامی می‌باشد.

پس از تأسیس سفارت افغانستان در فبروری ۱۹۷۴ اشخاص زیر به حیث شارژدافیر و سفیر افغانستان در داکه اجرای وظیفه نمودند که عبارت‌اند از:

عبدالله قادر، سید فصیح‌الدین، امان‌الله حسرت (شارژدافیر)، داکتر محمدحسن کاکر- سفیر کبیر، محمدنبی، سیدحسین گیلانی، عبدالبصیر هوتک، غلام محمد سخنیار(شارژ د افیر).

از جانب بنگله‌دیش مرشد منظور - سفیر، حبیب الرحمن، شرجیل حسن، میزان الرحمن چودری، سراج الاسلام (شارژدافیرها).

پس از سال ۱۹۸۹، بنگله‌دیش به علت عدم امنیت، سفارت خویش را در کابل بست که تا کنون بازگشایی نشده است. مگر افغانستان با همه دشواری‌های مالی و سیاسی سفارت خود را در داکه باز نگهداشته است. وزارت امور خارجه بنگله‌دش پیوسته اظهار می‌دارد که نسبت مشکلات اقتصادی نمی‌تواند سفارت خود را فعلاً باز کند. ولی عبدالسلام - سفیر بنگله‌دش در تاشکنت به عنوان سفیر غیرمقیم در افغانستان تعیین شده است. سفیر جدید افغانستان که به تازگی رهسپار بنگله‌دش شده است- آقای اکمل غنی احمدزی - دیپلمات سابقه دار کشور می‌باشد.

تامین علایق تجاری فیمامیان بنگله‌دیش و افغانستان که از طرف وزارت تجارت افغانستان نیز ابراز آمادگی صورت گرفته است و کار در مورد ادامه دارد، تا ازین طریق زمینه رشد و توسعه تجارت دو کشور در آینده فراهم شود.

مغولستان (منگولیا)(Mongolia)

- نفوس: ۲,۷ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: اولان باتور (Ulan Bator)
- مساحت: ۱,۵۶ میلیون کیلومترمربع
- زبان: منگمگر
- مذهب: بودایی
- مرگ ومیر: ۶۲ سال مردان، ۶۶ سال زنان (UN)
- واحد پولی : ۱ تگراگ= ۱۰۰ مانگوس
- صادرات: مس، پوست، پارچه ها
- درآمد سرانه: ۴۸۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: mn.
- رمز تیلیفونی: ۹۷۶+

• رییس جمهور(خارج شونده): نتساگین بگبندی (Nat sagiyn Bgabandi)

- رییس جمهور(وارد شونده): نمبرین انخبیار(Nambaryn Enkhbayar)
- صدراعظم: تساخیاین اِلبگدارج (Tsakhiagiin Elbegdorj)
- وزیر خارجه: سِندین منو-اوجِل(Tsendiyn Monh-Orgil)

منگولیا یا مغولستان که به نام کشور بیابان ها و کشورگوبی نیز یاد می‌شود، در نیمکره شمالی موقعیت داشته و از کشورهای شرق دور آسیا می‌باشد.

منگولیا یک کشور محاط به خشکی است که از سوی شمال- با روسیه، از سوی شمال خاوری- با منچوریای چین، از سوی غرب- با ایالت سنکیانگ چین و از سوی جنوب- نیز با جمهوری مردم چین هم‌مرز است. این گونه، منگولیا از سوی شمال خاوری، جنوب و غرب با جمهوری مردم چین مرز مشترک دارد.

منگولیا از کشورهای کم نفوس آسیا است که بخش اعظم خاک آن را کوه‌ها و بیابان های خشک مانند بیابان گوبی و مانند آن تشکیل می‌دهد.

مرکز آن شهر اولانباتور است.

کشور مغولستان از نگاه اداری به هژده ایالت و سه منطقه شهری و خودمختار تقسیم گردیده و بیشتر از ۹۷٪ مردم آن با سواداند. بیشتر آنان به زبان منگولیایی سخن می‌گویند. همچنان زبان های روسی و چینی نیز در این کشور مروج است. بیشتر مردم آن بودایی مذهب‌اند. پیروان دین اسلام نیز در این کشور وجود دارد.

واحد پولی آن توگریک است.

درین کشور پرورش حیوانات و مواشی اهمیت خاص دارد. ۵۲ درصد نفوس آن به کشاورزی اشغال دارد.

چنگیزخان سردار مغول از همین سرزمین برخاست و طوایف تاتار و مغول را باهم متحد ساخته و آنقدر نیرومند شد که امپراتوری‌های غرب و شرق آسیا را درهم کوبیده و بخش اعظم آسیای‌میانه را نیز زیر تسلط خود درآورد. اما امپراتوری بزرگ چنگیزخان پس از مرگ او به تدریج روبه انقراض نهاده و از هم پاشید و به مرور زمان به شکل منگولیای کنونی درآمد و در آغاز تحت اداره چین قرار گرفت و در سال ۱۹۲۱ نظام کمونیستی درین کشور برقرار شد پس از کودتای ثور روابط دیپلماتیک میان دو کشور در تراز سفیران مقیم ارتقا نمود.

مناسبات سیاسی افغانستان با منگولیا:

به تاریخ اول فبروری ۱۹۲۶ برابر با ۱۳ دلو ۱۳۴۴ با نشر اعلامیهٔ مشترک کابل- اولنباتور- تأسیس روابط دیپلماتیک به سویهٔ سفیران غیرمقیم میان دو کشور اعلان گردید و به آقای شعیب مسکین‌یار - سفیر افغانستان در چین وظیفه داده شد تا به عنوان سفیر غیرمقیم امور منگولیا را پیش ببرد.

به سال ۱۹۶۲ هیأت بلندپایهٔ منگولیایی به ریاست معین وزارت خارجه آن کشور از کابل بازدید دوستانه بود.

به سال ۱۹۶۶ هاشم میوندوال- صدراعظم افغانستان به دعوت حکومت منگولیا از آن کشور بازدید کرد.

همچنان به سال ۱۹۶۹ نوراحمد اعتمادی- صدراعظم وقت به دعوت مقامات منگولیا از آن کشور بازدید کرد.

به سال ۱۳۵۰ (۱۹۷۱) محمد ظاهرشاه -پادشاه وقت کشور از منگولیا بازدید رسمی و دوستانه نمود.

رژیم دموکراتیک خلق افغانستان با منگولیا مناسبات سیاسی و دیپلوماتیک برقرار نموده سفارت افغانی در اولنباتور تأسیس گردید. چنانچه در سال ۱۳۵۹ اسدالله سروری- رییس پیشین "خاد" (خدمات اطلاعات دولتی) بود به عنوان سفیر کبیر افغانستان در منگولیا گماشته شد.

سفارت افغانستان رسماً به تاریخ ۱۱ جولای ۱۹۸۰ در اولن بانور گشایش یافت. در ۱۹۸۳ موافقتنامه دوستی میان رژیم وقت افغانستان و حکومت منگولیا به امضاء رسید.

درین دوران، چند قرارداد به ارتباط تهیه مواد خوراکی مانند چای و غیره با این کشور عقد گردید که با ملاحظه سوابق کشور منگولیا به تعهدات خود برابر مواد قرار داد عمل نکرده است.

پس از سقوط رژیم دموکراتیک خلق مناسبات سیاسی با این کشور قطع گردیده و تا کنون به همین منوال باقی است.

پس از تأسیس اداره موقت، کشور منگولیا در مورد برقراری روابط با اداره موقت و دولت انتقالی اسلامی افغانستان ابراز علاقمندی نموده و به تاریخ ۱۸ جون ۲۰۰۱ سفیر منگولیا در دهلی‌نو به منظور مذاکره و برقراری روابط نزدیک با مقامات دولت انتقالی اسلامی افغانستان به کابل بازدید نموده و آمادگی کشور متبوع اش را برای سهمگیری در بازسازی افغانستان ابراز نمود.

با آن‌که اکنون منگولیا در افغانستان نمایندگی سیاسی ندارد، اما با استقرار نظام جدید در افغانستان نشانه‌هایی از علاقمندی خود با مردم و دولت افغانستان ابراز داشته است. چنانچه به تاریخ ۲۱ می ۲۰۰۲ سفیر منگولیا در دهلی از طریق سفارت د.ا.ا.ا در دهلی نو تقاضا نمود تا به عنوان نماینده کشور متبوعش برای بازدید از

افغانستان و دیدار با مقامات د.ا.ا.ا به افغانستان بازدید نماید. در نتیجه پس از موافقت د.ا.ا.ا، آقای Oido Nyamdavvaa سفیر کبیر منگولیا در هند از تاریخ ۲۲ تا ۲۷ جولای از افغانستان بازدید نموده و با مقامات رهبری دولت انتقالی اسلامی افغانستان و وزارت امور خارجه دیدار نمود. وی طی این دیدارها علاقمندی کشورش را در بخش اقتصادی و گسترش تجارت با افغانستان ابراز نمود.

حکومت منگولیا به عنوان حسن نیت و کمک بشری مقدار ۱۵۰ هزار Doz دارو Panypis را به وزارت صحت عامه دولت انتقالی اسلامی افغانستان مساعدت نموده که محموله مذکور به تاریخ ۹ جنوری ۲۰۰۳ به کابل مواصلت نمود.

باید یادآور شد که حال کشور منگولیا در مورد تأسیس نمایندگی سیاسی کشورش در کابل اقدام نکرده و نیز افغانستان در کشور منگولیا نمایندگی سیاسی ندارد.

مالیزیا (Malaysia)

- شمار باشندگان: ۲۵٫۳ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: کوالا لمپور (Kuala Lumpur)
- مساحت: ۳۲۹،۸۴۷ کیلومترمربع
- زبان: مالی، انگلیسی، چینی ، تامیل
- آیین: اسلام، بودایی، مسیحی، هندویی،
- مرگ ومیر: ۷۱ سال مردان، ۷۶ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ رنگیت= ۱۰۰ سن
- صادرات: تجهیزات الکترونیکی، نفت و گاز طبیعی، چوب، پارچه ها، روغن، کیمیایی، لاستیک
- درآمد سرانه: ۳،۷۸۰ دالرامریکای(بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: my.
- رمز تیلیفونی: ۶۰+

• رییس دولت: تنکو سید سراج الدین (Tuanku Syed Sirajuddin)
• صدراعظم: عبدالله احمد بداوی (Abdullah ahmad Badwai)
• وزیر خارجه: حامد بن جعفر البار (Hamid bin jaafar Albar)

کشور مالیزیا که در گذشته به نام مالایا نیز یاد می گردید، در نیمکره خاوری - در جنوب خاوری آسیا موقعیت دارد. مالیزیا از شمال - با کشور تایلند (سیام) از باختر- با دریای انداما، از جنوب با گذرگاه دریایی مالاکا، از جنوب خاوری با سنگاپور و معبر مالاکاواندونیز (سوماترا) و از شرق با دریای چین جنوبی محدود است. کوه‌های مشهور آن گوانونگ پارک و ته‌میانگ است و ۱۳۰۰ متر ارتفاع دارد. کلانتان از رودخانه‌های مهم این کشور بوده و به خلیج سیام می‌ریزد. آب و هوای این کشور به سبب نزدیکی به خط استوا گرم و بارانی است. ۷۵ ٪ اراضی آن را مرداب، جنگل ها و کوه‌ها می پوشاند.

مالیزیا از نگاه تولیدات کشاورزی دارای اهمیت است. درحدود ۱۳ درصد همه ساحه آن زیر کشاورزی قرار دارد. برنج و رابر تولیدات عمده این کشور را تشکیل می‌دهد. پرورش حیوانات به ویژه خوک به شمول ماهیگیری درین کشور دارای اهمیت است. مالیزیا درحدود ۳۵ ٪ تمام تولیدات جهانی رابر را تولید می کند. افزون بر آن، دراین کشور ذخایر بزرگ قلعی و نفت نیز وجود دارد.

واحد پولی این کشور رنگت بوده و در حدود ۳۸ ٪ مردم آن در شهرها و متباقی در روستاها زندگی دارند.

تاجران اروپایی در سدهء ۱۶ برای نخستین بار به ایمن کشور آمدند و در سال ۱۸۶۷ میلادی این کشور زیر کنترل بریتانیا قرار گرفت.

مردم دارای فرهنگ‌ها و آیین های مختلف اند. مردم بومی یا ملایی ها مجموعه‌یی حدود ۶۰٪ جمعیت را تشکیل می‌دهند که متباقی حدود ۴۰٪ جمعیت مردم مهاجر چینی ها و هندی‌ها وغیره نژادها است.

وضعیت اقتصادی:

از دیدگاه اقتصادی این کشور از کشورهای رو به رشد جهان شمرده می‌شود. بنای اقتصادی این کشور استوار بر تولیدات مواد خام است که پیشرفت سریع اقتصادی در عرصه های کشاورزی، صنعت، معادن و جهانگردی نیز شایان یادآوری است که نقش مهمی در رشد اقتصاد این کشور بازی نموده است.

مالیزیا نخستین کشور در تولید قلعی، رابر و روغن پالم در جهان به شمار می‌رود و پیشگام در تولیدات صنایع چوبی و کاکو سازی در جهان شناخته شده است. این کشور صادر کننده صنایع تجاری و استخراج کننده پترول و گاز طبیعی می‌باشد. کشور مالیزیا در مقام هفتم در ردیف کشورهای روبه رشد و کشورهای پیشرفته قرار می گیرد.

موضوع شایان یادآوری این است که با وجودی که اقتصاد مالیزیا از تشنج اقتصادی سال ۱۹۹۷ آسیا جان سالم به در نبرده است، بازهم این کشور به سوی یک اقتصاد نیرومند و مطمین‌تر پیش می‌رود. تولیدات داخلی کشور که پس از ربع سوم سال ۱۹۹۹ رو به بهبود است، نقش مهمی را در بالا بردن تراز زندگی مردم مالیزیا بازی نموده است. درآمد ملی مالیزیا بر اساس گزارش سال ۲۰۰۱ و ۲۰۰۲ سازمان ملل ابعاد مختلفی را در برگرفته و سال آینده ۷,۳۰٪ افزایش خواهدیافت.

در آمد خالص فردی در حدود ۷٪ می‌باشد. در عرصهء تجارت خارجی و خصوصاً صادرات سال ۲۰۰۱ و با وجود ۱۰,۴ ٪ کاهش نسبت به سال ۲۰۰۲ متازیا توانسته است ۵۳,۷ میلیارد رنگت که معادل ۱۳,۹۴ میلیارد دالر می‌شود، سربلس تجاری داشته باشد.

روغن نباتی و رابر از بزرگترین منابع صادراتی مالیزیا بوده، تولیدات غذایی، تنباکو، دارو، مواد کیمیایی، پلاستیک باب، مواد معدنی، آهن، نکل، لوازم ترانسپورتی، لوازم تحریر و سایر تولیدات را نیز به بازار عرضه می دارد.

طرف‌های مهم صادراتی مالیزیا را کشورهای امریکا، سنگاپور، جاپان، هانکانگ، تایوان، چین و کشورهای اروپایی، آسیایی و افریقایی تشکیل می‌دهد.

سیاست و حکومت در مالیزیا:

نوع حکومت مالیزیا پادشاهی فدرال می‌باشد که پادشاه از جمله ۱۳ پادشاه ایالتی برای مدت پنج سال انتخاب می‌شود و پادشاه کنونی آن تانکو سید سراج الدین پوترا جمال اللیل می‌باشد.

این کشور مشتمل از ۱۳ ایالت بوده و دارای دو حکومت فدرال مرکزی به نام کوالالمپور و لبون است. مساحت عمومی این کشور ۳۳۰۴۳۴ کیلومتر مربع است.

کشورشاهی مالیزیا دارای یک نظام دموکراسی پارلمانی است که همراه با قانون اساسی بر نظام شاهی استوار می‌باشد.

پادشاه- رهبر کشوراست که انتخاب وی از سوی جلسه شاهان محلی که در ۱۳ ایالت حاکمیت دارد، به مشوره هم صورت می گیرد.

پارلمان مالیزیا مشتمل از مجلس سنا و مجلس نمایندگان کشور می‌باشد. صدراعظم این کشور به عنوان رهبر دولت است که در رأس هیأت وزیران قرار دارد.

ملت این کشور به پنج ماده اساسی عقیده دارند و اساس این کشور را مربوط به این پنج ماده می‌دانند که عبارتند از:

- ایمان و عقیده به خداوند

- وفا به کشور و پادشاه

- احترام داشتن و پابند بودن به قانون اساسی تصویب شده کشور

- عقیده به حکومتی که استوار به مبدا قانون تصویب شده کشور باشد.

- احترام متقابل شهروندان این کشور به همدیگر.

نظام سیاسی کشور که یک نظام دموکراتیک می‌باشد، نگاه به حکم قانون اساسی کشور از سوی مسلمان ها اداره می گردد که در نتیجه اسلام دین رسمی کشور می‌باشد. مالایو زبان رسمی کشور بوده و زبان انگلیسی در جایگاه دوم قرار دارد که بیشتر مردم قادر به تکلم بر آن اند.

مالیزیا از نگاه اقتصادی یکی از نادرکشورهایی است که در بیست سال گذشته توانسته است به جامعه بین المللی اقتصاد راه پیداکرده و یکی از قدرت های اقتصادی در آسیا به شمار می‌رود که البته رشد پیداوار داخلی آن بطور کل ۷٪ در سال ۲۰۰۱ می‌باشد که در مقایسه با آن امریکا دارای ۳/۲٪ درعین سال می‌باشد.

کشور مالیزیا دارای یک نظام شاهی تشریفاتی است. سیاست آن را دولت انتخاباتی که در دست مسلمان ها است، رهبری می کند.

حکومت مالیزیا دارای کابینه و یک پارلمان دوشاخه‌یی متشکل از دیوان رعیت (مجلس نمایندگان) و دیوان نگارا (مجلس سنا) می‌باشد. قدرت سیاسی و اداری کشور را یک ائتلاف چند حزبی به نام " بریسان نیشنل" اداره می‌نماید که در واقع حزب امنو سازمان اتحاد ملی مالایا سیاست کشور را تعیین می‌نماید.

مالیزیا از ثبات و امنیت برخوردار بوده، راه رشد و پیشرفت را برق آسا می پیماید. احزاب سیاسی آزاد و فعال بوده حزب اسلامی پاس که طرفدار به اجرا گذاشتن حدود و شریعت اسلامی می‌باشد، حرکتی است که قدرتمندترین رقیب حزب امنو که مجری قوانین وضعی در کشور می‌باشد، به شمار می‌رود که در نتیجه حزب پاس تسلط چندین ایالت کشور را در دست دارد.

سیاست خارجی مالیزیا:

آنچه شایان یاد آوری است، سیاستی است که دولت داکتر مهاتیر محمد- رییس حزب آمنو (حزب حاکم) و صدراعظم پیشین کشور پیش گرفته است. شخص مهاتیر محمد در رابطه با سیاست جهان امروز که بیشتر شامل مسأله جهانی شدن (گلوبالیزاسیون) مشکل فلسطین و آسیای میانه و دهشت افگنی، می گردد، سیاست خاصی را دنبال می‌نماید.

دولت مالیزیا که شالوده سیاست آن را رشد اقتصادی تشکیل می‌دهد، از روند جهانی شدن بازار اقتصادی احساس خطر می کند. شخص مهاتیر محمد بارها با این روند مخالف نشان داده و خواهان کاهش در سرعت این روند شده و در تلاش یافتن راه های مبارزه باآن می‌باشد وتلاش دارد از حقوق کشورهای نادار جهان‌سوم، کشورهای رو به رشد و خصوصاً قدرت های کوچک اقتصادی که قربانی این روند خواهد شد، دفاع نماید. آنچه درین اواخر بدان اشاره رفته است، این است که دولت

مالیزیا خواهان تدریجی این روند می‌باشد، تلاش دارد مسایل دیگر جهانی را از چون نظم اجتماعی، اخلاقی، نظامی و تعلیمی جهان را نیز درآن بگنجاند.

سیاست مالیزیا در قبال مسأله فلسطین و آسیای میانه به گونه‌یی است که دولت مالیزیا پیوسته و سرسختانه از ملت فلسطین و قیام‌شان دفاع نموده، شرایط برگزاری سیمنارهای دفاع از مردم فلسطین را پیوسته فراهم آورده است. البته سیاست مذکور نشات گرفته از احساسات اسلامی مردم مسلمان این کشور و نزدیکی آن با جهان عرب می‌باشد و درین راستا تلاش می‌کند ریاست کشورهای اسلامی را نیز به دست بیاورد.

در رابطه با تروریزم، دولت مالیزیا مدت‌ها پیش از رویدادهای ۱۱ سپتامبر نیویارک متوجه قضیه بوده و به شدت با آن مبارزه کرده است که در نتیجه شماری از جوانان مالیزیایی را که با گروه طالبان و القاعده ارتباط داشته، و به طور غیرقانونی و بدون اجازه دولت مالیزیا داخل افغانستان بازدید کرده اند، مورد بازداشت و بازپرس قانونی قرار داده است.

پیشینه روابط سیاسی افغانستان با کشور شاهی مالیزیا:

روابط سیاسی میان دو کشور در سال ۱۹۴۸ در تراز سفیر غیر مقیم برقرار گردیده و امور مربوط به کشور مالیزیا از سوی سفارت افغانی در دهلی‌نو پیش برده می‌شد.

با تجاوز شوروی پیشین به افغانستان، مالیزیا طی اعلامیه سال ۱۹۸۰ روابط سیاسی خویش را با حکومت افغانستان بریده و از مجاهدان در مجامع بین المللی حمایت می‌کرد.

درسال ۱۹۸۰، بنابر تقاضای اتحاد هفتگانه، نمایندگی آن در کشور مالیزیا به صورت نیمه‌رسمی گشایش یافته و با خروج نیروهای شوروی از افغانستان و

تشکیل حکومت موقت پیشاور(مجاهدان) این کشور حکومت موقت پیشاور را به رسمیت شناخت و نمایندگی آن حکومت به فعالیت خویش ادامه داد.

پس از استقرار دولت اسلامی در افغانستان درسال ۱۹۹۲، در جریان دهمین کنفرانس کشورهای جنبش عدم تعهد در جاکارتا علاقمندی جانب افغانی مبنی بر تأسیس روابط میان دو کشور از سوی رییس‌جمهور وقت ابراز شد که از سوی مهاتیر محمد - صدراعظم پیشین مالیزیا تأیید گردید. به تأسی از همین موافقت، هیأت وزارت امور خارجه به ریاست عبدالغفور باهر- سفیر افغانی در جاکارتا موظف گردید تا موافقت تأسیس سفارت را با جانب مالیزیا امضاء نماید که بنابر معاذیری به امضاء نرسید. تا این که داکتر نجیب الله لفرایی - وزیر دولت در امور خارجه افغانستان در رأس یک هیأت وزارت امور خارجه از مالیزیا بازدید نمود و موضوع تأسیس سفارت افغانستان در کوالالمپور را نهایی ساخت و سفارت رسماً در مرکز مالیزیا تأسیس گردید که نخستین سفیر افغانستان درین کشور آقای عبدالستار مراد بود. پسان ها آقای امان الله جیحون به عنوان مستشار وزیر مختار، امور سفارت را به پیش می‌برد. چندی پیش آقای فرمان به عنوان سفیر افغانستان به این کشور فرستاده شد.

باید خاطر نشان نمود که پس از بازگشت سپاهیان شوروی از افغانستان و تحولات سریع سیاسی در کشور، سیاست خارجی مالیزیا در مسأله افغانستان بر مبنای سیاست پیشین آن در قبال افغانستان باقی ماند، که پس از سقوط حکومت داکتر نجیب الله در افغانستان و تأسیس حکومت اسلامی در کشور، مالیزیا دولت اسلامی افغانستان را به رسمیت شناخت و برای نخستین بار در سال ۱۹۹۳ سفارت افغانستان در این کشور تأسیس گردید.

این کشور در سال ۱۹۹۶، برای ایجاد روابط بیشتر با افغانستان گسیل هیأتی را به سرپرستی داکتر عبدالله احمد بدوی- وزیر داخله پیشین و - معاون صدراعظم و

صدراعظم کنونی حکومت این کشور در نظر گرفتند. اما دردمندانه جنگ های تحمیلی در افغانستان و سپس سقوط کابل - مرکز افغانستان به دست گروه طالبان، مانع بازدید این هیأت کشور مالیزیا از افغانستان گردید.

کشور مالیزیا با در نظرداشت واقعیت‌های عینی و تحولات سیاسی افغانستان به ادامه سیاست خارجی پیشین خویش در قبال افغانستان پایدار ماند.

سفارت دولت اسلامی افغانستان در مالیزیا همیشه از تحولات سریع اوضاع سیاسی، نظامی و اجتماعی در افغانستان و آثار آن در منطقه با ارسال مکاتیب متعدد به وزارت امور خارجه و مقامات این کشور را در جریان قرار می‌دادند. متقابلاً مقامات این کشور از وضع نابسامان در افغانستان خیلی ها اظهار تأسف می نمودند و همیشه اصرار مقامات این کشور بر این بود که ملت افغانستان باید برادروار با هم در صلح و صفا زیست نمایند و جلو جنگ های تحمیلی را بگیرند که نوع طرز فکر سیاسی مقامات مالیزیا نمایندگی از سیاست بیطرفی توأم با دلسوزی را در قضیه افغانستان وانمود می کرد. اما نظر به تماس‌های مستمر و روشن نمودن اذهان ایشان از واقعیت‌های اصلی قضیه افغانستان که طالبان را عامل ادامه جنگ و خونریزی در افغانستان می دانستند، این عمل سبب ایجاد روابط نزدیکتری گردید.

همچنان تحولات سیاسی داخل این کشور و روابط نزدیک مخالفان حزب برسر اقتدار مالیزیا با گروه طالبان و تأثیرات منفی آن ثبات سیاسی این کشور، مقامات این کشور را وادار به ایجاد روابط نزدیک میان مقامات افغانستان و مالیزیا گردید. از مدت‌ها پیش تلاش بر این بود که مقامات مالیزیا از یک هیأت بلندپایه دولت اسلامی افغانستان دعوت نمایند تا با مقامات بلندپایهء مالیزیا و وزیر امورخارجه دیدار نماید، تا این که وزارت امورخارجه مالیزیا این پیشنهاد را پذیرفت و سرانجام این کشور از داکتر عبدالله - وزیر امور خارجه دولت انتقالی اسلامی افغانستان به مالیزیا برای یک بازدید دو روزه دعوت نمودند.

آقای داکتر عبدالله- سرپرست وزارت امور خارجه، برای انجام یک بازدید رسمی به تاریخ ۱۷ جون سال ۲۰۰۱ وارد پایتخت مالیزیا شدند که در طی دیدارهای جداگانه با داکتر مهاتیر محمد- صدراعظم پیشین، داتوک سید حامد البار- وزیر امور خارجه، وزیر معارف، وزیر امور مذهبی و رییس دانشگاه میان المللی اسلامی مالیزیا انجام دادند.

پس از فروپاشی گروه طالبان و تحولات سیاسی، نظامی، اقتصادی در افغانستان دگرگونی های در استراتیژی سیاسی جهان و برقراری صلح در افغانستان، کشور مالیزیا اکنون نیز به اساس همان علایق دوستانه پیشین نسبت به دولت افغانستان خوشبینی و علاقمندی خاصی پیدا نمود.

مالیزیا با داشتن اقتصاد نسبتاً روبه رشد می‌تواند در ابعاد مختلف در بازسازی افغانستان کمک نماید.

شایان یاد آوریست که کشور مالیزیا پس از ایجاد حکومت موقت در افغانستان، در حدود ۵۰۰۰۰ دالر امریکایی در رابطه به کمک به آسیب رسیدگان سیلاب نهرین و ۲۷۰۰۰ دالر امریکایی کمک مردم مالیزیا به سیلاب زده‌ها می‌باشد و کمک کشور مالیزیا درعرصه فرهنگی در حدود بالاتر از ۱۰۰ بورس کوتاهمدت درعرصه‌های علمی، فرهنگی و فنی به این کشور می‌باشد که حدود ۵۶ بورس آن عملاً در اختیار دولت افغانستان قرار گرفته است.

سفارت‌های ج.ا.ا اکنون در کشورهای اندونیزیا و مالیزیا فعال بوده و در دیدارها با مقامات وزارت خارجه مالیزیا در رابطه با بازگشایی سفارت مالیزیا در کابل علاقمندی نشان داده اند. اظهار آمادگی کرده اند.

همچنان در رابطه به بازگشایی سفارت جمهوری اندونیزیا در افغانستان آقای عبدالجمیل پروانی- مستشار د.ا.ا.ا در جاگارتا طی دیداری که با آقای سنوسی - مدیر شعبه آسیای مرکزی و جنوبی وزارت امور خارجه جمهوری اندونیزیا در دفتر کارشان صورت پذیرفت پس از تعارفات معمول نخست پیرامون تحکیم و گسترش روابط دوستانه میان دوکشور در ساحات مختلف گفتگو نموده، ضمناً در رابطه به بازگشایی سفارت اندونیز یا درافغانستان و از سر گیری مناسبات دیپلوماتیک و اعزام سفیر و کارمندان دیپلوماتیک تاکید گردیده متقابلاً آقای سنوسی در مورد بازگشایی سفارت اندونیزیا اظهار نموده گفت که در مورد گسیل کارمندان دیپلوماتیک خویش و تعیین سفیر در افغانستان برای سفیر ما در اسلام آباد وظیفه سپرده ایم تا به افغانستان بازدید نموده زمینه برای بازگشایی سفارت را فراهم نمایند و همچنان در نظر است که برای ما در کابل به جای تعمیر کهنه بنای جدید اعمار نماییم.

شایان یادآوری است که بر پایه گزارش شماره ۶۶۱ مورخ ۲۵/ ۹/ ۸۱ که از کوالالمپور مواصلت ورزیده، آقای امان الله جیحون – کاردار سفارت افغانستان برای دریافت بیشتر مساعدت های فنی کشور مالیزیا به تاریخ ۲۰ نوامبر با خانم پتریشیا چیایون موی - مدیر بخش خارجه ریاست اقتصاد و پلان گذاری دفتر صدراعظم دیدار انجام داد که در آغاز از همکاری های بیدریغ آن اداره در زمینه پذیرش، پیشنهاد های این سفارت در مورد اشتراک دیپلومات ها و مسوولان اداری که قرار است در سال آینده در کوالالمپور برگزار گردد، سپاسگزاری نموده و خواهان پذیرش و برگزار شدن همچو کورس های آموزشی در دیگر بخش های عاجل و ضروری برای سایر ارگان های دولتی در کشور شدند، متقابلاً خانم پتریشیا اظهار آماده گی نموده و وعده یک صد و سی و پنج بورس را در عرصه های مختلف اعم از علمی و فنی را اظهار نموده که از جمله ۲۱ بورس آن در بخش دیپلوماسی مربوط وزارت امور خارجه می باشد.

- مساعدت مالی برای زلزله زدگان

- بازدید حامد کرزی- رییس د.ا.ا.ا. از کوالالمپور در سال ۱۳۸۱

- سیزدهمین کنفرانس سران کشور های نامتعهد به روز های ۲۴و ۲۵ فبروری ۲۰۰۳ در شهر کوالالمپور مرکز مالیزیا برگزار شد. آقای حامد کرزی- رییس دولت و آقای داکتر عبدالله- وزیر امور خارجه در این کنفرانس سهم گرفتند.

- اتحادیه جوانان کشور مالیزیا دو نفر از اتحادیه جوانان افغانستان را برای اشتراک در ورکشاپ منطقه یی آسیا به کوالالمپور دعوت نمودند.

- معرفی ۴۰ نفر از انجنیران راه سازی و سرک سازی به کشور مالیزیا.

- برنامه های کوتاهمدت کشور مالیزیا برای وزارت پلان و ارسال ۳۲ کاندید به برنامه متذکره به جانب مالیزیا.

- گسیل ۲۱ نفر از کارمندان ادارات گوناگون کشور به کورس های کوتاهمدت.

- اشتراک هیات افغانی به ریاست آقای حامد کرزی - در ۱۰ مین اجلاس کنفرانس سران کشورهای سازمان کنفرانس اسلامی OIC مورخ ۱۱- ۱۷ اکتبر ۲۰۰۳ منعقده مالیزیا در این کنفرانس افزون بر وزیران امور خارجه، برخی از اراکین دولتی نیز شرکت داشتند. جناب رییس دولت در سخنرانی

شان وضعیت افغانستان را از نگاه امنیتی و برنامه های بازسازی که تاکنون روی دست گرفته شده است، بیان نمودند.

- گسیل ۴ نفر از کارمندان وزارت خارجه به مالیزیا در سال ۱۳۸۲ در کورس های کوتاهمدت.

- بازدید آقای حامد کرزی - رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان از مالیزیا برای اشتراک در کنفرانس کشورهای اسلامی ۲۳ میزان ۱۳۸۲.

اندونیزیا (Indonesia)

- نفوس: ۲۲۵,۳ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: جاکارتا (Jakarta)
- مساحت: ۱,۹ میلیون کیلومترمربع
- زبان: اندونیزیایی، ۳۰۰ زبان منطقه یی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۶۵ سال مردان، ۶۹ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ روپیه(Rp)
- صادرات: نفت، گاز، پارچه ها، روغن نخل، تخته چندلا، لاستیک
- درآمد سرانه: ۸۱۰ دالرامریکای (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: id.
- رمز تیلیفونی: ۶۲+
- رییس جمهور: سوسیلو بمبانگ یودوهیونو

(Susio Bambakg Yudhyono)

- وزیر خارجه: نور حسن وریویدا (Noer Hasan Wiraydha)

اندونیزیا در گذشته به نام‌های هند هالند، هند شرقی هالند و ایالات متحده اندونیزیا نیز یاد شده است. از شمال به مجمع الجزایر فلپین، دریای سلبس، اقیانوس آرام، از جنوب به آسترالیا، از جنوب غربی به جزیره‌نمای مالاکو (سنگاپور و مالیزیا) و دریای چین جنوبی و از مغرب به اقیانوس هند محدود است.

آب و هوای آن در مناطق کوهستانی و مرتفع گوارا و نسبتاً خشک و در نواحی پایین افتاده گرم و مرطوب می‌باشد. کشور اندونیزیا بزرگترین مجمع الجزایر جهان است که شامل پنج جزیره بزرگ و بیشتر از سه هزار جزیره کوچک می‌باشد.

جزایر بزرگ آن عبارتند از: جاوا، سوماترا، کلیمنتان، سولاوین و اپریان و در حدود ۱۸۸۵ جزیره آن مسکن گزین است. پایتخت کشور- جاکارتا، در شمال جاوا موقعیت دارد.

زبان رسمی کشوراندونیزیایی بوده و نفوس آن به ۲۲۵ میلیون می‌رسد که از نگاه نفوس پنجمین کشور در جهان می‌باشد.

۶۶ ٪ مردم اندونیزیا در بخش کشاورزی، ۲۰٪ در صنعت و تجارت و ۱۰٪ در بخش خدمات مصروفیت دارند و در حدود ۱۱ ٪ تمام مساحت این کشور تحت کشاورزی قرار دارد.

برنج، قهوه و نیشکر تولیدات عمده کشاورزیی آن را تشکیل می‌دهد و ذخایر بزرگ آن، نکل، قلعی، نفت، مس، بوکساید و گاز طبیعی می‌باشد. اندونیزیا از کشورهای مهم تولید کننده نفت در جهان است. موجودیت جنگلات، رابر و تربیه

مواشی نیز در آن اهمیت خاص دارد. مخصوصاً پرورش خوک و گوسفند در آن شایان یادآوری است. ماهیگیری نیز شغل شماری از مردم را تشکیل می‌دهد. اندونیزیا از نگاه صنایع در سال های اخیر زیاد توسعه کرده است. از نگاه اداری به ۲۸ ولایت و ۲۸۲ منطقه تقسیم گردیده است و در حدود ۷۲ درصد مردم آن با سواد است.

۹۰٪ نفوس آن مسلمان، هشت درصد مسیحی (پروتستان و کاتولیک) و دو درصد دیگر بودایی و برهمنی می‌باشد.

پیشینه تاریخی:

برپایهٔ شواهد تاریخی درسده ۱۳ تا ۱۶ میلادی مردم اندونیزیا به دین اسلام مشرف شدند؛ اول خود پذیرفتند و پس سعی نمودند، تا دامنه دین را وسعت ببخشند.

یکی از عوامل اصلی راه ابریشم که در آن روزگار از عظمت برخوردار بود، از سوی تاجران افغانی و ایرانی که به اندونیزیا می رفتند، تاثیرات خوبی را در نشر دین اسلام برجا گذاشت. عامل دیگر، این که نفوذ یک تعداد از اعراب بنا به تلاش‌های طارق بن زیاد که قبلاً به اسپانیا وارد گردیده بودند که پسان ها به تجارت پرداختند، وارد اندونیزیا گردیدند که این امر سبب گسترش دین اسلام در این کشور گردید. دین اسلام چنان آمیزش را با فرهنگ محلی و بومی اندونیزیا درآمیخت که پیشگام همه ادیان قرار گرفت.

برای درک اسلام در اندونیزیا باید سه نکته را در نظر داشت: اول این که آیین‌هایی که می خواهند جهانی باشند، باید دارای اصول جهانی بوده که انعطاف پذیری لازم را برای ورود به فرهنگ‌های گوناگون داشته باشد. کشور اندونیزیا

دارای فرهنگ‌های مختلف بود که پیروان اسلام با اصول انعطاف پذیری خویش توانستند اکثریت مردم اندونیزیا به اسلام گرایش پیدا نمایند.

دوم: این است که جریان مسلمان‌سازی در اندونیزیا بسیار طولانی بوده مسلمانان از نقاط مختلف جهان دخیل بودند. در نتیجه این جریان طولانی و پیچیده طی سده‌ها یک نوع اختلاف عمل و عقاید مختلف در تحت نام اسلام به وجود آمد. به آن دلیل اصلاح‌گران را بر آن داشت تا برای اصلاح عقاید و جلوگیری از انحرافات، سازمانی را در سال ۱۹۱۲ به نام محمدیه تأسیس کنند که از راه صلح آمیز به اصلاح جامعه بپردازند. کشور اندونیزیا از سده‌ها بدین سو- جریانات اسلامی اصلاح‌طلب را تجربه نموده است و به تعقیب جریان محمدیه جریان رقیب دیگری که آن هم از روش مسالمت آمیز پیروی می‌نمود، درسال ۱۹۲۹ از سوی علمای مدارس به نام جنبش علما تأسیس گردید.

ناگفته نباید گذاشت که اکنون هر دو جریان معتدل دارای پیروان ۲۵ تا ۳۵ میلیون به ترتیب داراند.

اکثر فعالیت های این دو جریان بزرگ در اندونیزیا در عرصهٔ آموزش و پرورش، خدمات اجتماعی، شفاخانه و دانشگاه‌ها می‌باشد، و در برخی موارد در مسایل سیاسی دخیل و افراد و احزاب پیرو ایشان حمایه می‌نمایند و مخالف هرگونه خشونت و بمب‌گذاری بوده و مردم را به آرامش فرا می خوانند با وجودی که از در دید و میانش اختلاف دارند.

محمدیه بیشتر به حرکت‌های اسلامی شباهت دارد و نهضت علما یک جریان سنت‌گراست. اما پس از حملات تروریستی در نیویارک و بمب‌گذاری در جزیره بتا، موقف مشترک برضد دهشت‌افگنی و خشونت‌گرایی دارند. ولی در پهلوی این دو جریان بزرگ، گروه‌های دیگری با دید افراطی وجود دارد که پس از

بمب‌گذاری‌های اخیر فعالیت های ایشان را به تعویق انداخته‌اند و پنهانی فعالیت می‌نمایند. مانند جریان جماعت اسلامی، لشکر جهاد، لشکر جندالله، و جبهه دفاع از اسلام که ریشه‌های این گروه به دوران مبارزه مسلمانان در برابر اشغال اندونیزیا از سوی هالندی‌ها می‌باشد که در زمان مبارزان زیر نام دارالاسلام در جنگ برای آزادی اندونیزیا سهم داشته اند و حتا در بعضی جزایر برای تأسیس حکومت اسلامی در مبارزه بوده اند.

البته در زمان حکومت سوهارتو از این گروه‌ها در برابر مخالفان دولت که خواستار خودمختاری مناطقی که بیشتر مسیحی بودند، استفاده می‌گردید. در اوضاع کنونی که اندونیزیا در مبارزه در برابر تروریزم تعهد بین‌المللی پیدا کرده، دیگر ارتش نمی‌تواند از این گروه‌های تندرو حمایت نمایند. در نتیجه باید گفت که با وجود موجودیت گروه‌ها و عناصر تندرو در اندونیزیا جریانات معتدل و میانه‌رو به افکار و فرهنگ مردم حاکم می‌باشد. مگر نگرانی هایی هست که اگر در اثر کشمکش های جهانی، اختلاف میان مسلمانان و اعراب زیاد شود، خطر آن می‌رود که این جریانات نیز به سوی افراطی‌گری کشانده شود.

سیاست و حکومت در اندونیزیا:

کشور اندونیزیا از دیدگاه سیاسی سکولار بوده و از پنج اصل پیروی می‌نمایند، که عبارت‌اند از:

- عقیده به خداوند واحد
- عدالت و تمدن انسانی
- وحدت اندونیزیا
- دموکراسی که رهبری شده باشد از سوی نمایندگان واقعی مردم
- عدالت اجتماعی برای تمام مردم اندونیزیا

احزاب در اندونیزیا:

دراندونیزیا احزاب زیادی هست که از جمله شش حزب مقتدر که اکنون در پارلمان بیشترین اعضا را دارا اند، نقش بارزی را در سیاست داخلی کشور بازی می‌نمایند که عبارتند از:

- پی دی ای پی- به رهبری میگاواتی سوکارنو پوتری
- کلکار - به رهبری تانت گنگ
- پی کی پی- به رهبری الوی شهاب
- پی بیبی- به رهبری پرفیسور یسریل انزامهندرا
- پی ای ان- به رهبری ریس
- پی پی پی- به رهبری حمزه‌هاز

ساختار سیاسی کشور:

شورای مشورتی مردم‌اندونیزیا بالاترین مرجع تصمیمگیری در سیاست‌های کلان کشور است.

قوه اجرایی: رییس‌جمهور و - معاون آن

قوه قضایی: بر پایه قانون اساسی سال ۱۹۴۵ که اکنون قانون اساسی نافذ کشور است، شورای مشورتی رییس‌جمهور و - معاون آن را تعیین می‌کرد، ولی با تغییراتی که در قانون اساسی آورده اند که پس از انتخابات سال ۲۰۰۴ میلادی رییس‌جمهور از سوی مردم انتخاب می‌شود و شورای مشورتی مجموع از وکیلان پارلمان و وکلای ایالتی خواهد بود. اکنون انتخابات پارلمان به شکل تناسب بوده که مردم برای احزاب رای می‌دادند و احزاب افراد خود را به پارلمان معرفی

می کردند، مگر پس از قانون جدید انتخابات احزاب باید نامزدهای خود را از پیش معرفی نمایند، تا مردم به احزاب رأی بدهند.

دولت اندونیزیا کارها را در عرصه‌های گوناگون به گونه‌یی عیار کرده که برای هر وزارت یک وزیر هماهنگ کننده گماشته است. برای مثال، در مسایل امنیتی و سیاست خارجی یک مسوول هماهنگ کننده و به همین ترتیب در مسایل اجتماعی و اقتصادی.

اندونیزیا کشور روبه رشد بوده، پس از ورشکستگی اقتصادی در سال ۱۹۹۷ که تمام جنوب آسیا از آن متضرر گردیده بود، تاثیرات منفی را براندونیزیا به وجود آورده واکنون اقتصاد اندونیزیا در حال بهترشدن قرار دارد. ولی به خاطر عدم استقرار سیاسی و مشکلات امنیتی در جاهای مختلف کشور سرعت رشد اقتصادی کمتر است.

آشوب‌ها در اندونیزیا:

آشوب در ملوکو، آشوب در ملوکوی شمالی، بحران پروسو(سولویسی مرکزی)، آشوب قبیله در کلیمنتن، جنگ های جدایی طلب در آچه.

تاریخ مناسبات افغانستان با اندونیزیا:

اندونیزیا برای نخستین بار در سال ۱۹۰۵ از سوی نیروهای پرتگال تصرف شد و پسان ها مستعمره هالند گردید که سال های زیادی را در بر گرفت. در جریان جنگ دوم جهانی جاپان بر آن حمله نمود و آن را اشغال کرد، تا این که درسال ۱۹۴۵ جاپان از سوی امریکا محاصرد و مردم اندونیزیا ازین فرصت استفاده نموده و به تاریخ ۱۷ اگوست ۱۹۴۵ به رهبری سوکارنو استقلال خود را به دست آورند.

نخستین کسی که در سال ۱۳۹۲ به اندونیزیا آمد، مارکوپولو بود و جزیره اندونیزیا را از جمله جزایر عجایب جهان سراغ کرد.

افغانستان نخستین کشوری بود که استقلال اندونیزیا را به رسمیت شناخت و در پایان سال ۱۹۵۰ روابط سیاسی میان دو کشور برقرار و در سال ۱۹۵۴ این روابط با ایجاد نمایندگی‌های سیاسی به سطح سفارت در کابل و جاکارتا ارتقا یافت که معاهده دوستی میان دو کشور در سال ۱۹۵۵ از جانب وزیران خارجه در باندونگ به امضاء رسید. روابط افغانستان و اندونیزیا به عنوان دو کشور مسلمان عضو فعال و بنیادگذار جنبش نامتعهدها و کنفرانس اسلامی روبه رشد و استحکام بوده و هر دو کشور در روابط دوستانه خویش از اهمیت خاص برخورداراند.

با اشغال افغانستان از سوی شوروی پیشین، مناسبات به سردی گرایید، زیرا موجودیت قوای خارجی را در این کشور مخالف قانون اساسی دانسته و مناسبات خود را از سطح سفارت به سطح کاردار(شارژدافیر) پایین آورد.

اما پس از بازگشت نیروهای شوروی از افغانستان، این روابط دوباره رو به بهبود گذاشته و سفیر افغانستان را در جاکارتا پذیرفتند و در پی آن سفیر خویش را به افغانستان اعزام داشتند.

دولت اندونیزیا برای بازگشایی سفارت این کشور در کابل اعلام آمادگی کرده‌اند.

- بازدید آقای داکتر عبدالله - وزیر امور خارجه برای اشتراک در دومین کنفرانس منطقه یی (مبارزه در برابر جرایم، قاچاق و حمل ونقل غیر قانونی انسان ها) منعقده در کشور اندونیزیا به تاریخ ۲۸ اپریل ۲۰۰۳

- سفارت افغانستان در جاگارتا با ارسال نامه یی دو کاپی برنامه سروی از تجلیل کنفرانس آسیا - افریقا که این برنامه از تاریخ ۲۷ - ۲۸ مارچ ۲۰۰۵ در شهرهای جاگارتا و باندونگ کشور اندونیزیا برگزار می گردد را ارسال داشته است.

ترکیه (Turkey)

- نفوس: ۷۳٫۳ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: انقره (Ankara)
- مساحت: ۷۷۹،۴۵۲ کیلومترمربع
- زبان: ترکی
- آیین: اسلام
- مرگ ومیر: ۶۸ سال مردان، ۷۳ سال زنان (UN)
- واحدپولی: لیره جدید ترکی
- صادرات: میوه و سبزیجات، پارچه ها و تکه، آهن و فولاد
- درآمد سرانه: ۲،۷۹۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: tr
- رمز تیلیفونی: ۹۰+

- رییس جمهور: احمد نیسیدت سیزر (Ahmet Necdet Sezer)
- صدراعظم: رسپ طیب اردووان (Recep Tayyip Erdogan)
- وزیر خارجه: عبدالله گل (Abdullah Gul)

ترکیه شامل دو بخش آسیایی و اروپایی است که با بحیره(دریای) مرمره و آبنای باسفورس و در دانیل (بغارها) از هم جدا می‌شوند.

ترکیه از نگاه مساحت ۵۶ - مین کشور در جهان است. ۸۱٪ آن باسواد و زبان رسمی آن ترکی است. درسال ۲۰۰۲ به اتباع کردی زبان آن کشور اجازه داده شد تا به زبان مادری خویش تدریس نمایند. ۸۰٪ مردم این کشور ترک و بقیه کردها، گرجی‌ها، لازی‌ها و اعراب هستند. ۹۸٪ مردم آن کشور مسلمان‌اند که اکثریت آن ها حنفی مذهب بوده و شمار کمی مسیحی در بخش اروپایی آن کشور بودوباش دارند.

کشور ترکیه دارای دو همسایه اروپایی است که از جمله ۲۶۹ کیلومتر مرز مشترک با جمهوری بلغاریا و ۲۱۲ کیلومتر مرز با جمهوری یونان دارد و شش همسایه آسیایی دارد که در شمال جمعاً ۶۱۰ کیلومتر با کشورهای همسود (گرجستان، آذربایجان و ارمنستان)، در شرق ۴۵۴ کیلومتر با جمهوری اسلامی ایران، ۳۳۱ کیلومتر با عراق و در جنوب ۸۷۷ کیلومتر با جمهوری سوریه مرز مشترک دارد. این گونه، جمهوری ترکیه جمعاً ۲۷۵۳ کیلومتر مرز خشکی و ۸۳۳۳ کیلومتر مرز آبی دارد.

طول این کشور از شرق به غرب ۱۶۶۰ کیلومتر و عرض آن به طور ماز سوی ۵۵۰ کیلومتر است.

بندرهای مشهور آن عبارت اند اند: استانبول، تیکرداغ، زنگولداک، سپنوپ، ترابوزون، یوما، امرسین، آلانیا، انطاکیه، ازمیر و ایوتاک

جمهوری ترکیه دارای ۸۱ ولایت بوده و به تاریخ ۲۴ اکتبر ۱۹۴۵، عضویت سازمان ملل در آمده و روز ۲۹ اکتبر روز اعلام جمهوری یعنی روز ملی آن کشور و رخصتی عمومی می‌باشد.

پیشینهٔ تاریخی:

امپراتوری روم شرقی یا بیزانتین (آسیای صغیر) سرزمین کنونی ترکیه در آن موقعیت دارد، از آوان پیدایش با دولت ساسانی که از ۲۲۴ میلادی جانشین دولت پارت‌ها در ایران امروزی شده بود، در کشمکش و درگیری پیوسته بود که سرانجام هر دو امپراتوری در سده هفتم در برابر اسلام از پای در آمدند.

این سرزمین از زمان خلفای عباسی همراه با ضعف قدرت سیاسی و اتکاء به قدرت نظامی بیشتر مدنظر فرمانروایان بود. ترکان سلجوقی پسان ها امپراتوری سلجوق را به وجود آوردند و بخش اعظم آسیای صغیر را از امپراتوری بیزانتین آزاد کردند. درسال ۱۰۷۱ میلادی در جنگ "ملازگرت" سلجوقیان توانستند سراسر آسیای صغیر را از رومیان بیزانس آزاد نمایند. البته رومیان تا سال ۱۴۵۳ م در بخش اروپایی ترکیه امروزی حاکمیت داشتند. امپراتوری سلجوقیان تا ۱۳۰۸ دوام کرد و مرکز آن در مرو قرار داشت، که از دهلی تا اناتولی و از کاشغر تا یمن وسعت داشت. تا این که درسال ۱۲۹۹ امپراتوری سلجوق از سوی ترکان عثمانی درسرزمین اناتولی سقوط کرد. شایان یاد آوری است که امپراتوری سلجوق تاسال ۱۳۰۸ در آسیای میانه وجود داشت.

امپراتوری عثمانی‌ها که از ۱۲۹۹ م از سوی عثمان‌بیگ بنیادگذاشته شدو در پی او ۳۶ پادشاه دیگر از خاندانش فرمانروایی کردند، تا سال ۱۴۵۳ م شهر کنستانتینوپول(قسطنطنیه) را فتح و به اسلامبول(شهر اسلام) مسمی نمود که پسان ها به استانبول تغییر یافت و امپراتوری خود را تا سرزمین‌های مصر، عراق،

الجزایر، تونس، مراکش، لیبیا، سوریه و جزیره‌نمای عربستان سعودی، مجارستان، کشورهای بالکان و قفقاز و کرانه‌های دریای سیاه توسعه داده، تا نیمه اول سده شانزده‌دهم به امپراتوری عثمانی ضمیمه نمود. از این پس، تا پایان سده هژدهم امپراتوری عثمانی خود را خلیفه تمام مسلمانان جهان می‌نامیدند. در زمان سلطان سلیمان قانونی هشتمین و نیرومندترین پادشاه امپراتوری قلمرو ترکیه عثمانی به طرف شمال تا قفقاز، در جنوب تا کرانه‌های جنوبی عربستان سعودی، در شرق تا مرزهای ایران و در غرب تا مراکش گسترش یافت.

پس از مرگ وی در ۱۵۶۶ در واقع ضعف امپراتوری آغاز شد. در ۱۹۱۴ میلادی ترکیه عثمانی به سود آلمان و کشورهای محور داخل جنگ اول جهانی شده و سرانجام به شکست روبرو و تمام متصرفات امپراتوری از سوی متفقان اشغال و به مرزهای امروزی محدود گردید که طبق موافقتنامه لوزان ۱۹۲۳ حدود ترکیه مشخص و تضمین شد. شایان یاد آوری است از ۱۹۱۸-۱۹۲۳ کشور ترکیه در بحران و هرج و مرج قرار داشت.

برپایهٔ موافقتنامه لوزان شرایط کاپیتالاسیون ملغی و تنگه‌های باسفور و دردانیل برای همیشه به ترکیه تعلق گرفت و ترکیه نیز از ادعاهای خود، نسبت به متصرفات امپراتوری عثمانی درخارج از اناتولی چشم پوشید.

سیاست و حکومت در ترکیه:

۱۳ اکتبر ۱۹۲۳ انقره (آنکارا) به عنوان پایتخت جدید معرفی گردید که این تحول در حقیقت به مفهوم قطع کامل پیوند با گذشته و دوران امپراتوری عثمانی بود.

حکومت جدید نیز جمهوری اعلام شد و مصطفی اتاترک که یکی از جنرالان ورزیده امپراتوری عثمانی بود، به عنوان نخستین رییس‌جمهور کشور خود را معرفی کرد.

اتاترک طی ۱۵ سال ریاست جمهوری تلاش کرد ترکیه را در سیمای یک کشور اروپایی درآورد. نخستین اقدام وی مخالفت با مداخله مذهب در سیاست بود و تا پایان عمر۱۹۳۸ دگرگونی‌های بسیاری را در ساحات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی آورد از جمله الفبای عربی را به لاتین تغییر داد.

از دهم نوامبر ۱۹۳۸ که اتاترک درگذشت، عصمت اینونو- دوست نزدیک اتاترک به عنوان دومین رییس‌جمهور انتخاب و با دقت و احتیاط اصول کمالیزم را دنبال نمود و تا فبروری ۱۹۴۵ که با آلمان اعلام جنگ داد، به دلیل ترس از مداخله قدرت‌های بزرگ و فروپاشی کشور بیطرف ماند.

در ۱۹۴۶ احزاب جدید تأسیس و در انتخابات سال ۱۹۵۰ حزب دموکراتیک به رهبری جلال بایار به قدرت رسید.

ایالات متحده امریکا از سال ۱۹۴۷ مانند برابر پلان ترومن و ۱۹۴۸ پلان مارشال کمک‌های اقتصادی را به این کشور آغاز کرد. از سوی دیگر، شوروی وقت در بخش سرحد خود در ارمنستان بر ترکیه ادعای ارضی نمود که این عمل ترکیه را به سوی غرب بیشتر متمایل ساخت.

ترکیه در سال ۱۹۵۲ به سازمان ناتو NATO شامل گردید که امروز پس از ایالات متحده امریکا بیشترین قوای منظم، پیشرفته و مجهز نظامی در پیمان ناتو را دارد. ۲۰٪ تمام بودجه ملی آن کشور در بخش نظامی به مصرف می‌رسد.

ترکیه در سال ۱۹۵۵ در پیمان بغداد (سنتو) شامل شد که در پیمان مذکور کشورهای ترکیه، عراق، ایران و پاکستان عضویت داشتند این پیمان تا سال ۱۹۷۹ موجود بود.

جمهوری ترکیه در سال ۱۹۵۹ با ایالات متحده امریکا قرارداد همکاری نظامی امضاء نمود که به اساس آن ترکیه به آن کشور حق داشتن پایگاه‌های نظامی را داد که تا کنون از آن استفاده می‌شود.

در ماه می ۱۹۶۰ کودتای نظامی به رهبری جمال گورسل صورت گرفت تا ۲۸ مارچ ۱۹۶۶ قدرت را در دست داشت.

در پی آن جودت سونای از تاریخ ۲۹ مارچ ۱۹۶۶ تا ۲۸ مارچ ۱۹۷۳ که او هم یک نظامی بود به حیث پنجمین رییس‌جمهور ترکیه اجرای وظیفه نمود.

فخری کوروترک از ۱۶ اپریل ۱۹۷۳ تا ماه اپریل ۱۹۸۰ که شخص غیر نظامی بود به حیث ششمین رییس‌جمهور ترکیه بود.

کنعان ایورون جنرال نظامی به تاریخ ۱۸ سپتامبر ۱۹۸۰ کودتای بدون خونریزی‌یی در کشور انجام داد و ۱۱۵ حزب سیاسی را در کشور را از فعالیت های سیاسی منع کرد. وی تا ۸ نوامبر ۱۹۸۹ به عنوان هفتمین رییس‌جمهور کشور را رهبری کرد. در انتخابات ۱۹۸۹ تورگوت اوزال - رهبر حزب مام میهن برنده شناخته شده و از ۹ نوامبر ۱۹۸۹ تا ۱۷ اپریل ۱۹۹۳ هشتمین رییس‌جمهور ترکیه بود.

سلیمان دیمیریل- رهبر حزب راه راست پس از مرگ تورگوت اوزال از تاریخ ۵ ماه می ۱۹۹۳ تا سال ۲۰۰۰ به پس به عنوان دهمین رپیس آن کشور، ترکیه را رهبری نمود.

نخستین قانون اساسی کشور پس از اعلام جمهوریت درسال ۱۹۲۴ تصویب شد. این قانون اساسی از قانون اساسی پولند که خود از فرانسه الهام گرفته بود، پیروی می کرد. قانون مذکور درسال ۱۹۳۷، ۱۹۶۱، ۱۹۷۱و ۱۹۷۴ دچار تغییراتی شد و سرانجام ۷ نوامبر ۱۹۸۲ همه پرسی در باره پیش نویس قانون اساسی جدید صورت گرفت که به اساس آن پارلمان کشور یک مجلس ۵۵۰ نفری، صدراعظم برای مدت پنج سال و رییس جمهور برای مدت هفت سال انتخاب می‌شود.

در نتیجه انتخاباتی که به تاریخ سوم ماه نوامبر سال ۲۰۰۲ برابر ۱۲ عقرب ۱۳۸۱ در آن کشور صورت گرفت، حزب عدالت و توسعه که مخفف ترکی آن AKP است، با به دست آوردن ۳۴,۲۶٪ که جمعاً ۳۶۳ نماینده به پارلمان ۵۵۰ نفری پیروز گردید. البته حزب مذکور را آقای رجب طائب اردوغان رهبری می نماید.

اقتصاد:

جمهوری ترکیه متکی بر اقتصاد بازار آزاد بوده و در سال های اخیر در ساحه صنایع سبک، خوراکی و نساجی دستاوردهایی دارد. ولی از کشورهای روبه رشد به شمار می‌رود. با آنهم از سال های ۱۹۶۰ به این سو، سعی دارد تا در شورای همکاری اقتصادی اروپا شامل شود. ۵۵٪ مردم کشور به کشاورزی مصروف‌اند. طول راه‌های آهن آن ۱۰ هزار کیلومتر، طول سرک‌های موتر رو به ۶۷ هزار کیلومتر می‌رسد. دو پل بزرگ که اول آبنای باسفورس به کمک جاپان اعمار شده است دو بخش آسیایی و اروپایی را باهم وصل می کند.

واحد پول آن لیره ترکی است. در ماه نوامبر ۲۰۰۲ هر دالر امریکایی معادل ۱۳۷۵۰۰۰ لیره ترکی بود.

صادرات: فرآورده های کشاورزی، لباس...

واردات: ماشین آلات، مواد خام صنعتی، نفت و تجهیزات ....

طرف‌های معامله تجاری آن آلمان، ایران، عراق، امریکا و لیبیا است. در حالی که تورم پولی و کسر بودجه بیش از ۲۶۰ میلیارد دالر قروض خارجی دارد و حدود دو میلیون کارگر ترکی در کشور آلمان کار می‌نمایند.

مشکل بزرگ ترکیه این است که کشور وام های بزرگی از کشور های اروپایی- به ویژه آلمان گرفته است. روشن است بخشی از این مبالغ در راه شگوفایی ترکیه به مصرف رسیده است. مگر بخشی دیگر به وسیله الیگارشی مالی آن به تاراج برده شده و دوباره به خارج برده شده است. درنتیجه، کشور زیر بار قرض مانده است و ناگزیر است سالانه مبالغ هنفتی را به عنوان سود به کشور های وام دهنده بپردازد.

بخش اعظم در آمد کشور از مدرک توریزم به دست می آید.

مناسبات افغانستان و ترکیه:

مناسبات دوستان، سنتی و تاریخی میان مردمان افغانستان و ترکیه که با علایق عمیق و خدشه ناپذیر عجین یافته است، به دورآن های مهاجرت آریایی‌ها می‌رسد. مردم ترک از اطراف دریای آمو به طرف غرب و شمال پراگنده شدند که در زمان کنشکای کبیر و امپراتوری سلجوقیان دو کشور افغانستان و ترکیه امروزی در یک قلمرو واحد (از مرزهای ترکیه امروزی تا دهلی و از کاشغر تا اقیانوس هند امتداد داشت)، قرار داشتند.

از نیمه اول سده ۱۶ تا پایان سده هژدهم، امپراتوری عثمانی ادعای خلافت تمام مسلمانان را داشت. بناء بی‌مورد نخواهد بود تا به گونه فشرده از پیوندهای فرهنگی و سیاسی افغان- ترک که در درازنای سده‌های گذشته نیز از جمله

می‌توان از ارادت مردم و زمامداران ترک به مولانا نور الدین محمدجامی هروی - شخصیت شناخته شده ادب و فرهنگ خراسان زمین در سده ۱۵، حسن نظر هوتکی‌ها به دولت ترکیه در سده هفدهم، تبادله پیام های دوستانه میان احمدشاه درانی و سلطان مصطفی در سده هژدهم و سرانجام مجاهدات شخصیت‌های علمی، نویسندگان و ژورنالیست های نامدار چون علامه سید جمال الدین افغانی و محمود طرزی در پخش و اشاعه احساسات و آرمان مردمان افغان- ترک و مبارزه آن ها در راه کسب استقلال‌شان یادآوری نمود.

در سال ۱۸۷۷ افغانستان و ترکیه کشورهایی از هم دور و باهم نزدیک در برابر ابرقدرت‌های ربع چهارم سده ۱۹، با دشواری‌های همانند روبرو بودند. گرچه افغانستان در برابر هند بریتانیایی و ترکیه در برابر روسیه تزاری می جنگیدند، ولی از رنج‌های یکدیگر بی‌خبر نبودند و در صحنه دیپلوماسی آن روزها میان خود مشورت‌ها و مصلحت‌هایی داشتند. در چنین فضای نامساعد وفد ترکیهء عثمانی به ریاست خولی افندی ماموریت گرفت و به افغانستان آمد و یک نفر افغان را به نام لعل شاه نیز با خود همراه داشت.

این وفد به تاریخ ۲۷ سپتامبر از راه خیبر به کابل رسید و با امیر شیرعلی خان در بالاحصار کابل دیدار نمود و نامه سلطان عثمانی را به امیر تقدیم نموده، امیر به احترام وفد از تخت پایین شده و نامه سلطان را بر سرو چشم مالیده، گفت: افتخار دارم که خلیفه مسلمین درین روزهای دشوار ما را فراموش نکرده است.

رییس وفد پس به امیر در باره معاهده شهزاده گرچاکوف و گرانویل وزیر خارجه انگلستان در ۱۸۷۳ یاد آوری نموده و گفت، چون روس ها افغانستان را از ساحه نفوذ خود بیرون خوانده اند، شاید هنگام جنگ با انگلستان به هواداری شما ایستاد نشوند. امیر به وفد عثمانی احترام فراوان گذاشت. هنگامی که وفد رخصت می‌شد، امیر به آن ها گفت به خلیفه مسلمانان بگویید که ما مسلمانان صادق هستیم

و آن گونه شما به حیث یک برادر و فرزند ما را در چنین روزگار تلخ فراموش نکرده اید، ممنون می باشیم. ما از افکار یکدیگر خوب آگاه شدیم و آنچه رضای خداوند و مخلوق آن است از آن راه استنکاف نخواهیم کرد.

ورود هیأت ترکی و آلمانی به افغانستان در جریان جنگ جهانی اول:

پس از آن که ترکیه به هواداری از آلمان داخل جنگ شد، به تاریخ ۱۲ اکتبر ۱۹۱۵ هیأت‌های مختلط آلمانی و ترکی که شمار آن ها به ۸۰ نفر می‌رسید، به ریاست Oskar Nieder Mayer و فن هنتنگ جرمنی Von Hanting و کاظم بیگ از راه بغداد و ایران وارد افغانستان شده و نامه‌هایی از خلیفه عثمانی و قیصر آلمان به عنوان امیر افغانستان با خود داشتند. هیأت در باغ بابر جابه جا شد. اما امیر حبیب الله خان به تاریخ ۲۶ جنوری ۱۹۱۶ اعلام بیطرفی کرد و هیأت از راه ایران و ترکیه بدون کدام دستاورد باز گشت.

در جریان جنگ جهانی اول هنگامی که قوای متحدان (انتانت) متصرفات امپراتوری عثمانی را اشغال کردند، طبق روایتی حدود دوازده هزار افغان به طور دواطلبانه به کمک برادران ترک شتافتند و زنان افغان حتا زیورات خود را غرض کمک به دوستان ترک به طور اعانه جمع آوری و فرستادند.

شایان یادآوری است که سرزمین ترکیه را دانشمندان و ادیبان ما در قرون گذشته خانه دوم خود برگزیده بودند که از جمله مولانا جلال الدین محمد بلخی رومی که آرامگاه‌اش در شهر قونیه، زیارتگاه خاص و عام می‌باشد. همچنان پسرش- سلطان ولد که در پهلوی پدر بزرگوارش مدفون است.

همچنین علامه سید جمال الدین افغانی که واپسین لحظات زندگی خویش را در بشکتاش شهر استانبول سپری نمود (سید جمال الدین افغانی در سال ۱۳۱۰ هجری قمری از استانبول بازدیدکرد و تا پایان عمر یعنی در سال ۱۳۱۴ هجری قمری آنجا ماند. تا این که در ماه شوال همین سال برابر با مارچ ۱۸۷۹ میلادی که برابر با به ۱۲۷۶ هجری خورشیدی می‌شود چشم از جهان پوشید. (به روایتی در اثر فشار ناصر الدین شاه قاجار- پادشاه ایران و به فرمان سلطان ترکیه زهر داده شد) و سرانجام جنازه اش پسان ها در سال ۱۳۲۳ هجری خورشیدی برابر با ۱۹۴۴ میلادی یعنی ۴۷ سال پس از درگذشتش به کابل انتقال و در محوطه دانشگاه کابل به خاک سپرده شد.

علامه محمود طرزی- وزیر امور خارجه امان الله خان (۲۳ اگوست ۱۸۶۵ – ۲۲ نوامبر ۱۹۳۳) در شهر استانبول درگذشت و در جوار حضرت ایوب انصاری (رض) مدفون گردید که بازماندگانش تا کنون در آنجا بودوباش دارند.

پس از پایان جنگ جهانی اول (سال های ۱۹۱۸-۱۹۲۲)، زمانی که مصطفی کمال نبرد آزادیخواهی را به راه‌انداخته و زد وخوردهای شدیدی در ارتفاعات اناتولی با مهاجمان انگلیسی، یونانی، فرانسوی، ایتالیایی و ارمنی روان بود و شاه امان الله خان در افغانستان جنگ استرداد استقلال را به راه‌انداخته بود، در ماه‌های اپریل و می ۱۹۱۹ دو کشور افغانستان وترکیه را در نبرد در برابر استیلاگران خارجی چنان نزدیک ساخت که به کمک و - معاونت همدیگر شتافتند. تذکر این مطلب در معاهده دوستی مبنی بر این که ترک ها و افغان ها مانند اعضای یک وجود در دو دولت و ملت برادرند، خود گواه این حقیقت انکار ناپذیر است.

نخستین معاهده دوستی میان افغانستان و ترکیه در نتیجه حمایت و پشتبانی کامل افغانستان از قیام اتاترک در اول مارچ ۱۹۲۱ (برابر با ۱۱ حوت ۱۲۹۹هجری خورشیدی) میان جنرال محمد ولی خان دروازی- سفیر فوق العاده افغانستان در

مسکو و هیأت مجلس عالی ترکیه که در ترکیب آن یوسف کمال بیگ- ناظر امور اقتصادی و داکتر رضا نور بیگ- ناظر امور سیاسی شامل بودند، در مسکو به امضاء رسید. اگر چه این معاهده دوستی میان نمایندگان با صلاحیت هر دو کشور امضاء شده بود، برای آن که استحکام و اعتبار بیشتر پیدا کند، یک سال و چند ماه پس در هفدهم میزان ۱۳۰۱ خورشیدی از جانب افغانستان به توشیح امان الله خان رسید و از جانب ترکیه از سوی فخری پاشا- سفیر کبیر دولت ترکیه درکابل امضاء و در نتیجه اسناد را مبادله کردند.

باید گفت که امضای معاهده سال ۱۹۲۱ سبب شد تا ترکیه پس از اتحاد شوروی پیشین- دومین کشوری باشد که استقلال افغانستان را به رسمیت بشناسد. چنانچه افغانستان نیز به نوبه خود نخستین کشوری بود که استقلال و جمهوری ترکیه را به زعامت مصطفی کمال اتاترک (۱۹۲۳-۱۹۳۸) به رسمیت شناخت. از سال ۱۹۲۱ مناسبات رسمی میان دو دولت رسماً آغاز یافت.

هنگام گشایش سفارت افغانستان در انقره به تاریخ ۲۹ جون ۱۹۲۱ مصطفی کمال به دست خود پرچم افغانستان را برفراز سفارت افغانستان در حالی که سلطان احمد خان - نخستین سفیر افغانی در آن کشور حضور داشت، بر افراشت که در پی آن سفارت ترکیه در کابل طی مراسم خاصی در کابل گشایش یافت.

هفتادمین سالگرد عقد معاهده مودت میان افغانستان و جمهوری ترکیه با پخش بیانیه‌های صدراعظمان دوکشور به طور شانداری در ترکیه و افغانستان تجلیل گردید. چنانچه جانب افغانستان به نشانه حسن نیت، شفاخانه اطفال علی آباد را به نام اتاترک مسمی‌نمود، در مقابل جمهوری ترکیه وعده سپرد که این شفاخانه را با ارسال تجهیزات طبی و اعزام داکترها مساعدت نماید. هنوز نام رفقی کامل بیگ بر لوحه شفاخانه سناتوریم واقع درعلی آباد دیده می‌شود. داکتر رفقی کامل بیگ در سال ۱۳۰۸ هجری خورشیدی به افغانستان آمد و زیر نظر وی نخستین ساختمان

عصری خدمات صحی در جوزای سال ۱۳۱۰ آغاز و در ماه اسد ۱۳۱۲ در علی آباد کابل تکمیل گردید و به نام رفقی سناتوریم مسمی‌شد. شایان یاد آوری است که داکتر رفقی کامل بیگ موسس فاکولتهٔ طب کابل درسال ۱۳۱۱ نیز می‌باشد.

در حالی که فاکولتهٔ حقوق و علوم سیاسی از جانب پروفیسور داکتر محمدعلی داغنیار استاد ترکی در ۱۳۱۷ تأسیس شده است.

مشاور ترکی به نام بدری بیگ - مدیر امنیه شهر استانبول پیشین درتدوین قوانین دوران امانیه خدماتی بسیاری را انجام داده است.

معاهده دوستی سال ۱۹۲۱ زمینه آن را فراهم نمود تا در پرتو آن بیش از بیست معاهده و موافقتنامه میان دو کشور در زمینه‌های گوناگون فرهنگی و اقتصادی عقد گردد که برابر آن شماری از محصلان ملکی و نظامی افغانی برای مدت پنج سال درترکیه تحصیل نموده و همزمان با آن شماری از داکترها و دانشمندان و استادان ترکی در افغانستان در ساحات مختلف طبی، نظامی، آموزش و پرورش و فرهنگ مصروف کمک و مساعدت با جانب افغانی بوده و در آمر تحکیم و توسعه دوستی و همکاری افغان -- ترکیه خدمات شایسته‌یی را انجام دادند.

باید یادآور شد که این معاهده دوستی با معاهده مورخ ۲۵ می ۱۹۲۸ که هنگام بازدید رسمی امان الله خان از ترکیه و دیدار وی با مصطفی کمال اتاترک- رهبر ملی ترکیه نوین با امضاء رسید، بار دیگر مورد تائید قرار گرفته و قوت بیشتر یافت.

نمونه دیگر از همکاری‌ها، انعقاد معاهده ۱۳ جولای ۱۹۳۷ در سعد آباد ایران بود که درآن سه کشور افغانستان، ترکیه و ایران متعهد شدند که در صورت حمله یک کشور خارجی بر یکی از اعضای معاهده سعدآباد باید به طور دسته جمعی دفاع صورت گیرد، اما معاهده مذکور به نسبت داخل شدن قوای متحدان ضد

آلمان درسال ۱۹۴۱-۱۹۴۵ بی اعتبار گردید. اما حکمیت جنرال فخرالدین التایی (تبعه ترکی) در ۱۹۳۵ که اختلافات مرزی میان افغانستان و ایران را حل و فصل نمود و به نام خط مرزی جنرال فخرالدین مسمی گردید، حاکی از ادامه روابط خوب دوکشور می‌باشد.

با آغاز همکاری های افغانستان و شوروی پیشین، به ویژه در عرصهٔ تسلیحاتی وآموزش محصلان نظامی، در ترکیه بر خلاف محصلان و صاحب منصبان افغانی و روابط شان با شوروی شایعاتی پخش گردید تا جایی که دو تن از این محصلان را به جرم داشتن گرایش های چپی دستیگر و محاکمه کردند که پسان ها برائت یافته و رها گردیدند، مناسبات دو کشور برای چندی به سردی گرایید.

پس از اعلام جمهوریت از سوی محمد دادوودخان مناسبات افغانستان و ترکیه باردیگر عادی گردید، به گونه‌یی که داوودخان یکی از نزدیکترین دوستان خود را به حیث سفیر به انقره فرستاد و وی را وظیفه داد تا اقدام به اعمار سفارت جدید افغانی در انقره نماید. چنانچه عمارت جدید سفارت به دیزاین خیلی عالی در بهترین منطقه انقره اعمار گردید.

ازین تاریخ به پس، روابط رسمی دو کشور تا سال ۱۳۵۷ برابر با ۱۹۷۸ محدود به سلسله بازدیدهای رسمی رجال حکومتی دو کشور و انعقاد قراردادهای فرهنگی، اقتصادی، تجاری و ترانزیتی میان دوکشور می‌باشد.

پس از کودتای ۱۳۵۷ ، مقامات ترکیه در قبال موقف امریکا و ناتو، در رابطه با رخدادهایی که در افغانستان روی داده بود، به نظر مساعد نمی دیدند. چنانچه ترکیه از نخستین کشورهای هوادار غرب بود که سفیر و نماینده فوق العاده حکومت وقت را در ۱۹۸۰ پذیرفت. اما پس از آمدن نیروهای شوروی پیشین به افغانستان، احزاب عدالت، نجات و نهضت ملی ترکیه آشکارا در برابر دولت

وقت در کابل قرار گرفتند و در اواخر سال ۱۹۸۰ سلیمان دیمیریل موضع علنی ضد شوروی را اتخاذ کرد و حکومت ترکیه دو نفر از رهبران مجاهدان را که در پاکستان اقامت داشتند، به ترکیه دعوت و از طرف احزاب حاکم آن کشور به گرمی استقبال و وعده هر نوع کمک مالی به ایشان داده شد.

ترکیه از ۴۲ کشوری بود که در نوامبر ۱۹۸۰ به مسوده فیصله نامه مجمع عمومی سازمان ملل به هوا داری از مواضع پاکستان و در مخالفت با رژیم کابل رای مثبت داد. در بیانیه مشترکی که هنگام بازدید جنرال ضیاء الحق- رییس جمهور پاکستان از ترکیه در ۱۵ جنوری ۱۹۸۱ به دعوت رسمی جنرال کنعان ایورون در انقره منتشر شد، دو کشور خواهان تطبیق فیصله نامه‌هایی شدند که در جلسات مجمع عمومی سازمان ملل و کنفرانس وزیران خارجه کشورهای اسلامی در اسلام آباد، به تصویب رسیده بود.

در اواخر سال ۱۹۸۱، جنرال کنعان ایورون در پاسخ به بازدید ضیاءالحق از ترکیه، از پاکستان بازدید نمود. در پیشاور وی با پناهگزینان افغان به خصوص ازبیک ها و ترکمن ها دیدار و با عنوان همدردی آن ها را برای مهاجرت به ترکیه تشویق نمود که در نتیجه آن در سال ۱۳۸۲ چهار تا پنج هزار مهاجر افغان از اقوام ازبیک و ترکمن با پروازهای مخصوص از پیشاور به ترکیه مهاجرت کرده، قالین بافی افغانی را در آن کشور ترویج نمودند. حکومت ترکیه ضمن پذیرش پناهگزینان افغانی، تابعیت ترکیه را نیز به ایشان اعطا نمود که از همه امتیازات سیاسی، مدنی، اجتماعی و فرهنگی ترکیه برخوردار اند، چنانچه در انتخابات حق رأی دهی دارند

مقامات ترکیه پناهگزینان افغانی را در نقاط مختلف ترکیه که از یکدیگر صدها کیلومتر فاصله دارند، مانند ولایات توقات، قیصری، دان، غازی انتیپ، جنالبیار، قونیه، انقره، استانبول، ازمیر و غیره جابجا نمودند.

ترکیه به عنوان عضو ناتو یگانه کشوری بود که پس از بازگشت نیروهای شوروی از افغانستان در ۱۵ فبروری ۱۹۸۹ سفارت خویش را در کابل نبست، بلکه با داشتن دو دیپلمات سفارت خود را باز و به کار خود ادامه داد و در ضمن خود را به حیث مدافع منافع کشورهای غربی به طور غیر دایمی معرفی نمود. چنانچه در مسألهٔ رهایی ژورنالست اسپانوی نقش میانجی را میان افغانستان و اسپانیا بازی نمود. هنگامی که موشک های کلستر به سفارت آلمان اصابت نمود، شارژدافیر ترکیه در کابل طی دیداری اظهار داشت که کلید سفارت آلمان نزد اوست و خواهش نمود تا تدبیرهایی خاص امنیتی برای پاکسازی ماین ها اتخاذ گردد. متقابلاً سفارت افغانستان در انقره درین مدت فعال بود.

ترکیه علاقمندی خاص خویش را برای گسترش مناسبات اقتصادی و تجاری میان دو کشور ابراز و به این منظور هیأت‌هایی در ترازهای مختلف میان دو کشور تبادله و موافقتنامه‌های پیشین در عرصه‌های مختلف میان دو کشور از جانب ترکیه نافذ و قابل اجرا خوانده شد.

در عرصه روابط اقتصادی و تجاری می‌توان گفت که به تاریخ ۱۲ اگوست ۱۹۸۶ کمیته مسوول پیشبرد امور اقتصادی و تجارت با افغانستان زیر نظرمسوولان ریاست عمومی تجارت خارجی و خزاین ترکیه در چهارچوب صدارت ترکیه تشکیل شد که یک گام مثبت در توسعه روابط تجاری و اقتصادی افغانستان و جمهوری ترکیه ارزیابی گردیده است.

به همین منظور، از سوی وزارت تجارت افغانستان به تاریخ ۶ قوس ۱۳۶۵ کمیسیون مشترکی از رییسان ارتباط تجارت خارجی، توسعه صادرات و اتحادیه صادر کنندگان قالین و دو تن از رییسان اتحادیه وارد کنندگان کالاهای ترکی تشکیل گردید. باید یاد آور گردید که همه این اقدامات روی کاغذ مانده و جنبه عملی به خود نگرفت.

پس از سقوط حکومت داکتر نجیب الله و روی کار آمدن مجاهدان، روابط میان دوکشور افغانستان و ترکیه عادی گردیده و دیپلومات‌های دوکشور دوباره به کارهای خویش در سطح عالی آن ادامه دادند.

هدایت امین ارسلا -وزیر امور خارجه افغانستان از ترکیه بازدید رسمی‌نموده و زمینه تحصیل برای یکصد محصل افغانی در یونورستی های ترکیه فراهم شد.

در دوران حاکمیت رژیم طالبان، روابط دوکشور به پایین ترین سطح خود رسید. ترک ها طالبان را به رسمیت نشناختند و سفارت ترکیه در کابل مسدود گردید. در مقابل نمایندگی دولت اسلامی افغانستان به رهبری استاد ربانی در انقره فعال بود. آقای آیدمیر آرمان -سفیر کبیر و نماینده وزارت امور خارجه که سمت -معاون اندر سکرتری را در آن وزارت داشت، برای میانجیگری میان طالبان و جبهه متحد ملی به قندهار، کابل، هرات، مزارشریف و تالقان بازدیدهایی داشت که متأسفانه از سوی طالبان با پاسخ رد روبرو شد. دیدارهای مقامات بلند پایهء دو کشور که از آغاز تأسیس روابط سیاسی صورت گرفته است، قرار زیر است:

در این جا تنها از دیدارهای رهبران و مقامات بلند پایه دو کشور یادآوری می گردد:

- درسال ۱۹۲۸ امان الله خان بازدید رسمی و دوستانه‌یی از ترکیه انجام و با مصطفی کمال اتاترک دیدار نمود.

- درسال ۱۳۳۶ برابر ۱۹۵۷ سردار محمد داوودخان- صدراعظم وقت با وزیر امور خارجه از ترکیه بازدید رسمی‌نمود.

■ در پی آن، در همین سال ۱۹۵۷ عدنان مندرس- صدراعظم منسوب به حزب دموکراتیک ترکیه با کفیل وزارت امور خارجه آن کشور از افغانستان بازدید رسمی‌نمود.

■ به تاریخ ۳سنبله ۱۳۳۶ برابر ۵ سپتامبر۱۹۵۷ محمدظاهر- پادشاه افغانستان از ترکیه بازدید رسمی نمود.

■ به تاریخ ۲۱ سنبله ۱۳۳۷ برابر ۱۲ سپتامبر ۱۹۵۸ بازدید رسمی جلال بایار -رییس‌جمهور وقت ترکیه از افغانستان.

■ به تاریخ ۳۱ سنبله ۱۳۴۵ بازدید رسمی محمدهاشم میوندوال - صدراعظم وقت افغانستان از ترکیه.

■ به تاریخ ۱۱ ثور ۱۳۴۷ برابر می ۱۹۶۸ جودت سونای- رییس جمهور ترکیه از افغانستان بازدید رسمی کرد که در پایان بازدید اعلامیه مشترکی پخش و از محمدظاهرشاه دعوت شد تا از ترکیه بازدید رسمی نماید.

■ همچنان شهزاده احمدشاه- رییس جمعیت افغانی سره میاشت بازدید رسمی یی از ترکیه داشته و روابط جمعیت‌های هلال احمر دو کشور همواره رو به گسترش بوده است.

■ توقف کوتاه داکتر نجیب الله- رییس‌جمهور وقت افغانستان در ترکیه دیدار وی با مقامات بلندپایهء ترکیه هنگام بازدید وی از ژنو.

■ بنا بر دعوت حکمت چتین- وزیر خارجه جمهوری ترکیه، آقای هدایت امین ارسلا- وزیر امور خارجه دولت اسلامی افغانستان از تاریخ ۱۸-۲۰

نوامبر ۱۹۹۳ از جمهوری ترکیه دیدن نموده و موافقتنامه تخنیکی میان دو کشور امضاء گردید.

روابط فرهنگی افغانستان با ترکیه:

برپایهٔ یکی از مواد معاهده مودت منعقده اول می ۱۹۲۱ که میان دو کشور امضاء گردیده بود، جانب ترکیه برای مدت ۵۰ سال دانشجویان و صاحب منصبان افغانستان را آموزش می‌داد که بعضاً غرض فراگیری تحصیل به ترکیه اعزام می‌شدند و یا استادان ترکی در کابل مصروف تدریس بودند.

در ساحه همکاری فرهنگی موافقت نامه‌ها و پروتکل‌ها میان دوکشور در سال های ۱۳۴۴ برابر ۱۹۶۵ و ۱۳۵۱ برابر ۱۹۷۲، ۱۳۵۴ برابر ۱۹۷۶، ۲۷ جون ۱۹۹۳و ۱۷ فبروری ۱۹۹۳ امضاء شده و موافقتنامه جدید علمی، فنی و آموزشی میان دو کشور ۸-۴-۲۰۰۲ از جانب مقامات ترکی پیشنهاد شده که تحت مطالعه قرار دارد.

به تعداد ۱۰۰ نفر از محصلان افغانی در مؤسسات فرهنگی و تحصیلی کشور ترکیه از سال ۱۹۹۳به پس از طرف دولت اسلامی افغانستان حدود ۵۰۰ نفر از جوانان به پیشنهاد جنبش ملی اسلامی افغانستان در سال های ۱۹۹۴-۱۹۹۷ به آ ن کشور گسیل شده‌اند.

وقف‌های مذهبی ترکیه که از سال ۱۹۸۲ به نام چاغ ایجوکیشنل در آن کشور به فعالیت های آغاز کرده و از ۱۹۹۲ در سایر کشورها به فعالیت های آغاز کرده است تا ۱۹۹۹ در ۵۸ کشور نمایندگی و شعبه داشت. از سال ۱۹۹۶ و ۱۹۹۷ پس از به دست آوردن اجازه از جانب دولت اسلامی افغانستان و سپس از جانب طالبان مکاتب افغان ترک رابه ترتیب زیر حاصل نمود:

لیسه آریانا افغان- ترک در کابل

لیسهٔ مرتضی در مزار شریف

لیسه مرتضی اخوت در شبرغان

لیسه مرتضی زرغونه انا در کندهار

لیسه مرتضی مرکز انگلیسی و کمپیوتر در کابل

پس از آغاز کار حکومت موقت افغانستان به دعوت جمهوری ترکیه کارمندان وزارت امور خارجه، داکتران وزارت صحت عامه، کارکنان رادیو تلویزیون، وزارت آبیاری و منابع آب، وزارت آب وبرق، مخابرات، معادن و صنایع، صنایع سبک و مواد غذایی، ریاست گمرکات وزارت مالیه، وزارت امور داخله، وزارت زراعت و مالداری به آن کشور غرض اکمال تخصص اعزام شده اند.

یادداشت: از سال ۱۹۷۲ تا ۱۹۹۶ اتباع افغانی بدون اخذ ویزا می توانستند از کشور ترکیه بازدید نمایند. از این تاریخ به پس امتیاز رفع ویزا به آن کشور بنابر تصمیم مقامات ترکی لغو گردیده است.

مناسبات ترکیه و افغانستان در دوره جدید:

جانب افغانی پیوسته در حفظ روابط دیرینه خود با ترکیه مساعی لازم را به عمل آورده و ان را ادامه می‌دهد. جانب افغانستان بر آن است که در اوقات معین تاریخی و دشوار هر دو کشور در استحکام روابط و حفظ توازن درین منطقه حساس و استراتیژیک آسیا نقش داشته و روابط موجود درمیان دو کشور و مردمان باهم برادر به سود دو کشور و حفظ ثبات و صلح همگانی در منطقه و جهان منجر می گردد.

حکومت ترکیه در ائتلاف ضد تروریزم پس از رخدادهای ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ شامل و همه امکانات خود را در اختیار متحدان قرار داد. در آغاز ۲۸۷ نفر از نیروهای نظامی خود را در چهارچوب ایساف و پسان ها ۱۳۱۳ نفر سرباز خود را به کابل

فرستاد و برابر فیصله شماره ۱۴۱۳ شورای امنیت، فرماندهی نیروهای آیساف از تاریخ ۲۰ جون ۲۰۰۲ تا ۲۰ دسامبر ۲۰۰۲ به قوای ترکی به قوماندانی حلمی اکمین زورلو سپرده شد. نظر به تصمیم شورای امنیت سازمان ملل مدت خدمت نیروهای ترکی تا ۱۰ فبروری ۲۰۰۳ برابر ۲۱ دلو ۱۳۸۱ تمدید گردید.

- بازدید اسماعیل جم - وزیر خارجه ترکیه از کابل که پس از سقوط رژیم طالبان نخستین وزیر خارجه کشور خارجی به افغانستان می‌باشد، غرض بازگشایی سفارت ترکیه در کابل که در ماه قوس ۱۳۸۰ صورت گرفت.

- بازدید آقای داکتر عبدالله - وزیر امورخارجه اداره موقت افغانستان از ترکیه برای شرکت در کنفرانس آشتی تمدن ها (تمدن و هماهنگی سیاسی) که در شهر استانبول با اشتراك وزیران خارجه کشورهای عضو OIC و کشورهای عضو اتحادیه اروپا از ۱۲-۱۳ فبروری ۲۰۰۲.

- بازدید حامد کرزی- رییس اداره موقت افغانستان و داکتر عبدالله- وزیر امور خارجه از جمهوری ترکیه از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱۵ برابر ۲۰۰۲/۴/۴ و دیدار شان با بولنت ایجوت- صدراعظم و اسماعیل جم- وزیر امور خارجه جمهوری ترکیه.

- بازدید رسمی آقای داکتر رهین- وزیر اطلاعات و فرهنگ از شهر استانبول برای اشتراك در سومین کنفرانس وزیران فرهنگ در امور میراث‌های نامحسوس که مشترکاً از سوی یونسکو و وزارت فرهنگ ترکیه از تاریخ ۱۶-۱۷ سپتامبر ۲۰۰۲ شده بود.

- بازدید آیدمیر آرمان- هماهنگ کننده سیاسی و - معاون‌اندر سکرتری وزارت امور خارجه ترکیه به تاریخ ۱۳۸۱/۶/۳۰ از هرات و کابل (از ۲۳ سپتامبر -۳ اکتبر ۲۰۰۲).

- آقای محمد کچلر- وزیر دولت در کابینه ترکیه از ۴-۸ می ۲۰۰۲ در رأس کمیسیون مشترک اقتصادی افغان- ترکیه از کابل بازدید رسمی داشت.

- آقای حامد کرزی- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان و آقای داکتر عبدالله- وزیر امور خارجه و آقای داکتر محمد رحیم شیرزوی- معین سیاسی وزارت امور خارجه از تاریخ ۱۴-۱۵ اکتبر سال ۲۰۰۲ در هفتمین نشست سران کشورهای عضو ECO که در شهر استانبول ترکیه برگزار شده بود، شرکت نمودند.

- بازدید آقای محمدعالم رزم- وزیر صنایع خفیفه و مواد غذایی و آقای انجنیر مشعل به جمهوری ترکیه از تاریخ ۲۵ دسامبر تا ۳ جنوری ۲۰۰۳.

- بازدید محمدانوری یلماز- وزیر امور دینی ترکیه به کابل ۸۱/۱۰/۳

- بازدید حامد کرزی رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان به و همراهی آقای داکتر عبدالله -وزیر امور خارجه، زلمی رسول- وزیر مشاور در امور امنیت ملی، سترجنرال عبدالرحیم وردک -معاون وزیر دفاع‌ملی به تاریخ۱۳۸۳/۴/۸ به شهر استانبول جمهوری ترکیه برای اشتراک در جلسه ناتو بازدید نمودند که در آن در مورد مسایل ذیعلاقه مانند جلوگیری از تولید و قاچاق مواد مخدر، مبارزه با تروریزم، تمدید ماموریت قوای ناتو و افزایش نیروهای نظامی آن از ۶۵۰۰ نفر به ده هزار نفر در جریان انتخابات ریاست جمهوری صحبت صورت گرفت.

■ آقای سید حسین انوری- وزیر زراعت و مالداری افغانستان از ۳-۶ اگوست ۲۰۰۴ بنا به دعوت آقای سامی گوجلو- وزیر کشاورزی و امور روستایی ترکیه و هیات همراه دیدن نموده، در پایان بازدید موافقت‌نامه همکاری های فنی، علمی، و اقتصادی در ساحه‌های مختلف امضاء شد و مسوده پروتوکول همکاری های تخنیکی، علمی و اقتصادی که در ماه جدی امضاء می‌شود، تحت مطالعه قرار گرفت.

■ بنا به دعوت مقامات نظامی ترکیه، هیات بلندپایه نظامی مربوط وزارت دفاع ملی کشور به تاریخ ۲۹ عقرب ۱۳۸۳ به ریاست لوی‌درستیز قوای مسلح افغانستان از ترکیه بازدید رسمی نمود.

■ همچنان آقای کرشاد توزمن- وزیر دولت در امور تجارت خارجی، انسجام خدمات انجنیری و مشورتی با هیات همراه که شمار آن به ۶۰ نفر می‌رسید، به تاریخ ۳۹ عقرب ۱۳۸۳ از کابل بازدید رسمی نموده، با مقامات مربوط افغان در خصوص توسعه و تقویت روابط تجاری و اقتصادی مذاکره نمودند.

■ شرکت آقای داکتر رهین- وزیر اطلاعات و فرهنگ در سومین جلسه وزیران فرهنگ در امور میراث‌های نامحسوس که مشترکا از سوی یونسکو و وزارت اطلاعات و فرهنگ ترکیه از تاریخ ۱۶-۱۷ سپتامبر ۲۰۰۲ در ترکیه برگزار گردیده بود و منارهای جام را تحت سرپرستی یونسکو قرار داده و از جمله آثار جهانی محسوب گردید.

■ شایان یادآوری است که دیپارتمنت زبان ترکی به تاریخ ۱۳۸۲/۵/۱۶ در فاکولته ادبیات دانشگاه کابل گشایش یافت. به اساس یادداشت تفاهم مورخ

۲۴-۳-۱۳۸۲ که در انقره به امضاء رسید، شهرهای کابل و انقره - شهرهای برادر اعلام شدند.

روابط اقتصادی افغانستان با جمهوری ترکیه:

در کنفرانس توکیو، جانب ترکی به نسبت بحران مالی و تورم (انفلاسیون) در ترکیه ، به جانب افغانستان وعده کمک پنج میلیون دالر را در مدت پنج سال تعهد نمود که از جمله قرار زیر پرداخت گردیده است:

- کمک‌های ترکیه به افغانستان از ۲۱ مارچ ۲۰۰۱ تا ۲۱ جنوری ۲۰۰۲ بالغ بر ۴۸۸۳۹۶ دالر امریکایی بوده است. پس از آغاز دوره موقت افغانستان (اول جدی ۱۳۸۰) دولت ترکیه در ساحات ذیل همکاری نموده است:
- در سال ۲۰۰۲ جانب ترکیه متعهد شده بود که مبلغ یک میلیون دالر به جانب افغانی بپردازد. در حالی که از جمله مبلغ فوق مبلغ ۵۰۰۰۰۰ دالر را به صندوق IRTF صندوق پول برای بازسازی افغانستان نقداً پرداخته‌اند.
- مبلغ ۵۰۰۰۰۰ دالر دیگر آن برای پروژه‌های همکاری دو جانبه پرداخته بود.
- همچنان ۱۰۰۰۰۰ دالر به صندوق اضطراری اداره موقت افغانستان تادیه شده بود.
- درسال ۲۰۰۲ مبلغ مجموعی کمک‌های ترکیه از مبلغ تعهد شده اش بسیار زیاد بوده که مبلغ ۲۳۶۸۷۱۶ دالر در پروژه‌های دو جانبه (کشاورزی، صحت عامه، امور اجتماعی و آموزش مسلکی کادرها) به مصرف رسیده است. به این گونه دولت ترکیه مبلغ ۱۸۶۸۷۱۶دالر را بیشتر از تعهد در کنفرانس توکیو پرداخته است.
- مبلغ ۴۲۵۰۰۰ دالر در چهارچوب فعالیت های‌های ISAF, CIMIC به مصرف رسیده است.[۱]

- مبلغ ۴۳۰۶۶۲ دالر برای تأسیس اردوی ملی به مصرف رسیده است. البته دربارهٔ مجموع مصارف قوای ترکی تا هنوز اطلاعات ارایه نشده است.
- در سال ۲۰۰۳ مانند سال گذشته، بیش از مبلغ تعهد شده در سال مربوطه خواهد بود.
- بنا بر پیشنهاد ریاست امور دینی ترکیه در مورد عقد پروتکل ساختمان فاکولته شرعیات مزارشریف و مسایل همکاری مالی آن با وزارت تحصیلات عالی و مسلکی. ۱۳۸۲/۱/۲۰ موافقه وزارت تحصیلات عالی ارسال شد. موافقه مذکور به تاریخ ۸ جوزا میان داکتر شریف فایض- وزیر تحصیلات عالی و سفیر ترکیه در کابل امضاء شد که به اساس آن جانب ترکیه در فاکولته شرعیات مزار شریف سه بلاک برای بخش های تدریسی، اداری و خوابگاه(لیلیه) در جریان سه سال آینده اعمار می‌نماید.
- موافقت‌نامه ۱/۹ میلیون دالری که کشور ترکیه در چوکات تعهدات کنفرانس توکیو در پروژه‌های دو جانبه به افغانستان تادیه نماید، هنگام بازدید آقای احمد رفعت اوکچون- سفیر کبیر و هماهنگ کنندَه کمک‌های ترکیه از افغانستان از تاریخ ۱۹- ۲۶ دسامبر ۲۰۰۳ در کابل با معین وزارت مالیه افغانستان امضاء شد.
- در کنفرانس برلین نیز دولت ترکیه بار دیگر وعده کمک مبلغ پنج میلیون دالر را نموده است که هم‌اکنون در پروژه های دوجانبه و یا در تربیه و آموزش کادرها به مصرف می‌رسد، و قرار است مبلغ یکصد هزار دالر آن هنگام بازدید آقای احمد رفعت اوکچون- هماهنگ کننده کمک‌های اقتصادی ترکیه به افغانستان به وزارت مالیه به طور نقد پرداخت شود.
- همچنین دولت ترکیه در تاسیس و تجهیز دیپارتمنت زبان ترکی در دانشگاه کابل همکاری نموده و معاشات استادان دیپارتمنت مذکور را به عهده گرفته است.

- امضاء موافقتنامه تشویق و حمایه متقابله سرمایه گذاری میان د.ا.ا.ا و جمهوری ترکیه ۲۹/ ۷/ ۱۳۸۱.
- درخواست وزارت هوانوردی ملکی و توریزم افغانستان در مورد معافیت مصارف هندلنگ چارج طیارات آریانا در میدان هوایی استانبول از دولت ترکیه ۶/ ۸/ ۱۳۸۱
- موافقتنامه علمی، فنی و آموزشی میان افغانستان و جمهوری ترکیه درساحه نظامی: ۸۱/۷/۲
- گسیل۵ نفر ازکارمندان وزارت مخابرات برای آموزش به جمهوری ترکیه: ۸۱/۴/۲۴
- آموزش ۱۵ نفر ازانجنیران وزارت معادن وصنایع به جمهوری ترکیه.
- تریننگ ۶ تن از کارمندان وزارت صنایع خفیفه و مواد غذایی د.ا.ا.ا در جمهوری ترکیه ۱۳۸۱/۸/۲
- آموزش ۱۰ تن از افسران وزارت امور داخله در جمهوری ترکیه ۱۰/ ۱۰/ ۱۳۸۱
- گسیل یک هیات ۱۵ نفری وزارت آبیاری و منابع آب به منظور بررسی مدل اتحادیه های استفاده کنندگان ازآب درسپتامبر ۲۰۰۲ در کشور ترکیه.
- بازدید آقای آید میرآرمان- هماهنگ کننده سیاسی و- معاون اندرسکرتری وزارت امورخارجه ترکیه به هرات وکابل.
- بازدید داکترمحمدرحیم شیرزوی- معین سیاسی وزارت امورخارجه اخیر شهر استانبول ترکیه برای اشتراک درجلسه سران کشورهای عضو اکو: ۸۱/۷/۱۵
- اشغال وظیفه آقای دگروال محمد عارف سیفی- به حیث آتشه نظامی افغانی در ترکیه:۹/۱۱/ ۱۳۸۱

- دعوت از دو تن کارمندان وزارت اموراخله به منظور شرکت در سومین سیمنار بین المللی آموزشی انترپول منعقده ترکیه ۱۳۸۱/۱۲/۲۴
- بازدید احمد اوکچون- سفیر و کوردیناتور وزارت امور خارجه ترکیه از افغانستان در تاریخ ۲۶ مارچ ۲۰۰۳،۱۳۸۱/۱۲/۲۹.
- تاسیس یک باب مکتب موسیقی کلاسیک درشهر کابل از سوی یک شهروند ترکیه: ۸۱/۴/۶
- دیدار آقای داکتر عبدالله - وزیر امورخارجه با پروفیسور داکتر شکور سیناگوگوال- فرستاده خاص رییس جمهور ترکیه.
- حمایت افغانستان از نامزدی ترکیه برای عضویت در کمیته بین الحکومتی به غرض حفظ میراث فرهنگی و طبیعی جهان
- به پایان رسیدن دوره قوماندانی ترکیه بر قوای حافظ صلح ملل متحدISAF در سال ۲۰۰۳
- معرفی ۵ تن از داکتران وترنر به کشور ترکیه.
- گسیل ۴ تن از استادان طب ننگرهار به کشور ترکیه.
- اشتراک ۲ تن از استادان دیپارتمنت زبان و ادبیات به کشور ترکیه.
- اشتراک ۹ از منسوبان وزارت دفاع ملی برای فراگیری آموزش های حرفه یی به کشور ترکیه.
- اشتراک ۲۱ تن از منسوبان وزارت دفاع ملی و با یک نفر ترجمان غرض ارتقای اطلاعات حرفه یی به کشور ترکیه.
- پانزده بورس برای سال ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴ به جانب افغانی.
- ابراز آمادگی کشور ترکیه برای کمک دانشگاه بدخشان.
- معرفی پنج نفر ازکارمندان آب وبرق برای اشتراک درکورس های کوتاهمدت به کشورترکیه: ۱۳۸۱/۴/۶

- موافقتنامه اعطائیه میان افغانستان و ترکیه در باره ۱,۹ میلیون دالر که قرار است کشور ترکیه در چوکات تعهدات کنفرانس توکیو در پروژه های دو جانبه به افغانستان پرداخت نماید، هنگام بازدید آقای احمد رفعت اوکچون- سفیر کبیر و هماهنگ کننده کمک های ترکیه از افغانستان از تاریخ ۱۹ – ۲۶ دسامبر ۲۰۰۳ در کابل با معین وزارت مالیه افغانستان امضاء شد.
- گسیل ۱۵ نفر از کارمندان وزارت امورخارجه در سال ۱۳۸۲ به ترکیه برای کورس های زبان انگلیسی.
- اشتراک گروه هایی از کارمندان دولتی وزارت های مختلف افغانستان به کشورهای ایران و ترکیه برای اشتراک در کورس های آموزشی که از سوی این کشورها برگزار شده بود، در سال ۱۳۸۲
- به دفتر انسجام موسسه تیکا TIKA(ریاست اداره همکاری و توسعه ترکیه) اجازه فعالیت های در کابل به تاریخ ۱۳۸۳/۳/۲۶ داده شد تا ترکیه تمام کمک‌های خود را در افغانستان از طریق همین اداره سازماندهی و اجراء نماید.
- مسوده موافقت‌نامه ترانزیتی میان دوکشور افغانستان و ترکیه از طرف وزارت تجارت ترتیب و به تاریخ ۷/۷/ ۱۳۸۳ به جانب ترکیه پیشنهاد گردیده است.
- همین گونه، اسناد همکاری ترکیه به شفاخانه اطفال اتاترک، شفاخانه‌های شبرغان و دیگر موسسات صحی که در شمال افغانستان قرار دارند، به وزارت صحت عامه پیشنهاد و تحت مطالعه قرار دارد.
- پروسه آموزش کارمندان دولتی افغانستان در موسسات تحصیلات عالی ترکیه ادامه دارد.
- پروتکل میان جمهوری اسلامی افغانستان وجمهوری ترکیه در مورد دفتر استخدام برنامه شیگا.

- موافقتنامه همکاری مدنی وتجاری میان کشور ترکیه وجمهوری اسلامی افغانستان.
- موافقتنامه همکاری در بخش صحت میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه.
- پروتکل تجدید شده میان وزارت صحت عامه وکشور ترکیه در مورد تشریح مصارف ترمیم و تجهیزشفاخانه اتاترک.
- موافقتنامه پیرامون اعطأی یکصد میلیون دالر و ۹، ۱ میلیون دالر کمک جمهوری ترکیه میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه.
- پروتکل هایی میان جمهوری ترکیه وجمهوری اسلامی افغانستان پیرامون آموزش های نظامی.
- وزارت مخابرات جمهوری اسلامی افغانستان به فعالیت های رادیوی FM زیر نام Turkish Welfare به امتیاز ISAF که ازطرف سفارت جمهوری ترکیه تقاضا شده بود، موافقه نموده است.
- وزارت امورخارجه جمهوری اسلامی افغانستان طی یادداشتی که عنوانی سفارت ترکیه ارسال نموده، به عهده گیری باردوم قوماندانی قوای ایساف از سوی کشورترکیه را که ازتاریخ ۱۳ فبروری سال روان برای مدت شش ماه آینده دوام خواهد یافت، قدردانی نموده وآن را برای تأمین امنیت کشور سازنده می پندارد.
- معرفی پنج تن از کارشناسان ترکی به کمیسیون وزارت دفاع ملی برای تثبیت هویت اجساد قربانیان سقوط طیاره کام ایر
- اشتراک آقای پویا فاریابی- سفیر افغانستان در پانزدهمین کنفرانس امنیت و همکاری که ازسوی شورای اتلانتیک ترکیه ازتاریخ ۳ تا ۷ اپریل ۲۰۰۵ درشهرانتاه آن کشور برگزار گردید ودرآن بحثی پیرامون تحولات افغانستان و نقش ایساف مدنظرگرفته شده بود.

- ارسال نقشه دهلیز جدید هوایی که ازجانب وزارت ترانسپورت تهیه و مورد تایید مقامات ISAF نیز قرارگرفته است به مقامات مربوطه جمهوری ترکیه
- بازدید حامد کرزی- رییس دولت انتقالی اسلامی افغانستان و هیات همراه : داکتر عبدالله- وزیر امورخارجه، داکتر زلمی رسول- وزیر مشاور در امور امنیت ملی، جنرال عبدالرحیم وردک - معاون وزارت دفاع ملی به تاریخ ۱۳۸۳/۴/۸ از شهر استانبول جمهوری ترکیه برای اشتراک در جلسه ناتو که در آن در مورد مسایل ذیعلاقه مانند جلوگیری از تولید و قاچاق مواد مخدر، مبارزه با تروریزم، تمدید ماموریت قوای ناتو و افزایش نیروهای نظامی آن از ۶۵۰۰ نفر به ده هزار نفر در جریان برگزاری انتخابات ریاست جمهوری صحبت صورت گرفت.
- به تاریخ ۲۶ نومبر ۲۰۰۴ "بانک کشاورزی جمهوری ترکیه" که دارای سرمایه٪ ۱۰۰دولتی می باشد، پس از دریافت جواز به تاریخ یکم اگوست ۲۰۰۴ از بانک مرکزی افغانستان، نمایندگی خویش را در کابل افتتاح نمود.
- آقای عاصم چلش- متخصص در مدیریت توسعه صادرات مستشاریت تجارت خارجی صدارت عظمی جمهوری ترکیه برای یک مدت موقت درکابل برای همکاری با وزارت تجارت افغانستان توظیف گردیده است.
- امضای(پروتکل همکاری تخنیکی، علمی و اقتصادی در ساحه کشاورزی میان ترکیه و افغانستان) هنگام دومین اجلاس وزیران کشاورزی کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی ECO که به تاریخ ۶-۷ دسامبر ۲۰۰۴ در ترکیه برگزار گردید از سوی آقای پویا فاریابی- سفیر افغانستان در انقره و آقای پروفیسور داکتر سامی کوچلو- وزیر کشاورزی و توسعه روستایی جمهوری ترکیه به امضاء رسید.
- امضای اسناد پروژه که از طرف ترکیه به منظور تامین کمک برای مصارف سال ۲۰۰۴ دیپارتمنت زبان ترکی فاکولته زبان و ادبیات یونورستی کابل

ترتیب گردیده بود، از سوی آقای استاد عبدالظاهر استانکزی - سرپرست دانشگاه کابل و بولنت تولون، سفیر ترکیه در کابل به تاریخ اول دسامبر ۲۰۰۴.

- ارسال متن دری مسوده موافقتنامه ترانزیتی که قرار است میان دولت های افغانستان و ترکیه عقد گردد به سفارت ترکیه به تاریخ ۱۳۸۳/۹/۸
- ابراز موافقه وزارت اطلاعات و فرهنگ و توریزم افغانستان به تاسیس و فعالیت های یک استیشن رادیو که از طرف قوای نظامی جمهوری ترکیه در چوکات قوماندانی آیساف که برای یک دوره از فبروری تا اگوست ۲۰۰۵ برای مدت شش ماه تقاضا شده بود.
- حمایت داکتر عبدالله - وزیر امورخارجه جمهوری اسلامی افغانستان از پیشنهاد مورخ ۲۰ جدی ۱۳۸۳ آقای بولنت تولون- سفیرکبیر جمهوری ترکیه مقیم کابل مبنی برتجلیل به سویه جهانی از هشتصدمین سالگرد تولد حضرت مولانا جلال الدین بلخی شاعر، ادیب و شخصیت عرفانی.

هیات افغانی به ریاست آقای زلمی عزیز- معین سیاسی وزارت امور خارجه و عضویت محمد صادق داودزی- سرپرست مدیریت ملل متحد و کنفرانس های بین المللی، پویا فاریابی- سفیرافغانی در انقره و محمد داوود وداع- عضو مدیریت ملل متحد و کنفرانس های بین المللی در سی و یکمین اجلاس وزیران خارجه سازمان کنفرانس اسلامی که از تاریخ ۱۴-۱۶جون ۲۰۰۴ در استانبول ترکیه برگزار گردید، اشتراک نمودند.

افغانستان پیش از برگزاری اجلاس مذکور از نامزدی جمهوری ترکیه (- داکتر اکمل الدین احسان اغلو) حمایت خویش را به سفیر آن کشور در ترکیه ابراز نمود که در نتیجه رای گیری کاندید ترکیه برنده اعلام گردید. این موضعگیری افغانستان از طرف آن کشور استقبال گرم گردیده، بی گمان در تحکیم مناسبات دو کشور نقش عمده ای را بازی می نماید.

نیپال (Nepal)

- نفوس: ۲۶,۳ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: کتماندو (Kathmandu)
- مساحت: ۱۴۱،۱۸۱ کیلومترمربع
- زبان: نیپالی
- آیین: هندو، بودایی
- مرگ ومیر: ۶۰ سال مردان، ۶۰ سال زنان (UN).
- واحدپولی: ۱ روپی نیپالی= ۱۰۰ پیسه
- صادرات: قالین، لباس، چرم، حبوبات
- درآمد سرانه: ۲۴۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: np.
- رمز تیلیفونی: ۹۷۷+

• رییس دولت: پادشاه گینیندرا بیر بکرام شاه دیف (King Gyanendra Bir Bikram Shah Dev)

• وزیر خارجه: رمَشنات پاندی (Ramesh Nath Pandey)

کشور شاهی نیپال در جنوب آسیا و در شمال شرق هند موقیعت دارد. از طرف شمال و قسمتی از شرق به جمهوری مردم چین هم مرز بوده و متباقی اطراف آن را هند احاطه کرده است، نیپال یک کشور محاط به خشکی می‌باشد.

دارای ۱۹ میلیون نفوس است. پایتخت آن - شهر کتماندو است که بیش از ۴۰۰ هزار نفر در آن زندگی دارند.

کشور شاهی نیپال از سال ۱۹۵۱ تا سال ۱۹۹۰ شاهی مطلقه به سیستم یک حزبی بود که صدراعظم آن به شیوهٔ موروثی از خاندان Rana انتخاب می‌شد، و در سال ۱۹۹۱ آقای Girija Prasad Koirala از حزب نشنل پارتی به حیث صدراعظم انتخاب گردید.

به سال ۱۹۷۲ Gyanendra Bir Bikram Shah Dev پادشاه شد، صدراعظم آن Sher Bagadur Deuba می‌باشد.

مردم نیپال ۹۰ درصد هندو و ۷ درصد بودایی‌اند از جمله ۸ درصد مردم آن در شهرها زندگی دارند.

۲۹ درصد مردم آن با سواد هستند.

کوه‌های هیمالیا (جومولونگما) و قله بلند آن مونت ایورست در قسمت‌های مرزی و جنوبی این کشور قرار دارد، چون کوه‌های همالیا بخش زیاد این کشور را پوشانیده است، لذا زمین‌های کشاورزیی کمتر دارد و ۱۷ درصد سرزمین آن قابل کشاورزی می‌باشد.

برنج، بوره، قالین، چرم و لباس از تولیدات مهم این کشور به شمار می‌رود. زمستان آن فوق العاده سرد و خشک بوده و در تابستان دارای هوای نسبتاً گوارا می‌باشد.

زمین کشاورزی نیپال فوق العاده حاصلخیز است، زیرا بیشتر زمین‌های آن از سوی برگ درختان پوشیده شده می‌باشد و در حدود ۹۱ درصد مردم این کشور به کشاورزی و مالداری اشتغال دارند.

بخش اعظم کوه‌های این کشور دارای جنگلات انبوه است و بنابر آن مردم آن در صنایع چوبی مهارت خاص دارند.

مواد صنعتی استهلاکی مورد ضرورت این کشور اکثراً از کشورهای دیگر جهان وارد می‌شود و هم چنان این کشور جاهای بسیار دیدنی و تماشایی نیز دارد و سالانه میلیون‌ها نفر جهانگرد ازین کشور بازدید می‌کنند که منبع خوب درآمد کشور نیپال را تشکیل می‌دهد. واحد پولی نیپال روپیه است.

کشور امروزه نیپال در گذشته از مناطق مختلف تشکیل شده بود که هر کدام آن از سوی فرمانروایان مختلف اداره می‌شد، سرانجام در سال ۱۷۶۹ میلادی قبیله گور سراسر نیپال را تحت اداره واحد و تسلط شان قرار دادند.

مناسبات افغانستان و نیپال:

افغانستان در سال ۱۹۶۲ برابر ۱۳۴۰ روابط سیاسی را به سطح سفارت کبرا با کشور نیپال تاسیس نمود. اسناد مربوط به اعزام نخستین سفیر غیرمقیم افغانستان در نیپال در دست نیست.

کشور نیپال پس از سال ۱۳۵۷ روابط خود را با افغانستان به حالت تعلیق قرار داد و تا کنون روابط سیاسی میان دو کشور دوباره از سر گرفته نشده است.

ویتنام (Vietnam)

- نفوس: ۸۳٫۶ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: اناوی (Hanoi)
- مساحت: ۳۲۹،۲۴۷ کیلومترمربع
- زبان: ویتنامی
- آیین: بودایی
- مرگ ومیر: ۶۷ سال مردان، ۷۱ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ دانگ= ۱۰۰ ایکسو
- صادرات: تکه ، نفت، بوت، برنج
- درآمد سرانه: ۴۸۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: vn.
- رمز تیلیفونی: ۸۴+

- رییس جمهور: تران دوک لونگ (Tran Duc Luong)
- رییس کُل حزب کمونیست: نانگ دوک منا (Nong Duc Manh)
- صدراعظم: فن وَی کای (Phan Van Khai)
- وزیر خارجه: نگاین دی نین (Nguyen Dy Nien)

ویتنام قدامت تاریخی چهار هزار ساله دارد و در جنوب شرق در جزیره‌نمای هند و چین موقعیت دارد. از شمال با جمهوری مردم چین، از شمال شرق - با خلد تونکن، از شرق- به دریای چین جنوبی، از جنوب با اقیانوس آرام و از غرب با لاووس محدود می‌باشد.

کوه‌های مهم آن در شمال ویتنام فوکوپی بوده و قله‌های مهم آن رائوکو ۲۳۲۵متر، و فان‌سیپان ۳۱۹۰ متر ارتفاع دارند. دریاهای مهم آن سونگ‌بو وسونگ کا است که از چین سرچشمه گرفته و در خلیج تونکن می‌ریزد. آب و هوای ویتنام بسیار گرم و مرطوب می‌باشد. نام پیشین ویتنام، انام بود.

خط سرطان از شمال، ویتنام می گذرد.

در ویتنام درحدود ۶۰ ملیت و قوم زندگی دارند. این مردم از نژاد زرد بوده، ۸۴٪ آن ها را ویتنامی‌ها و ۲ ٪ را چینی‌ها تشکیل می‌دهند که به زبان های ویتنامی، فرانسوی و انگلیسی صحبت می‌نمایند. پیرو دین بودایی، کنفوسیوس فتاوئیزم، مسیحت و اسلام می‌باشند.

در حدود ۱۹٪ مردم ویتنام در شهرها بود و باش دارند.
هانوی عمده‌ترین شهر ویتنام است که ۳,۵ میلیون نفوس دارد.
این کشور از نگاه اداری به ۳۹ ولایت تقسیم می‌شود.
در حدود ۹۴٪ مردم ویتنام باسواد اند.

در حدود ۲۳ ٪ تمام مساحت ویتنام قابل کشاورزی می‌باشد. ۷۰٪ مردم در کشاورزی و ۸٪ در صنعت و تجارت مصروفیت دارند.

جنگلات نیز ساحه وسیع کشور ویتنام را فراگرفته است.

برنج، رابر، میوجات و سبزیجات، جواری و نیشکر- نباتات عمده کشاورزی این کشور اند. تربیه حیوانات چون گوسفند، و بز نیز درین کشور به شمول ماهیگیری دارای اهمیت است.

کشور ویتنام از نگاه منابع معدنی به ویژه فاسفیت، زغالسنگ، آهن، منگنیز، بوکساید، کرومایت و غیره نیز دارای اهمیت است. و صنایع مواد غذایی، نساجی، سمنت، کودکیمیایی، فولاد و غیره درآن توسعه نموده است.

تاریخچه:

باشندگان اصلی ویتنام از بخش‌های مرکزی چین در سال های پیش از میلاد مسیح به این کشور مهاجرت نموده‌اند. ویتنام در سال های میان ۱۱۱ پیش از میلاد و ۹۳۹ میلاد حتا سال های پس از آن زیر اداره چین قرار داشت. درسال ۱۲۸۸ میلادی نیروهای چینی را شکست دادند. از سال ۱۸۵۸ میلادی به پس به اشغال فرانسه در آمد و در سال ۱۹۴۰ میلادی از سوی جاپان اشغال شد. در ۱۹۴۵ میلادی ویت من‌ها امپراتوری پیشین انام را از این کشور اخراج نمودند. در سال های ۱۹۴۶- ۱۹۵۴ بار دیگر فرانسه برای استحکام قدرت درین کشور تلاش نموده به جنگ ادامه داد تا آن که درسال مذکور شکست خورد.

در سال ۱۹۵۴ ویتنام به دو بخش شمالی و جنوبی تقسیم شد و جنگ میان هر دو بخش برای سال های دراز ادامه یافت و در سال ۱۹۷۶ باردیگر هر دو بخش ویتنام با هم متحد شدند.

ویتنام در سال ۱۹۵۴ آزادی خویش را به دست آورد و در دوم سپتامبر همچون روز ملی آن کشور تجلیل می گردد.

پیشینه روابط سیاسی افغانستان با ویتنام:

بر پایهٔ موافقتنامه مورخ ۲۵ سبنله برابر با ۱۶ سپتامبر ۱۹۷۴ میـان افغانـستان و ویتنـام روابط سیاسی برقرار گردید. روابط دو کشور از آغاز تأسیس حسنه بوده و پس از سال ۱۳۵۷ روابط با افغانستان به سطح عـالی رشد نمـود و روز تـا روز تحکـیم و توسعه بیشتر یافت.

سـفارت دولـت افغانـستان در سـال ۱۳۶۳ در هـانوی تأسـیس گردیـد و نخـستین سفیرکبیر افغانستان در آن کشور- عبدالوکیل بود. داکتر نجیب‌الله- رییس‌جمهـور وقت از تاریخ ۲۵ تا ۲۹ دسامبر ۱۹۸۷ از آن کشور بازدید نموده و از سوی رهبری آن کشور با گرمجوشی استقبال گردید. در این بازدید، معاهده دوستی و همکاری میان دو کشور عقد گردید و همچنان طی سال هـای ۱۳۶۴ هیـأت انجمـن دوسـتی افغانستان و ویتنام به ریاست نظر محمـد- وزیـر امـور سـاختمانی وقـت از هـانوی بازدید نمود و موافقت نامه‌هایی را برای تحکیم هر چه بهتر روابط میـان دو کـشور به امضاء رسانید.

پس از سرنگونی رژیم دموکراتیک خلق روابط سیاسی با ویتنام ادامـه داده نـشد و کنون با آن کشور روابط دیپلماتیک نداریم.

- کمک کشور ویتنام در عرصه قرطاسیه بـاب بـه ارزش ۳۰۰۰۰ دالـر بـه وزارت معارف در سال ۱۳۸۲.

تایلند (Thailand)

- نفوس: ۶۴,۱ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: بنکاک (Bangkok)
- مساحت: ۵۱۳،۱۱۵ کیلومترمربع
- زبان: تایی
- آیین: بودایی
- مرگ ومیر: ۶۵ سال مردان، ۷۳ سال زنان (UN)
- واحدپولی: ۱ بهت= ۱۰۰ ستنگ
- صادرات: غذا، حیواناب، تجهیزات دفتری، تکه، پارچه ها و لاستیک
- درآمد سرانه: ۲،۱۹۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۲)
- نشان انترنتی: th.
- رمز تیلیفونی: ۶۶+

• رییس دولت: شاه بهومیبال ادمگرادج (King Bhumibol Adulyadej)
• صدراعظم: تاکسین شیناوترا (Thaksin Shinawatra)
• وزیر خارجه: کنتاتی سوفمانگخان (Kantathi Suphamongkhon)

وضعیت جغرافیایی:

کشوری است واقع در جنوب غرب جزیره نمای هند و چین و ناحیهء شمالی جزیره نمای مالاکا که در گذشته به نام سیام مشهور بود. این کشور در جنوب خاوری آسیا موقعیت داشته و از شمال به برما و لاوس واز شرق به لاوس و از جنوب خاوری به کامبوج از جنوب به خلیج سیام و کشور مالیزیا، از جنوب باختری به دریای اندامان محدود است.

کوه‌های مهم آن فاهوم پوک در شمال انتانون در ناحیهء شمال باختری واقع گردیده است.

رودخانه‌های مهم آن عبارتند از: رود نام مون، از شرق جاری شده و به سیام می‌ریزد. رود نام پاسوک، رود نام اووانگ و رود نام ینیک از شمال جاری شده و به سیام می‌ریزد. این رودها در میکانگ می‌باشد.

دین و مذهب شان ۹۵ درصد بودایی و ۴ فیصد اسلام می‌باشد. از نگاه نژاد ۸۴ درصد باشندگان این کشور را تایی‌ها ۱۲ درصد را چینی‌ها و ۱۱ درصد را مردم دیگر تشکیل می‌دهد.

روی هم رفته ۲۰ درصد مردم تایلند در شهرها زندگی می‌نمایند. این کشور از نگاه اداری به ۷۳ ولایت تقسیم می‌شود. تایلند از جمله کشورهای کشاورزی بوده و دارای سرزمین حاصلخیز می‌باشد. بصورت عموم ۵۶ درصد مردم این کشور به کشاورزی مشغول بوده ۲۶ درصد در تجارت، ۱۰ درصد در خدمات و ۸ درصد در امور دولتی مصروفیت دارند.

فرآورده های عمده کشاورزی آن را برنج، نیشکر، جواری و مانند آن تشکیل می‌دهد. تایلند از کشورهای بزرگ صادر کننده برنج در جهان است. در تایلند

جنگلات رابر و دیگر درختان نیز وجود دارد و ۳۸ درصد مساحت مجموعی آن کشاورزی است.

وضع سیاسی و تاریخی تایلند:

مردم تایلند در سده ۱۱ میلادی از جنوب چین به این سرزمین مهاجرت نمودند. تایلند یگانه کشور در جنوب شرق آسیا است که از سوی هیچ قدرت اروپایی اشغال نشده است. در دوره‌ء یکی از شاهان به نام مانک کوت وسرتی از ۱۸۵۱ تا ۱۹۱۰ میلادی به کشور عصری مبدل شد و معاهدات تجاری با فرانسه و انگلستان را به امضاء رسانیدند. دولت تایی‌ها در سده های ۱۳ و ۱۴ ایجاد گردید که تا قرون ۱۸ به اوج شگوفایی رسید. در سال ۱۹۳۲ بلافاصله پس از کودتائی نظامی، تایلند کشور شاهی مشروطه اعلام شد. در جنگ جهانی دوم تایلند یکجا در پهلوی جاپان عمل می کرد. طی سال های پس از جنگ، نفوذ امریکا درین کشور بیشتر گردید. امریکا در سال ۱۹۵۰ قرارداد همکاری‌های نظامی، اقتصادی و فنی را با تایلند به امضاء رسانید. در قلمرو این کشور پایگاه‌های نظامی امریکا جابجا گردید. تایلند در سال ۱۹۵۴ به عضویت سیاتو درآمد که مقر آن تا لغو آن در سال ۱۹۷۷ در بنکاک قرار داشت. بخشی از نیروهای تایلند در حملات امریکا در هند و چین ذیدخل بودند

نفوس آن ۵۵ میلیون است. که بیشتر شامل لاواها، چینی‌ها، تایتسی‌ها، مالایی‌ها، تین‌هامیوها و... اند.

پایتخت کشور- شهر بنکاک(بان کوک) ۵٫۸ میلیون نفوس دارد. زبان رسمی کشور تایی است و به زبان انگلیسی نیز تسلط دارند.

تایلند در سال ۱۹۶۶ عضویت پاک و در سال ۱۹۶۷ عضویت آسیان را کسب نمود.

طی سال های ۱۹۵۷ تا ۱۹۷۳ نظامیان در راس قدرت قرار داشتند که سیاست خفه ساختن آزادی‌های دموکراتیک را تعقیب می کردند. در اکتبر ۱۹۷۳ رژیم نظامی سرنگون شد. حکومت ملکی مشتمل از نمایندگان بورژوازی ملی تدبیرهایی را برای تحکیم حاکمیت و رشد مناسبات کشور با کشورهای دیگر اتخاذ نمود. سربازان امریکایی از کشور خارج گردیدند و همه پایگاه‌های آن بسته شد. مگر در سال ۱۹۷۶ بار دیگر نظامیان در نتیجه کودتایی روی کار شدند. در اکتبر سال ۱۹۷۷ کودتای دیگری رخ داد. در سال ۱۹۷۸ قانون اساسی کشور نافذ گردید که در آن برخی آزادی‌ها بورژوا- دموکراتیک در نظر گرفته شد و محدودیت‌هایی بر فعالیت های احزاب سیاسی به استثنای حزب کمونیست لغو گردید. درسال ۱۹۸۳ انتخابات پارلمانی برگزار گردید.

تایلند درعرصه سیاست خارجی پیوندهایی نزدیک با امریکا، جاپان، و دیگر کشورهای پیشرفته سرمایه داری دارد و با کشورهای عضو آسیان مناسبات تایلند نزدیک است.

تایلند کشورشاهی مشروطه است. پادشاه رییس دولت می‌باشد. اسامبله ملی عالیترین ارگان قانونگذاری کشور است که از سنا و مجالس نمایندگان متشکل است. در راس قدرت اجرایی صدراعظم قراردارد.

از نگاه منابع طبیعی مخصوصاً قلعی،آهن، گاز وغیره دارای اهمیت است و صنایع متعدد چون نساجی، چوب و غیره در آن توسعه یافته است.

واحد پولی آن بات است و حدود ۸۹ درصد مردم تایلند با سواداند.

تاریخچه روابط سیاسی با کشور شاهی تایلند:

در رابطه به تأسیس روابط سیاسی با کشور شاهی تایلند باید خاطر نشان نمود که تا کنون کدام سند در دست نیست. اما در گزارش شماره ۲۷۸۲ مورخ ۱۹۸۲/۵/۲۷ وزارت صنایع خفیفه و مواد غذایی آمده است که هیأتی به ریاست وزیر صنایع

خفیفه از کشور تایلند بازدید نموده و در دیداری که با صدراعظم تایلند انجام داد، صدراعظم تایلند با علاقمندی خاص آمادگی خویش را در عرصه‌های زیر ابراز و اطمینان در تطبیق عاجل آن نمود:

تامین روابط دیپلماتیک تا سطح سفارت خانه در مرکز هر دو کشور.

تأمین پروازهای آریانا و تایی ایرلاین به کابل و بنکاک و معافیت دوساله آریانا از پرداخت مالیه تایلند.

ایجاد مارکیت برای اموال صادراتی افغانی مانند پخته، قالین، میوه های تازه و خشک، سنگ های گرانبها و سایر مواد.

سرمایه گذاری تجاری و صنعتی در پروژه‌های دولتی افغانی و سرمایه گذاری مستقل سرمایه داران تایلندی.

دادن بورس‌های تحصیلی به جانب افغانی.

همکاری مستقیم در مبارزه با کشت کوکنار و ترافیک موادمخدر.

ایجاد پروژه نمونهء تبادل کوکنار یعنی پروژه دای توک (۳) در افغانستان.

در آینده نزدیک اعزام هیأت تایلندی به منظور ارزیابی سایر نیازمندی‌های افغانستان و آغاز اقدامات عملی درآن انتظار می‌رود.

تبادل تجارب در زمینه‌های کشاورزی، مالداری و ایجاد فارم‌های تحقیقی از اولویت‌های همکاری میان دو کشور به شمار خواهد رفت.

بازدید رییس امور قونسلی در ترکیب هیات افغانی به ریاست محمد عالم رزم - وزیر صنایع سبک و مواد غذایی در مورد بازدید از پروژه های کنترول مواد مخدر کشور تایلند.

آسترالیا (Australia)

- شمار باشندگان: ۲۰,۳ میلیون (UN, ۲۰۰۵)
- پایتخت: کنبِرا (Canberra)
- مساحت: ۷,۷ میلیون کیلومترمربع
- زبان: انگلیسی
- آیین: مسیحی (پروتستانت و رومن کاتولیک) و یهودی
- مرگ ومیر: مردان- ۷۶ سال، زنان- ۸۲ سال (UN)
- واحدپولی: ۱ دالر آسترالیایی= ۱۰۰ سنت
- صادرات: فلز، پشم، موآد غذایی، حیوانات، نفت، تجهیزات ترانسپورتی
- درآمد سرانه: ۲۱،۶۵۰ دالرامریکایی (بانک جهانی، ۲۰۰۳)
- نشان انترنتی: au.
- رمز تیلیفونی: ۶۱+

• رییس دولت: ملکه الیزابت دوم، نایب وی : مایکل جِفری (Queen Elizabeth II, represented by Governor-General Michael Jeffery)
• صدراعظم: جان اوارد (John Howard)
• وزیر خارجه: الکساندر دَونر (Alexander Downer)

آسترالیا از کشورهای خودمختار عضو ملل کامنولت انگلستان است که در نیمکرهء جنوبی قرار دارد. قارهء آسترالیا با جزایر ساحلی کوچکی که در جنوب آن کشور قرار دارد، از قاره‌های دیگر از سوی آب های اقیانوس ها مجزا گردیده است. آسترالیا از شمال- با دریای تیمور و دریای آرفورا، از شمال خاوری - با دریای کورال، از شرق- به اقیانوس آرام و دریای تسمان و از جنوب و جنوب باختری- با اقیانوس هند محاط است.

مناطق خارجی زیر ادارهء این کشور عبارت اند از جزایر پاپوا، نورفوگ، شمور، کارتیر، هردو، مک دونالد، کاکوس، کرسمس، ساحه انترکتیکای آسترالیایی، گینه نو و نورو که این مناطق زیر قیمومیت سازمان ملل قرار دارد. شهرهای بزرگ آن عبارت است از سدنی، ملبرون، برسان و ادیلاید. پول رایج آن- دالر آسترالیایی است.

کامنولت آسترالیا متشکل از فدراسیون شش ایالت و دو قلمرو متحد است که حکومت پارلمانی آن با نظام بریتانیا شریک بوده، ولی سیستم فدرال این کشور قدرت اجرایی را میان حکومت مرکزی و حکومت منطقه‌یی همانند ایالات متحده امریکا تقسیم می دارد.

نام رسمی این کشور- کامنولت آسترالیا است و مرکز آن شهر کانبیرا می‌باشد. طرز حکومت آسترالیا- نظام شاهی بریتانیای کبیر و آسترالیا می‌باشد که از سوی ملکه الیزابت دوم اداره می‌شود و قوهء اجرایی که بخش عمده امور کشور را پیش می‌برد و از طریق گورنر جنرال آقای Peter Holing Worth که از سال ۲۰۰۱ بدین سو در این سمت قرار دارد، تمثیل می گردد. همچنان John Howard نیز به حیث صدراعظم آسترالیا ایفای وظیفه می‌نماید.

روابط میان افغانستان و آسترالیا:

آسترالیا پس از روی کار آمدن د. ا. ا. در پی گسترش روابط دوستانه با افغانستان گردید، که جانب افغانستان نیز با اقدام متقابل پاسخ گفت. قونسلگری افغانی در آن کشور به سطح سفارت ارتقا داده شد که به تاریخ ۱۹ اگوست ۲۰۰۲ به گونهء رسمی در آسترالیا گشایش یافت و به فعالیت آغاز نمود. نخستین سفیر افغانستان در آسترالیا- آقای محمود صیقل اند.

در دیدار حامد کرزی -رییس د. ا. ا. و آقای جان هاورد- صدراعظم آسترالیا در فبروری ۲۰۰۲ در نیویارک در باره گسترش روابط میان دو کشور گفتگوهایی سودمندی صورت گرفت.

پسان ها جناب آقای‌هاورد برون، اعتمادنامه اش را به سمَت سفیر غیر مقیم آسترالیا در افغانستان به حامدکرزی- رییس د. ا. ا. تقدیم نمود. در پی آن مقامات دو کشور دیدارهای دوستانه‌یی انجام دادند که در توسعه و تحکیم روابط دوجانبه سودمند واقع گردید.

سپس آقای رابرت هل- وزیر دفاع و آقای فلیپ اودوک- وزیر پناهگزینان آسترالیا از کابل بازدید نمود.

در ماه جولای یک گروه از اعضای پارلمان آسترالیا از افغانستان بازدید نمودند. در همین ماه، هیات مشترک افغانی و آسترالیایی از کابل بازدید و در مورد بازگشت داوطلبانهء پناهگزینان افغانی از آسترالیا با مقامات مربوطه گفتگو نمودند.

در ماه فبروری ۲۰۰۳ آقای داکتر عبدالله - وزیر امور خارجه از آستر الیا بازدید رسمی نمودند.

همچنان آقای داکتر عبدالله در ماه اگوست ۲۰۰۵ بار دیگر از آستر الیا یازدید نمودند.

همکاری های کنونی در چهارچوب برنامه دو جانبه:

پروژه بازسازی و انکشاف مهمانخانه بازگشت کنندگان افغانی از آستر الیا در جوار فابریکه جنگلک در کابل که این پروژه در چهارچوب برنامه دو جانبه و کمک بلاعوض حکومت آستر الیا، با هزینه یک میلیون دالر آستر الیایی (۵۶۰ میلیون دالر امریکایی) صورت گرفته است. کار ساختمان آن در ماه جون ۲۰۰۲(سرطان ۱۳۸۱) آغاز گردیده است. در پایان کار، بلاک های رهایشی مهمانخانه ظرفیت گنجایش بیش از ۶۰۰ تن از بازگشت کنندگان را در یک وقت خواهد داشت. قرار است تا در همین مهمانخانه کورس های آموزشی حرفه یی به شکل کوتاهمدت برای بازگشت کنندگان برگزار گردد تا باشد که آماده سهمگیری در بازسازی زندگی خود و کشور شان گردند. از جانب حکومت افغانستان وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان و از جانب حکومت آستر الیا دفتر(آی. او. ام) بر این پروژه نظارت می نمایند.

بورس های تحصیلی:

آستر الیا آماده است سالانه شماری از بورس های تحصیلی را به دسترس افغانستان بگذارد. برای آغاز کار، دفتر " کمک ها و توسعه" وزارت خارجه آستر الیا شش بورس را به سطح فوق لیسانس ی ماستری رسماً تقدیم حکومت افغانستان نمود .

کمک در زمینه مسایل قونسولی:

وزارت پناهگزینان و امور چندملیتی آسترالیا حاضر گردیده است تا به تعداد یک میلیون لیبل ویزای افغانی را برای استفاده نمایندگی‌های سیاسی افغانستان در خارج تهیه نماید، که نخستین ویزا را وزیر امور مهاجرت آسترالیا هنگام بازدید وزیر امور پناهگزینان افغانستان به آن کشور، برای وی صادر نمود. قرار است سال آینده این ویزاها مورد استفاده قرار گیرد.

بازگشت پناهجویان افغانی از آسترالیا:

یکی از موضوعات مهم برای مقامات آسترالیا، بازگشت کسانی به افغانستان است که در سال های حاکمیت طالبان از سوی قاچاقبران به گونهء غیر قانونی با کشتی به آسترالیا رفته اند. شمار این عده به پنجهزار نفر می رسد که از جمله در حدود سه و نیم هزار نفرشان ویزه‌های موقت سه ساله دارند و دیگران در اردوگاه های نارو، ومیرا، کرتن، ویلاوود و دیگر اردوگاه ها بودو باش دارند.

به تاریخ ۱۶ می ۲۰۰۲ یادداشت تفاهمی پیرامون برگشت داوطلبانهء این عده از افغانان میان دو کشور به امضاء رسید که به اساس آن تا کنون بیش از صد نفر به میهن بازگشت نموده اند و از امکانات پولی و دیگر منافع آن بهره مند گردیده اند.

گرچه در گذشته هم گروهی از پناهگزینان افغانی اردوگاه نارو به گونهء انفرادی با بهره‌گیری از برنامهء عودت داوطلبانه به کشور برگشته‌اند، اما درین اواخر ۴۲۰ تن از پناهگزینان این اردوگاه به گونهء دسته جمعی درخواست نموده‌اند تا با بهره‌گیری از برنامهء داوطلبانهء پناهندگان افغان به کشور برگردند. در بازداشتگاه های آسترالیا شمار افغان ها بر هشت صد نفر می رسد.

- رییس امور قونسولی وزارت امورخارجه در ورکشاپ پیرامون بحث تثبیت هویت پناهگزینان افغانی در آسترالیا در سال ۲۰۰۳ اشتراک ورزید.

تاسیس دفتر تثبیت هویت افغانی در چوکات وزارت امور داخله :

آسترالیا بر اساس برنامه مبارزه بر در برابر قاچاق انسان و همچنان دشواری هایی که هم اکنون در تثبیت هویت شماری از پناهجویان افغان دارد، آماده است تا تاسیس دفتر خاصی را برای تثبیت هویت در چوکات تشکیلات وزارت امورداخله تمویل نماید.

این موضوع یکی از دستاوردهای بازدید اخیر هیات آسترالیایی و سفیر افغانستان به کابل است که در دیدارهایی با وزیر امورداخله و آقای جنرال غلام غوث ناصری- معین آن وزارت مفصلاً مورد بحث قرار گرفت.

وظیفهءاساسی دفتر این است که هر گاه پس از بررسی عادی هنوز هم در هویت افغانی کسانی در داخل و یا خارج از افغانستان شک و تردیدهایی باشد، موضوع به همین دفتر راجع خواهد شد، تا حکم نهایی را صادر نماید. آسترالیا اکنون دفتری را با پنج کارمند، مجهز با کمپیوترهای مدرن شبکه‌یی، همراه با چاپگر(پرنتر) و سکنر، تیلفون‌های همراه(موبایل)، فاکس و ستالایت، فرنیچرها و... در نظر گرفته است.

- بازدید رییس امور قونسلی در ترکیب هیات افغانی به ریاست آقای عتیق الله بریالی - معاون وزیر دفاع به کشور آسترالیا به ارتباط کسب اطلاعات در باره کنترول مرزها و جلوگیری از قاچاق انسان

- اشتراک - معاون بخش امور قونسلی ریاست قونسلی در ترکیب هیات به ریاست عنایت الله نظری- وزیرعودت مهاجران طی بازدید رسمی از تاریخ ۲۱ – تا – ۲۹ جون ۲۰۰۳ برای بررسی امور پناهگزینان در آسترالیا.

- از جمله کمک بلاعوض دو میلیون دالری وزارت (مهاجرت، بومیان و فرهنگ های مختلف) آسترالیا که در جریان بازدید سال گذشته وزیر امورخارجه به کشور آسترالیا غرض ایجاد پروژه کنترول عبور و مرور سرحدات افغانی اعطاء شده به تعداد یک میلیون ستیکر ویزه و ۵۰۰ هزار ستیکر تمدید پاسپورت با دیزاین عالی و دارای نشانه های سیکورتی چاپ و به دسترس جانب افغانی قرار داده شده است.

- قرار است جانب آسترالیا با استفاده از کمک مذکور تمامی نقاط عبور و مرور قانونی مرزهای هوایی و زمینی کشور و نمایندگی های سیاسی و قونسلی افغانی در خارج را با وزارت امور خارجه و داخله با وسایل مخابراتی پیشرفته وصل سازد تا شعب ذیربط هر لحظه بتوانند از صحت و یا عدم صحت پاسپورت و یا ویزه افغانی اطمینان حاصل نمایند.

- برای کنترول عبور و مرور موثر سرحدات، جانب آسترالیا یک آزمایشگاه مجهز برقی را همراه با آموزش پرسونل فنی و تجارب ۱۵ ساله آن کشور در بخش تثبیت صحت اسناد بازدید در میدان هوایی بین المللی ایجاد و به دسترس وزارت امور داخله قرار خواهد داد.

- بازدید آقای کیون رود- مسوول روابط خارجی و مسوول امنیت بین المللی حزب مخالف آسترالیا به تاریخ ۱۲/۲۸/ ۱۳۸۲ از کابل.

پایان